Jaarstukken 2021

gemeente Winterswijk

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 3
Voorwoord 4
Financiële ontwikkelingen en resultaten in 2021 6
Jaar 2021 in Beeld 10
Programma 1 Sociaal krachtig Winterswijk 10
1.1 Volksgezondheid 10
1.2 Maatschappelijke ondersteuning 12
1.3 Jeugd 16
Financiële onderbouwing programma 1 18
Indicatoren en kerncijfers programma 1 19
Programma 2 Meedoen in Winterswijk 19
2.1 Cultuur en ontspanning (cultuur) 20
2.2 Cultuur en ontspanning (sport) 23
2.3 Inkomen en participatie 25
2.4 Educatie 27
2.5 Economie 28
Financiële onderbouwing programma 2 31
Indicatoren en kerncijfers programma 2 34
Programma 3 Werkend Winterswijk 36
3.1 Infrastructuur en gebiedsontwikkeling 37
3.2 Riolering en reiniging 44
3.3. Duurzaamheid 46
3.4 Grondexploitatie 47
Financiële onderbouwing programma 3 47
Indicatoren en kerncijfers programma 3 53
Programma 4 Bestuurlijk Winterswijk 53
4.1 Bestuur – algemene ondersteuning 53
4.2 Openbare orde en veiligheid 56
4.3 Lobby, grensoverschrijdende samenwerking en city marketing 58
4.4 Overige middelen 61
Financiële onderbouwing programma 4 62
Indicatoren en kerncijfers programma 4 65
Opgaven 65
Opgave 1. Winterswijk Drempelvrij 66
Opgave 2. Armoedevrij Winterswijk 67
Opgave 3. Centrum 70

Opgave 4. Duurzaamheid 71
Paragrafen 72
Paragraaf A Lokale Heffingen 72
Paragraaf B Weerstandsvermogen en risicobeheersing 77
Paragraaf C Onderhoud kapitaalgoederen 83
Paragraaf D Financiering 89
Paragraaf E Bedrijfsvoering 95
Paragraaf F Verbonden partijen 105
Paragraaf G Grondbeleid 131
Paragraaf H Algemene middelen 144
Paragraaf I Integriteit 145
Paragraaf J Covid-19 147
Financiële jaarrekening 2021 153
Balans 153
Toelichting op de balans 154
Vaste activa 158
Vlottende activa 160
Vaste passiva 162
Vlottende passiva 165
Niet uit de balans blijkende verplichtingen 166
Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid 168
Overzichten van baten en lasten in de jaarrekening 168
Incidentele baten en lasten 171
Wet normering topinkomens 172
Bijlagen 174
Bijlage 1 Financiële vaste activa 174
Bijlage 2 Baten en Lasten per taakveld 175
Bijlage 3 SISA 176
Bijlage 4 Investeringskredieten 193
Bijlage 5 Stand van zaken ingeboekte bezuinigingen 197
Bijlage 6 Beleids- en prestatie indicatoren 199

Voorwoord

Voorwoord

Beste raadsleden,
Wij bieden u hierbij de jaarstukken 2021 aan: het jaarverslag en de jaarrekening. Met deze jaarstukken legt het college verantwoording af over het afgelopen jaar en doet het verslag van de uitvoering van de begroting.

Ambities? Koersvast!
In het voorwoord van de begroting 2020 schreven we: ‘we liggen op koers’. De koers die gebaseerd is op de toekomstvisie zoals verwoord in het coalitieakkoord 2019-2022 en die goed wonen, werken en recreëren in Winterswijk tot doel heeft. Met gepaste trots wijzen we in dit jaarverslag op de behaalde resultaten, waarvan we er een aantal uitlichten:
- met de aanwijzing van een voorkeurslocatie voor een nieuw bedrijventerrein bieden we de komende tientallen jaren ruimte aan bedrijven;
- er zijn 70 nieuwe woningen gerealiseerd in Winterswijk en een veelvoud van dit aantal zit in de planning voor de komende jaren;
- de integrale museumvisie is vastgesteld;
- de visie op de ontwikkeling van het centrum is vastgesteld, dit met inbreng van vele betrokkenen in de opgave Centrum;
- de opgaven Armoedevrij, Drempelvrij en de wijkaanpak de Pas leveren mooi plannen en resultaten op;
- de opgave Duurzaamheid zorgt voor een toenemend percentage opgewekte energie, voor vele grote en kleinere energiebesparende acties in woningen en bedrijven en voor een Regionale energiestrategie, een warmtevisie en een plan voor klimaatadaptatie;
- de ontwikkeling van het Cultuurkwartier (WoooW) met woningen, muziekschool en bibliotheek krijgt een doorstart;
- de ijsbaan haalt keer op keer het nieuws bij maar de minste of geringste vorst;
- het verkeersluwe Vrijheidspark met de prachtige uil is een aanwinst voor het centrum.

Covid-19
De landelijke maatregelen rond Covid-19 raakten ons allemaal. Van een lockdown begin 2021 naar vergaande versoepelingen in de zomer, tot een nieuwe lockdown eind van het jaar. Ondanks het thuiswerken met voor-, maar zeker ook nadelen, is het onze organisatie gelukt veel mooie resultaten te boeken. En met aanvullingen op alle landelijke steunmaatregelen heeft de gemeente laten zien dat zij er is voor de horeca, de contactberoepen, de theaters, musea, muziek- en sportverenigingen, winkeliers, bedrijven en inwoners. Kortom, voor iedereen!

Blijvende uitdagingen
Natuurlijk zijn er ook zaken die we niet hebben gerealiseerd in 2021. Het traject voor de inkoop sociaal domein is in 2021 niet afgerond. Toch zijn we hoopvol over de uitkomst in termen van kwaliteit van zorg en beheersing van de kosten. Diverse projecten lopen over de grenzen van het jaar heen. Denk aan de infrastructuur en Terra Temporalis. Daarnaast blijft inwonersparticipatie een belangrijk aandachtspunt. Hoe maken we op een juiste manier afwegingen tussen belangen en inbreng (en meningen) van inwoners en het algemeen belang voor de toekomst van Winterswijk? Afwegingen waarin ook aandacht moet zijn voor de rol van de raad en de rol van het college.

Financieel gezond
We sluiten het jaar 2021 af met een overschot van ruim € 3,0 miljoen, daar waar we bij de 2e prognose nog een overschot van bijna € 1,0 miljoen verwachtten. Op zich natuurlijk goed nieuws. Een deel van dit overschot gebruiken we om onze algemene reserve aan te vullen, maar ook gebruiken we het overschot om in 2022 de uitgestelde activiteiten voort te zetten. Ook de financiële indicatoren zien er goed uit. Onzekerheid is er over de gelden die de gemeente van het rijk krijgt, onder andere voor jeugdzorg en voor klimaatadaptatie. Naast onze gezonde financiële situatie zien

we echter ook dat we regelmatig te optimistisch zijn in onze ambities en onze planningen, waardoor zaken toch doorschuiven naar latere jaren. Een goede balans tussen ambitie en realisme blijft een kunst.
We geloven in de kracht van Winterswijk
En in de kracht van Winterswijkers. Dat blijven we herhalen. Met de resultaten en investeringen in 2021, met een sociaal hart en oog voor diegenen die het moeilijk hebben, is Winterswijk weer een beetje mooier geworden!

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders van Winterswijk

Financiële ontwikkelingen en resultaten in 2021

Inleiding

In dit hoofdstuk komt het volgende aan de orde:
1. Het gerealiseerde resultaat op de baten en lasten over 2021
2. Budgetoverhevelingen
3. De ontwikkeling van onze bezittingen en schulden in het afgelopen jaar
4. De financiële kengetallen
5. Het resultaat en Covid-19

1. Het gerealiseerde resultaat op de baten en lasten over 2021

We sluiten 2021 af met een saldo van € 872.000 nadelig. Dit is vóór toevoegingen en onttrekkingen aan reserves.
Na toevoegingen en onttrekking aan reserves komt het gerealiseerde resultaat over 2021 uit op € 2.972.000 voordelig. In de tabel hieronder ziet u de uitwerking.
Bij de 2e prognose 2021 verwachtten wij een resultaat van € 970.000 voordelig over 2021.
Het voordelig resultaat is uiteindelijk € 2.002.000 hoger uitgevallen.
Op hoofdlijnen is dat resultaat als volgt te verklaren:
Programma 1 Sociaal krachtig Winterswijk € 46.000 nadeel
De totale lasten in dit programma bedroegen over 2021 bijna € 32 miljoen.
Van het resultaat op dit programma lichten we de volgende hier toe:

- ZOOV: Vanwege Covid-19 is er minder vaak een beroep gedaan op de diensten van ZOOV. Dat heeft geleid tot lagere lasten en ongeveer even lagere baten.
- In deze jaarrekening zien we een nadeel van ruim € 500.000 op de budgetten voor jeugdhulp. In de loop van 2021 hebben we de budgetten al verhoogd met € 1.650.000. Daarmee zijn van een oorspronkelijke begroting van € 6,5 miljoen uitgekomen op werkelijke uitgaven van € 8,6 miljoen voor jeugdhulp.
- Rolstoelen: Er werden minder rolstoelen aangevraagd. Dit leidde tot een voordeel van € 104.000.
- Hulp bij Huishouden: De vraag naar Zorg in Natura (ZIN) bleef stijgen. Daarnaast zijn de verwachte financiële effecten van het nieuwe normenkader bij herindicaties achtergebleven. Wel zien we dat de uitgaven voor het Persoonsgebonden Budget (PGB) voor Hulp bij Huishouden afnamen. Per saldo is er een nadeel van afgerond € 100.000.
- Begeleiding (ZIN en PGB): De lasten voor begeleiding zijn in 2021 lager uitgevallen dan begroot. Dit leverde een voordeel op van € 168.000.
- De lasten van het sociaal team zijn € 110.000 lager uitgevallen.

- Lagere kosten op preventie geeft een voordeel van € 59.000.

Programma 2 Meedoen in Winterswijk € 522.000 nadeel

De totale lasten in dit programma bedroegen over 2021 € 35 miljoen.
Van het resultaat op dit programma lichten we de volgende hier toe:

- Sport: Door Covid-19 hebben we de bijdrage van sportverenigingen niet geïnd en een lagere verhuuropbrengst van onze sportaccommodaties gehad. Dit leidde tot een nadeel van € 284.000.
- Inkomen en participatie: In dit beleidsveld hadden we hogere lasten op een aantal onderdelen: Uitvoering door Sociale Dienst Oost Achterhoek (SDOA), personeelslasten SW-medewerkers, TOZO-regeling, begeleiding statushouders en bijzondere bijstand. Daarnaast hadden we lagere detacheringsopbrengsten van SW-medewerkers. In totaal bedraagt het nadeel € 1.246.000.
- Educatie: We hebben subsidie ontvangen voor een aantal activiteiten die doorlopen in 2022. We stellen voor deze subsidie (€ 251.000) door te schuiven naar 2022.
- Economie: Hier noteerden we een voordeel van € 1,0 miljoen. Daarvan is € 618.000 het deel van het crisis- en herstelbudget dat we in 2022 beschikbaar willen houden. Wij stellen u voor dit door te schuiven naar 2022.

Programma 3 Werkend Winterswijk € 656.000 voordeel

De totale lasten in dit programma bedroegen over 2021 ruim € 23 miljoen.
Het resultaat in dit programma is vooral veroorzaakt door het niet afronden van verschillende activiteiten in 2021. Het gaat dan bijvoorbeeld om provinciale landschapsprojecten en activiteiten voor de opgaven Centrum en Duurzaamheid. Daarnaast loopt ook de inhuur van medewerkers voor vergunningverlening en de beoordeling van bestemmingsplannen door in 2022. We stellen daarom voor om het financiële resultaat op dit programma -met de bijbehorende activiteiten- door te schuiven naar 2022.

Programma 4 Bestuurlijk Winterswijk € 1.972.000 voordeel

De totale lasten in dit programma bedroegen over 2021 € 17 miljoen.
In dit programma zit tevens het leeuwendeel van de baten: ruim € 59 miljoen.
Van het resultaat op dit programma lichten we de volgende hier toe:

- Rente- en afschrijvingslasten: Investeringen waarvan we in 2021 afschrijvingslasten verwachtten zijn nog niet of later gerealiseerd. De lasten schuiven daardoor op. Het voordeel in 2021 is daardoor € 597.000.
- Algemene Uitkering: De decembercirculaire 2021 en afrekeningen gaven een voordeel van € 768.000.
- Voorzieningen:
    - van de voorziening die we hebben voor dubieuze debiteuren kan € 200.000 vrijvallen.
    - op voorzieningen ter dekking van lasten van voormalig personeel en -wethouders is een voordeel van € 227.000.
- Bedrijfsvoering: Een aantal activiteiten (onder andere een nieuwe website, telefonie, zaaksysteem en de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording) loopt door in 2022. Wij stellen voor de bijbehorende budgetten van in totaal € 236.000 door te schuiven naar 2022.

In de financiële verantwoording per programma lichten we alle afwijkingen groter dan € 50.000 toe.

Totale baten en lasten 2021

Het totaal van de baten voor toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

bedraagt in de jaarrekening € 104 miljoen. In de begroting 2021 raamden we een totaal van € 100 miljoen. De toename van € 5 miljoen komt door bijstelling van de algemene uitkering. Daar valt onder andere de ontvangen compensatie voor corona gerelateerde kosten onder.

Gerealiseerd saldo van baten en lasten 2021			-872	N
Onttrekkingen				
2. Bestemmingsreserve Aanpak Nieuwkomers	45			
2.Uitvoeringskosten SDOA	174			
3. Bestemmingsreserve Notaristuin	52			
3.Bestemmingsreserve Inzamelstructuur huishoudelijk afval	10			
3.Bestemmingsreserve Omgevingswet	108			
3.Bestemmingsreserve Onderhoud graven	173			
3.Bestemmingsreserve Stedelijke herverkaveling	282			
4. Bestemmingsreserve Organisatieontwikkeling	75			
4. Bestemmingsreserve Sociaal Domein	13			
4.Algemene reserve	672			
4.Bestemmingsreserve Automatisering	324			
4.Bestemmingsreserve Doorgeschoven activiteiten	5472			
			7.400	V
Toevoegingen				
2.Reserve verduurzaming sportlocaties	-25			
3.Bestemmingsreserve Stedelijke herverkaveling	-7			
4. Bestemmingsreserve Doorgeschoven activiteiten	-3.348			
4. Bestemmingsreserve Organisatieontwikkeling	-151			
4.Verduurzaming gemeentegebouwen	-25			
			-3.556	N
Gerealiseerd resultaat 2021			**2.972**	**V**

2. Budgetoverhevelingen

In de 2e prognose 2021 zijn diverse voorstellen voor budgetoverhevelingen opgenomen voor een totaal bedrag van € 2.834.000. In deze jaarrekening is een aantal aanvullende voorstellen opgenomen voor € 1.644.000. Deze staan in de onderstaande tabel. Bij de betreffende programma's leest u de toelichting.
Met ingang van 2020 hanteren we een andere werkwijze voor budgetoverhevelingen. We voegen ze toe aan de reserve Doorgeschoven activiteiten.

Programma *1.000	Overhevelingen
Programma 1 Sociaal krachtig Winterswijk	77
Programma 2 Meedoen in Winterswijk	638
Programma 3 Werkend Winterswijk	700
Programma 4 Bestuurlijk Winterswijk	229
	1.644

3. De ontwikkeling van onze bezittingen en schulden in het afgelopen jaar

Bij de vorige twee onderdelen van dit hoofdstuk hebben we de realisatie van baten en lasten in het afgelopen jaar toegelicht. In dit onderdeel vatten we de ontwikkeling van onze bezittingen en schulden samen. Verdieping vindt u in de balans en de toelichting daarop.

Balanstotaal

Het totaal van onze balans is toegenomen. Op 31 december 2021 kwam deze uit op

€ 163 miljoen. Op 31 december 2020 was dit € 155 miljoen.
We hebben in 2021 maximaal geprofiteerd van geldleningen met een looptijd van minder dan een jaar. Vanwege de lage rentestand -we ontvingen daar zelfs een rentevergoeding voor- was dit aantrekkelijker dan het afsluiten van een langlopende geldlening. We hebben € 17,5 miljoen "kort" geleend.
U ziet dit terug op onze balans onder de *kasgeldleningen*.
Verder waren er in 2021 geen noemenswaardige wijzigingen in onze bezittingen.

Het eigen vermogen

In onderstaande tabel ziet u de ontwikkeling van ons eigen vermogen.
De algemene reserve is met € 2 miljoen afgenomen. Dat zijn de onttrekkingen die verband houden met het jaarrekeningresultaat 2020.
De bestemmingsreserves zijn met ruim € 3 miljoen afgenomen. Dit komt vooral door het inzetten van de reserve Doorgeschoven activiteiten.
Door het positieve rekeningresultaat 2021 komt het totale eigen vermogen op vergelijkbaar niveau uit als vorig jaar.

Schulden

De totale schuld is in 2021 toegenomen. Dit komt doordat we extra kortlopende geldleningen hebben afgesloten.

	31-12-2021		31-12-2020
Algemene reserve	48.110		50.322
Bestemmingsreserves	6.157		9.328
Jaarrekeningresultaat	2.972		-1.540
Eigen vermogen	**57.238**		**58.110**

4. De financiële kengetallen

De financiële kengetallen vindt u in de onderstaande tabel.
De beoordeling V (voldoende) en M (matig) komt overeen met de risicobeoordeling die de provincie Gelderland toepast bij de toets van de begrotingen van Gelderse gemeenten.

	2020		2021		2021	
	Jaarrekening		Begroting tm prognose 2		Jaarrekening	
1. Netto schuldquote	69,80%	V	70,00%	V	79,90%	V
2.Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	63,40%	V	64,10%	V	74,10%	V
3.Solvabiliteit	37,60%	M	36,60%	M	35,00%	M
4.Structurele exploitatieruimte	1,39%	V	2,46%	V	2,61%	V
5.Grondexploitatie	7,30%		5,00%		4,30%	
6.Belastingcapaciteit	102,00%		99,00%		99,00%	

5. Het resultaat en Covid-19

Covid-19 drukte ook in 2021 een stempel. In het jaarverslag leest u waar deze pandemie invloed heeft gehad op onze ambities, doelstellingen en activiteiten. De crisis had opnieuw effect op onze financiën. In de paragraaf Covid-19 doen we uitvoerig verslag en ziet u dat de ambtelijke inzet naar schatting zo'n 6.500 uren was en daarmee ongeveer € 600.000 heeft gekost. Deze uren konden we dus niet voor andere zaken inzetten.
Het meest in het oog springende effect op ons resultaat over 2021 had het aanvullende budget van € 1,0 miljoen voor crisis en herstel, dat de raad in april beschikbaar stelde. Hiervan is in totaal € 586.000 aan renteloze leningen verstrekt aan Winterswijkse ondernemers.

We stellen voor € 618.000 van dit budget voor crisis en herstel, dat eind 2021 nog beschikbaar was, mee te nemen naar 2022. We hopen daarmee de laatste eventuele maatregelen te dekken en daarna de crisis achter ons te laten.

Jaar 2021 in Beeld

Het jaar 2021 in beeld

De bijlage vindt u in het beleidsportaal van de jaarstukken 2021 onder het kopje bijlagen (rechtsboven)

Programma 1 Sociaal krachtig Winterswijk

Inleiding

In het programma Sociaal krachtig Winterswijk geven we een toelichting op de resultaten van de beleidsvelden Volksgezondheid, Maatschappelijke ondersteuning en Jeugd.

Iedereen kan mee doen!

Deze ambitie vertaalden we in dit programma naar strategische doelen gericht op het realiseren van vitaliteit en gezondheid. In Winterswijk kan iedereen van jong tot oud meedoen. Aan wie dat zelf niet zo goed kan, boden we ondersteuning. We werkten aan gelijke kansen voor ieder kind. Alle kinderen moeten veilig, gezond en kansrijk in Winterswijk kunnen opgroeien.

Aan de ambitie van dit programma is de opgave Drempelvrij Winterswijk gekoppeld. Een prachtige integrale manier om samen met ervaringsdeskundigen uitvoering te geven aan het wegnemen van drempels, zodat iedereen mee kan doen. Deze opgave lichten we in het hoofdstuk Opgaven verder toe.

Beschikbare en betaalbare zorg

Met de beschreven ambities, strategische doelen en activiteiten leveren we een bijdrage aan de kwaliteit van zorg. Naast inzet op preventie om zorginzet te voorkomen is ook gewerkt aan een nieuw inkoopmodel gericht op het stimuleren van innovatie in de zorg en op het dempen van de zorgkostenstijging. Dit complexe vraagstuk heeft veel inzet gevraagd, de resultaten ervan zien we in 2022.

Aandacht voor samenwerking en behoud van voorzieningen

Er was aandacht voor inhoudelijke en voorwaardelijke activiteiten zoals preventie, zorginkoop en kwaliteit- en normenkaders. Ook besteedden we in dit programma aandacht aan de samenwerking met vele netwerkpartners en de instandhouding van het voorzieningenniveau. Dit deden we onder andere door goede contacten te onderhouden met het SKB (Streekziekenhuis Koningin Beatrix).

1.1 Volksgezondheid

Portefeuillehouder

E.S.F. Schepers-Jansen

Ambitie

We zien vitale inwoners, die gezond en gelukkig zijn. Iedereen doet mee.

Relevante documenten over dit beleidsveld zijn:

- beleidsplan sociaal domein ‘Meedoen in Winterswijk’
- regionaal preventieakkoord ‘Gezondheid en Geluk voorop in de Achterhoek’
- regionale nota gezondheid ‘Samen langer gelukkig en gezond leven in de Achterhoek’

Doelstellingen

- Wij zorgen voor aanbod dat afgestemd is op preventie om ziekte te voorkomen en om een gezonde levensstijl te bevorderen.

- We behouden voorzieningen in de regio.

Hoe te bereiken?

- We voeren het regionaal preventieakkoord uit; we stimuleren, faciliteren en organiseren inkoop van preventie en preventieprogramma's.
- We zorgen voor de uitwerking van de samenhang tussen gezondheid , milieu, veiligheid, ruimtelijke ordening en leefomgeving. Dit doen we door een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van de Omgevingswet.
- We leggen verbindingen tussen partijen (netwerk ketenaanpak).
- We leveren een bijdrage aan scenario-ontwikkeling voor medische zorg en positioneren daarmee het SKB in het totale netwerk van zorg.

Wat is het resultaat?

- Participatie regionaal preventieakkoord
    - We zijn doorgegaan met de uitvoering van het in juli 2020 ondertekende regionaal preventieakkoord Achterhoek (2020-2030): 'Gezondheid en Geluk voorop in de Achterhoek'. De wethouders van Aalten en Winterswijk waren bestuurlijk trekker. Speerpunten uit dit akkoord zijn bewegen en ontspanning, Achterhoek Rookvrij, minder overmatig alcoholgebruik, middelengebruik (drugs) bespreekbaar maken, gezonde voedingskeuzes. Iedereen doet mee en de basis op orde. Dit heeft bijvoorbeeld geleid tot een rookvrije omgeving bij het Gerrit Komrij College. Op het gebied van bewegen en ontspanning is onder meer Welzijn op Recept ontwikkeld voor een beweeg- en activiteitenaanbod op maat. Verschillende activiteiten en voorlichtingen op het gebied van alcohol- en middelengebruik zijn zo veel mogelijk in fysieke bijeenkomsten aangeboden maar ook digitaal gehouden. Wij zijn in 2021 aangesloten bij het landelijk programma: Eén tegen Eenzaamheid. Voor "De basis op orde" is vroegsignalering van de schuldenproblematiek opgepakt en is meermaals budgetcoaching ingezet.
- Gecombineerde Leefstijlinterventie GLI
    - We bleven zorgen voor gemeentelijke voorzieningen op het gebied van sport en bewegen. Ook de ondersteunende programma's van Menzis en eerstelijns zorgaanbieders (huisarts, tandarts, fyiotherapeut, maatschappelijkwerker, enzovoort) zijn we mee bezig geweest. We hebben met Menzis een overeenkomst voor de gecombineerde leefstijlinterventie gesloten. Daarbij spraken we af om mensen met een laag inkomen te ondersteunen bij het verbeteren van hun gezondheid. In 2021 hebben zich 42 mensen aangemeld voor de GLI.
- Gemeentelijke gezondheidsdienst Noord- en Oost-Gelderland (GGD NOG)
    - Ook in 2021 hebben we met de GGD samengewerkt aan verschillende preventieprojecten. Denk aan alcoholmatiging, niet roken, middelengebruik, meer bewegen, mee (blijven) doen.
    - De GGD heeft grote inspanningen geleverd in de COVID 19 crisis o.a. middels test en vaccinatiediensten.
- Nix-18 workshops op scholen
    - We hebben Iriszorg ingezet om op de scholen voorlichting te geven over alcohol en roken.
- Voorlichting valpreventie

- Het project Samen in Beweging is door de buurtsportcoach ingezet voor de kwetsbare inwoners in de leeftijdsgroep 55 +.

- Monitoring overlast hout stoken
  - Met publicaties in het Gemeentenieuws, op de gemeentelijke website en op Facebook hebben we de negatieve gezondheidseffecten van hout stoken onder de aandacht gebracht. In 2021 hebben wij de ontwikkelingen over dit onderwerp gevolgd; landelijk is er een onderzoek opgestart.
- Bijdrage leveren invulling Omgevingswet
  - De beleidsadviseur Gezondheid was betrokken bij het vormgeven van het onderdeel 'Gezonde leefomgeving' door deelname aan de projectgroep.
- Ontwikkeling scenario medische zorg SKB
  - De contacten met het SKB zijn onderhouden. Er is kennisgemaakt met de nieuwe directie en de visie van het SKB is gedeeld met de raad en de organisatie. Voorop staan het doel en het belang om de zorg in onze regio betaalbaar en beschikbaar houden. Een goede relatie en een goed contact waren en zijn hierbij een voorwaarde.
- Park Achterhoek
  - Fase 1: de ontwikkeling van Park Achterhoek is in gang gezet. Het bestemmingsplan is vastgesteld. De planprocedure loopt en verschillende activiteiten zijn door de gemeente uitgevoerd. Dit gebeurde mede naar aanleiding van gesprekken met en voorstellen van buurtbewoners. Wel is er beroep ingesteld door de bewoners aan de Groenloseweg. Het plan is dus nog niet onherroepelijk. Daarnaast is er door de ontwikkelaar hard gezocht naar huurders/gebruikers van de gebouwen en een investeerder. Hiervoor is een intentieovereenkomst getekend.
    Fase 2: de werkzaamheden van de bouw van de hallen van Obelink Vrijetijdsmarkt zijn gestart. De oplevering hiervan wordt verwacht in 2022.
- Stadstuinbouw
  - De uitvoering van het project is in volle gang. De werkzaamheden zijn gestart en er werd hard gewerkt op de akker aan de voorbereidingen voor het nieuwe plant- en oogstseizoen. In het vierde kwartaal is de vergunning voor de aanleg van de paden aangevraagd. Deze is inmiddels verleend en de aanleg is in uitvoering.
- Mantelzorg
  - VIT-hulp bij mantelzorg is gestopt per 1 oktober 2021. We trokken zelf een nieuwe mantelzorgconsulent aan die contact heeft gezocht met al onze mantelzorgers. Ook is, in samenwerking met Aalten, Oost Gelre en Doetinchem, gestart met een gezamenlijk uitvoeringsprogramma. Hierin staan onderwerpen zoals jonge mantelzorgers, mantelzorg en werk, cursussen en respijt.

1.2 Maatschappelijke ondersteuning

Portefeuillehouder

E.S.F. Schepers-Jansen

Ambitie

In Winterswijk kan iedereen van jong tot oud meedoen. We ondersteunen inwoners voor wie eigen regie niet mogelijk is.
Relevante documenten over dit beleidsveld zijn:

- beleidsplan Wmo & jeugd ‘Meedoen in Winterswijk’
- integrale Verordening sociaal domein
- inkoopdocumenten sociaal domein
- beoordelingskader Wonen met zorg 2020-2023
- samen aan het Stuur (integrale samenwerking sociaal domein)

Doelstellingen

- De bekendheid van de Post zorgt ervoor dat voorzieningen toegankelijk en laagdrempelig zijn.
- Ondersteuning is beschikbaar en de kwaliteit en betaalbaarheid ervan zijn gegarandeerd.
- Iedereen kan meedoen in onze Drempelvrije gemeente: zie hiervoor het hoofdstuk Opgaven.

Hoe te bereiken?

- We implementeren maatregelen voor kwaliteit en betaalbaarheid naar aanleiding van een onderzoek naar het sociaal domein.
- We realiseren de beschikbaarheid van zorg door regionale inkoop.
- We brengen de ondersteuningsvraag van inwoners in beeld en stellen waar nodig maatwerkvoorzieningen beschikbaar.
- We onderhouden ons netwerk en stimuleren ketensamenwerking.
- We vergroten de bekendheid van de Post (front-office).

Wat is het resultaat?

- Samenwerking met ketenpartners realiseren, relaties en netwerken onderhouden
    - In 2021 zijn drie Achterhoekse netwerken rond ouderen samengevoegd tot één overkoepelend Netwerk Veerkracht Ouderen Achterhoek (NOVA). Ook is een gezamenlijk programma Veerkracht ouderen 2021 -2024 opgesteld. Dit richt zich op het zo gezond mogelijk ouder worden in de Achterhoek. Een voorbeeld van een programmalijn is 'Eerder denken over later'. Door deze aanpak is een oudere beter voorbereid om te kunnen omgaan met veranderingen die horen bij het ouder worden. Bewustwording over het ouder worden en bijbehorende keuzes zijn belangrijk bij het gezond ouder worden en het zelfstandig en veilig wonen. De huisbezoeken aan 75+'ers in onze gemeente dragen bij aan deze bewustwording. Dat dit leeft is mede te zien aan de belangstelling voor woonconcepten als Knarrenhof.
- Invoering Integrale Verordening sociaal domein
    - Vanaf 1 januari 2021 werkten we met de Verordening sociaal domein. Dit maakt het makkelijker om waar nodig maatwerk te leveren en meer integraal te werken volgens de bedoelingen van de wetten (Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), Jeugdwet, Participatiewet en de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening(Wsv)). Deze verordening ondersteunt de integrale intake, zoals bedoeld bij de werkwijze Samen aan het Stuur. Door Covid-19 hebben veel keukentafelgesprekken telefonisch plaatsgevonden. In het eerste kwartaal van 2021 hebben we onderzoek gedaan naar de kwaliteit van onze dienstverlening.

Positief is dat hulpvragen echt in samenspraak met de inwoner worden opgepakt, er wordt goed geluisterd samen gezocht naar oplossingen. Ook zijn inwoners tevreden over de toegankelijkheid van de gemeente en het nakomen van afspraken. Effecten van de ondersteuning zijn dat inwoners weer mobieler zijn, door een moeilijke periode heen zijn gekomen of zich door de hulpmiddelen thuis beter (zelfstandiger) kunnen redden. Uit dit onderzoek zijn twee verbeterpunten gekomen, namelijk het concreter opstellen van doelen en nog meer de rol van het netwerk en vrijwillgersorganisaties bespreken.

- Bekendheid en toegankelijkheid van de Post vergroten; in samenhang met het project Samen aan het stuur van Sociale Dienst Oost-Achterhoek (SDOA)
    - Vanaf 1 oktober 2021 hanteerden we de werkwijze van Samen aan het Stuur. Dit plan houdt in dat we één integrale intake doen voor het sociaal domein (voor het overige zie programma 2.3). We pakken daarbij problemen van onze inwoners op diverse levensgebieden in onderlinge samenhang aan. Zie verder de toelichting hierboven over Invoering integrale verordening sociaal domein.
- Omzetten Wmo naar arbeidsmatige dagbesteding.
    - We willen dat cliënten meer deelnemen in en aan de samenleving. Daarom werkten we samen met Fijnder (Werkbaan Oost/SDOA) toe naar een arbeidsmatige dagbesteding voor cliënten, die niet meer leerplichtig zijn en nog geen pensioengerechtigde leeftijd hebben. In 2021 vonden de eerste verkennende gesprekken plaats over de wijze waarop we hier invulling aan kunnen geven. Dit deden we samen met de andere twee Fijnder gemeenten. Dit moet resulteren in een pilot in 2022. De effecten van deze pilot - dat meer mensen kunnen gebruik maken van arbeidsmatige dagbesteding - hangen nauw samen met de inkoop Sociaal domein Achterhoek.
- Voorbereiding decentralisatie beschermd wonen.
    - In regionaal verband werkten we aan de voorbereiding van de doorontwikkeling van beschermd wonen. Hierbij verschuiven taken van de centrumgemeente Doetinchem naar lokale gemeenten. In eerste instantie zou er vanaf 2022 sprake zijn van een geleidelijke overgang van cliënten en budgetten. Dit is landelijk doorgeschoven naar 2023. De centrumgemeente blijft verantwoordelijk voor bestaande cliënten. Ter voorbereiding hierop is gewerkt aan een nieuwe invulling van bemoeizorg, lokale infrastructuur, inrichting van de lokale toegang, regie op en inkoop van zorg en een nieuwe governancestructuur. Deze structuur is vastgesteld door alle acht Achterhoekse colleges. De overige punten lopen ook in 2022 door. In 2021 zijn onder andere de pilot Bemoeizorg en de pilot Housing first gestart. Bij deze laatste pilot gaat het om een specifieke aanpak om opname in de maatschappelijke opvang te voorkomen door eerst een woning beschikbaar te stellen. Hiervoor maken we (tijdelijk) gebruik van door de gemeente aangekochte woningen voor realisatie van gebiedsontwikkeling voor WoooW (het voormalige Cultuurkwartier).
- Koploper gemeenten cliëntondersteuning:
    - De Achterhoekse gemeenten hebben een subsidie voor het versterken van cliëntondersteuning ontvangen. In een periode van twee jaar willen de gemeenten regionaal inzicht krijgen in de behoefte aan en het

aanbod van cliëntondersteuning. Samen willen we een visie ontwikkelen en werken aan betere herkenbaarheid en vindbaarheid van cliëntondersteuning. Daarom vonden 2021 gesprekken plaats met inwoners en betrokken partners over de wijze waarop cliëntondersteuning nu is ingericht. Het gaat hierbij niet alleen om ondersteuning vanuit de Wmo, maar ook op het gebied van jeugdzorg en de participatiewet. Hieruit is gebleken dat er verschillende beelden bestaan over de rol en positie van cliëntondersteuning en wat dan onafhankelijke cliëntondersteuning is. in verband met de verdere uitwerking is er een éénjarig contract afgesloten met Mee voor (onafhankelijke) cliëntondersteuning.

- Maatregelen om de zorg betaalbaar te houden:
    - We brachten de ondersteuningsvraag van inwoners in beeld en stelden waar nodig maatwerkvoorzieningen beschikbaar. Samen met de Achterhoekse gemeenten gaan we over op een nieuw inkoopmodel sociaal domein. Doel van het model is dat we samen met zorgpartijen de transformatie vorm geven. We willen dit met minder aanbieders vormgeven en overgaan op een andere financieringsvorm. Het inkoopproces is een langdurig en complex proces dat nog niet is afgerond. Half 2021 vond de eerste selectie plaats op basis van kwaliteit. De aanbieders die in deze eerste ronde zijn geselecteerd, hebben eind 2021 een plan van aanpak en een financiële offerte ingediend. De beoordeling hiervan vindt plaats in het eerste kwartaal van 2022. In 2021 vond ook een nieuwe inkoop plaats voor trapliften. Deze is afgerond. Er is een nieuwe overeenkomst afgesloten voor maximaal 6 jaar.
    - Normenkader Hulp bij Huishouden: in de tweede helft van 2020 zijn we gestart met de invoering van dit nieuwe normenkader voor het bepalen van het aantal in te zetten uren huishoudelijke hulp. Het kader is aangepast aan de huidige tijd, is gebaseerd op uitgebreid onderzoek en heeft de toets van de Centrale Raad van Beroep (CRvB) doorstaan. Het normenkader draagt bij aan het beschikbaar en betaalbaar houden van huishoudelijke hulp op de lange termijn. Het effect van minder uren huishoudelijke ondersteuning is bij nieuwe aanvragen groter dan bij herindicaties. Gemiddeld is dit met 0,3 uur verlaagd van 2,8 uren per cliënt/per week naar 2,5 uur per cliënt/per week.
    - Invoeren VoorElkaarPas: tegen een beperkte eenmalige eigen bijdrage kan een cliënt met een Wmo-indicatie - alleen of samen met een begeleider - gratis met het openbaar vervoer reizen. In december 2021 is de communicatiecampagne opgestart voor de VoorElkaarPas die per 1 januari 2022 ingaat. De VoorElkaarPas is een OV-chipkaart, waarop een gratis jaarabonnement van Arriva staat. Hiermee kunnen cliënten met alle bussen en treinen van Arriva reizen in de Achterhoek.
    - Drempelbedrag ZOOV invoeren: inwoners met een Wmo-indicatie voor vervoer die tegen het gereduceerde tarief willen blijven reizen, betalen jaarlijks een eigen bijdrage van € 60. De oorspronkelijke ingangsdatum was in 2021. Vanwege Covid-19 is de invoering van het drempelbedrag uitgesteld naar 2022.
    - Halveren mantelzorgwaardering: in 2021 zou het mantelzorgcompliment gehalveerd worden van € 50 naar € 25. Maar,

omdat door Covid-19 de verwendag voor mantelzorgers niet door kon gaan, is het compliment het bedrag € 50 gebleven. Daarnaast is aan jonge mantelzorgers het boek van Mirjam Hijink "Zie mij" aangeboden.

- Continu ervaringsonderzoek en verbeteracties uitvoeren
  - Vanaf 2021 is het jaarlijks wettelijk verplichte cliëntervaringsonderzoek vormvrij geworden. Daarom is er voor gekozen om een onderzoek uit te voeren die vooral bestaan uit interviews. Er is een nulmeting gehouden om de effecten van de invoering van de Integrale verordening sociaal domein te meten. Zie voor een verdere toelichting de alinea over Invoering Integrale Verordening sociaal domein.
- Jaarlijks de gegevens op de wachtlijsten Wet Langdurige Zorg (WLZ) actualiseren
  - Samen met aanbieders en het zorgkantoor is de behoefte in beeld gebracht en geactualiseerd. Hieruit blijkt dat er in onze gemeente uitbreiding gewenst is van ongeveer 25 eenheden voor inwoners met een verstandelijke en/of lichamelijke beperking. Voor de doelgroep ouderen is ook een uitbreiding van 25 eenheden tot maximaal 40 eenheden gewenst. De voorwaarde is wel dat het Menzis zorgkantoor op basis van haar eigen onderzoek deze uitbreiding ook wenselijk acht. Er zijn nog geen concrete plannen ingediend door de zorgaanbieders om aan deze behoefte te voldoen.
- Uitvoering inclusie-agenda Drempelvrij
  - In het hoofdstuk Opgaven lichten we de agenda Drempelvrij verder toe.
- Hervormingsagenda sociaal domein inclusief (het verwerken van) de uitkomsten van het rekenkameronderzoek
  - De aanbevelingen uit de onderzoeken naar het sociaal domein door het bureau HHM en de prioriteiten uit het rekenkameronderzoek naar de inrichting van de jeugdhulp en de betrokkenheid van de gemeenteraad hierbij zijn opgenomen in een hervormingsagenda. Bij het vaststellen van de prioriteiten uit het rekenkameronderzoek nam de raad een motie aan om ook de overige aanbevelingen in beeld te houden. Om uitvoering te geven aan die motie, zijn ook die punten opgenomen in de hervormingsagenda. Deze wordt in 2022 door het college vastgesteld . Zie ook programma 1.3.

1.3 Jeugd

Portefeuillehouder

E.S.F. Schepers-Jansen

Ambitie

Gelijke kansen voor ieder kind. Alle kinderen moeten veilig, gezond en kansrijk in Winterswijk kunnen opgroeien.

Doelstellingen

- Waar jeugd en ouders/verzorgers het zelf niet kunnen, bieden we hulp op het gebied van zorg en (opvoedings)ondersteuning.
- Zorg blijft beschikbaar, betaalbaarheid en kwaliteit zijn gegarandeerd.

Hoe te bereiken?

- Ondersteuningsteam Oost Achterhoek en het Preventie Platform Jeugd bieden opvoedondersteuning/preventie.

- We versterken de samenwerking met huisartsen door hen te ondersteunen in de zorg voor jeugdigen. Zo voorkomen we de inzet van specialistische zorg.
- We voeren regie bij complexe casussen van kinderen met een beperking.
- We handhaven de leerplicht in nauwe samenwerking met de jeugdconsulenten.
- We kopen regionaal de juiste zorg voor onze jeugd in tegen een reële prijs.
- We handelen aanvragen binnen de termijnen correct en doelmatig af.
- We zorgen voor een goed georganiseerde en goed functionerende Jeugdzorg.

Wat is het resultaat?

- Inzet van en samenwerken met het Ondersteuningsteam voor regionale inkoop van tweedelijns zorg met ondersteuning van de jeugdconsulent voor casus regie
    - De regionale inkoop is een half jaar uitgesteld naar 1 juli 2022, om het proces voor zowel de gemeenten als de zorgaanbieders zorgvuldig te doorlopen. Waar nodig hebben we hierbij de professionals betrokken.
- Implementatie Integrale Verordening sociaal domein
    - De Integrale Verordening sociaal domein is op 1 januari 2021 geïmplementeerd. De consulent kijkt bij de intake breed naar de vraag, ook als die buiten de grenzen van de Jeugdwet valt. Daardoor kunnen we meer maatwerk leveren en wordt de inwoner beter geholpen.
- Diverse preventieve activiteiten van het Preventie Platform Jeugd.
    - Ondanks de Covid-19 maatregelen ging een groot deel van de thema's gewoon door, het deelnemersaantal is nauwelijks afgenomen. De meeste voorlichtingsbijeenkomsten en trainingen over weerbaarheid, zoals de kunst van het opvoeden, kind & armoede, alcohol- en drugspreventie en kind & scheiding, zijn zoveel mogelijk digitaal opgepakt. Kansrijke Start ontwikkelden we verder tot een goed uitvoerbaar plan. In 2021 stelden we een productenboek samen dat, vooral voor professionals, een goed overzicht biedt van alle producten van het Preventie Platform.
- Implementatie Samen aan het Stuur, integrale intake voor het hele sociaal domein.
    - De integrale intake voor het sociaal domein betekent, in samenhang met de Integrale Verordening sociaal domein, dat ook de Participatiewet onderdeel uitmaakt van de brede intake door de consulent. Voor meer informatie zie beleidsveld 1.2
- Uitvoering geven aan de uitkomsten van de quickscan sociaal domein.
    - De uitkomsten van het HHM onderzoek werden samen met de uitkomsten van het rekenkameronderzoek uitgewerkt in een hervormingsagenda die in 2022 gereed zal zijn. Zie ook beleidsveld 1.2.
- Efficiënter inkopen voor het sociaal domein.
    - Samen met de Achterhoekse gemeenten gaan we over op een nieuw inkoopmodel sociaal domein. Zie beleidsveld 1.2. Hier is onder al een toelichting gegeven (Maatregelen om de zorg betaalbaar te houden).
    - In 2021 hebben we de aanbestedingen voor dyslexiezorg (middels populatiebekostiging) en voor ziekenhuiszorg in het kader van de Jeugdwet (middels prijs x hoeveelheid) afgerond. De nieuwe contracten voor dyslexiezorg zijn op 1 augustus 2021 gestart, zodat we aansluiten

bij een nieuw schooljaar. De nieuwe contracten voor de ziekenhuiszorg starten per 2022.

- Cliëntervaringsonderzoek Wmo- en jeugdhulp
  - In 2021 hebben we voor het eerst een kwalitatief onderzoek uitgevoerd, waarbij we in gesprek met de cliënt open vragen stelden. Het is een nulmeting om de effecten van de invoering van de Integrale Verordening sociaal domein te meten. De cliëntervaringsonderzoeken van de afgelopen jaren laten zien dat onze cliënten tevreden zijn over onze dienstverlening.
  - Zie verder beleidsveld 1.2 Maatschappelijke ondersteuning.

Financiële onderbouwing programma 1

Baten en lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2021	Realisatie 2021	VerschilJR2021
Baten			
1.1 Volksgezondheid	**152**	**151**	**-1**
1.2 Maatschappelijke ondersteuning	**11.528**	**10.170**	**-1.358**
1.3 Jeugd	**0**	**40**	**40**
Totaal Baten	**11.680**	**10.361**	**-1.319**
Lasten			
1.0 Doorbelaste bedrijfsvoering en kapitaallasten	**3.225**	**3.225**	**0**
1.1 Volksgezondheid	**693**	**634**	**-59**
1.2 Maatschappelijke ondersteuning	**19.655**	**17.955**	**-1.699**
1.3 Jeugd	**8.130**	**8.615**	**485**
Totaal Lasten	**31.703**	**30.429**	**-1.273**
Onttrekkingen			
1.2 Maatschappelijke ondersteuning	**13**	**13**	**-1**
Gerealiseerd resultaat	**-20.010**	**-20.056**	**-46**

Toelichting exploitatie

Volksgezondheid

De kosten voor preventie gezondheid zijn € 34.000 lager uitgevallen. Hiermee is het verschil van € 59.000 bij de lasten grotendeels verklaard.

Maatschappelijke ondersteuning

Door Covid-19 is er in 2021 minder beroep gedaan op de diensten van ZOOV. Hierdoor zijn zowel de lasten als de baten € 1.317.000 lager uitgevallen. Hiermee is het nadeel van € 1.358.000 bij de baten grotendeels verklaard (zie ook toelichting hieronder).

Het voordeel van € 1.699.000 bij de lasten is grotendeels als volgt te verklaren:

- lagere lasten ZOOV € 1.317.000 V
- lagere lasten rolstoelen € 104.000 V
- hogere lasten ZIN Hulp bij Huishouden € 182.000 N
- lagere lasten PGB Hulp bij huishouden € 81.000 V
- lagere lasten ZIN Begeleiding € 63.000 V
- lagere lasten PGB Begeleiding € 105.000 V
- lagere lasten Sociaal Team € 110.000 V

Door Covid-19 is er in 2021 minder beroep gedaan op de diensten van ZOOV. Hierdoor zijn zowel de lasten als de baten lager uitgevallen (zie ook toelichting hierboven).

Er waren in 2021 minder aanvragen voor rolstoelen .

De vraag naar Hulp bij Huishouden (ZIN) bleef stijgen en daarnaast zijn de verwachte financiële effecten van het nieuwe normenkader bij herindicaties achter gebleven. Wel zien we dat de uitgaven PGB bij Hulp bij Huishouden afnamen.
De lasten voor Begeleiding (ZIN en PGB) zijn in 2021 lager uitgevallen dan begroot.
Tenslotte zijn de lasten voor het Sociaal Team in 2021 lager uitgevallen.

Jeugd

De toegenomen vraag naar jeugdhulp en het feit dat de complexiteit van de zorg toeneemt leidden tot een toename van de lasten met € 503.000. Hiermee is het nadeel bij de lasten van € 485.000 grotendeels verklaard.
Eigen bijdragen CAK (Centraal Administratie Kantoor)
Een aanvrager van een voorziening, zoals hulp in de huishouding, ondersteuning of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget), moet op grond van de Wmo een eigen bijdrage betalen. Het CAK is het publiekrechtelijk zelfstandig bestuursorgaan (zbo) dat door de wetgever is belast met de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage. Gemeenten zijn dus niet verantwoordelijk voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen. Ze hebben ook geen zekerheid over de omvang en hoogte van de eigen bijdrage, omdat zij de juistheid niet op persoonsniveau kunnen vaststellen. Daarom valt dit niet onder de reikwijdte van de rechtmatigheidscontrole door de accountant van de gemeente.
In 2021 is voor € 213.000 aan eigen bijdragen via het CAK verantwoord.

Toelichting investeringen

Er zijn geen investeringen in dit programma.

Indicatoren en kerncijfers programma 1

Indicatoren 1.1. Volksgezondheid

- Demping van de stijging van het aantal chronisch zieken (bron: CBS).
- Hoe ervaren inwoners hun gezondheid/kwaliteit van leven inwoners (bron: GGD).

Indicatoren 1.2. Maatschappelijke ondersteuning

- Klanttevredenheidsonderzoek.
- Binnen 5 jaar maakt 50-60% van de huidige Wmo begeleidingsgroep gebruik van arbeidsmatige dagvoorziening van Werkbaan Oost. Het gaat hierbij om niet-pensioengerechtigde en niet-leerplichtige klanten.
- Voor nieuwe indicaties neemt het gemiddeld aantal uren hulp bij huishouden per klant af.

Indicatoren 1.3 Jeugd

- Klanttevredenheidsonderzoek.
- Het aantal leerlingen dat zonder diploma van school afgaat (voortijdige schoolverlaters) is lager dan het regionale gemiddelde.

Programma 2 Meedoen in Winterswijk

Inleiding

Dit programma is uitgewerkt in vijf onderdelen. Hierbij ligt de nadruk op meedoen in sport, cultuur, onderwijs, economie en werk. Programma 2 sluit daarmee aan op programma 1, waarin het vooral gaat om het realiseren van meedoen op het gebied van welzijn en gezondheid.

Aantrekkelijk Winterswijk

We spreken ambities uit voor goed onderwijs en het in stand houden van onze sport en cultuurvoorzieningen. Daarnaast is er volop aandacht voor het bieden van

ontwikkelmogelijkheden voor economie, werk en toerisme. We willen Winterswijk aantrekkelijk houden met initiatieven voor ons landschap en erfgoed.

Behouden en versterken

Dit programma kent inspanningen op het gebied van handhaven en onderhouden van voorzieningen en netwerken. Daarnaast bevat het een aantal grotere projecten die de bedoeling hebben de randvoorwaarden te scheppen. Denk bijvoorbeeld aan het project 'Samen aan het Stuur', de Integrale Verordening sociaal domein, het Integraal Huisvestingplan Onderwijs en het realiseren van een nieuw bedrijventerrein.

De opgave Armoedevrij Winterswijk 2040 hoort ook bij dit programma. Meer informatie hierover leest u in het hoofdstuk Opgaven.

Meten is weten

De resultaten van dit programma zien we onder andere terug in de economische activiteit en de beschikbaarheid van bedrijventerreinen. We zien dat inwoners werk hebben en dat we uitkomen met ons rijksbudget voor de sociale uitkeringen.

Voor zowel de economie als het toerisme is de museumvisie richtinggevend.

Voorzieningen in sport en cultuur dragen bij aan het welzijn van de Winterswijkers. Dat horen, zien en meten we aan de hand van cijfers uit de verschillende sectoren (toerisme en onderwijs) en klant-ervaringsonderzoek.

2.1 Cultuur en ontspanning (cultuur)

Portefeuillehouder

H.J. Tannemaat

Ambitie

We willen we onze culturele instellingen en ons erfgoed behouden en versterken, omdat ze belangrijk zijn voor de aantrekkelijkheid van Winterswijk.

Relevante documenten voor dit beleidsveld zijn:

- Cultuurnota
- Erfgoednota Wi-j doet 't samen
- Archeologische monumentenzorg in de gemeente Winterswijk
- Beleidsnota Aardkundige waarden in Winterswijk

Doelstellingen

- We realiseren nieuwe concepten en ondersteunen bestaande voorzieningen, zodat het aanbod kunst en cultuur past bij de leefbaarheid in Winterswijk.
- We zetten in op het behoud en de ontwikkeling van erfgoed, omdat dit belangrijk is voor het toerisme en zorgt voor een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bedrijven en bewoners.

Hoe te bereiken?

- We houden de culturele voorzieningen in stand en volgen (monitoren) de ontwikkelingen bij Boogie Woogie kritisch volgen (monitoren).
- We zorgen voor een goede mediavoorziening in Winterswijk, denk aan radio, TV en social media.
- We implementeren de museumvisie.
- We werken de punten uit de Cultuurnota verder uit.
- We voeren het erfgoedbeleid Wi-j doet 't samen! uit.
- We voeren de beleidsnota 'Archeologische monumentenzorg in de gemeente Winterswijk' uit.
- We geven uitvoering aan de beleidsnota 'Aardkundige waarden in Winterswijk'.

Wat is het resultaat?

Ook in 2021 hadden de inwoners van Winterswijk door Covid-19 slechts beperkt toegang tot culturele activiteiten. Daarmee had de Covid19-crisis een grote impact op de culturele instellingen. Dit trof niet alleen de musea, de bibliotheek, theater De Storm en Boogie Woogie, maar ook de muziekverenigingen. In 2021 is regelmatig contact geweest met de instellingen en daar waar nodig ondersteuning geboden. Daardoor zijn alle verenigingen en instellingen overeind gebleven.

- Integrale museumvisie
  - Musea spelen een belangrijke rol in het stevig neerzetten van ons culturele en historische erfgoed. Onder begeleiding van Cultuur Oost stelden we in 2021 samen met de musea een museumvisie met uitvoeringsprogramma (uitvoering 2022) op. Eén van de onderdelen hiervan is het af te sluiten museumconvenant. Dit convenant moet een stevige basis vormen onder de samenwerking tussen de musea.
- Convenant Cultuur & Onderwijs
  - In het najaar van 2021 ondertekenden we samen met het basisonderwijs en cultuuraanbieders een lokaal cultuurconvenant met als boodschap: we zijn samen verantwoordelijk voor de culturele ontwikkeling van ieder Winterswijks kind. Gemeente Winterswijk faciliteerde het proces en gaf Boogie Woogie de opdracht tot het realiseren ervan.
- Regioplan toekomstbestendige culturele infrastructuur
  - Na visievorming in 2020 stelden we in 2021 samen met de Achterhoekse gemeenten het regioplan 'Toekomstbestendige culturele infrastructuur Achterhoek' op. Naar aanleiding van de corona crisis vroeg provincie Gelderland in 2020 aan de zes regio's in de provincie een visie en plan te ontwikkelen voor een duurzame culturele infrastructuur. Begin 2022 wordt het plan aangeboden aan de provincie. Gemeente Winterswijk zit in de kopgroep van het proces.
- Vorming streekomroep
  - De lokale omroepen van gemeente Aalten (AFM/SLOAD), Oost Gelre (RMC Oost Nederland) en Winterswijk (RTV Slingeland) hebben na een lang traject een plan ingediend om samen een streekomroep te vormen voor de Oost Achterhoek. De gemeente ondersteunt dit plan met een incidentele subsidie voor 2022, 2023 en 2024 van € 21.000 per jaar. Vanaf 2021 werken de omroepen aan de uitwerking van hun plannen.
- Boogie Woogie
  - Boogie Woogie is volop in beweging. In 2021 waren er 26% meer aanvragen voor lessen (het laatste halfjaar zelfs 51%). De banden met de culturele partners in Winterswijk en de regio zijn geïntensiveerd. Er waren nieuwe initiatieven, zoals de maandelijkse voorspeelavonden waar de leerlingen podiumervaring op kunnen doen. Er was veel aandacht voor de Winterswijkse jeugd en de popcultuur. Zij werden zoveel mogelijk ondersteund en gestimuleerd. Boogie Woogie was en is meer dan ooit zichtbaar in de media met aandacht voor hun cultuuraanbod voor jong en oud. Verder werkte Boogie Woogie aan het veranderen van het bestuursmodel naar een raad van toezicht model. Ook werd gewerkt aan het omzetten van de CAO en het pensioenfonds

voor het personeel met als doel een flexible organisatie te worden, die snel in kan spelen op nieuwe ontwikkelingen.

- Pop Award
  - We zijn gestart met de voorbereidingen voor het instellen van een Pop Award. De organisatie ligt in handen van Boogie Woogie.
- Het bezoekerscentrum bij de Steengroeve faciliteren en ondersteunen
  - Midden 2021 heeft Stichting Terra Temporalis een bidbook opgesteld dat in de gemeenteraad is gepresenteerd. Onderdeel daarvan is het ontwerp van het nieuwe gebouw. Op basis daarvan is een bestemmingsplan opgesteld en de fondsenwerving gestart. In de loop van 2022 moet er zicht zijn op voldoende fondsen om de bestemmingsplanprocedure door te zetten. Voor het plan is een verlegging van de Steengroeveweg nodig. De gemeente faciliteert en draagt financieel bij in de ontwikkeling. Naast de kosten voor de verlegging van de weg is een bedrag van tweemaal € 500.000 gereserveerd als bijdrage in de bouwkosten. Deze bijdrage keren we pas uit nadat er een vastgesteld bestemmingsplan is.
- De uitvoeringsagenda van de erfgoednota ´Wi/j doet ´t samen!´ implementeren
  - Ondanks de beperkingen van de Covid-19 maatregelen gebeurde er veel op het gebied van erfgoed in 2021. Zo gaven we een webinar over het verduurzamen van monumenten. We introduceerden keukentafelgesprekken om de eerste stap naar verduurzamen makkelijker te maken. Bovendien is het interieurproject opgenomen in het Gelders beleid, dit krijgt een tweede fase. Ook hadden we gesprekken met alle kerkeigenaren, zijn de kerken gewaardeerd en samen met TU Delft maakten we een kansenkaart. Dit alles vertaalden we in de kerkenvisie.
  - Het Erfgoed Dealproject ‘Een nieuwe tijd! Wederopbouw in de Achterhoek’ heeft inwoners en bedrijven in Winterswijk bereikt met de SRV wagen.
  - Het nieuwe Cultuur- & Erfgoedpact 2021-2024 boden we aan de provincie Gelderland aan.
  - De Wijkaanpak de Pas is een Winterswijks ErfgoedDeal project, waarbij we in participatievorm werkten aan de verbinding tussen erfgoed, het verduurzamen en herinrichting. Erfgoed Oost Achterhoek is genomineerd voor de BNG Bank Erfgoedprijs.
- Implementatie uitvoeringsagenda Archeologische waarden en aardkundige waarden
  - De beschrijvingen van de archeologisch/historisch meest bijzondere terreinen (30 stuks) zijn afgerond. Met een waardering en met aanbevelingen voor onder meer begrenzing, bescherming en benutting, ligt er nu een stevige basis voor vervolgstappen.
  - We rondden de beschrijvingen van 24 aardkundig waardevolle terreinen af en we voorzagen deze van onder andere een waardering, een begrenzingsadvies, belevingsmogelijkheden en aanbevelingen. De basis voor duurzame benutting is daarmee gelegd.
  - De ontwikkeling van zeven informatiepanelen is in gang gezet; deze plaatsen we voor aanvang van het toeristisch seizoen 2022.

- Het archeologisch onderzoek op de Markt combineren we met de herinrichting en is daarom uitgesteld.

2.2 Cultuur en ontspanning (sport)

Portefeuillehouder

E.S.F. Schepers-Jansen

Ambitie

In Winterswijk kunnen alle inwoners voldoende sporten en bewegen en elkaar daarbij ontmoeten.
Relevante documenten voor dit beleidsveld zijn:

- Sportnota Sport Beweegt Winterswijk
- Brede Regeling Combinatiefuncties
- Lokaal sportakkoord Samen actief in Winterswijk

Doelstellingen

- Sport en bewegen is voor iedereen toegankelijk.
- Met sport voorkomen we duurdere en zwaardere zorg en ondersteuning.

Hoe te bereiken?

- We stimuleren inwoners, die niet of weinig aan sport doen, om verantwoord te gaan sporten/bewegen en elkaar te ontmoeten.
- We zorgen ervoor dat onze voorzieningen en activiteiten op het gebied van sport en bewegen uitdagend en toegankelijk zijn, zodat ze in de behoeften van diverse doelgroepen voorzien.
- We laten financiële belemmeringen om te sporten geheel of gedeeltelijk wegvallen.
- Er is meer zichtbaarheid voor buurtsportcoaches/Actief Winterswijk
- Onze buurtsportcoaches en trainers creëren bewustwording over het belang van bewegen voor een gezondere leefstijl.
- We zorgen voor een rijk verenigingsleven waarbij sportverenigingen toekomstbestendig zijn.
- We promoten sport en bewegen op sportaccomodaties en in de openbare ruimte als kans om mensen te bereiken, elkaar te ontmoeten en te helpen.
- We gaan een beweegroute creeren in de openbare ruimte voor jong, oud of met een fysieke beperking
- We werken regionaal samen in de Achterhoek op het thema sport en bewegen en voeren lokaal uit
- Er is een onderzoek gedaan naar de toekomst van de financiering van sport in Winterswijk.

Wat is het resultaat?

- We zetten onze buurtsportcoaches in om doelgroepen, die weinig tot niet actief zijn, te laten bewegen.
    - Met de buurtsportcoaches maken we sport- en cultuuractiviteiten toegankelijk en laagdrempelig. Inclusie (iedereen doet mee) is het uitgangspunt. Activiteiten die hiervoor zijn opgezet waren: Actief XXL en de Balkon Beweegdag. Door het organiseren van diverse sport- en cultuuractiviteiten op wisselende plekken in Winterswijk waren inwoners meer in de gelegenheid om kennis te maken met sport, bewegen en cultuur. Zonder lid te zijn van een sportaanbieder konden inwoners dichtbij huis meedoen. De aantallen liepen uiteen: Actief XXL had per activiteit 15 deelnemers, Balkon

Beweegdag op 3 verpleeghuizen had 150 deelnemers, Beweegmoment Zozijn had wekelijks 8 deelnemers, het Familiefestijn had er 300, de Wandelchallenge had gedurende 12 weken per keer 16 deelnemers en Bewegen voor senioren kende 14 deelnemers.

- Alle kinderen krijgen de kans om het sport- en beweegaanbod te verkennen
    - Dit is gebeurd door programma's als Kies je sport, Actief in de wijk en Naschoolse pleinsport. We pakten de samenwerking op met kinderopvang/buitenschoolse opvang.
    - Met evenementen als de Koningsspelen en de Buitenspeeldag en vakantieprogramma's als Zomertoer, stimuleerden we de jeugd van Winterswijk door andere sporten aan te bieden dan die ze gewend zijn. Dit droeg bij aan extra beweegmomenten voor kinderen. Met deze evenementen hebben we ongeveer 500 kinderen bereikt.
- We zetten ambassadeurs en studenten in om sporten en bewegen te promoten
    - Er was, onder andere door Covid-19, meer aandacht voor bewegen en sport.
    - We legden hierover contact met trainers, begeleiders, sportdocenten, huisartsen en de GGD om elkaar te informeren, te versterken en sport onder de aandacht van een breed publiek te brengen. Het sport- en beweegaanbod is zo steeds bekender geworden en er vonden meer doorverwijzingen plaats.
- We zorgen voor een passend sport- en beweegaanbod voor senioren
    - Mooi voorbeeld hiervan is Walking sports. Naast het succesvolle Walking voetbal is nu Walking handbal in oprichting. Door deze vormen van sport en bewegen kunnen senioren langer meedoen, zodat zij deel blijven uitmaken van een sociaal netwerk, langer gezond blijven en beter in staat zijn zelfstandig te blijven wonen.
- Onze huisstijl ‘Actief Winterswijk’ is in 2021 zichtbaarder
    - We begaven ons meer in de wijken, op de sportparken en op social media en werden hierdoor zichtbaarder en bekender.
- We inspireren verenigingen de Open club-gedachte uit te dragen
    - De sportvereniging is een ontmoetingsplek waar leden, ouders, vrijwilligers, supporters en bewoners samenkomen. De kracht zit hem in het verenigen en verbinden. Door meer open te staan/ meer naar buiten gericht te zijn, is er oor en oog voor de maatschappelijke problemen die zich ook vertalen binnen de vereniging. In 2021 hebben meer sportverenigingen elkaars kennis en faciliteiten gebruikt. Ook worden de accommodaties benut voor overleggen en bijeenkomsten met derden. Tot slot werden de sportparken Jaspers, 't Huitinkveld en atletiekvereniging Archeus ingezet als leer-en werkplek voor studenten van het Graafschap College.
    - Door de verenigingsmonitor is goed inzichtelijk geworden waar behoeftes liggen bij gesubsidieerde sportverenigingen. In samenwerking met de buurtsportcoaches en de werkgroep Sport is ingezet op behoud van leden en sterk kader. Ook boden we workshops aan, zoals Besturen met visie en Financiële draagkracht. De workshops zijn een eerste stap om inzichtelijk te krijgen met welke problemen verenigingen kampen. Hierna worden een-op-een trajecten

aangeboden. De workshops werden door ongeveer 10 clubs bezocht. In 2021 zijn bij 3 clubs intensievere begeleidingstrajecten gestart.

- We geven uitvoering aan de uitkomst van het onderzoek naar zwemonderwijs
  - In 2021 is onderzoek gedaan naar de mogelijkheden van het vergroten van de inkomsten van zwembad Jaspers. Als aan een aantal randvoorwaarden wordt voldaan, zijn er kansen voor optimalisatie. Covid-19 heeft een groot effect gehad op de openstelling van het zwembad en heeft een succesvolle implementatie van de aanbevelingen bemoeilijkt. Het college heeft aangegeven ook te willen inzetten op duurzaamheidsmaatregelen bij het zwembad. Een onderzoek naar mogelijke duurzaamheidmaatregelen, en wat die betekenen voor de exploitatie, is in gang gezet. We verwachten de uitkomsten hiervan in 2022.
- In 2021 is een meerjarenplanning voor de vervanging van onze sportvoorzieningen gemaakt
  - Volgens de meerjarenplanning werden investeringen gedaan voor onderhoud van kunstgrasvelden.
  - In 2021 is het tennispark geheel opgeknapt. De Winterswijkse Tennis Club heeft nu ook padel tennisbanen.
- Sportnota
  - Met partners van binnen en buiten de gemeentelijke organisatie kwam een nieuwe beleidsnota Sport Beweegt Winterswijk tot stand.
- Sportakkoord
  - Vanuit een gezamenlijk gevoelde verantwoordelijkheid werken diverse organisaties aan sporten en bewegen in Winterswijk. In 2021 ondertekenden we het Sportakkoord. Daarmee gaven we het officiële startsein voor de uitvoering van dit akkoord.

2.3 Inkomen en participatie

Portefeuillehouder

H.J. Tannemaat

Ambitie

Iedereen doet mee en niemand staat aan de kant.
Relevante documenten voor dit beleidsveld zijn:

- Integrale Verordening sociaal domein
- Inrichtingsplan Samen aan het stuur
- Beleidskader 2018 – 2022 sociaal domein ‘Meedoen in Winterswijk’
- Inkoopdocumenten sociaal domein

Doelstellingen

- We begeleiden zoveel mogelijk mensen naar werk en financiële onafhankelijkheid.
- Voor mensen die geen werk vinden, zoeken we wegen om maatschappelijk actief te blijven.
- Nieuwkomers kunnen inburgeren door aandacht voor gezondheidsvaardigheden en financiële zelfredzaamheid.
- We nemen als werkgever maatschappelijke verantwoordelijkheid voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Hoe te bereiken?

- We geven uitvoering aan de opgave Armoede. Zie hoofdstuk Opgaven voor uitgebreide informatie over deze opgave en de bijbehorende plannen.

- We verminderen het aantal bijstandsgerechtigden.
- We stimuleren talentontwikkeling.
- We ontwikkelen een route voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt van arbeidsmatige dagbesteding tot uitstroom naar betaald werk.
- We zetten middelen uit het participatiebudget in om de afstand van de klant tot de arbeidsmarkt zoveel en zo snel als mogelijk te verkleinen.

Wat is het resultaat?

- Uitvoering geven aan de opgave Armoede (toelichting hoofdstuk Opgaven).
- Uitvoeren van 'Samen aan het Stuur'.
    - De SDOA en Werkbaan Oost zijn samengevoegd tot één werkleerbedrijf, Fijnder. Sinds 1 oktober gebeurt de integrale intake bij Sociaal Team de Post. De nieuwe huisvesting van Fijnder heeft vertraging opgelopen en wordt in het eerste kwartaal 2022 in gebruik genomen.
- Resultaatafspraken maken over de daling van het aantal bijstandsgerechtigden met Fijnder
    - Het uitkeringsbestand is gedaald met 3,6%. Dit is gunstiger dan de verwachte stijging met 1,6%. Het aantal mensen dat met een loonkostensubsidie werk heeft aanvaard, is gestegen van 45 naar 55.
- Tijdelijke ondersteuning noodzakelijke kosten (TONK).
    - De TONK is gedurende de periode januari tot oktober uitgevoerd. De regeling voorzag in een bijdrage voor de vaste lasten voor inwoners die een inkomensdaling hadden van minimaal 15% door de coronamaatregelen. Voor de TONK is een ruimhartig beleid opgesteld. Er zijn bij Fijnder 141 aanvragen TONK ingediend, waarvan 46 door inwoners uit Winterswijk. Hiervan zijn er 31 toegekend.
- Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers (Tozo).
    - De Tozo is uitgevoerd door de ROZ (vereniging Raad Onroerende Zaken). Naast de financiële hulp voor levensonderhoud en het verstrekken van bedrijfskrediet zijn ondernemers, die daar behoefte aan hadden, ondersteund bij de heroriëntatie op hun bedrijf.
- Integrale Verordening sociaal domein uitvoeren.
    - Vanaf 1 januari 2021 is de Integrale Verordening sociaal domein van kracht. Dit maakt het makkelijker om waar nodig maatwerk te leveren en om meer integraal te werken volgens de bedoelingen van de wetten (Wmo, Jeugdwet, Participatiewet en de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening). Deze Verordening ondersteunt de integrale intake (zie beleidsveld 1.2 voor een uitgebreide toelichting).
- De ziektekostenverzekering voor mensen met lage inkomens op een andere manier vormgeven
    - De collectieve zorgverzekering voor mensen met een laag inkomen en bescheiden vermogen is onveranderd voortgezet.
- Uitvoering Achterhoeks fonds voor talentontwikkeling
    - Opijver, het Achterhoeks talentenfonds, stimuleert mensen om zich hun leven lang te ontwikkelen. Zowel werkenden als werkzoekenden kunnen een voucher krijgen voor her-, bij- of omscholing. Er zijn in 2021 in totaal 781 aanvragen ingediend voor een voucher, waarvan 72 door inwoners van Winterswijk.
- Inzet van het WUh bij het vergroten van maatschappelijke activiteit

- De klantmanagers van Fijnder maakten gebruik van het Vrijwilligerspunt van de Winterswijkse Uitdaging (WUh) voor het plaatsen van cliënten op vrijwilligerswerk .

- Invoering nieuwe Wet Inburgering
  - De nieuwe Wet Inburgering is uitgesteld tot 1 januari 2022. In 2021 is een plan van aanpak opgesteld, waarin staat hoe we de inburgering integraal regelen. Naast het leren van de Nederlandse taal werken we aan financiële en digitale zelfredzaamheid, aan gezondheidsvaardigheden en aan meedoen door betaald werk of duurzame participatie. In 2021 zijn afspraken gemaakt met Fijnder over die onderdelen van de inburgering die nauw samenhangen met de Participatiewet en uitgevoerd worden door Fijnder. De leerroutes zijn in regionaal verband ingekocht. In 2021 zijn statushouders en gezinsmigranten al zo veel als mogelijk ondersteund in de geest van de nieuwe inburgeringswet.
- Minimaal zes garantiebanen in de gemeente Winterswijk
  - De toelichting vindt u in de paragraaf Bedrijfsvoering onder de alinea Banenafspraak.

2.4 Educatie

Portefeuillehouder

E.S.F. Schepers-Jansen

Ambitie

Gelijke kansen voor ieder kind, we bieden kinderen optimale ontwikkelingskansen.
Relevante documenten voor dit beleidsveld zijn:

- Visie onderwijsvoorzieningen gemeente Winterswijk
- Notitie onderzoek Realisatie onderwijsvisie gemeente Winterswijk
- Beleidsnotitie Voor- en Vroegschoolse Educatie

Doelstellingen

- We zorgen voor continuïteit in (zorg)onderwijs door een doorgaande lijn van voorschoolse educatie naar volwasseneducatie te bieden.
- Ons onderwijs sluit aan op de vraag vanuit de arbeidsmarkt.
- Winterswijkers hebben kennis van de Duitse taal.
- Ons onderwijsaanbod past bij keuzevrijheid en nabijheid (primair onderwijs en voortgezet onderwijs).
- We bieden ontwikkelperspectief voor de lokale onderwijshuisvesting van het basis- en het voortgezet onderwijs.

Hoe te bereiken?

- We voorkomen ontwikkelingsachterstanden van jonge kinderen bij de start van basisonderwijs door, samen met partijen uit het veld, in te zetten op onderwijsachterstandenbeleid (voor- en vroegschoolse educatie (VVE)).
- We versterken de relatie tussen onderwijs, ondernemers en kennisinstellingen.
- We promoten buurttaalonderwijs en bieden het Goethe certificaat aan.
- We zorgen voor goede, toekomstbestendige en goed bezette onderwijsgebouwen in onze gemeente.
- We ondersteunen en faciliteren initiatieven die zijn gericht op het ontwikkelen van Integrale Kind Centra (IKC's).

Wat is het resultaat?

- Vaststellen en uitvoeren van het jaarprogramma voor Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE)
    - De VVE werkgroep is een aantal keren bijeen geweest en heeft onder andere het jaarprogramma besproken. De werkgroep heeft daarbij de kwaliteit en de criteria voor de honorering van de VVE-projecten gemonitord.
    - Het jaarprogramma voor de VVE is vastgesteld en uitgevoerd in 2021. Zowel scholen als kinderopvang bieden VVE aan voor een kansrijke start voor peuters en jonge kinderen in Winterswijk.
    - In het verlengde van VVE en onderwijs is in 2021 ook gestart met de verlengde schooldag als pilot voor de basisscholen de Bataaf en de Kolibrie in het Pelkpark. Kinderen van alle leeftijden namen deel aan de verlengde schooldag. Ze konden in een huiselijke sfeer spelen en kregen sport- en culturele activiteiten aangeboden. Ze konden ook huiswerk maken onder begeleiding van pedagogische medewerkers van de kinderopvang (SWW). De pilot was een succes en wordt daarom in 2022 voortgezet als reguliere activiteit. Ook wordt er in de toekomst gekeken naar uitbreiding naar meerdere scholen.
- Het Lokaal Educatief Agendaoverleg (LEA) en Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP)
    - Het LEA heeft in 2021 drie keer plaatsgevonden . Het Integraal Huisvesting Plan 2021-2037, een ontwikkelperspectief voor onderwijshuisvesting voor de lange termijn, was toen het thema van overleg.
    - Het IHP 2021-2037 is in september 2021 door de gemeenteraad vastgesteld. Onderwijsorganisaties en de gemeente voeren nu de eerste fase van het plan uit. Het plan heeft een looptijd van 16 jaar, waarbij we het plan actualiseren om de twee tot vier jaar. In de eerste fase wordt nieuwbouw voorzien voor een aantal scholen in de buurtschappen en in het dorp.
    - Onderwijsorganisatie SOPOW, de werkgroep Behoud Buurtschappen Onderwijs en de gemeente zijn in het kader van de uitvoering van de eerste fase gestart met het overleg over het buurtschappenonderwijs en de daarvoor benodigde onderwijsvoorzieningen.

2.5 Economie

Portefeuillehouder

B.J.J. Bengevoord

Ambitie

Winterswijk heeft een veelzijdige economie met een sterke industrie, een succesvol winkelcentrum, omvangrijk toerisme, hoogwaardige zorg en een bedrijvig buitengebied, waar landbouw en ander ondernemerschap in balans is met de natuurlijke omgeving.

Veelzijdige economie en een gevarieerde arbeidsmarkt

De verschillende sectoren versterken elkaar en dat maakt onze economie minder kwetsbaar. Dit zorgt voor een omvangrijke, gevarieerde arbeidsmarkt waar ieder passend werk kan vinden.

Relevante documenten voor dit beleidsveld zijn:

- Beleidsnota Economie Winterswijk 2017

- Omgevingsvisie Buitengebied 2019

Doelstellingen

- Er is voldoende ontwikkelruimte voor de Winterswijkse industrie.
- We groeien door als aantrekkelijk winkelcentrum voor inwoners, regio, het Duitse verzorgingsgebied en onze toeristische gasten.
- We groeien door als aantrekkelijke toeristische bestemming, het aantal overnachtingen en dagbezoeken neemt toe.
- Er is meer ondernemerschap in het buitengebied, in vormen die passend zijn en die bijdragen aan de leefbaarheid.
- De bovenregionale bekendheid van Winterswijk als aantrekkelijke plaats voor wonen, werken, winkelen en recreëren groeit.

Hoe te bereiken?

- We reserveren voldoende ruimte voor een nieuw bedrijventerrein.
- We houden en maken bestaande bedrijventerreinen toekomstbestendig.
- We werken opgavegerichtaan centrumontwikkeling.
- We richten de toeristische samenwerking in Winterswijk en in de Achterhoek op aanbodontwikkeling en promotie.
- We stimuleren nieuw ondernemerschap in het buitengebied.
- We onderhouden Euregionale netwerken, bouwen ze uit en organiseren contactmomenten met het bedrijfsleven.
- We werken een organisatievorm uit die integraal bijdraagt aan economische ontwikkeling van Winterswijk en toetsen de haalbaarheid hiervan.

Wat is het resultaat?

- Locatiekeuze voor nieuw bedrijventerrein en opstarten gebiedsvisie voor nieuw bedrijventerrein.
    - De raad heeft de locatie Misterweg vastgesteld voor de ontwikkeling van nieuw bedrijventerrein. Aansluitend is het proces om te komen tot een gebiedsvisie gestart.
- Programma voor toekomstbestendige bedrijventerreinen opzetten, waaronder stedelijke herverkaveling.
    - Er is gestuurd op beleidsmatige afstemming van alle stedelijke ontwikkelingen in Winterswijk. Stedelijke herverkavelingmogelijkheden maken deel uit van dit overleg.
    - Het programma toekomstbestendige bedrijventerreinen is in de steigers gezet:
        - Het programma toekomstbestendige bedrijven is opgenomen in de bestuurlijk agenda van industriekring OWIN.
        - Er zijn diverse netwerkcontacten gelegd tussen bedrijven met ruimtevraag en bedrijven met ruimteaanbod.
        - Er zijn koppelingen gelegd tussen de gemeentelijke beleidsontwikkeling op thema’s als duurzaamheid, klimaatadaptatie en mobiliteit en het bedrijfsleven.
        - De voorbereidingen zijn getroffen voor een OWIN themabijeenkomst Toekomstbestendige bedrijventerreinen.
- Begeleiding Keurmerk Veilig Ondernemen Bedrijventerreinen.
    - Het Keurmerk Veilig Ondernemen Bedrijventerreinen is als één van de activiteiten ondergebracht in het programma toekomstbestendige bedrijventerreinen.
- Opgavegericht werken aan centrumontwikkeling.

    - De raad heeft de centrumvisie vastgesteld, die is voortgekomen uit de Opgave Centrum. Zie hoofdstuk Opgaven voor nadere informatie.
- Onderzoek naar passantenstromen, bezoekersprofielen en leegstandsontwikkeling.
    - Onderzoeksbureau Locatus heeft in april 2021 een passantentelling uitgevoerd in het centrum van Winterswijk.
    - In juni 2021 is de jaarlijkse schouw op de leegstandontwikkeling in het centrumgebied van Winterswijk uitgevoerd.
- Uitvoering geven aan de Vrijetijdsagenda Achterhoek.
    - Vanuit de Vrijetijdsagenda Achterhoek is er onderzoek gedaan naar de vitaliteit van de dagrecreatie in de Achterhoek.
- Financiering en aansturing van Achterhoek Toerisme.
    - Gemeente Winterswijk was in september 2021 gastheer voor de Nationale Toerismetop. Het landelijke hoofdprogramma vond plaats in theater de Storm. Gemeente Winterswijk heeft samen met Achterhoek Toerisme en 100%Winterswijk een voorprogramma georganiseerd in de Steengroeve en bij het Keunenhuis.
- Promotiecampagne paardentoerisme.
    - Voor het stimuleren van het paardentoerisme heeft 100% Winterswijk een nieuwe promotiefilm gemaakt. In verband met de coronabeperkingen was de verdere promotie van recreatie en toerisme in Winterswijk zeer beperkt. Wel zijn de voorbereidingen getroffen voor een sterke campagne in 2022.
- Stimuleren van nieuwe toeristische evenementen.
    - We stimuleren nieuwe toeristische evenementen met een subsidiebudget van € 6.000 op jaarbasis. In oktober 2021 heeft Stichting Landschapsloop Winterswijk het evenement ‘Marathon Nationaal Landschap Winterswijk’ geherintroduceerd en uitgebreid met het evenement ‘Wandelweekend Nationaal Landschap Winterswijk’. Dit combinatie-evenement staat opnieuw op de agenda voor 2022. Verder was de evenementenkalender beperkt in 2021 vanwege corona.
- Onderzoek verbetering vitaliteit niet-bedrijfsmatige vakantieparken.
    - Het onderzoek naar niet-bedrijfsmatige recreatieparken is opgeleverd en de raad heeft het bestaande beleid bevestigd.
- Onderzoek verbetering kwaliteit recreatieve fietspaden en routestructuren vanuit samenwerkingsverband Achterhoek.
    - Vanuit de Vrijetijdsagenda Achterhoek en het routebureau Achterhoek wordt gewerkt aan het project Routekwaliteit. Dit project richt zich op het verbeteren van de Toeristische Overstappunten (TOP’s). In 2021 zijn de locaties geïnventariseerd en is gewerkt aan het concept voor vernieuwing (TOP 2.0). In 2022 en verder worden bestaande TOP’s vernieuwd en nieuwe toegevoegd, tot een totaal van circa 30 locaties in de Achterhoek. Vanuit de Vrijetijdsagenda wordt € 100.000 geïnvesteerd in dit project. Gemeente Winterwijk draagt hieraan bij vanuit de Regio Achterhoek bijdrage MIP, zoals opgenomen in de meerjarenbegroting.
- Ontwikkeling park Achterhoek. Zie beleidsveld 1.1 Volksgezondheid.
- Ondersteuning van Ondernemers Buitengebied Winterswijk in de stimulering van nieuw ondernemerschap in het buitengebied.

- De gemeente heeft de vereniging Ondernemers Buitengebied Winterswijk (OBW) ondersteund in een projectaanvraag bij de thematafel Wonen&Vastgoed voor het project 'Buitengebied zoekt ondernemende inwoners'. De besluitvorming hierover vindt plaats in 2022.

- Netwerkcontacten met ondernemers, ondernemersverenigingen en kennisinstellingen en Organisatie van innovatiecafé bijeenkomsten.
  - Vanwege de coronabeperkingen zijn er in 2021 geen netwerkbijeenkomsten georganiseerd. Er is wel veelvuldig contact geweest met de verschillende ondernemersverenigingen en met ondernemers individueel.
- Ontwikkeling Alumniprogramma Achterhoek in samenwerking met thematafel Smart werken & Innovatie en Smarthub Achterhoek.
  - De ontwikkeling van het Alumniprogramma Achterhoek is ondergebracht bij Smarthub Achterhoek. Het hiervoor benodigde onderzoek binnen de Achterhoekse onderwijsinstellingen is vanwege de coronabeperkingen doorgeschoven naar 2022.

Financiële onderbouwing programma 2

Baten en lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2021	Realisatie 2021	VerschilJR2021
Baten			
2.1 Cultuur en ontspanning (cultuur)	**25**	**33**	**8**
2.2 Cultuur en ontspanning (sport)	**877**	**507**	**-370**
2.3 Inkomen en participatie	**18.194**	**17.306**	**-888**
2.4 Educatie	**1.193**	**942**	**-251**
2.5 Economie	**223**	**177**	**-46**
Totaal Baten	**20.512**	**18.965**	**-1.547**
Lasten			
2.0 Doorbelaste bedrijfsvoering en kapitaallasten	**3.489**	**3.575**	**86**
2.1 Cultuur en ontspanning (cultuur)	**2.883**	**2.755**	**-128**
2.2 Cultuur en ontspanning (sport)	**1.852**	**1.711**	**-140**
2.3 Inkomen en participatie	**23.074**	**23.566**	**492**
2.4 Educatie	**1.596**	**1.502**	**-94**
2.5 Economie	**2.181**	**1.183**	**-999**
Totaal Lasten	**35.076**	**34.293**	**-783**
Onttrekkingen			
2.1 Cultuur en ontspanning (cultuur)	**0**	**0**	**0**
2.3 Inkomen en participatie	**0**	**219**	**219**
2.4 Educatie	**0**	**0**	**0**
2.5 Economie	**0**	**0**	**0**
Totaal Onttrekkingen	**0**	**219**	**219**
Stortingen			
2.2 Cultuur en ontspanning (sport)	**25**	**25**	**0**
Gerealiseerd resultaat	**-14.589**	**-15.134**	**-545**

Toelichting exploitatie

Cultuur en ontspanning (Cultuur)

Het voordeel van € 128.000 aan de lastenkant bestaat met name uit :

- Project Steengroeve / Terra Temporalis € 52.000 V
- Lagere lasten beleid aardkundige waarden € 30.000 V

Project Steengroeve/ Terra Temporalis € 52.000 voordeel

Voorgesteld wordt het restantbudget van € 52.000 voor de bijdrage aan het te realiseren museum en de inhuur van de projectleiding naar 2022 over te hevelen.

Aardkundige waarden € 30.000 voordeel

Niet alle onderdelen van het uitvoeringsprogramma aardkundige waarden zijn in 2021 uitgevoerd. Een aantal activiteiten wordt doorgeschoven naar 2022 en daarom stellen wij voor om het budget over te hevelen naar 2022.

Cultuur en ontspanning (Sport)

Voor de uitvoering van het lokaal sportbeleid hebben wij in 2021 vanuit het Rijk € 85.000 aan middelen ontvangen. Deze zijn in 2021 niet besteed omdat wij in 2021 de niet bestede middelen uit 2020 eerst hebben ingezet. De niet ingezette middelen 2021 worden overgeheveld naar 2022.

De lagere baten van € 370.000 bestaan met name uit:

- Niet innen bijdrage sportverenigingen € 75.000 N
- Niet bestede Rijksmiddelen lokaal sportbeleid € 85.000 N
- Lagere opbrengsten verhuur sportaccommodaties € 209.000 N

Door Covid-19 is ook in 2021 besloten om de bijdrage van de sportverenigingen niet te innen. Hiervoor zijn wij grotendeels door het Rijk gecompenseerd.

Vanuit het Rijk hebben wij middelen ontvangen voor de uitvoering van het lokaal sportbeleid. De niet bestede middelen moeten geparkeerd worden op de post Vooruitontvangen zodat we deze het volgende jaar alsnog in kunnen zetten.

Inkomen en Participatie

Het nadeel van € 492.000 aan de lastenkant bestaat met name uit:

- Hogere uitvoeringslasten SDOA € 711.000 N
- Hogere personeelslasten SW-medewerkers € 192.000 N
- Hogere lasten TOZO-regeling € 101.000 N
- Terugbetaling TOZO-gelden door SDOA € 813.000 V
- Hogere lasten Bijzondere Bijstand € 197.000 N
- Hogere lasten begeleiding statushouders € 45.000 N

De uitvoeringskosten SDOA zijn hoger uitgevallen. Voor een deel van de hogere uitvoeringskosten wordt een beroep op de bestemmingsreserve gedaan (zie hieronder ook het onderdeel onttrekkingen).

De personeelslasten van de SW-medewerkers zijn in 2021 hoger uitgevallen.

De lasten voor de TOZO-regeling zijn hoger uitgevallen als gevolg van de BTW, die alsnog is doorberekend. Deze lasten worden elders gecompenseerd waardoor de lasten per saldo gelijk blijven.

SDOA heeft € 813.000 minder, dan ontvangen van het ministerie, nodig gehad om uitvoering aan de TOZO-regeling te geven, dat deel van het voorschot is dan ook terugbetaald aan het ministerie. (zie ook hieronder bij de toelichting op de baten).

De lasten voor Bijzondere Bijstand zijn in 2021 hoger uitgevallen.

De extra lasten voor de begeleiding statushouders worden conform Raadsbesluit aan de bestemmingsreserve onttrokken (zie hieronder ook onderdeel onttrekkingen).

De lagere baten van € 888.000 bestaan met name uit:

- lagere detacheringsopbrengsten Sw-medewerkers € 155.000 N
- terugbetaling TOZO-gelden € 813.000 N
- hogere terugontvangen zietegelden Sw-medewerkers € 89.000 V

Door Covid-19 zijn de detacheringsopbrengsten lager uitgevallen. Hiervoor zijn wij door het Rijk gecompenseerd. De middelen zijn terecht gekomen in de algemene middelen.

Over de eerste TOZO-regelingen moesten wij een bedrag terug betalen.
De terugontvangen ziektegelden voor de Sw-medewerkers zijn hoger uitgevallen.
De onttrekkingen van € 219.000 bestaan uit:

- Onttrekking bestemmingsreserve uitvoeringskosten SDOA € 174.000 N
- Onttrekking bestemmingsreserve Aanpak inburgering nieuwkomer € 45.000 N

Educatie

Vanuit het Rijk hebben we subsidie van € 142.000 ontvangen voor de aanpassing van schoolgebouwen. Echter heeft de besteding in 2021 niet plaatsgevonden en daarom stellen wij voor het bedrag over te hevelen naar 2022. Hiermee is het voordeel van € 95.000 grotendeels verklaard (zie ook hieornder de toelichting bij de baten).
Het nadeel van € 251.000 aan de batenkant bestaat met name uit:

- Lagere baten aanpassing schoolgebouwen € 142.000 N
- Lagere uitgaven Nationaal Programma Onderwijs (NPO) € 101.000 N

De ontvangen middelen voor zowel de aanpassing van de schoolgebouwen als het NPO zijn in 2021 niet besteed. Aangezien deze middelen beschikbaar moeten blijven voor deze onderdelen zijn deze bedragen geboekt op de post Vooruitontvangen. Aangezien de bedragen wel waren begroot ontstaat er een negatief saldo bij de baten.

Economie

Het voordeel van € 1.023.000 wordt met name verklaard door het feit dat het crisis- en herstelbudget is in 2021 niet volledig ingezet.
Wij stellen voor om een bedrag van € 618.000 over te hevelen naar 2022. Voor een uitgebreidere toelichting wordt verwezen naar de Covid-19-paragraaf.
Het nadeel van € 46.000 aan de batenkant bestaat uit:

- Lagere inkomsten marktgelden € 116.000 N
- Hogere vergoeding herstelplan coronacrisis € 70.000 V

De Raad heeft als gevolg van Covid-19 besloten over 2021 geen marktgelden te innen.
Vanuit het Rijk hebben wij meer compensatie ontvangen voor de derving van de huurinkomsten van onze sportaccommodaties.

Investeringen

Bedragen x €1.000

Investeringen	Begroting 2021	Realisatie 2021	VerschilJR2021
Baten			
2.1 Cultuur en ontspanning (cultuur)	**54**	**54**	**0**
Lasten			
2.1 Cultuur en ontspanning (cultuur)	**13**	**2**	**-11**
2.2 Cultuur en ontspanning (sport)	**971**	**923**	**-48**
2.5 Economie	**606**	**603**	**-3**
Totaal Lasten	**1.590**	**1.529**	**-61**
Gerealiseerd resultaat	**-1.536**	**-1.476**	**61**

Toelichting Investeringen

Er zijn geen financiële afwijkingen boven de € 100.000.

Indicatoren en kerncijfers programma 2

Programma 2 Meedoen in Winterswijk

Programma 2: Meedoen in Winterswijk

Schoolverzuim meldingen

	2017-2018	2018-2019	2019-2020
Primair onderwijs	12	30	15
Voortgezet onderwijs	66	75	35
Middelbaar beroepsonderwijs	32	47	24

bron: DUO/scholen
peildatum: 31-7-2020

Leelingen basisonderwijs (incl. speciaal onderwijs)

	2017-2018	2018-2019	2019-2020
Aantal	2.305	2.210	2.138

bron:DUO
peildatum: 1-10-2020

Leerlingen voortgezet onderwijs

	2017-2018	2018-2019	2019-2020
Aantal	1.911	1.837	1.740

bron:DUO
peildatum: 1-10-2020

Groot- en detailhandel in Winterswijk

	2018	2019	2020
Aantal	525	520	530

bron:CBS
peildatum: 2020

Horecazaken in Winterswijk

	2018	2019	2020
Aantal	140	155	150

bron:CBS
peildatum: 2020

Marktbezetting aantal m2

	2019		2020	
	Vet	Niet-vet	Vet	Niet-vet
Woensdag	155	581	180	566
Zaterdag	555	1.425	492	1.364

bron: gemeentelijk belastingsysteem
peildatum: 2020

Koopzondagen

	2019	2020
Aantal	20	21

bron: Gemeente
peildatum:2020

	2019	2020
Toeristische overnachtingen	560.409	555.911
Campings	32	32
Groepsaccommodaties	27	27
B&B	39	39
Vakantiewoningen	276	276

bron: team Belastingen
peildatum: 2020

Toeristenbelasting

	2018	2019	2020
Bruto inkomsten toeristenbealsting	708.000	753.000	428.000

bron:team Belastingen
peildatum: 2020

Recreatiewoningen

	2018	2019	2020
Aantal	562	562	566

bron: team Handhaving
peildatum: 2020

Bilbiotheek Winterswijk

	2018	2019	2020
Bezoekers	88.209	78.668	42.966
Uitleningen	171.581	168.004	122.249

bron: jaarverslag Bilbiotheek 2020
peildatum: 31-12-2020

De Storm

	2017-2018	2018-2019	2019-2020
Bezoekers	68.000	67.000	50.000

bron: jaarverslag De Storm 2019-2020
peildatum: 30-6-2020

Villa Mondriaan

	2018	2019	2020
Bezoekers	13.474	12.000	10.000

bron: jaarverslag Villa Mondriaan 2020
peildatum: 31-12-2020

Instituut voor Kunst en Cultuur Boogie Woogie

	2018	2019	2020
Aantal leerlingen	693	687	427

bron: jaarverslag Boogie Woogie 2020
peildatum: 31-12-2020

Erfgoedcentrum Achterhoek Liemers (ECAL)

	2018	2019	2020
Virtuele bezoekers	25.529	35.013	43.585
Fysieke geregistreerde bezoekers	1.224	1.607	996
Archiefstukken opgevraagd	9.366	7.198	6.366

bron: jaarverslag ECAL 2020
peildatum: 31-12-2020

Aantal uitkeringen Winterswijk

	2018	2019	2020
WWB	558	542	540
IOAW/Z	40	38	38

bron: SDOA
peildatum: 31-12-2020

Indicatoren

Indicatoren 2.1 Cultuur en ontspanning (cultuur)

- Aardkundige en archeologische waarden zijn geborgd in het planproces; publieksacties zijn gerealiseerd; er is een visie op de mogelijkheden voor duurzame benutting (bescherming).
- Passende herbestemming voor panden met cultuurhistorische waarde.

- Er zijn minimaal twee bovenregionale evenementen per jaar.

Indicatoren 2.2. Cultuur en ontspanning (sport)

- Laagdrempelige beweegvoorzieningen in de openbare ruimte, die nu in de planning staan, in gebruik nemen.
- Kinderen kunnen, ook bij een laag inkomen, meedoen door bijdrage uit het Jeugdfonds Sport & Cultuur.
- 23 sportverenigingen dragen bij aan de eigen kracht van inwoners en doen mee aan gemeentelijke sportprojecten als Hybride leren, Kies je sport en Verenigingsondersteuning.
- Het aantal sporters van de gesubsidieerde sportverenigingen.

Indicatoren 2.3 Inkomen en participatie

- Daling uitkeringsbestand.
- Uitkomen met rijksbudget voor uitkeringsbetaling.

Indicatoren 2.4 Educatie

- VVE indicaties door het consultatiebureau.
- Percentage van de VVE geïndiceerde kinderen dat deelneemt .
- Uitgedeelde Goethe certificaten.

Indicatoren 2.5 Economie

- Beschikbaarheid van direct uitgeefbaar bedrijventerrein op korte termijn.
- Lange termijn reservering voor voldoende nieuwe bedrijventerreinen volgens vraag-en aanbodontwikkeling, zoals vastgelegd in het Regionaal Programma Werklocaties.
- Het aantal toeristische overnachtingen groeit met gemiddeld 5% per jaar, van 750.000 in 2019 naar 1.000.000 in 2025 (registratie op basis van tweejaarlijks onderzoek door Achterhoek Toerisme).
- Geen toename van het aantal vierkante meters leegstand in het Winterswijkse winkelcentrum.
- Toename van het aantal bezoekers van het Winterswijkse winkelcentrum.
- Intensivering contacten met bedrijfsleven.

Programma 3 Werkend Winterswijk

Inleiding

Infrastructuur en gebiedsontwikkeling, riolering en reiniging

Het programma ‘Werkend Winterswijk’ gaat aan de hand van twee beleidsvelden in op alles wat we doen om onze inwoners een omgeving te bieden waar ze gezond, veilig en duurzaam kunnen wonen, werken en recreëren.

Duurzaamheid en grondexploitatie

Belangrijke ambities, doelen en activiteiten voor duurzaamheid staan in een integrale aanpak waarover u meer leest in het hoofdstuk Opgaven. Datzelfde geldt voor de opgave Centrum. De informatie over grondexploitaties vindt u in paragraaf G Grondbeleid.

Realisatie van projecten

De twee beleidsvelden Infrastructuur en Gebiedsontwikkeling en Riolering en Reiniging zijn gericht op de realisatie of ontwikkeling van een aantal projecten. Denk bijvoorbeeld aan de nieuwbouw van woningen, de invulling van WoooW (het Cultuurkwartier), een hoog gewaardeerde leefbaarheid, vermindering van het zwerfafval en gerealiseerde klimaatmaatregelen. Meer concreet werd een aantal

mooie projecten gerealiseerd, zoals het Vrijheidspark, de Notaristuin, een nieuw plan voor het centrum en de Wijkaanpak de Pas.
Ook dit programma kent een aantal projecten die we moeten uitvoeren. Bijvoorbeeld vanwege wettelijke verplichtingen, of om goede randvoorwaarden te scheppen. Denk maar aan de implementatie van de Omgevingswet, de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) en de vertaling van het landelijk afvalbeleid naar een lokaal beleidsplan.
Ruimte bieden om plannen waar te maken.
Samengevat werken we met dit programma vooral aan een Winterswijk dat ruimte biedt voor een geweldige en veilige leefomgeving. Hier is goed samenspel nodig met inwoners en samenwerkingspartners.

3.1 Infrastructuur en gebiedsontwikkeling

Portefeuillehouder

L.C.M. Frings en B.J.J. Bengevoord

Ambitie

Winterswijk is een aantrekkelijke plaats om te wonen, te werken en te recreëren. Bestaande functies en nieuwe ontwikkelingen krijgen volop ruimte met behoud van de kwaliteit van de leefomgeving voor nu en in de toekomst. We willen groeien naar 31.000 inwoners.
Relevante documenten voor dit beleidsveld zijn:

- Woonvisie Passend en duurzaam wonen in 2020 – 2025
- Volkshuisvestelijk Afwegingskader Woningbouw Winterswijk 2019 – 2025
- Beoordelingskader Wonen met zorg 2020 - 2023
- Uitvoeringsagenda Duurzaamheid 2019 – 2022
- Structuurvisie Kom Winterswijk 2010-2020
- Meerjaren Investeringsplanning Ruimtelijke Projecten 2021-2023
- Groenstructuurplan Winterswijk
- Omgevingsvisie Buitengebied
- Beleidsvisie Landschap en biodiversiteit
- Ambitiedocument Omgevingswet

Doelstellingen

- We willen dat iedereen in Winterswijk een passende en duurzame woning kan vinden die aansluit bij zijn of haar woonwensen, nu en in de toekomst.
- We willen het winkelcentrum, de voorzieningen in de kom van Winterswijk en de kwaliteit van onze woon- en werkgebieden behouden en versterken.
- We behouden en versterken het waardevolle cultuurlandschap met (sociaal en economisch) toekomstperspectief voor bedrijven en inwoners. (Vitaal Platteland).
- We behouden en versterken de recreatieve en belevingswaarde voor bezoekers.

Hoe te bereiken?

- We leveren vanuit alle beleidsterreinen een bijdrage aan de kwaliteit van wonen, werken en recreëren, volgens het stelsel van de Omgevingswet.
- We bieden een duidelijk ontwikkelkader en nodigen initiatiefnemers uit met kansrijke ideeën te komen.
- We regisseren ontwikkelingen als we eigen grond ontwikkelen of als een strategisch belang in het spel is.

- We spelen in op de veranderende samenleving die ontwikkelruimte en medezeggenschap wil.
- We voeren de Woonvisie uit.
- We stellen een Centrumplan op (zie hoofdstuk Opgaven voor uitgebreide informatie).
- We gebruiken een wijkgerichte aanpak.
- We voeren de beleidsvisie Landschap en biodiversiteit uit.
- We geven uitvoering aan de omgevingsvisie Buitengebied. We lokken plannen uit die goed zijn voor de sociale en economische vitaliteit van het buitengebied en die per saldo omgevingskwaliteit toevoegen.
- We beoordelen initiatieven (extra) positief als ze bijdragen aan het bereiken van onze doelen op het gebied van klimaatverandering, milieubelasting, biodiversiteit en demografie.
- We verbinden initiatieven en initiatiefnemers als het combineren van plannen leidt tot extra kwaliteiten.
- We houden een verkeersonderzoek en bouwen op basis daarvan een verkeersmodel.

Wat is het resultaat?

- Uitvoeren Woonvisie
    - We bespraken mogelijke locaties voor gezamenlijke woonvormen met de verschillende initiatiefnemers. Dit resulteerde voor zowel de initiatiefgroep vanuit de Molukse gemeenschap als voor de initiatiefgroep 50+ Wonen in Wenters, vanuit de Stichting Seniorenraad Winterswijk, in concrete voorkeurslocaties. In het laatste kwartaal van 2021 zijn we gestart met het nader onderzoeken van de geschiktheid en haalbaarheid van deze locaties voor deze woonvormen.
    - Door Covid-19 organiseerden we geen woonavond in 2021. Deze vindt in februari 2022 digitaal plaats.
    - Het Achterhoeks Woonwensen en Leefbaarheidsonderzoek (AWLO) vond plaats in 2021. De resultaten zijn besproken tijdens de regionale Conferentie Wonen op 15 september 2021. De uitkomsten van het AWLO vormen samen met de uitkomsten van de regionale woonmonitor ‘de cijfers en het verhaal van de Achterhoekse woningmarkt’ en zijn voor iedereen beschikbaar op www.awlo.nl .
    - Het beleid voor de huisvesting van arbeidsmigranten is niet herijkt in 2021. We wachten onder andere een regionaal traject in samenwerking met de provincie Gelderland af. Dit heeft (nog) niet geleid tot aangepast regionaal of lokaal beleid.
    - Woningbouw was in 2021 een actueel thema. De raad nam onder andere een motie aan over mogelijke woningbouw op Tuunterveld en de locatie Narcisstraat. Ook wil de raad graag dat we onderzoeken welke instrumenten we inzetten om woningbouw te versnellen. Deze moties werken we in 2022 verder uit.
      In 2021 zijn er veel woningbouwplannen gerealiseerd. De lijst voor wat betreft geplande woningen - zogenoemde harde en zachte plannen - is gegroeid van 664 naar 1.246 nieuwe woningen. In 2021 zijn 70 nieuwe woningen gerealiseerd. Op 31-12-2021 waren ongeveer 140 woningen in aanbouw.
      In de bebouwde kom hebben we concrete stappen gezet voor een

nieuwe fase van plan De Rikker, waar 200 woningen gerealiseerd worden. Ook zijn diverse plannen in het buitengebied verder ontwikkeld op basis van de nieuwe omgevingsvisie, onder andere aan de Groenloseweg en de Henxelseweg. En denk ook aan de volgende fase van Meddo Roetendael Plus.
    - We sloten een raamovereenkomst 2022-2025 af en maakten prestatieafspraken voor 2022 met De Woonplaats en Huurdersvereniging Winterswijk. De raad besloot om € 400.000 beschikbaar te stellen voor startersleningen.
- Impactanalyse Wet kwaliteitsborging bouw (Wkb) maken
    - In 2021 is een impactanalyse opgeleverd. Hierin maakten we inzichtelijk wat het nieuwe stelsel voor effect heeft op de rol (van de gemeente en werkzaamheden), het effect op personele inzetbaarheid en de (leges)inkomsten. Nog altijd is de beoogde inwerkingtreding van de Wkb zelf onzeker. De nieuwe beoogde ingangsdatum is 1 januari 2023. We zijn gestart met vervolgacties uit de impactanalyse.
- Implementeren Omgevingswet
    - In 2021 gingen de voorbereidingen voor de invoering van de Omgevingswet door. De beoogde datum van invoering was 1 juli 2022. Ondertussen is duidelijk geworden dat deze datum verder is uitgesteld tot 1 januari 2023. In 2021 bereidden we ons voor om te kunnen gaan werken volgens de Omgevingswet, zowel op juridisch en technisch gebied, als op het gebied van dienstverlening, houding en gedrag. In 2021 implementeerden we daarvoor de nodige nieuwe software die aansluit op het digitaal stelsel Omgevingswet (DSO). Daarmee bieden we straks een goede digitale ondersteuning aan bedrijven en inwoners. Ambtenaren volgden opleidingen in het nieuwe werken volgens de Omgevingswet. Daarnaast is onder andere het Participatiekader ontwikkeld dat in 2022 voor besluitvorming aan de gemeenteraad wordt voorgelegd. Tenslotte zijn diverse werkgroepen binnen de organisatie actief in de voorbereidingen van de invoering van deze wet. De kosten die in 2021 gemoeid zijn met de voorbereidingen van de invoering van de Omgevingswet zijn ten laste gebracht van de bestemmingsreserve Omgevingswet.
- Uitvoering geven aan de opdracht om met ingang van 2023 structureel € 100.000 te bezuinigen op het onderhoud van het openbaar groen
    - Het afgelopen jaar is de Rova begonnen met het in beeld brengen van de eenheidsprijzen op het onderhoud van het openbaar groen. Daarna maken we onderbouwde keuzes voor een bezuiniging op het openbaar groen. Hierbij investeren we aan de voorkant om een bezuiniging op de lange termijn te creëren en tegelijkertijd ruimte te geven aan klimaatadaptatie en biodiversiteit.
- Ontwikkelen nieuw fietsbeleid
    - Het fietsbeleid werkten we uit in relatie met de in beleidsveld 2.5 genoemde activiteit Ontwikkeling recreatieve fietspaden en als onderdeel van het Gemeentelijk Verkeers-, en vervoersplan (GVVP).
- Uitvoeren en afronden project Vrijheidspark
    - In 2021 is het Vrijheidspark bijna helemaal gerealiseerd. De verhardingen zijn aangelegd, het openbaar groen is aangeplant en de verlichting is geplaatst. Ook is het besluit genomen het park permanent

af te sluiten voor gemotoriseerd verkeer. Daarnaast is de Oehoe geplaatst en een parkeerplaats/fietsenstalling aan de Wierengastraat aangelegd. Er zijn nog enkele acties uit te voeren, zoals het in bedrijf stellen van de aangelegde trafo ruimte en het aanlichten van het Raadhuis, de Post en Jacobskerk.

- Uitvoeren en afronden project Notaristuin 2.0
    - Het project Notaristuin 2.0 is gerealiseerd. Er is een nieuwe wandelroute aangelegd, waardoor de aangrenzende horecaterrassen rechtstreeks ontsluiten op de tuin. Tussen de Bossesteeg en de Notaristuin is een nieuwe weg aangelegd. Verder is de rijbaan in de Roelvinkstraat versmald en is de Notaristuin verbreed. In de Roelvinkstraat, de Notaristuin en de Kloksteeg is de openbare verlichting vernieuwd. Door de aanpassingen is de sfeer van de Notaristuin al voelbaar vanaf de winkelstraat.
- Richting bepalen en planvorming project WoooW (Cultuurkwartier)
    - Na beëindiging van de samenwerking met Explorius is er een doorstart gemaakt voor het realiseren van een cultuurgebouw voor Boogie Woogie en de bibliotheek, inclusief wonen en parkeren. Met input van veel betrokkenen zijn charrettes gemaakt, waarbij de behoefte aan een nieuw en gerenoveerd deel van het dorp geformuleerd is met een jonge ‘vibe’ voor iedereen: WoooW (Winterswijk ontmoet, ontdekt en ontplooit). Het gebouw moet open én uitnodigend zijn; een gebouw dat geschikt is voor kunst, historie, muziek, literatuur, architectuur, educatie, creativiteit, verbinding, ontmoeting en inspiratie. De raad heeft in een politiek forum groen licht gegeven om de resultaten van deze charrettes uit te werken, met inachtneming van een aantal aandachtspunten (zoals financiële haalbaarheid, parkeren en woningbouwprogrammering). Begin 2022 wordt aan de raad een vervolgvoorstel aangeboden.
- Opstellen groenstructuurplan Kom
    - In 2021 is gestart met het opstellen van het groenstructuurplan voor de kom van Winterswijk. Aangezien klimaatadaptatie en biodiversiteit belangrijke thema's zijn, die een raakvlak hebben met groen, zetten we het groenstructuurplan om in een integrale groenstructuurvisie voor de kom. In de visie dragen we oplossingen aan om de biodiversiteit te vergroten en doen we voorstellen over manieren waarop we groen anders kunnen inrichten of vergroenen. Dit doen we om problemen die zijn veroorzaakt door de klimaatverandering te verzachten of weg te nemen. In de tweede helft van 2021 is informatie opgehaald bij externe partijen. Begin 2022 werken we de visie verder uit.
- Implementeren parkeerverwijssysteem
    - Het vervangen van het parkeerverwijssysteem op de parkeerplaatsen Blikbak en Wheme is bijna afgerond. Er zijn enkele leveringsproblemen door een tekort aan chips.
- Uitvoeren project Wijkaanpak de Pas
    - Er heeft in 2021 volop participatie plaatsgevonden. Er zijn diverse buurtbijeenkomsten geweest waar de eerste schetsen zijn gepresenteerd. Van de Pasbree, Pashegge en Pasbrink zijn ook de definitieve schetsen gepresenteerd. We werkten in een bouwteam (gemeente, aannemer, hovenier). Met buurtbewoners maakten

we avondwandelingen om een keuze te maken voor de toe te passen verlichtingsarmaturen. Voor de Pasbree en Pashegge organiseerden we een bewonersmarkt om de definitieve plannen te presenteren. Margot Ribberink (voormalig weervrouw) was hierbij aanwezig om een presentatie over het klimaat te geven en het bewustzijn bij de bewoners te vergroten. De Pas loopt hiermee volgens planning. In 2022 starten we met de fysieke werkzaamheden.

- Afronden aanlichten Jacobskerk.
  - Het plan van aanpak voor het aanlichten van de Jacobskerk is klaar. Ook het raadhuis, De Post en de achterzijde van de RK kerk in het Vrijheidspark zijn meegenomen in het project. Het plan van aanpak is opgesteld door Signify en Livingprojects. Zij hebben ook opdracht gekregen voor de uitvoering van het project. De realisatie is gepland in het tweede kwartaal 2022.
- Maken (omgevings-)visie Centrum en start omgevingsplan Centrum
  - Er is in de opgave Centrum een centrumvisie vastgesteld. Deze is het uitgangspunt voor de omgevingsvisie en het omgevingsplan voor het centrum. Er is extra capaciteit beschikbaar gesteld om deze plannen te realiseren in de komende jaren.
- Bouwen verkeersmodel
  - Het verkeersonderzoek was gepland voor 2020. Door Covid-19 is ook in 2021 een goede meting van het verkeer niet mogelijk geweest. Meer informatie hierover vindt u bij het onderwerp Onderzoek doortrekken Dingstraat.
- Uitvoeren beleidsvisie Landschap en biodiversiteit
  - De actualisatie van het beheerplan stelden we in samenwerking met stakeholders en een werkgroep op.
  - De gemeenten Winterswijk, Aalten en Oost Gelre voerden samen een pilot uit om de basiskwaliteit van landschap en biodiversiteit in beeld te brengen. De pilot voerden we uit in het grensgebied van de drie gemeenten en de resultaten zijn verwerkt in een rapport. Op basis van de pilot brengen we in 2022 de rest van de gemeente Winterswijk op een zelfde wijze in kaart.
  - In 2021 is natuur- en milieueducatie voor alle basisscholen verlengd voor de periode 2021 – 2023.
  - Diverse burgerinitiatieven zijn ondersteund via de Regeling Landschap en Biodiversiteit, zoals aanleg van boomgaarden, struweel, een bosje en akkerranden. Buiten de regeling om is het project “Bloemrijke bermen in buurtschappen” (initiatief van de buurtschappen) ondersteund, de lokale kerkuilenwerkgroep is ondersteund bij het maken van speciale uilenkasten.
  - Scholen zijn in 2020 ondersteund met financiële middelen bij het maken van plannen voor het vergroenen van het schoolplein. Deze vergroening is in 2021 uitgevoerd. De meeste scholen in Winterswijk hebben nu een groen schoolplein.
  - Er is een onderzoek (middels luchtfoto’s) naar verdwenen landschapselementen uitgevoerd en een plan van aanpak opgesteld.
  - We hebben onder andere met de provincie over de mogelijkheden van het bos van de toekomst gesproken. Intern is gekeken naar de kansen binnen de gemeentelijke eigendommen.

- Uitvoeren subsidieregeling Landschap en Biodiversiteit
    - De Regeling Landschap en Biodiversiteit biedt burgers de gelegenheid om zelf bij te dragen om het landschap en biodiversiteit te versterken. In 2021 zijn 13 projecten afgerond waarbij poelen, boomgaarden, struwelen en bosjes zijn aangelegd en houtwallen zijn onderhouden.
- Maken beleidsplan onverharde wegen
    - De raad stelde het beleidsplan voor de onverharde wegen vast. In het plan zijn uitgangspunten, kaders en randvoorwaarden vastgelegd die de basis vormen voor toekomstig beheer en onderhoud van de onverharde wegen. Ook namen we een matrix op die zorgt voor een eenduidige aanpak van meldingen en klachten. Met de vaststelling van dit plan blijven de zandwegen met hun specifieke karakter en kenmerken behouden voor het Nationaal Landschap.
- Maken visie en bestemmingsplan Dennenoord en start revitalisering en sanering
    - Er is in 2021 gewerkt aan de visie en een uitwerking van de mogelijkheden voor Dennenoord. Hierin namen we de revitalisering van het terrein mee. De verwachting is dat we in 2022 een visie voor het gehele terrein vaststellen.
- Opstarten en uitvoeren project Toekomstgerichte erven (erfgesprekken)
    - Werken aan Toekomstbestendige Erven Achterhoek is een Regio Deal project. Door Covid-19 is het project pas in maart 2021 begonnen met het uitnodigen van erfeigenaren, voor een gesprek met een erfadviseur over de toekomst van hun erf. De erfadviseurs zijn deskundig en onafhankelijk. De gesprekken zijn kosteloos. Voor vervolgadvies en begeleiding zijn vouchers beschikbaar voor de dekking van een groot deel van de kosten. Deze erfgesprekken lopen door tot midden juni 2023. Het programmabureau WATEA is verantwoordelijk voor de uitvoering van het project. Er zijn in 2021 ruim 75 gesprekken met erfadviseurs geweest. Begin 2022 passen we de communicatie aan om het project (nog) beter onder de aandacht te brengen.
- Opstart programma Vitaal Platteland
    - Het buitengebied van Winterswijk heeft te maken met uitersten. De extreme droogte, de aanwezigheid van vier Natura 2000-gebieden, de waardevolle beken en de vele boeren die noodgedwongen moeten stoppen. Het gemeentelijk (concept)programma Vitaal Platteland verwoordt de problematiek en de gewenste aanpak van de werkgroep van de Stichting Waardevol Cultuurlandschap Winterswijk (WCL) en de gemeente Winterswijk. In juni 2021 pakte de provincie de handschoen op om, na een nadere verkenning, met waterschap en gemeente een voorstel voor een gebiedsgerichte aanpak te maken. Deze aanpak richt zich niet alleen op het behoud van het waardevolle landschap, de natuur en cultuur en op het bieden van (economisch) toekomstperspectief, maar ook op een uitvoeringsagenda voor wonen, werken en recreëren in het buitengebied. Dat komt tot stand door een (financiële en personele) samenwerking van de relevante partijen in het gebied met de betrokken overheden: gemeente, waterschap en provincie. Het resultaat verwachten we rond maart/april 2022 . De inzet is dat we het toekomstperspectief en de uitvoeringsagenda daarna stap-voor-stap uitvoeren.

Alle partijen leveren een personele inzet voor het kernteam, gebiedsteam en delen bijvoorbeeld kennis tijdens een van de interviews of de gebiedsweek. Door in dit experiment voor een gebiedsgerichte aanpak te kiezen, is de samenwerking tussen de overheden.

- Uitvoeren project Dienstencentrum Gaxel
    - De samenwerkingsovereenkomst is in het vierde 4 getekend tussen Stadt Vreden, Trigonium (als uitvoerende partij) en Gemeente Winterswijk. Trigonium werkt nu aan een verdere uitwerking van de plannen met een haalbaarheidsonderzoek en een projectplan. In dit projectplan werken we zaken als visie, gebruik, duurzaamheid, ontwerp en exploitatie verder uit. Dit plan leggen we naar verwachting in tweede kwartaal van 2022 aan de gemeenten voor.
- Vaststellen partiële herziening bestemmingsplan Buitengebied
    - In 2021 stelden we het concept bestemmingsplan voor de partiële herziening op. We namen quick wins uit de omgevingsvisie Buitengebied op in de planregels. Ook verwerkten we hierin alle partiële herzieningen en wijzigingsplannen die sinds 2011 zijn vastgesteld om zo tot uniforme planregels te komen. Daarnaast namen we het meest actuele beleid voor archeologie op en zijn alle cultuurhistorisch waardevolle panden in het buitengebied als zodanig bestemd.
- Onderzoek doortrekken Dingstraat
    - Er is een opdracht uitgezet voor het uitgebreidere onderzoek naar verkeer en het bouwen van het verkeersmodel. Hier nemen we het dynamisch parkeermanagementsysteem in op. Ook voegen we hier een model voor parkeren aan toe.
- Beleid om regionale aanpak laadinfrastructuur op te stellen
    - De gemeente Winterswijk is in de regio Achterhoek aangesloten bij projectgroep Duurzame Mobiliteit. In opdracht van de thematafel Mobiliteit & Bereikbaarheid is een Regionale Visie op Laadinfrastructuur opgesteld, die is richtinggevend voor de gemeentelijke visie op laadinfrastructuur. De integrale visie op Laadinfrastructuur en de Plaatsingsleidraad Winterswijk is vastgesteld. Met deze leidraad voldoen we aan de afspraken uit de Nationale Agenda Laadinfrastructuur (NAL), als onderdeel van het Klimaatakkoord. Het biedt een strategie om tijdig passende laadinfrastructuur voor elektrische personenvoertuigen te realiseren en geeft duidelijke handvatten voor de uitvoering..
- Beleidsplan openbare verlichting
    - In 2021 werkten we aan het opstellen van een beleidsplan Openbare verlichting. Vanwege Covid-19 was het niet mogelijk om met betrokkenen en raad op locatiebezoek te gaan. Wel is er in oktober een politiek forum gehouden.
- Fietspad Waliënseweg
    - De Waliënseweg in Huppel is ter hoogte van basisschool ‘t Waliën veiliger ingericht. Het bestaande asfalt is verwijderd. Er is een rode deklaag aangebracht die in combinatie met (bestaande) drempels en nieuwe markeringen de veiligheid heeft verhoogd. De snelheid in de schoolzone is van 60 km per uur afgewaardeerd naar 30 km per uur.

- Spoorwegovergangen
    - De werkzaamheden rondom het NABO-project (Niet Actief Beveiligde Overweg) zijn uitgevoerd zoals in de realisatieovereenkomst beschreven: we hebben de beveiliging en afsluiting van vijf overwegen afgerond. Verder heeft de raad besloten de tunnel Greversweg niet aan te leggen.
- Plaatsen laadpalen.
    - Met de aanleg van de nieuwe parkeerterreinen aan de Burgemeester Vlamstraat, Jeugdkerkstraat, Burgemeester Bosmastraat (achter het Raadhuis) en de Laan van Hilbelink breidden we het aantal publieke laadpalen met 38 palen uit. Kuster Energy plaatste hier als exploitant, in samenwerking met de Achterhoekse Groene Energie Maatschappij (AGEM), laadpalen, die plek bieden aan 34 elektrische personenvoertuigen. Daarnaast realiseerde exploitant Allego op verzoek van particulieren nog eens 4 publieke laadplekken.

3.2 Riolering en reiniging

Portefeuillehouder

L.C.M. Frings

Ambitie

We waarborgen een optimale milieukwaliteit en richten ons op de basiswaarden: gezond, schoon, heel en veilig.
Relevante documenten voor dit beleidsveld zijn:

- Gemeentelijk Waterplan 2019 – 2023
- Huishoudelijk grondstoffenbeleid Winterswijk 2013-2017
- Afvalstoffenverordening Winterswijk 2015
- Uitvoeringsbesluit Afvalstoffenverordening Winterswijk 2018

Doelstellingen

- We beschermen de volksgezondheid tegen infectieziekten die ontstaan door transport van afvalwater en inzameling van huishoudelijk afval.
- We houden de bodem en het oppervlakte water schoon, en voorkomen schade door hevige regenval en extreme droogte.
- We dragen bij aan een duurzaam en circulair Winterswijk.

Hoe te bereiken?

- We verminderen de hoeveelheid zwerfafval.
- We scheiden het huishoudelijk afval beter.
- We richten de openbare ruimte klimaatadaptief in.
- We zorgen voor meer water- en groengebieden in de bebouwde kom.

Wat is het resultaat?

- Onderzoeken mogelijkheden risico gestuurd rioolbeheer
    - We stelden in 2021 samen met de gemeente Oost Gelre, het Waterschap Rijn en IJssel en Hartemink RWA op ambtelijk niveau een risicomatrix op. Begin 2022 leveren we het definitieve rapport op.
- Project Mooi Schoon 2021
    - We hebben inwoners opgeroepen om mee te doen aan de Landelijke opschoondag in maart en de World Cleanup Day in september. In totaal waren er 80 deelnemers inclusief bewonersparticipatie bij Wijkaanpak de Pas.

- Een middelbare school maakte gebruik van het lespakket Schoon Challenge van Nederland Schoon .
- De website Mooi-Schoon is operationeel. Er zijn nieuwsbrieven verstuurd.
- Er zijn twaalf 12 opruimsets uitgereikt aan bewoners.
- Vrijwilligers stuurden we een eindejaarskaart gestuurd om ze te bedanken voor hun inzet.
- De locaties van boven- en ondergrondse verzamelcontainers zijn gereinigd.
- We stelden rapportages op en voerden monitoring uit voor een verantwoording richting Nedvang (subsidie).
- We voerden een stresstest voor de riolering uit.
- De diverse stresstestkaarten zijn in 2021 opgesteld en besproken in risicodialogen. Deze dialogen (intern en extern) resulteren in het vaststellen van een klimaatagenda in 2022.

- Continuering adequate afkoppeling regenwater en aanleg retentievijvers
  - We koppelden al veel verhard oppervlak af van het gemengde rioolstelsel. We continueerden het bestaande beleid, zoals vastgelegd in het Gemeentelijk WaterPlan 2019-2023 (GWP). In 2021 koppelden we het straatwater in de Albert Schweitzerlaan af. Dit deden we om wateroverlast bij extreme regenbuien te verminderen.
- Waterberging in grijs en groen
  - Om wateroverlast door extreme neerslag zo veel mogelijk te beperken, bergen we water tijdelijk in het wegprofiel (tussen de trottoirbanden) of we sturen het naar laagtes in de omgeving (bijvoorbeeld in het groen of op pleinen). In projecten grepen we kansen aan om water waar mogelijk van het riool te ontkoppelen en te bergen in grijs en groen. Voorkeur heeft uiteraard om minder te verstenen en verzamelen en meer te vergroenen en verspreiden. Voorbeelden hiervan zijn de Groene-tuin-actie, bovengrondse afwatering op de ontwerptekening in gedeelten van de Pas en bovengrondse afwatering op Nieuw Gelle in Meddo.
- Implementeren maatregelen klimaatadaptatie
  - Aan de hand van de klimaatatlassen Winterswijk (specialistenversie en publieksversie) voerden we intern met specialisten en extern met enkele grotere organisaties lokale klimaatdialogen voor het stedelijk gebied. Vanwege Covid-19 moest dit grotendeels digitaal, ook met de samenleving. Hierdoor ging het moeizamer, werd het kostbaarder en trad er vertraging op. Voor hitte is een pilot Vergroenen particuliere tuinen opgestart en met subsidie van provincie Gelderland uitgevoerd (zie verder beleidsveld 3.3. Duurzaamheid). Voor water benoemden we vijf hoofdknelpunten, waaronder de grootste wateroverlastproblemen in Winterswijk-Zuidoost (Huininkmaatstraat en omgeving) tot in het begin van het centrum (winkelstraat Weurden en omgeving). Samen met Waterschap Rijn en IJssel (WRIJ), voerden we modelmatig intensief onderzoek uit naar de complexe situatie qua afstroming uit het buitengebied bij extreme regen. Ook onderzochten we de interactie van open water (onder andere Wehmerbeek) op stedelijk gebied. Het laatste deel daarvan ronden we begin 2022 af. Daarmee komen we tot realistische maatregelen en onderzoeksvragen om toekomstige

waterproblematiek te beperken. Fase 3 is later opgestart door uitgestelde gesprekken en door wateroverlast. Begin 2022 voeren we fase 3 uit om aansluitend de klimaatagenda vast te stellen.

- Project Terugwinnaars
  - Het project Terugwinnaars bestaat uit het zoveel en zo goed mogelijk scheiden van afval zodat grondstoffen weer hergebruikt kunnen worden. Tijdens de gesprekken die we hier met Rova over voerden, bleek dat dit een bovengemeentelijk project is. Er zijn per gemeente geen gegevens beschikbaar over de vervuilingsgraad van de verschillende afvalfracties. We weten dus niet waar we dan op moeten inzetten. Daarom is het project in 2021 niet opgepakt.
- Landelijk afval beleidsplan vertalen naar gemeentelijk beleid
  - Om te beoordelen welke ambities we als gemeente Winterswijk opnemen in ons nieuwe afvalbeleid is in 2021 gestart met de evaluatie van het huidige gemeentelijke afvalbeleid. In 2022 bieden we de evaluatie aan het college aan en starten we met het opstellen van nieuw gemeentelijk afvalbeleid.
- Invoering ja-ja sticker (motie)
  - De raad heeft met een gewijzigde afvalstoffenverordening in december 2021 besloten dat per 1 april 2022 het opt-in-systeem wordt ingevoerd (ja-ja sticker). De gemeenteraad kiest daarvoor vanuit het oogpunt van duurzaamheid: minder papier en minder inkt is beter voor het milieu. Inwoners moeten voortaan actief aangeven dat zij ongeadresseerd reclamedrukwerk willen ontvangen. In samenwerking met team Communicatie en de verspreiders werken we aan een communicatietraject.
- Invoeren statiegeldbekers (motie)
  - Het doel is dat evenementorganisaties een duurzaamheidsparagraaf toevoegen aan hun draaiboek voor een te organiseren evenement voor zover dit van toepassing is). Het concept van het geactualiseerde evenementenbeleid is klaar en wacht op bespreking met de betrokken evenementorganisaties. Vanwege Covid-19 vond dit overleg nog niet plaats. Het staat nu gepland in het voorjaar van 2022, waarbij duurzaamheid hoog op de agenda staat. Een onderzoek naar alternatieven voor de inzameling van plastic bekers vond nog niet plaats.

3.3. Duurzaamheid

Ambitie

Winterswijk wil dat de huidige kwaliteiten, zoals biodiversiteit en natuurlijke voorraden, ook beschikbaar zijn voor volgende generaties. Duurzaamheid gaat over het beschermen en behouden van deze waarden.

Opgave Duurzaamheid

De inhoudelijke informatie over onze strategische doelen en hoe we deze willen bereiken vindt u in het hoofdstuk Opgaven, bij de beschrijving van opgave Duurzaamheid.

3.4 Grondexploitatie

Ambitie

In Winterswijk is op de juiste plekken en op tijd voldoende bouwgrond beschikbaar. Zo voorzien we in de behoefte aan bouwgrond voor woningbouw, bedrijventerreinen en andere ontwikkelingen die grond voor nieuwbouw nodig hebben.
Paragraaf G Grondbeleid
Voor verdere toelichting op de uitvoering van grondexploitatie in 2021 verwijzen wij u naar de in deze jaarstukken opgenomen paragraaf G Grondbeleid.
In de rubrieken Planontwikkeling gemeentelijk initiatief en Planontwikkeling particulier initiatief staat een korte toelichting op alle lopende projecten.

Financiële onderbouwing programma 3

Baten en lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2021	Realisatie 2021	VerschilJR2021
Baten			
3.1 Infrastructuur en gebiedsontwikkeling	**2.200**	**2.258**	**58**
3.2 Riolering en reiniging	**6.960**	**7.214**	**254**
3.3 Duurzaamheid	**504**	**473**	**-31**
3.4 Grondexploitatie	**4.839**	**4.620**	**-219**
Totaal Baten	**14.504**	**14.566**	**63**
Lasten			
3.0 Doorbelaste bedrijfsvoering en kapitaallasten	**7.670**	**7.660**	**-11**
3.1 Infrastructuur en gebiedsontwikkeling	**6.754**	**6.530**	**-224**
3.2 Riolering en reiniging	**3.546**	**3.672**	**126**
3.3 Duurzaamheid	**681**	**535**	**-146**
3.4 Grondexploitatie	**4.743**	**4.382**	**-361**
Totaal Lasten	**23.394**	**22.778**	**-616**
Onttrekkingen			
3.1 Infrastructuur en gebiedsontwikkeling	**285**	**333**	**48**
3.2 Riolering en reiniging	**80**	**10**	**-70**
3.4 Grondexploitatie	**282**	**282**	**0**
Totaal Onttrekkingen	**647**	**625**	**-22**
Stortingen			
3.1 Infrastructuur en gebiedsontwikkeling	**0**	**0**	**0**
3.4 Grondexploitatie	**7**	**7**	**0**
Totaal Stortingen	**7**	**7**	**0**
Gerealiseerd resultaat	**-8.251**	**-7.594**	**656**

Toelichting exploitatie

Infrastructuur en gebiedsontwikkeling
Het voordeel van € 224.000 aan de lastenkant bestaat vooral uit :

- Lagere gemeentelijke bijdrage Omgevingsdienst Achterhoek

  € 50.000 V

- Lagere kosten inhuur omgevingsvergunningen

  € 180.000 V

- Lagere kosten provinciale landschapsprojecten

  € 82.000 V

- Lagere kosten opgave Centrum

  € 84.000 V
- Hogere uitgaven gronddepot

  € 143.000 N
- Overige

  € 29.000 N

Totaal voordeel (per saldo)

€ 224.000

Lagere gemeentelijke bijdrage Omgevingsdienst Achterhoek € 50.000
De gemeentelijke bijdrage van Winterswijk aan de Omgevingsdienst Achterhoek (ODA) wordt jaarlijks bij de begroting gebaseerd op de output die de ODA aan Winterswijk in voorgaande jaren aan ons leverde. De over 2021 verschuldigde bijdrage van Winterswijk op realisatiebasis ligt € 50.000 onder de geraamde bijdrage bij de begroting 2021. Dit verschil is vooral zichtbaar op het gebied van vergunningverlening, inclusief de complexe vergunningverlening vanuit de Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN). In 2021 zijn minder milieuaanvragen ingediend. Het aantal handhavingszaken was iets lager dan vorig jaar, maar het ging wel om grotere zaken; er waren veel uren voor nodig. In 2021 hebben we ook minder klachten afgehandeld dan begroot.
Lagere kosten inhuur omgevingsvergunningen € 180.000
Door de toename in 2021 van het aantal bouwplannen zijn ook de inhuurcontracten verlengd om de prognose te kunnen vervolgen. De inhuurkosten voor de contracten lopen in 2022 verder door. We stellen voor het niet bestede inhuurbudget van € 180.000 over te hevelen naar 2022.
Lagere kosten provinciale landschapsprojecten € 82.000
De lasten zijn in 2021 € 82.000 lager uitgevallen. We willen dit bedrag behouden voor de provinciale landschapsprojecten. Daarom stellen wij voor het bedrag over te hevelen naar 2022.
Lagere kosten opgave Centrum € 84.000
Enkele activiteiten zijn in 2021 nog niet van de grond zijn gekomen, omdat door Covid-19 niet alles mogelijk was. We stellen voor een bedrag van € 84.000 over te hevelen naar 2022.
Hogere uitgaven gronddepot € 143.000
Dit zijn jaarlijks fluctuerende onvoorziene uitgaven bij het gronddepot. Deels (€ 58.000) worden deze gedekt door hogere baten in het gronddepot.
Het voordeel van € 58.000 aan de batenkant bestaat met name uit :

- Hogere/ extra leges bestemmingsplannen

  € 20.000 V
- Hogere inkomsten gronddepot en straatwerk nutsbedrijven € 84.000 V

- Hogere leges kabels en leidingen € 26.000 V
- Lagere leges bouwplannen € 73.500 N
- Overige € 1.500 V

Totaal voordeel (per saldo) € 58.000 V

Extra leges bestemmingsplannen € 20.000
We ontvingen in 2021 veel verzoeken voor bouwplannen en wijziging van bestemmingsplannen. Om te voldoen aan de vraag werkten we met een extern bureau om een deel van de werkzaamheden uit te voeren (opmaken ontwerp-bestemmingsplan). Deze samenwerking heeft ertoe geleid dat initiatieven konden worden opgepakt. We hebben daardoor € 20.000 extra aan leges is ontvangen.
Hogere inkomsten gronddepot en straatwerk nutsbedrijven € 84.000
Dit ging om de jaarlijks fluctuerende inkomsten bij het gronddepot (€ 58.000) en om vergoedingen van nutsbedrijven (€ 26.000) bij het straatwerk.
Hogere leges kabels en leidingen € 26.000
We ontvingen € 26.000 meer aan leges van diverse (energie) netwerkbedrijven en aanbieders van tv, internet en telefonie voor het aanleggen van kabels en leidingen in gemeentegrond.
Lagere leges bouwplannen € 73.500
Het aantal ingediende en verleende bouwplannen lag in 2021 veel hoger dan in eerste instantie verwacht. Om die reden zijn bij de prognoses de ontvangen bouwleges opgehoogd. In het laatste kwartaal is die prognose niet precies in dezelfde lijn vervolgd, daarom viel het bedrag lager uit. Toch is in het totaal over 2021 ruim € 1,3 miljoen aan bouwleges ontvangen. Dat is vergeleken met de opbrengsten in afgelopen jaren een forse toename.

Riolering en reiniging
Het nadeel van € 126.000 aan de lastenkant bestaat vooral uit hogere niet te voorziene uitgaven voor elektra (Agem) en oplossing van storingen bij de drukriolering pompunits in het buitengebied.
Het voordeel van € 254.000 aan de batenkant is te verklaren doordat er o.a. door het thuiswerken (covid-19 maatregel) we thuis meer consumeren, afval produceren en waardoor een hoger tonnage aan verpakkingsafval is ingezameld. Meer verpakkingsafval aanleveren t.b.v. recycling resulteerde in meer inkomsten.
Duurzaamheid
Het voordeel van € 146.000 aan de lastenkant bestaat vooral uit:
- Lagere lasten reductie energiegebruik woningen € 247.000 V
- Hogere lasten reductie energieverbruik € 202.000 N
- Lagere lasten onderzoek RES € 25.000 V
- Lagere lasten duurzame energie € 30.000 V

Vanuit het Rijk ontvingen wij subsidie voor de Regeling Reductie Energiegebruik Woningen (RREW). Van dit bedrag is in 2021 maar een deel uitgegeven. Wij stellen

voor om het restant over te hevelen naar 2022. Hetzelfde bedrag wordt bij de inkomsten als nadeel verantwoord, omdat dit is geboekt op de post Vooruitontvangen.
Ook in 2020 ontvingen wij subsidie voor RREW. Die middelen zijn toen niet allemaal ingezet en zijn overgeheveld naar 2021 voor dit project. Dit overgehevelde bedrag verantwoorden we bij de inkomsten als voordeel.
De lasten voor onderzoek Regionale Energiestrategie (RES) en duurzame energie zijn in 2021 lager uitgevallen.

Grondexploitatie
Voor meer informatie over het nadeel van € 219.000 aan de batenkant en het voordeel van € 336.000 aan de batenkant verwijzen wij u naar paragraaf G Grondbeleid.

Onttrekkingen bestemmingsreserves
Infrastructuur en gebiedsontwikkeling (onttrekking bestemmingsreserves)
Het voordeel van € 48.000 bij de onttrekking aan de bestemmingsreserves bestaat uit :

- een vrijval uit de bestemmingsreserve Dekking kapitaallasten herinrichting Notaristuin 2.0 € 42.000 V
- een hogere onttrekking aan de reserve Onderhoud algemene begraafplaats € 43.000 V
- een lagere onttrekking aan de reserve Omgevingswet € 37.000 N

Totaal voordeel (per saldo) € 48.000 V

Reserve herinrichting Notaristuin 2.0 (€ 42.000)
De vrijval van € 42.000 uit de bestemmingsreserve Dekking kapitaallasten herinrichting Notaristuin 2.0 is een administratieve mutatie. Die vloeit voort uit een tussentijdse verlaging van de interne omslagrente, waardoor de benodigde kapitaallast ter dekking van het krediet is verlaagd. Hierdoor is de hiermee samenhangende bestemmingsreserve verlaagd.
Reserve Onderhoud algemene begraafplaats (€ 43.000)
We stellen voor om een hogere onttrekking aan de reserve Onderhoud algemene begraafplaats door te voeren. Het in 2021 gerealiseerde tekort op de exploitatie van de begraafplaats is € 173.000, begroot was € 130.000. Dit houdt in dat we voorstellen om € 43.000 meer uit de reserve Onderhoud algemene begraafplaats te onttrekken.
Reserve Omgevingswet
Door een hernieuwd uitstel van de invoering van de Omgevingswet zijn een aantal activiteiten doorgeschoven naar 2022. Hierdoor zijn de lasten € 37.000 lager zijn uitgevallen.

Riolering en reiniging (onttrekking bestemmingsreserves)
Het nadeel van € 70.000 bij de onttrekking aan de bestemmingsreserves betreft de bestemmingsreserve Wijziging inzamelstructuur huishoudelijk afval. We stellen voor

het restant van de begrote onttrekking 2021 van € 70.000 over te hevelen naar de begroting 2022 om de uitgaven in 2022 te dekken.

Investeringen

Bedragen x €1.000

Investeringen	Begroting 2021	Realisatie 2021	VerschilJR2021
Baten			
3.1 Infrastructuur en gebiedsontwikkeling	**452**	**50**	**-402**
3.3 Duurzaamheid	**750**	**750**	**0**
3.4 Grondexploitatie	**2.595**	**1.591**	**-1.003**
Totaal Baten	**3.797**	**2.391**	**-1.405**
Lasten			
3.1 Infrastructuur en gebiedsontwikkeling	**6.117**	**4.523**	**-1.593**
3.2 Riolering en reiniging	**50**	**0**	**-50**
3.3 Duurzaamheid	**0**	**0**	**0**
3.4 Grondexploitatie	**506**	**-1.155**	**-1.661**
Totaal Lasten	**6.673**	**3.369**	**-3.304**
Onttrekkingen			
3.1 Infrastructuur en gebiedsontwikkeling	**50**	**0**	**-50**
Gerealiseerd resultaat	**-2.826**	**-977**	**1.849**

Toelichting investeringen

Infrastructuur en gebiedsontwikkeling

Het verschil van € 1.593.000 bestaat uit de naar 2022 overgehevelde restantkredieten van de volgende projecten :

- verlichting sporthal Parallelweg € 80.000
- bijdrage ProRail onbewaakte overwegen € 200.000
- parkeerterrein Burgemeester Vlamstraat € 96.500
- Herinrichting Notaristuin 2.0 € 103.000
- Greuneweg (rec. buitenweg) € 198.300
- Rec. Grevinkweg € 182.000
- Rec. fietspaden € 94.000
- Binnenboomweg € 137.590
- Meenkmolenweg € 170.760
- brug Honesweg € 99.000
- rijbaan Groenloseweg € 47.960
- overig € 184.000

Totaal € 1.593.000

verlichting sporthal Parallelweg € 80.000

Er is in december 2021 opdracht gegeven voor het vervangen van de verlichting onder de sporthal. De werkzaamheden worden in het eerste kwartaal van 2022 uitgevoerd.

bijdrage ProRail onbewaakte overwegen € 200.000

We verwachten voor de aanpak van de onbewaakte overwegen meerwerk, waarvan de kosten nog niet exact te bepalen zijn. Daarom hevelen we het restantkrediet naar 2022 over.

parkeerterrein Burgemeester Vlamstraat € 96.500

Het bedrag van € 96.500 is waarschijnlijk niet meer nodig voor dit project, maar kan

wel een overschrijding op het krediet Omgeving gemeentehuis compenseren. Beide projecten maken deel uit van het subsidieproject Centrum Winterswijk waarvoor de provincie € 1,8 miljoen heeft toegekend.

Herinrichting Notaristuin 2.0 € 103.000

De infra werkzaamheden voor de herinrichting van de Notaristuin 2.0 zijn afgerond. De groenwerkzaamheden en de wijziging van de openbare verlichting ronden we in het voorjaar van 2022 af. Vandaar dat we het restantkrediet overhevelen.

Greuneweg (rec. buitenweg) € 198.300

Het werk instandhouding Greuneweg en gedeelte Grote Heldersweg is samen met de instandhoudingswerkzaamheden voor het fietspad Garversbultenpad op 6 oktober 2021 in een bestek aanbesteed. De uitvoering volgt in 2022.

Rec. Grevinkweg € 182.000

In dit bestek is een leverantie van betonstraatstenen opgenomen. Na de aanbesteding en gunning van het werk bleek echter dat de straatstenen voor dit werk niet eerder geleverd kunnen worden dan januari 2022. Om die reden is het werk nog niet opgestart.

Rec. fietspaden € 94.000

Het werk voor de fietspaden is samen met de Greuneweg in een bestek aanbesteed. Om het asfalt op deze paden aan te kunnen brengen moet de aannemer voor aan en afvoer deels gebruik maken van particuliere grond. Om op deze percelen niet te veel schade te veroorzaken is besloten om de werkzaamheden in het voorjaar van 2022 uit te voeren.

Binnenboomweg € 137.590

Het bestek voor de instandhoudingswerkzaamheden van de Binnenboomweg is samen met het werk instandhouding Meenkmolenweg in een bestek aanbesteed op 24 september. Voordat een nieuw wegdek aangebracht kan worden, moet de Vitens eerst een waterleiding vervangen. In oktober is daarmee gestart en worden afgerond in februari 2022. De asfalteringswerkzaamheden worden daarna weer opgepakt en begin tweede kwartaal 2022 afgerond.

Meenkmolenweg € 170.760

Dit werk is gecombineerd met de Binnenboomweg aanbesteed. De aannemer is gestart met de uitvoering. De planning voor het aanbrengen van de deklagen is afgestemd op de asfalteringswerkzaamheden van de Binnenboomweg.

Brug Honesweg € 99.000

De voorbereiding voor het vervangen van deze brug is gestart. Technische onderzoeken naar de herbruikbaarheid van materialen en de beste constructieve oplossing kosten meer tijd dan gepland. De uitvoering staat nu gepland voor tweede kwartaal 2022.

Rijbaan Groenloseweg € 47.960

De Groenloseweg is nu nog ingericht op een snelheidsregime van 50 km per uur. Om een verkeersveilige inrichting te kunnen maken, is het noodzakelijk om eerst af te wegen of deze ontwerpsnelheid wel past bij de functie die de weg moet vervullen. Hier neemt de raad in februari 2022 een besluit over.

Grondexploitatie

In de tabel Investeringen ziet u de financiële vertaling van de wijzigingen in de grondexploitaties in 2021. Voor verdere informatie verwijzen we u naar paragraaf G Grondbeleid.

Baten beleidsveld infrastructuur en gebiedsontwikkeling

De lagere baten van € 402.000 binnen dit beleidsveld bestaan vooral uit het het naar 2022 overgehevelde restant inkomstenkrediet van het Project herinrichting omgeving gemeentehuis (€ 368.000).
Dit betreft het deel van de subsidie Centrumontwikkeling dat niet als voorschot is uitbetaald. Volgens het oorspronkelijke plan was de subsidietermijn 31 december 2021 afgelopen. Wij zouden dan de afrekening indienen en zou het nog te ontvangen bedrag als nog te ontvangen kunnen worden geboekt. Maar het is anders gelopen. In december 2021 is een jaar verlenging van de subsidietermijn aangevraagd en de provincie heeft dit toegekend. Vandaar dat de inkomstenraming naar 2022 is overgeheveld.

Indicatoren en kerncijfers programma 3

Indicatoren 3.1 Infrastructuur en gebiedsontwikkeling

- Leefbaarheid in eigen buurt wordt hoog gewaardeerd (Achterhoeks Woonwensen en Leefbaarheidsonderzoek (AWLO) 2021).
- Jaarlijks zijn 120 woningen gerealiseerd of in aanbouw tot minimaal 500 in de periode 2019-2024.
- Voldoen aan beeldkwaliteit openbare ruimte.
- Aantal afgehandelde vergunningsverzoeken buiten de wettelijke termijnen.

Indicatoren 3.2 Riolering en reiniging

- Vermindering zwerfafval (bron: maandelijkse (beeld)schouwrapportage).
- Monitoring van de kwaliteit van de ingezamelde grondstoffen.
- Het aantal kilo's huishoudelijk restafval per inwoner.

Programma 4 Bestuurlijk Winterswijk

Inleiding

Algemene ondersteuning, openbare orde en veiligheid
We zetten in op een aantrekkelijk Winterswijk. Een Winterswijk waar inwoners en ondernemers vertrouwen hebben in het bestuur, waar we professioneel diensten verlenen en waar het veilig, prettig en leefbaar wonen is.
Lobby, grensoverschrijdende samenwerking en city marketing
Samenwerking met de samenleving, maar ook met onze (Duitse) buurgemeenten zien we als een belangrijke succesfactor. We gebruiken de lobby en citymarketing om de ambities en doelstellingen uit de programma's 1 tot en met 3 te realiseren.
Financiën en dienstverlening
Om aantrekkelijk te zijn en te blijven zorgen we ervoor dat onze financiële positie gezond blijft. Bij onze ambities en doelstellingen past een professionele organisatie. We gaan verder met het professionaliseren van onze (digitale) dienstverlening.

4.1 Bestuur – algemene ondersteuning

Portefeuillehouder

B.J.J. Bengevoord

Ambitie

Winterswijkers hebben vertrouwen in het bestuur. We denken mee en doen mee met inwoners en organisaties. Wij leveren flexibel en op tijd onze diensten en doen dat met een moderne organisatie.
Relevante documenten voor dit beleidsveld zijn:

- Organisatievisie
- Visie op dienstverlening

Doelstellingen

- Onze bestuurlijke samenwerking is goed, omdat we werken aan vertrouwen, transparantie,
  flexibiliteit en tijdigheid.
- We organiseren ons werk modern, waardoor onze dienstverlening wordt ervaren als tijdig, flexibel en participatief.
- Inwoners voelen zich betrokken bij het maken en uitvoeren van beleid.

Hoe te bereiken?

- We werken aan een betrokkenparagraaf 2.0. door (een) participatie(adviseur) in te zetten.
- We organiseren welkomstbijeenkomsten voor nieuwe inwoners.
- We organiseren en coördineren officiële ontvangsten voor het onderhouden van bestuurlijke netwerken en contacten op lokaal, regionaal en landelijk niveau.
- We vragen Koninklijke onderscheidingen, Koninklijke Erepenningen en predicaten Hofleveranciers aan. Ook staan we stil bij huwelijksjubilea en verjaardagen (>100 jaar) van inwoners.
- We implementeren de (nieuwe) organisatie-, bedrijfsvoerings- en dienstverleningsvisie met bijpassende huisvesting.
- We verbeteren en ontwikkelen de digitalisering van onze dienstverlening.
- We verbeteren de dienstverlening aan de balie en de telefoon.
- We geven de inzet van personeel efficiënt vorm.
- We zorgen voor heldere, begrijpelijke communicatie die is afgestemd op de doelgroep.

Wat is het resultaat?

- De landelijke verkiezingen organiseren
  - Op 15, 16 en 17 maart 2021 waren er landelijke verkiezingen. De verkiezingen zijn coronaproof georganiseerd. Nieuw was een inclusieve werkwijze voor blinden, slechtzienden en mensen met een andere beperking.
- De digitalisering van onze dienstverlening doorzetten
  - De digitalisering van onze dienstverlening is een continue proces. In 2021 zijn vijf nieuwe e-diensten in gebruik genomen waaronder naturalisatie. Een aantal andere nieuwe e-diensten bevindt zich nog in een testmodus. Vooruitlopend op 2022 is een inventarisatie gemaakt van producten en diensten die we op dit moment telefonisch of schriftelijk bieden maar die we in 2022 digitaal aanbieden.
- Een nieuwe website ontwikkelen
  - De implementatie van de nieuwe website is gestart. De website gaat live in het eerste kwartaal van 2022. De nieuwe website maakt een kwaliteitsslag qua dienstverlening, begrijpelijkheid, relevantie, toegankelijkheid, structuur en vormgeving. Inwoners en bedrijfsleven zijn betrokken bij de ontwikkeling van de website. Voor toeristische informatie wordt doorverwezen naar de website van 100%Winterswijk.
- Het gebruik van onze digitale diensten stimuleren
  - We hebben individuele inwoners en ondernemers die contact met ons zochten geattendeerd op de mogelijkheid om de dienst digitaal af te nemen. Daarnaast is in 2021 een campagne voorbereid om alle

inwoners en ondernemers te informeren over de digitale mogelijkheden. De campagne start in de eerste helft van 2022.

- Het nieuwe zaaksysteem aansluiten op ‘MijnGemeente'
  - De implementatie van MijnGemeente is afgerond. Inwoners kunnen na inlog met DigiD de status van hun aanvragen en de gepubliceerde documenten inzien. Ook kunnen zij via MijnGemeente vragen stellen, of zelf aanvullende documenten aan de zaak toevoegen.
- De zelfbedieningskluis voor waardedocumenten in gebruik nemen
  - Het Rijk heeft laten weten een wetswijzigingstraject in te gaan om dit mogelijk te maken. Dit proces kan een jaar of twee duren. We hebben een verzoek ingediend bij de staatssecretaris om gebruik te maken van experimenteerruimte. Daarover bestaat nog geen duidelijkheid.
- Zorgen voor effectieve telefonische bereikbaarheid
  - Onze telefonische bereikbaarheid is goed. Om deze effectiever te maken is rechtstreeks contact met een aantal teams mogelijk gemaakt, zoals bij team Fysieke leefomgeving en het duurzaamheidsloket.
- Onze werkmethodes standaardiseren en starten met het opstellen van klantreizen
  - In 2021 zijn we begonnen met de methodiek klantreizen waarmee we onze dienstverlening aanpassen aan de behoefte van de inwoner en ondernemer.
- We verkleinen de formatie van de teams Burgerzaken en het Klantcontactcentrum
  - Het formatieplan is opgesteld. De uitwerking vindt plaats in 2022.
- We geven het nieuwe werken vorm door aanpassingen in het kantoor en het ICT concept-plan
  - Het nieuwe werkconcept (hybride werken) uitgewerkt naar een nieuw kantoorconcept. ICT heeft het mogelijk gemaakt om hybride te gaan werken. Het kantoor krijgt een andere uitstraling, die meer past bij de werkzaamheden die op kantoor worden gedaan. De uitvoering vindt plaats in 2022.
- We verduurzamen het gemeentelijk vastgoed, zoals het Raadhuis en verkopen de Strandlodge
  - Het Raadhuis is verbouwd en verduurzaamd, inclusief het meubilair. Met de uitbater van de Strandlodge zijn gesprekken gevoerd over de verkoop van de Strandlodge. Dat heeft in 2021 nog niet geleid tot daadwerkelijke verkoop.
- We organiseren en coördineren officiële ontvangsten
  - Hoogtepunten in 2021 waren het bezoek van koningin Máxima aan Winterswijk bij de opening van de duurzaamste koffiebranderij van Nederland en de deelname van Winterswijk aan de 4 mei herdenking via de NPO.
- We participeren in de ontwikkeling van een datalab
  - In 2021 zijn de eerste resultaten met de deelnemende gemeenten gedeeld. De resultaten zijn zo positief dat we inzetten op verdere doorontwikkeling.
- We zetten een participatieadviseur in, die instrumenten voor burgerparticipatie inzet en verspreidt
  - Er is een participatievisie en -kader opgesteld met daarin handreikingen voor uitvoering. In 2022 wordt hierover besloten.

4.2 Openbare orde en veiligheid

Portefeuillehouder

B.J.J. Bengevoord

Ambitie

Het is veilig en prettig wonen of verblijven in Winterswijk.
Relevante documenten in dit beleidsveld zijn:

- Wabo-beleidsplan gemeente Winterswijk (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht)
- Handhavingsuitvoeringsprogramma

Doelstellingen

- Inwoners van Winterswijk voelen zich veilig.
- De criminaliteit neemt af.
- De woonwijken in Winterswijk zijn leefbaar.
- We verhogen de kwaliteit en effectiviteit van de brandweer.

Hoe te bereiken?

- We werken samen met inwoners, ondernemers, politie, justitie en (zorg)organisaties om criminaliteit, waaronder woninginbraken en overvallen, aan te pakken.
- We hanteren een regionale en integrale aanpak van ondermijning waarbij buurgemeenten, Omgevingsdienst Achterhoek, politie, justitie, Belastingdienst en het Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC) samenwerken om criminele netwerken aan te pakken.
- We kijken naar grensoverschrijdende criminaliteit en zoeken daarbij de samenwerking met de Duitse overheid.
- We blijven intensief inzetten op de controles op de juistheid van inschrijvingen in de Basisregistratie Personen.
- We passen adequaat Bibob-beleid (Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur) toe bij vergunningverlening, het verstrekken van subsidies en gemeentelijke transacties.
- We werken met interne en externe partners de groepsscan uit om gezamenlijk jeugdoverlast aan te pakken en jeugdcriminaliteit tegen te gaan.
- We werken samen met de inwoners aan de leefbaarheid in de wijken.
- We proberen zoveel mogelijk overtredingen te voorkomen door in te blijven zetten op preventieve handhaving, door communicatie en interventies voor gedragsverandering.
- Samen met de Veiligheidsregio Noord- en Oost- Gelderland (VNOG) blijven we zoeken naar een optimalisatie van de brandweerzorg, zoals het verbeteren van aanrijtijden en het realiseren van extra bluswatervoorzieningen in het buitengebied.
- Er loopt een onderzoek naar de toekomstbestendigheid/vitaliteit van de verblijfrecreatiesector in de Achterhoek. In het verlengde van dit onderzoek brengen we voor de niet-bedrijfsmatige recreatieparken scenario's en oplossingsrichtingen in beeld, gericht op toekomstbestendigheid/vitaliteit van deze parken.

Wat is het resultaat?

- Deelname aan integrale controles met diverse ketenpartners, deelname aan de Week van de Veiligheid, zichtbaarheid toezichthouders

en buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) en uitvoering van het VTH-uitvoeringsplan
    - Er zijn twee Groene Nachten georganiseerd. Tijdens deze nachten hebben diverse ketenpartners, waaronder de politie en de boa's van de Omgevingsdienst, Natuurmonumenten, de Hengelsportfederatie en de gemeente, samen in het buitengebied gecontroleerd op verdachte situaties. In de Week van de Veiligheid heeft de nadruk gelegen op ondermijning. Zo zijn in die week op de markt twee containers geplaatst met informatie en geurtonnen ter bewustwording en herkenning van de productie of de aanwezigheid van (chemische) drugs.
- Samen met ondernemers behalen/behouden van het keurmerk Veilig Ondernemen Buitengebied
    - In september 2021 is een herstart gemaakt met de overleggen in het kader van het Keurmerk Veilig Buitengebied. Naast de hulpdiensten sloot een groot aantal private partijen aan bij die overleggen. De verwachting is dat we het keurmerk in de eerste helft van 2022 behalen.
- Verder professionaliseren en optimaliseren samenwerking met politie
    - In september 2021 is het Handhavingsarrangement Gemeente Winterswijk en basisteam Achterhoek Oost door de gemeente, de politie, het Openbaar Ministerie (OM) en de (directe) toezichthouder ondertekend. In het Handhavingsarrangement staan afspraken over de samenwerking tussen de politie en de gemeentelijke boa's.
- Extra inzet op controles juistheid en volledigheid Digitaal Opkopersregister
    - Alle bekende en geregistreerde opkopers zijn in 2021 bezocht en gecontroleerd.
- Intensief blijven uitvoeren huisbezoeken ter controle op juistheid Basisregistratie Personen
    - Er zijn op verzoek van team Burgerzaken diverse huisbezoeken uitgevoerd om te controleren of de juiste gegevens in Basisregistratie Personen staan.
- Verder uitwerken ondermijningsbeelden RIEC in samenwerking met RIEC, ODA, Belastingdienst, politie en OM
    - De ondermijningsbeelden zijn uitgewerkt. Waar mogelijk werd ingezet op interventies/onderzoek. Daarnaast was het RIEC tweewekelijks aanwezig om lopende zaken en nieuwe signalen te bespreken met de overige partners.
- Integrale, regionale aanpak ondermijning met buurgemeenten
    - Het Bibob- en Damocles- beleid zijn regionaal geüpdated. Op deze wijze hebben de Achterhoekse gemeenten hier nu een bijna gelijk beleid voor. Zo is het zogenoemde waterbedeffect tegengegaan.
- Adequaat Bibob-beleid blijven toepassen en voorlichten van de eigen organisatie
    - We pasten het Bibob-beleid adequaat toe. Er zijn meerdere onderzoeken verricht naar aanleiding van aanvragen van drank- en horecavergunningen en bouwvergunningen met een bouwsom van meer dan € 500.000,-.
- Opstellen en adequaat uitvoeren VTH uitvoeringsprogramma
    - Er is een uitvoeringsprogramma VTH (vergunningverlening, toezicht en handhaving) 2021 opgesteld. Hieraan is ook uitvoering gegeven. Een

uitgebreide toelichting op de resultaten vindt u in het Jaarverslag VTH (vergunningverlening, toezicht en handhaving) 2021.

- Uitwerken groepsscan met interne en externe partijen
    - De groepsscan is uitgewerkt met de betreffende externe partijen. Er waren onvoldoende mogelijkheden voor directe interventies. Een aantal van de betrokkenen worden nog wel gevolgd in het jeugdoverleg. Ook komt mogelijk een aantal betrokkenen terug in de pilot Rising Star. Rising Stars zijn criminele jongeren die klein beginnen, maar snel doorgroeien naar de zware criminaliteit.
- Samen met VNOG blijven zoeken naar slimme mogelijkheden om de aanrijtijden van brandweer te verbeteren
    - Het uitgangspunt van de VNOG heeft zich verplaatst van repressie naar preventie. Dit wil zeggen dat aanrijtijden niet meer het voornaamste meetmiddel zijn waarop de VNOG stuurt. Het project Leefsamen, dat wordt aangestuurd door de VNOG, zet ook sterk in op het onderwerp (brand)preventie.
- Voortzetten van inrichten bluswatervoorzieningen in het buitengebied
    - In 2021 zijn drie locaties bij agrariërs omgebouwd voor gebruik door de brandweer. Daarnaast is een grote vijver aan de Kloetenseweg voor de brandweer bereikbaar gemaakt.
- Pilot met cameratoezicht op een tweetal locaties in Winterswijk
    - De implementatie van cameratoezicht verliep moeizaam, omdat er wijzigingen zijn in de publiek-private samenwerking van de politie op het gebied van cameratoezicht in de openbare ruimte. Wel is inmiddels op de algemene begraafplaats een camera geplaatst om diefstal tegen te gaan.

4.3 Lobby, grensoverschrijdende samenwerking en city marketing

Portefeuillehouder

B.J.J. Bengevoord

Ambitie

We maken van Winterswijk het meest grensoverschrijdende dorp van de Achterhoek. Dit doen we omdat we veel kansen zien voor veiligheid, werkgelegenheid en toerisme.
We zetten de Achterhoek in het algemeen en Winterswijk in het bijzonder op landelijke agenda's in Arnhem en Den Haag. Op deze manier kunnen we Winterswijkse en regionale vraagstukken snel en effectief onder de aandacht brengen bij politici.
Relevante documenten:

- Nota Grensland Gemeente Winterswijk (2021)
- Actieplan Lobby Gemeente Winterswijk (2021)

Doelstellingen

- We vergroten de gastvrijheid voor bezoekers.
- We verbeteren het ondernemersklimaat en de mogelijkheden voor werkzoekenden.
- Inwoners en ondernemers zijn actief binnen grensoverschrijdende samenwerking.
- We vergroten de impact van lokale of regionale vraagstukken.
- We vergroten en delen onze zichtbaarheid en ons (kennis)netwerk. We investeren in internationale contacten (gemeenten) om dit te bereiken.

- De bovenregionale bekendheid van Winterswijk als aantrekkelijke plaats voor wonen, werken, winkelen en recreëren, groeit.
- We werken integraal samen met het bedrijfsleven om de economische ontwikkeling van Winterswijk beter te organiseren en af te stemmen.

Hoe te bereiken?

- We ontwikkelen onze digitale communicatiemiddelen tweetalig.
- We gebruiken de Grenzhoppers Business School om grensoverschrijdend leren, werken en ondernemen te faciliteren. Daarnaast helpen we ondernemers en maatschappelijke partners gebruik te maken van Europese subsidies.
- We faciliteren het Grensland College.
- We betrekken inwoners en ondernemers actief bij de grensoverschrijdende samenwerking.
- We zetten het Grenzhoppers netwerk in om de grensoverschrijdende samenwerking met Twente, Drenthe en Limburg uit te bouwen.
- We dragen actief bij aan de ontwikkeling van onze internationale zichtbaarheid in Brussel, Berlijn, Münster en Düsseldorf.
- We zetten actief in op de lobby richting provincie en rijksoverheid.
- We investeren in de ontwikkeling van ons internationale netwerk voor kennisdeling en informatie-uitwisseling
- We leveren een actieve bijdrage aan de Euregio en de 8RHK Ambassadeurs.
- We doen mee aan uitwisselingsprojecten die ons als gemeente internationale zichtbaarheid en kennis op het gebied van maatschappelijke vraagstukken opleveren.
- We promoten Winterswijk op het gebied van wonen, werken, winkelen en recreëren via citymarketingorganisatie 100% Winterswijk.
- We werken een organisatievorm uit die integraal bijdraagt aan economische ontwikkeling van Winterswijk en toetsen de haalbaarheid hiervan.

Wat is het resultaat?

- Organiseren en ontwikkelen cursusaanbod Grenzhoppers Business School (GBS)
    - We helpen ondernemers de grens over en geven uitvoering aan de Regio Deal Gros die in 2020 is goedgekeurd. We organiseren cursussen en workshops vanuit de GBS en verbinden deze met de activiteiten van het Internationaal netwerkbureau. In 2021 hebben we in het kader van de Regio Deal Gros zeventien cursussen en seminars op het gebied van taal en cultuur georganiseerd.
    - In samenwerking met de Duits-Nederlandse Business Club in Kleve en ondernemersverenigingen in München en Keulen zijn vijf speeddating-webinars voor ondernemers georganiseerd.
- Opening Grensland College in het Raadhuis van Winterswijk
    - Het Grensland College is in september 2021 in het Raadhuis van Winterswijk van start gegaan. De opening werd verricht door minister van Engelshoven. Het Grensland College is gestart met twee hbo-opleidingen, namelijk Management en Social Work.
- Duitse taal stimuleren op onderwijsinstellingen via Grenzhoppers Business School
    - In oktober 2021 is een Duitslandweek georganiseerd in samenwerking met en voor Pronova Praktijkschool. Hierbij hebben we een programma

voor de leerlingen georganiseerd op het gebied van Duitse taal en cultuur.

- Organiseren werkbezoeken
    - Door Covid-19 is de organisatie van het werkbezoek Mecklenburg-Vorpommern (in samenwerking met 8RHK Ambassadeurs en de Nederlandse Ambassade Berlijn) verplaatst naar 2022. We hebben een digitale bijdrage geleverd aan de ANE Begegnungskonferenz om Winterswijkse voorbeeldprojecten rond het thema Leefbaar Platteland voor te stellen.
    - Voor een goede verstandhouding organiseren we jaarlijks meerdere werkbezoeken naar buurgemeenten en Winterswijk. Het college van Winterswijk is in 2021 op bezoek geweest bij de gemeente Vreden om actuele onderwerpen zoals het Dienstencentrum Gaxel en de ontwikkeling van het centrum te bespreken.
- Vertalen communicatiemiddelen (zoals de website)
    - We willen het meest grensoverschrijdende dorp van de Achterhoek worden. Daarom vertaalden we de communicatiemiddelen die ook voor onze Duitse gasten van belang zijn naar het Duits. De in 2021 opgestelde Nota Grenszland is ook in de Duitse taal beschikbaar.
- Vertegenwoordiging van de gemeente Winterswijk op het AEBR congres, de Grenslandconferentie en het Toekomstforum Grüne Woche
    - We blijven werken aan de zichtbaarheid van onze grensstreek. Dit deden we door aanwezig te zijn als sprekers en deelnemers op congressen en bijeenkomsten.
- Voorlichting geven over grens gerelateerde obstakels en krachten bundelen om deze op te lossen
    - In samenwerking met de provincie Gelderland zijn in 2021 Grenzhoppers webinars georganiseerd om actuele thema's, zoals het nieuwe Interreg VI programma, Grensoverschrijdend energie uitwisselen, Grensoverschrijdende jeugdzorg problematiek en Grensoverschrijdend toerisme te bespreken.
    - De b-solutions aanvraag Grensoverschrijdend energie uitwisselen die we samen met de provincie Gelderland hebben ingediend, geeft ons een duidelijk beeld welke wettelijke barrières er nog zijn voordat we grensoverschrijdend energie met elkaar kunnen uitwisselen. In 2022 werken we dit thema met andere grensgemeenten in het kader van ons Green Leaf jaar verder uit.
    - Na aanleiding van het webinar 'Grensoverschrijdende jeugdzorg' hebben we met ambtelijke collega's van gemeenten, GGD en Jugendamt een eerste online kennismaking georganiseerd. In 2022 brengen we instanties, die zich bezig houden met deze thematiek, fysiek bij elkaar om een kennisplatform te vormen.
    - Op het gebied van grensoverschrijdende zorg hebben we deelgenomen aan een Europese verkenning van DG Sante naar patiëntenstromen in grensregio's. We organiseerden ook een ronde tafel bijeenkomst voor het behoud van zorginstellingen in de grensregio.
- Oprichting Stichting Grenzhoppers
    - In het verleden kostte de administratieve afhandeling van grensoverschrijdende projecten veel tijd. Eind 2021 is een stichting opgericht. Deze stichting moet het stroomlijnen van financiële bijdragen

van verschillende gemeenten en de administratieve afhandeling faciliteren. Het bestuur van de stichting bestaat uit een Duitse en een Nederlandse ondernemer en de bestuurder van een Duitse ondernemersvereniging.

- Opstellen Nota Gros 2021
  - De grensoverschrijdende samenwerking heeft in de afgelopen jaren een forse groei doorgemaakt. Veel grensoverschrijdende activiteiten zijn aan verandering onderhevig. Onze structurele ambities, doelen en activiteiten zijn in het najaar 2021 in een Nota Grenszland samengevat. Aan de hand van deze vastgestelde nota is het eenvoudiger zijn nieuwe ambities te formuleren en doelen bij te stellen.
- We realiseren het Dienstencentrum in Gaxel samen met Stadt Vreden
  - In 2021 is een projectontwikkelaar gevonden en is een haalbaarheidsonderzoek over de realisatie van het Dienstencentrum gestart.
- Deelname Open days (bestuurlijk en ambtelijk)
  - We hebben zowel ambtelijk als bestuurlijk digitaal meegedaan aan de Open Days.
- Financiering en aansturing, als platformpartij, van 100%-Winterswijk voor uitvoering van de citymarketing
  - Er was een maandelijks citymarketing-overleg tussen de portefeuillehouder en 100% Winterswijk. Daarnaast nam de gemeente deel aan de bestuursvergaderingen van 100% Winterswijk. In 2021 was 100%-Winterswijk nauw betrokken bij het periodieke coronaoverleg van de gemeente met de ondernemersverenigingen.
- Organisatievorm uitwerken die integraal bijdraagt aan economische ontwikkeling van Winterswijk en de haalbaarheid hiervan toetsen (naar modellen zoals 100%-Winterswijk en de Duitse Wirschaftsförderung)
  - Het eerste concept voor een ondernemerspunt, dat integraal bijdraagt aan de economische ontwikkeling van Winterswijk, is uitgewerkt en bestuurlijk getoetst. In 2022 wordt dit eerste concept voor feedback voorgelegd aan de verschillende ondernemersverenigingen en andere relevante instanties.

4.4 Overige middelen

Portefeuillehouder

B.J.J. Bengevoord

Ambitie

We blijven een financieel gezonde gemeente en investeren in de toekomst van Winterswijk.
Relevante documenten voor dit beleidsveld zijn:

- Financiële verordening gemeente Winterswijk
- Meerjarenbegroting
- Kadernota
- Bestuursrapportage

Doelstellingen

We hebben een structureel sluitende begroting.

Hoe te bereiken?

- We investeren met lef.

- We blijven de gezonde financiële positie van de gemeente goed in het oog houden.

Wat is het resultaat?

- De jaarrekening 2021 laat een structureel sluitend resultaat zien.
  - Volgens de doelstelling in de begroting is het resultaat na bestemming van de jaarrekening € 2.772.000 voordelig (V).
- We houden de algemene reserve op een niveau dat ruim voldoende is in relatie tot het totale risicoprofiel en de weerstandscapaciteit.
  - De algemene reserve is ruim voldoende voor de ingeschatte risico's van € 2,8 miljoen. Zie voor een verdere toelichting paragraaf B Weerstandsvermogen en risicobeheersing.
- We streven naar een gelijkblijvende belastingdruk voor de burger.
  - De belastingdruk in Winterswijk is niet gestegen. Hoe de belastingdruk is opgebouwd, ziet u in paragraaf A Lokale Heffingen.

Financiële onderbouwing programma 4

Baten en lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2021	Realisatie 2021	VerschilJR2021
Baten			
4.1 Bestuur en algemene ondersteuning	**50.146**	**51.696**	**1.550**
4.2 Openbare orde en veiligheid	**154**	**223**	**69**
4.4 Overige middelen	**7.474**	**7.435**	**-39**
Totaal Baten	**57.774**	**59.353**	**1.580**
Lasten			
4.0 Doorbelaste bedrijfsvoering en kapitaallasten	**11.318**	**11.334**	**16**
4.1 Bestuur en algemene ondersteuning	**3.208**	**3.055**	**-153**
4.2 Openbare orde en veiligheid	**2.144**	**2.141**	**-3**
4.3 Lobby, grensoverschrijdende samenwerking en city marketing	**127**	**129**	**2**
4.4 Overige middelen	**175**	**-43**	**-218**
Totaal Lasten	**16.973**	**16.616**	**-357**
Onttrekkingen			
4.1 Bestuur en algemene ondersteuning	**6.543**	**6.543**	**0**
Stortingen			
4.1 Bestuur en algemene ondersteuning	**3.524**	**3.524**	**0**
Gerealiseerd resultaat	**43.819**	**45.756**	**1.937**

Toelichting exploitatie

Het voordeel is van € 153.000 is grotendeels als volgt te verklaren:

- voorziening Voormalig Personeel € 94.000 V
- doorschuiven van werkzaamheden/projecten naar 2022 € 236.000 V
- voorziening APPA € 679.000 N
- voordeel kapitaallasten € 597.000 V
- interne bedrijfsvoering € 115.000 N
- ondersteuning raad € 31.000 N

Voorziening Voormalig Personeel

Jaarlijks doet het CBS een herberekening van de levensverwachting. De gemiddelde

levensverwachting is lager geworden. Dit betekent dat er minder voorziening Voormalig Personeel nodig is.
Dit leverde, na toevoeging aan de voorziening, een voordeel op van € 94.000.
Doorschuiven werkzaamheden/projecten naar 2022
Enkele projecten/werkzaamheden zijn in 2021 nog niet afgerond. Dit leverde een voordeel op van € 236.000. Het gaat om de volgende projecten en werkzaamheden:
- migratie van het telefonieplatform € 76.000
- rechtmatigheidsverantwoording € 20.000
- informatiebeveiliging € 46.000
- invoering CMS € 12.000
- invoering zaaksysteem € 38.000
- co-financiering RegioDeal € 44.000

We stellen voor om deze budgetten over te hevelen naar 2022, zodat we deze projecten en werkzaamheden kunnen afronden.
Voorziening APPA (Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers)
De rekenrente voor het berekenen van de pensioenen is gewijzigd. Dit leverde een voordeel van € 133.000 voor de voorziening Algemene Pensioenwet Politieke ambtsdragers (APPA).
Daarnaast was er een extra toevoeging aan de voorziening van € 812.000. Hiertegenover staat eenzelfde bedrag aan baten, omdat dit de pensioenvoorziening is van een politieke ambtsdrager die is aangetrokken. Per saldo levert dit dus geen voor- of nadeel op.
Voordeel kapitaallasten
Doordat in 2021 niet alle activiteiten doorgingen, zijn ook bepaalde investeringen niet gedaan. Dit betekent automatisch dat we hier ook geen kapitaalslasten voor berekenen. Dit levert in 2021 een voordeel op van € 597.000.
Interne bedrijfsvoering
Binnen de interne bedrijfsvoering is er een nadeel van € 115.000. Dit bedrag bestaat uit:
- hogere bedrijfsvoeringslasten (o.a. personeel) € 172.000 N
- minder interne uren doorberekend aan projecten € 53.000 N
- niet ingezette budgetten automatisering € 103.000 V
- doorschuiven ondernemingsraad budget € 7.000 V

We stellen voor om de budgetten automatisering en ondernemingsraad over te hevelen naar 2022. Dit omdat er ook al verplichtingen voor zijn aangegaan, die in 2022 plaatsvinden.
Ondersteuning raad
Om de raad goed te kunnen ondersteunen zijn er extra kosten gemaakt voor cursussen, congressen, notuleren en presentiegelden.
In totaal levert dit een nadeel op van € 31.000.
Overige middelen

Het voordeel van € 218.000 is grotendeels te verklaren door de vrijval van de voorziening voor dubieuze debiteuren met € 200.000.

BATEN
Bestuur en algemene ondersteuning
Het voordeel van € 1.550.000 is grotendeels als volgt te verklaren:
- hogere algemene uitkering € 768.000 V
- ontvangen pensioengelden APPA € 812.000 V

- uitstel verkoop onroerend goed € 218.000 N
- hogere baten verkoop/verhuur gronden € 115.000 V
- hogere baten leges burgerzaken € 52.000 V
- overige € 21.000 V

Hogere algemene uitkering
Betreft met name extra coronagelden en extra uitkering in verband met taakmutaties.
Pensioengelden APPA
In 2021 is er een politieke ambtsdrager aangetrokken. Politieke ambtsdragers bouwen een apart pensioen op. De gemeente waar deze politieke ambtsdrager voor werkt, beheert ook de pensioengelden. Hiervoor is een bedrag van € 812.000 aan de gemeente overgedragen. Zoals ook al bij de lasten is toegelicht, staat tegenover deze ontvangst een voorziening van een gelijk bedrag. Dus per saldo is dit geen voor- of nadeel.
Uitstel verkoop onroerend goed
In de begroting 2021 was de verkoop van een onroerend goed van de gemeente opgenomen. Deze verkoop, met een verwachte opbrengst van € 218.000, is nog niet afgerond. We verwachten dat dit in 2022 gaat gebeuren. Daarom stellen wij voor om dit budget over te hevelen naar 2022.
Hogere baten verkoop/verhuur gronden
De hogere opbrengst komt door de verkoop van een perceel grond wat niet begroot was (€ 88.000) en hogere verhuuropbrengsten (€ 27.000).

Openbare orde en veiligheid
Het voordeel van € 69.000 is als volgt te verklaren:

- niet-begrote rijksbijdrage voor de ondersteuning van de controle op coronatoegangsbewijzen € 75.000 V
- Lagere legesopbrengsten APV als gevolg van Covid-19 € 6.000 N

Investeringen

Bedragen x €1.000

Investeringen	Begroting 2021	Realisatie 2021	VerschilJR2021
Baten			
4.1 Bestuur en algemene ondersteuning	**0**	**0**	**0**
Lasten			
4.1 Bestuur en algemene ondersteuning	**2.752**	**2.434**	**-318**
4.2 Openbare orde en veiligheid	**0**	**0**	**0**
4.4 Overige middelen	**0**	**1.931**	**1.931**
Totaal Lasten	**2.752**	**4.365**	**1.613**
Gerealiseerd resultaat	**-2.752**	**-4.365**	**-1.613**

Toelichting investeringen

Bestuur en algemene ondersteuning.
Enkele projecten zijn in 2021 nog niet afgerond. Dit levert een voordeel op van € 318.000. Het gaat vooral om de kredieten Automatisering (€ 212.000) en het krediet Raadhuis (€ 127.000). Deze lopen door in 2022.
U vindt ze in de bijlage met investeringskredieten.
Overige middelen
Het verschil van € 1.931.000 komt doordat we een hybride obligatielening voor kapitaalverstrekking aan Alliander zijn aangegaan. Alliander heeft in 2021 aan haar aandeelhouders gevraagd om een kapitaalsinjectie. Hier is de Raad ook over geïnformeerd. Bijna alle aandeelhouders van Alliander hebben zich ingeschreven

voor deze kapitaalverstrekking. Dit resulteerde voor ons in een lening van € 1.931.000.

Indicatoren en kerncijfers programma 4

Indicatoren 4.1 Bestuur - algemene ondersteuning

- Onze klanten zijn tevreden over onze dienstverlening.
- We handelen zaken op bestuurlijk en operationeel niveau op tijd af.
- Er worden meer e-producten en e-diensten afgenomen.
- De hoogte van de overhead (vaste lasten voor de eigen organisatie) blijft gelijk of daalt.

Indicatoren 4.2 Openbare orde en veiligheid

- Het percentage inwoners dat zich veilig voelt blijft gelijk of stijgt.
- De misdaadcijfers van de politie blijven gelijk of dalen.
- De veiligheidsmonitor.
- Jaarlijks monitoren we de aanrijtijden van de brandweer.
- We controleren recreatiewoningen op onrechtmatige bewoning
- Het aantal meldingen/signaleringen van overlast blijft gelijk of daalt.

Indicatoren 4.3 Lobby, grensoverschrijdende samenwerking en city marketing

- Het aantal leden van het Grenzhoppers netwerk stijgt.
- Het aantal aangeboden cursussen en aantal deelnemers Grenzhoppers Business School blijft gelijk of stijgt.
- Het aantal gerealiseerde Gros-projecten blijft gelijk of stijgt.
- Het aantal gerealiseerde lobby-bijeenkomsten blijft gelijk of stijgt.

Indicatoren 4.4 Overige middelen

- We hebben structureel een sluitende begroting.

Opgaven

Opgaven

Manier van werken

Opgavegericht werken is een wezenlijk onderdeel van de manier van werken in Winterswijk. We vinden het belangrijk om veel zaken samen met onze inwoners op te pakken. In het coalitieakkoord is dit als volgt geformuleerd: ‘Een goed samenspel met inwoners en samenwerkingspartners is belangrijker dan ooit. We willen de initiatieven buiten het gemeentekantoor nog beter benutten en de invloed van burgers op de ontwikkeling van Winterswijk vergroten’. Dit is de reden dat we ervaringsdeskundigen en andere inwoners bij onze opgaven betrekken. We zijn er van overtuigd dat dit betere resultaten oplevert.

Er zijn nu vier opgaven:

- Winterswijk Drempelvrij;
- Armoedevrij Winterswijk;
- Centrum;
- Duurzaamheid.

Cruciale onderwerpen

De vier opgaven gaan over onderwerpen die stuk voor stuk cruciaal zijn voor Winterswijk. Daarnaast zijn het onderwerpen die stuurbaar en integraal van aard zijn. We hebben naast de vaste opgaveteams die meewerken ook een groep medewerkers die we flexibel inzetten voor de opgaven. De deelnemers uit deze pool krijgen een training en geven elkaar feedback. Op deze manier laten we het

gedachtengoed en de werkwijze van opgavegericht werken binnen en buiten de opgaven groeien.
We doen 't samen
Samen met onze inwoners, collega-ambtenaren en mensen uit diverse organisaties maken we onze opgaven tot een succes. In de onderdelen hierna vindt u een beschrijving van elke opgave.

Opgave 1. Winterswijk Drempelvrij

Ambitie

Iedereen moet mee kunnen doen in Winterswijk.
Relevante documenten bij de opgave zijn:

- VN- verdrag Handicap
- Inclusie-agenda 1.0
- Inclusie-agenda 2.0

Doelstellingen

- Winterswijk is drempelvrij en voldoet aan het VN-verdrag Handicap.

Hoe te bereiken?

- We voeren het plan Winterswijk Drempelvrij 2.0 uit samen met ervaringsdeskundigen.
- We bevorderen de mogelijkheden voor werk en dagbesteding.
- We maken plannen voor een integrale woonvorm waar diverse doelgroepen met
  elkaar samenleven en elkaar ondersteunen.
- We verwijderen drempels en belemmeringen.
- We zorgen voor openbare toiletten met een invalidentoilet. De financiële vertaling hiervan zit in de opgave Centrum.
- We zorgen voor meer bewustwording rond toegankelijkheid.

Wat is het resultaat?

Het werken aan Winterswijk Drempelvrij is onder te verdelen in vier thema's:
Werk, inkomen en dagbesteding

- We filmden diverse succesverhalen van werkgevers onder andere over Zozijn bij F.C. Winterswijk en de Bioscoop en over Estinea bij F.C. Trias.
- Het aantal mensen dat werkt met een loonkostensubsidie was op 31 december 55 (in juli 2020 was dit 45).

Wonen

- We maakten een plan voor een integrale woonvorm.
- De handleiding voor initiatiefgroepen die een woonvorm willen opzetten is gereed en beschikbaar.
- Het in beeld brengen van woonwensen van mensen met lichamelijke beperkingen is gestart, maar nog niet afgerond.

Toegankelijkheid

- Er zijn diverse knelpunten in de openbare ruimte in beeld gebracht. De steeg bij de Wooldstraat is rolstoelvriendelijk gemaakt. Ook zijn er geleidestrepen bij het gemeentekantoor gemaakt. Het werk aan deze knelpunten loopt nog door in 2022.
- Er zijn toiletten voor mensen met een beperking beschikbaar in het Raadhuis. Ook op veel andere plaatsen in Winterswijk stellen organisaties toiletten beschikbaar. Winterswijk werd nummer 11 van Nederland op de ranglijst van toiletvriendelijke gemeenten van de toiletwebsite en app ‘Hoge Nood’.

- Voor iedere gemeentelijke website is een toegankelijkheidsverklaring opgesteld en gepubliceerd. Voor twee websites staat de verklaring nog in concept. Deze komen op korte termijn ook online.
- We maakten de verkiezingen meer toegankelijk en begrijpelijk. We deden dit met onder andere een stemmal, drempelhulpen en geleidestrepen.

Bewustwording

- Met campagnes en publicaties zorgden we voor kennis en begrip.
    - Er zijn tientallen publicaties verschenen. Ook deden we actief mee aan de actie Meest toegankelijke gemeente' We hebben onze inwoners gewezen op kleine dingen die ze zelf kunnen doen. Zoals de heg snoeien, zodat de stoep berijdbaar blijft voor mensen met een rolstoel of wandelwagen.
    - We organiseerden een regionaal symposium om het 5-jarig bestaan van het VN-verdrag Handicap te vieren.
    - We zijn regenbooggemeente geworden en laten dit volop zien met vlaggen bij het Raadhuis en het gemeentekantoor en met een regenboogzebrapad. We hebben samen met de gemeente Oost Gelre een actieve werkgroep van vrijwilligers die zich hiervoor inzet.

We hielden op creatieve wijze zoveel mogelijk contact met onze achterban. Ook is het gelukt om de ontwikkelgroep voor Armoedevrij Winterswijk en Winterswijk Drempelvrij te betrekken bij de plannen van dit jaar.
Het budget voor 2021 was € 160.000, dit bedrag is opgenomen in programma 1, beleidsveld Maatschappelijke ondersteuning.

Indicatoren

- Het aantal mensen uit het doelgroepenregister dat met loonkostensubsidie bij een werkgever is geplaatst blijft op peil.
  (Hierbij gaat het om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Op 31 juli 2020 waren dat er 45).
- Alle gemeentelijke websites krijgen een toegankelijkheidsverklaring. In 2021 had alleen www.winterswijk.nl die verklaring.

Opgave 2. Armoedevrij Winterswijk

Ambitie

Winterswijk is armoedevrij in 2040.
Relevante documenten voor deze opgave zijn:

- Plan van Aanpak Armoedevrij Winterswijk
- Beleids- en uitvoeringsplan Schuldhulpverlening 2020-2024

Doelstellingen

- Beginnende schulden worden niet problematisch.
- Kinderen hebben gelijke kansen om hun talenten te ontwikkelen.
- Mensen maken beter gebruik van bestaande inkomensvoorzieningen.
- Het taboe rondom armoede is doorbroken.

Hoe te bereiken?

- We doorbreken het taboe rond armoede. De drempel is laag voor inwoners om hun verhaal te doen, omdat heel Winterswijk weet dat armoede bestaat. Inwoners kunnen elkaar makkelijk ontmoeten omdat er op verschillende plekken in Winterswijk plekken zijn om elkaar te treffen.
- We versimpelen het systeem. Er is één toegang voor inkomensondersteunende voorzieningen, waarbij de hulpverlener naast de

klant staat. Informatievoorziening is toegankelijk doordat we simpele taal gebruiken.
- We voorkomen jeugd-, kind- en generatiearmoede. Kinderen krijgen gelijke kansen om hun talenten te ontwikkelen. Door voorlichting wordt het taboe doorbroken en is het risico op schulden bij jongeren verkleind.

Wat is het resultaat?

- Er is een projectfonds opgezet
  - Stichting Platform Armoedevrij Winterswijk beheert een projectfonds. Hieruit betaalt de stichting bijvoorbeeld de pilot Volwassenfonds. Dit maakt sport- en culturele activiteiten toegankelijk voor volwassen inwoners met een laag inkomen. Omdat Stichting Sociaal Steunpunt Winterswijk een goed functionerend Noodfonds heeft, sluit de stichting Platform Armoedevrij Winterswijk hierbij aan.
- Er zijn laagdrempelige spreekuren in de wijk
  - Er was een beperkt aantal spreekuren in de wijk. Bij kringloop Aktief zijn spreekuren gehouden, waarbij inwoners naar de Post zijn verwezen, dit werkt drempelverlagend. De spreekuren bij het onderwijs hebben vanwege Covid-19 beperkt plaatsgevonden.
  - Aan de stichting MiniManna is een eenmalige subsidie verleend voor de vestiging van een supermarkt voor minima in combinatie met een kringloopwinkel. De supermarkt is een aanvulling op de voedselbank. Niet alleen voor inwoners die gebruik maken van de voedselbank maar ook voor inwoners die niet meer in aanmerking komen voor een voedselpakket kunnen hier terecht voor goedkope boodschappen.
- Vroeg Eropaf, matching bij beginnende schulden (zorgverzekering/energie)
  - Vroeg Eropaf werkt goed. Maandelijks kregen we ongeveer 80 meldingen waar het Sociaal Team actie op ondernam. Zo kunnen we problematische schulden voorkomen. Vanaf 2022 wordt deze Vroeg Eropaf structureel ondergebracht bij het Sociaal Team.
- We organiseerden voorlichting op scholen over armoede en financiën
  - Samen met het Preventie Platform Jeugd organiseerden we een digitale Week van het Geld. Ouders konden deelnemen aan webinars en voor de jeugd hadden jongerenwerkers filmpjes opgenomen. Later in het jaar vond er bij Schaersvoorde in Winterswijk een voorstelling plaats over omgaan met geld.
- We deden de pilot Naschools aanbod
  - De pilot vond plaats bij basisscholen de Bataaf en de Kolibrie. Kinderopvang SWW organiseerde op drie dagdelen een naschools aanbod. Hier werkten ze aan kansengelijkheid en talentonwikkeling. De evaluatie heeft plaatsgevonden. In 2022 wordt het naschools aanbod verder uitgebreid naar meerdere basisscholen in Winterswijk.
- We informeerden jongeren over hun veranderende financiële verantwoordelijkheid als ze 18 jaar worden
  - Jongeren ontvingen voor hun 18e verjaardag een verjaardagskaart. Daarop stond informatie over bijvoorbeeld over het aanvragen van zorgverzekeringstoeslag. In de kaart verwezen we naar het Nibud. Ook maken we gebruik van de jongeren-app Kwikstart waarin de lokale voorzieningen staan vermeld.
- Professionals worden getraind in Stress Sensitief Werken

- Het trainen van professionals in 'Stress Sensitief werken' pakken we op in 2022, samen met de implementatie van 'samen aan het stuur'.

- We werkten aan één intake voor alle inkomensondersteunende voorzieningen
  - De stichting Platform Armoedevrij Winterswijk ging aan de slag met één intake voor alle inkomensvoorzieningen. Die deed zij samen met de Vrijwilligers Adviesraad.
- We brachten budgetcoaching voor werknemers bij bedrijven onder de aandacht
  - Tijdens een pilot hebben (particuliere) budgetcoaches contact opgenomen met verschillende bedrijven om schulden bij werknemers onder de aandacht te brengen. De pilot is geëvalueerd en er is besloten om hier verder geen vervolg aan te geven omdat bedrijven dit intern organiseren.
- We organiseerden campagnes waarmee we het thema armoede onder de aandacht brachten
  - We hebben meegedaan aan landelijke campagnes zoals 'Kom uit je schuld' en 'Kom jij eruit'. De stichting Platform Armoedevrij Winterswijk heeft aandacht voor armoede gevraagd. Dit deden ze tijdens de landelijke Dag van de Armoede door op de zaterdagmarkt in gesprek te gaan met inwoners. Daarnaast zijn er verschillende posters en flyers verspreid en heeft er twee keer een paginagrote advertentie gestaan in Achterhoek Nieuws. Ook hebben we een online bijeenkomst over de opgave Armoedevrij Winterswijk georganiseerd.
- We maakten armoede bespreekbaar op scholen
  - We sloten structureel aan bij het het directeurenoverleg van het basisonderwijs om het thema armoede bespreekbaar te maken op scholen.
- Er zijn animaties gemaakt over (financiële) onderwerpen
  - De animaties gaan over de opgave Armoedevrij Winterswijk, vroegsignalering en gemeentelijke belastingen. Deze vertoonden we op verschillende beeldschermen in Winterswijk, zoals bij kringloop Aktief Winterswijk.
- Het trainen van vrijwilligers en professionals in het signaleren en bespreekbaar maken van armoede.
  - Het trainen van vrijwilligers en professionals in het signaleren en bespreekbaar maken van armoede ging door Covid-19 niet door. In 2022 organiseert het Preventie Platform Jeugd deze trainingen.

Toelichting algemeen
Voor een uitgebreide omschrijving van de activiteiten verwijzen we u naar www.armoedevrijwinterswijk.nl.

Indicatoren

- De amoedemonitor van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), waarbij we de nulmeting uit 2020 vergelijken met de armoedemonitor van 2021. Naast de cijfers van het CBS gebruiken we de aantallen van de lokale instellingen. Het effect moet een toename zijn in het gebruik van deze inkomensvoorzieningen, zoals de kind-regelingen waarmee de contributie van de sportclub wordt betaald.
- Via een enquête vragen we aan inwoners naar hun ervaringen met onze activiteiten. Dit is een Subjectieve meting.

Opgave 3. Centrum

Ambitie

Winterswijk heeft een centrum waar het goed vertoeven is, daar wil je zijn!
Relevante documenten voor deze opgave zijn:

- Coalitieakkoord gemeente Winterswijk 2019-2022 ‘Winterswijk wint! - Duurzaam en daadkracht d’ran’

Doelstellingen

- Het centrum van Winterswijk is een plek waar iedereen gastvrij wordt ontvangen,. Er heerst een prettige en veilige sfeer waarbij zowel de Winterswijker als de bezoeker zich thuis voelt.
- We hebben een groot winkelareaal en zijn een regionaal koopcentrum, met bezoekers uit de regio en binnenlandse en buitenlandse toeristen. Daarmee zorgen we voor een florerende middenstand
- We verlengen de verblijfsduur van bezoekers aan het centrum, omdat onze buitenruimte een plek is waar het aantrekkelijk en goed vertoeven is.

Hoe te bereiken?

- We ontwikkelen samen met belanghebbenden een nieuwe integrale centrumvisie.
- We starten met de realisatie van veranderingen in het centrum, die de gezamenlijke partijen hebben afgesproken.

Wat is het resultaat?

- We ontwikkelen een uitvoeringsagenda voor de opgave Centrum.
  Vanaf september 2020 zijn we aan de slag om een integrale centrumvisie, samen met belanghebbenden (onder andere ABH-City, Koninklijke Horeca Nederland afdeling Winterswijk, 100%-Winterswijk en de Marktvereniging) te ontwikkelen. Vanuit de visie ontwikkelen we ook de uitvoeringsagenda.
    - De integrale centrumvisie en uitvoeringsagenda zijn opgesteld met een participatietraject met betrokken ondernemers, belangenorganisaties en inwoners. In verschillende werkgroepen hebben ongeveer 50 betrokkenen meegewerkt aan het samenstellen van deze centrumvisie en uitvoeringsagenda. In september 2021 zijn deze vastgesteld in de gemeenteraad. Onderdelen van de uitvoeringsagenda zijn onder andere: beleving in het centrum, warenmarkt van de toekomst, evenementenkalender, ondernemerspunt Winterswijk en het betrekken van vastgoedeigenaren.
- We werkten aan een kwaliteitsimpuls voor de Markt (planvorming).
    - In 2021 stelden we vanuit de centrumvisie een plan op voor de Markt. Er is in 2022 € 900.000 krediet opgenomen voor de herinrichting van de Markt en de opgave Centrum.
    - Voor de herinrichting van de Markt is op basis van de input uit de centrumvisie begonnen met het opstellen van een plan van aanpak om tot die kwaliteitsimpuls te komen. Verschillende (stedenbouwkundige) bureaus hebben inmiddels hun visie en ideeën voor de Markt gepresenteerd.
- Openbaar toilet en fietsenstallingen
    - Er is een openbaar toilet in het Raadhuis gemaakt. Ook de fietsenstallingen bij het Raadhuis zijn verbeterd door het toevoegen van oplaadpunten. We plaatsten ook nieuwe fietsenstallingen aan de Wieringastraat.

Indicatoren

- We monitoren leegstaande winkelpanden in het centrum. Het aantal blijft gelijk of neemt af.
- We tellen bezoekersaantallen in het centrum. Het aantal blijft gelijk of neem toe.
- We meten de verblijfsduur van bezoekers in het centrum. De tijdsduur blijft gelijk of neemt toe.

Opgave 4. Duurzaamheid

Ambitie

Winterswijk wil dat de huidige kwaliteiten, zoals klimaat, biodiversiteit en natuurlijke voorraden, ook beschikbaar zijn voor volgende generaties. Duurzaamheid gaat over het beschermen en behouden van deze waarden.
Relevante documenten voor deze opgave zijn:

- Uitvoeringsagenda Duurzaamheid januari 2019

Doelstellingen

- De gebouwde omgeving van Winterswijk is energieneutraal in 2030. We benutten in Winterswijk onze cultuurhistorie en biodiversiteit.
- We hebben een duurzame gemeentelijke organisatie in 2030.
- We zijn een volledig duurzame gemeente in 2050, dus ook klimaatneutraal en circulair.

Hoe te bereiken?

- We stimuleren inwoners en bedrijven om maximaal energie te besparen door onder meer te isoleren.
- We ondersteunen het opwekken van duurzame energie op daken en op zonnevelden.
- We maken plannen die er op termijn toe leiden dat woningen geen aardgas meer gebruiken.
- We voeren het project Duurzaamheidsfactor uit in de gemeentelijke organisatie.
- We bouwen samen met onze inwoners verder aan een circulaire economie.

Wat is het resultaat?

- We wonnen de Green Leaf Award
    - Dit is een Europese prijs voor duurzame gemeenten. Winterswijk heeft bij haar presentatie het accent gelegd op het Duurzaamheidscentrum, op het Nationaal Landschap en op recycling & hergebruik. We hebben vooral gewonnen omdat we zoveel samenwerken met onze inwoners. Aan de prijs is een bedrag verbonden van € 200.000. Met een aantal budgetoverhevelingen is hier nog geld aan toegevoegd. Hiermee organiseren we het Green Leaf jaar 2022.
- We voerden activiteiten de uitvoeringsagenda Duurzaamheid 2019 – 2022 uit
    - Bij de Groene Tuinen Actie is 1235 vierkante meter verharding verwijderd en groen aangelegd.
    - We hebben een geveltuinenactie en ook weer de steenbreekactie gedaan
    - De Regeling Reductie Energieverbruik-actie is afgrond. Ruim 3000 woningeigenaren hebben meegedaan. Met de resultaten besparen we jaarlijks 545.000 kg CO2
    - De Energietafel heeft de Duurzaamheidsprijs Winterswijk 2021 gewonnen voor haar inspanningen bij de energietransitie.

- Via het platform Duurzaamheid bereikten we maandelijks gemiddeld 950 gebruikers per maand.
- Om de opwek van energie nog verder te stimuleren staan we nu ook kleine windmolens toe waar het kan.
- Het duurzaamheidscentrum is verbouwd en hiermee aantrekkelijker geworden.

- We stimuleren zonne-energie
  - In 2021 is het Arrisveld aangesloten op het elektriciteitsnet. Onder andere dankzij dit veld wekken we nu 26% van de hoeveelheid energie die in 2030 verwachten nodig te hebben voor de gebouwde omgeving duurzaam op (het doel was minimaal 18%).
- We maakten een Warmtetransitievisie
  - De Warmtetransitievisie is af en is vastgesteld door de raad.
- We stelden de Regionale Energie Strategie (RES 1.0) vast
  - Dit deden we samen met onze partners in de RES-regio. De RES-plannen voor Winterswijk sluiten aan bij de bestaande ambities.
- We voeren project Duurzaamheidsfactor uit
  - We hebben gewerkt aan interne bewustwording in het kader van de D-factor (Duurzaamheidsfactor).
  - We hielden mede naar aanleiding van de Green Leaf Award een gemeentelijk webinar over het verminderen van de milieu-impact van ons handelen.
  - Op steeds meer terreinen lukt het om duurzamer te worden. Denk aan de verduurzaming van het Raadhuis, het gebruik van cementloos beton bij de Albert Schweitzerlaan of aan het hergebruik van oude verkeersborden. Toch zullen we ons nog enorm moeten inspannen om in 2030 als gemeentelijke organisatie duurzaam en circulair te zijn.
- Onderzoek doen naar waterstoftoepassingen.
  - Het onderzoek naar waterstoftoepassingen heeft niet tot een concrete toepassing geleid. Het onderzoek is ter kennisname naar de raad gegaan.
  - We bleven de ontwikkelingen op het gebied van waterstof volgen. We hebben in het kader van het Innovatiefonds een waterstofminiatuurauto vergoed. Techniekloka al Skills gebruikt dit voor haar lessen. Een leuk nieuw initiatief was een studieproject van leerlingen van het Komrij College naar waterstof. De Energietafel begeleidde dit.

Indicatoren

- De barometer hernieuwbare opwek staat in 2030 op 100% en in 2021 op minimaal 18%.
- Eind 2022 is minimaal 50 hectare ‘zon als park’ aangelegd.
- Via het platform Duurzaamheid bereiken we maandelijks gemiddeld ruim 1750 mensen.

Paragrafen

Paragraaf A Lokale Heffingen

Inleiding

Deze paragraaf gaat over de gemeentelijke belastingen. Na de algemene uitkering uit het gemeentefonds vormen de belastingen onze belangrijkste inkomstenbronnen. We onderscheiden drie typen gemeentelijke belastingen

De onderstaande drie belastingtypen lichten we later in deze paragraaf verder toe:
- algemene belastingen;
- bestemmingsheffingen;
- retributies.

De opbrengsten van de algemene belastingen tellen we op bij de algemene middelen.
Dit betekent dat we de opbrengsten van deze belastingen niet labelen. We kunnen ze daardoor voor alle gemeentelijke taken en voorzieningen inzetten.
Voorbeelden van deze algemene belastingen zijn de onroerende-zaakbelastingen (OZB), precariobelasting, reclamebelasting, forensenbelasting en toeristenbelasting.
De opbrengsten van bestemmingsheffingen zijn bestemd voor specifieke voorzieningen
Deze specifieke voorzieningen hebben wel een duidelijk algemeen belang. Onder deze categorie vallen de afvalstoffenheffing en rioolheffing.
Daarnaast heffen we retributies als we een specifieke dienst verlenen
De leges, begraafrechten en marktgelden zijn de belangrijkste retributies binnen de gemeente Winterswijk.
We mogen geen winst maken op bestemmingsheffingen en retributies
De begrote opbrengst mag dus niet hoger zijn dan de begrote kosten om de diensten te verlenen.

Beleid

We hanteren de volgende uitgangspunten:

- De opbrengst van de onroerende-zaakbelasting (OZB) houden we gelijk aan de opbrengst van 2021 (exclusief inflatie);
- Het inflatiepercentage van 1,8% baseren we op de algemene prijsontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp). Dit staat in de tabel 4.2 van de meicirculaire van het gemeentefonds 2021;
- De rioolheffing is 100% kostendekkend op basis van het Gemeentelijk Waterplan (GWP)
- De afvalstoffenheffing is 100% kostendekkend;
- Bij de leges streven we naar 100% kostendekkendheid.

Belastingdruk

De belastingdruk geeft aan welke belastingen onze inwoners direct in hun portemonnee voelen. Om deze belastingdruk te berekenen tellen we de OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing bij elkaar op.
Hieronder ziet u de tabel "Belastingdruk 2020/2021". Daarin rekenen we met een WOZ-waarde voor een woning van € 200.000 in 2020. In het vervolg van deze paragraaf lichten we de vermelde bedragen nader toe.
De belastingdruk voor de inwoner ziet er als volgt uit:

Gezin (eigen woning)	2020	2021
	WOZ-waarde € 200.000	**WOZ-waarde € 214.000 (7% waardestijging)**
Belastingen:		
Onroerende-zaakbelasting	€ 228,00	**€ 244,00**
Afvalstoffenheffing		
- vastrecht	€ 167,00	**€ 171,00**
- variabel deel*	€ 19,64	**€ 21,23**
Rioolheffing (135m³)	€ 364,50	**€ 364,50**
TOTAAL	**€ 779,14**	**€ 800,73**
Gezin (huurwoning)	**2020**	**2021**
Belastingen:		
Afvalstoffenheffing		
- vastrecht	€ 167,00	**€ 171,00**
- variabel deel*	€ 19,64	**€ 21,23**
Rioolheffing (135m³)	€ 364,50	**€ 364,50**
TOTAAL	**€ 551,14**	**€ 556,73**

Toelichting belastingdruk

De belastingdruk is in 2021 gestegen in vergelijking met 2020
De stijging is het gevolg van een hogere OZB en afvalstoffenheffing.
De stijging van de OZB is het gevolg van de stijging van de WOZ-waarde in combinatie met het fixeren van het tarief. Daarnaast is het tarief voor de afvalstoffenheffing gestegen. Dit komt, omdat de kosten van ROVA gestegen zijn. In 2021 hebben we ook voor het eerst sinds 2016 het variabel tarief verhoogd van € 1,25 naar € 1,40. Dit deden we in kader van ‘de vervuiler betaalt’. Hierdoor hielden we het vastrecht, dat ieder huishouden betaalt, bijna gelijk kunnen houden. De aanbiedingen van restafval in 2021 hebben we verrekend bij de aanslagoplegging 2022. Voor een verdere toelichting over de wijze van heffing van de afvalstoffenheffing, verwijzen we naar het kopje ‘Afvalstoffenheffing’ .
De belastingdruk voor de inwoner met een eigen woning steeg.
In vergelijking met 2020 nam de belastingdruk met € 21,59 (=2,77%) toe. Rekening houdend met de inflatie (1,8%), is dit in reële zin 0,97%. Dit komt dus voornamelijk door de stijging van de waarde van de woningen.
De belastingdruk voor de inwoner met een huurwoning daalde
Voor de inwoner met een huurwoning is in vergelijking met 2020 de belastingdruk met € 5,59 (=1,01%) gestegen. Rekening houdend met de inflatie (1,8%) is dit in reële zin een daling van 0,79%.

Overzicht belastingopbrengsten 2021

Belastingsoort	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021	*verschil
OZB eigenaren woningen*	3.108.000	3.380.000	**3.387.000**	7.000
OZB eigenaren niet woning*	1.653.000	1.611.000	**1.614.000**	3.000
OZB gebruikers niet woning*	1.144.000	1.115.000	**1.119.000**	4.000
OZB TOTAAL	**5.905.000**	**6.106.000**	**6.120.000**	**14.000**
Reclamebelasting*	109.000	105.000	0	-105.000
Toeristenbelasting*	428.000	731.000	720.000	-11.000
Forensenbelasting*	89.000	83.000	94.000	11.000
Precariobelasting*	56.000	50.000	5.000	-45.000
Afvalstoffenheffing	2.518.000	2.577.000	2.594.000	
Rioolheffing	4.085.000	3.976.000	3.920.000	
Grafrechten	203.000	204.000	204.000	
Marktgelden	100.000	107.000	0	
Leges Wabo vergunningen	1.142.000	1.666.000	1.606.000	
Leges	368.000	367.000	438.000	
	15.003.000	**15.972.000**	**15.701.000**	**-136.000**

Onroerende-zaakbelastingen € 6.120.000 (Begroot: € 6.106.000)

De opbrengst van de Onroerende-zaakbelastingen (OZB) is bijna gelijk aan wat we hadden begroot.
De opbrengst komt tot stand door de WOZ-waarde te vermenigvuldigen met het tarief. De WOZ-waarde wordt ieder jaar opnieuw vastgesteld, waarbij dalingen en stijgingen dus directe invloed hebben op de OZB-opbrengst.
Voor 2021 was de totale OZB-opbrengst begroot op € 6.106.000. Uiteindelijk is er € 6.120.000 aan OZB opgelegd. Dit is een verschil van 0,23%. Verschillen zullen er altijd zijn, omdat op het moment van begroten de definitieve WOZ-waarden nog niet bekend zijn, en daarmee de verwachte OZB-opbrengst ook niet.

Toeristenbelasting € 720.000 (Begroot: € 731.000)

De toeristenbelasting heeft een iets lagere opbrengst dan begroot. Dit komt doordat er door de nasleep van de Covid-19 crisis minder overnachtingen zijn.
De toeristenbelasting leggen we jaarlijks achteraf op over het voorafgaande jaar. In 2021 is aan toeristenbelasting over 2020 voor € 418.000 opgelegd. Bij het opstellen van de jaarrekening 2020 dachten we € 398.000 op te leggen. Hiermee is rekening gehouden met het besluit van de gemeenteraad om de forfaits voor 2020 te verlagen. Deze verlaging was ingegeven door de Covid-19 crisis, waardoor de verblijfsbieders hun accommodaties moesten sluiten. Uiteindelijk is er dus een kleine € 20.000 meer opgelegd dan we hadden verwacht.
Over 2021 verwachten we € 700.000 op te leggen. Deze verwachting, samen met de hogere opbrengst over 2020, levert een opbrengst op van € 720.000.

Forensenbelasting € 94.000 (Begroot: € 83.000)

De opbrengst is € 11.000 hoger dan was begroot. Er zijn dus meer niet-Winterswijkers met een woning in Winterswijk die ze voor zichzelf gebruiken en dus forensenbelasting verschuldigd zijn.
We leggen forensenbelasting op aan mensen die niet in Winterswijk wonen, maar hier wel een (tweede) gemeubileerde woning hebben die ze minstens 90 dagen per jaar beschikbaar houden voor zichzelf of hun gezin.

Precariobelasting € 5.000 (Begroot: €50.000)

We heffen precariobelasting voor het gebruik van gemeentegrond. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de terrassen bij cafés en restaurants en aan uitstallingen. Door de Covid-19 crisis konden veel ondernemers hun zaak niet openen. Daarom heeft de

raad besloten om het tarief voor terrassen voor 2021 op nihil te stellen. Omdat veel ondernemers hun winkel niet konden openen, konden ze ook geen uitstallingen plaatsen op gemeentegrond. Daarom is ervoor gekozen om geen precariobelasting te heffen voor uitstallingen. Vanuit het Crisis- en herstelbudget worden deze gemiste opbrengsten (€ 45.000) gecompenseerd.
We heffen precariobelasting voor het gebruik van gemeentegrond, zoals terrassen bij cafés en restaurants en aan uitstallingen

Afvalstoffenheffing € 2.594.000 (Begroot: €2.577.000)

De hogere opbrengst van de afvalstoffenheffing is onder andere te verklaren, doordat er meer aanbiedingen geweest zijn dan verwacht.
Inwoners betalen alleen voor het aanbieden van hun restafval. Herbruikbare afvalstoffen halen we tegen nultarief op. De afvalstoffenheffing bestaat daarom uit een vastrecht en een tarief per restafvalaanbieding.
In onderstaande tabel een overzicht van het aantal aanbiedingen:

Aanbiedingen restafval	2019	2020	2021
Ondergrondse afvalcontainer	157.752	173.001	**165.656**
140 liter afvalcontainer	303	347	**350**
240 liter afvalcontainer	17.010	18.476	**17.192**

Rioolheffing € 3.920.000 (Begroot: € 3.975.000)

In de periode 2020/2021 is er minder water verbruikt dan we hadden begroot.
Vitens NV incasseert voor ons de rioolheffing. Hoe meer water er verbruikt wordt, hoe meer rioolheffing er in rekening wordt gebracht. Dit is altijd lastig in te schatten, daarom hanteren we het gemiddelde verbruik van de afgelopen drie jaar om de opbrengst en het tarief te berekenen.

Grafrechten € 204.000 (Begroot: € 204.000)

De inkomsten van de grafrechten zijn gelijk aan wat we hadden begroot.

Marktgelden € 0 (Begroot: € 107.000)

De raad besloot om voor 2021 geen marktgelden te heffen. Dit als compensatie voor de gevolgen van de Covid-19 crisis. De opbrengsten worden gecompenseerd door een bijdrage uit het door de raad ingestelde Crisis- en herstelbudget (€ 105.000).

Leges Algemene Dienstverlening € 438.000 (Begroot: € 367.000)

De opbrengst is hoger dan we hadden verwacht. Dit komt onder andere doordat er meer paspoorten en ID-kaarten zijn verstrekt. Ook zijn er meer leges opgelegd in het kader van de Algemene verordening ondergrondse infrastructuren . Daarin staat dat er bij de bouw leges verschuldigd zijn voor de aanleg van leidingen en kabels. Naast de leges voor de aanvraag van een omgevingsvergunning, heffen we ook leges voor andere diensten. Denk hierbij aan het verstrekken van een paspoort of het voltrekken van een huwelijk.

Leges omgevingsvergunning € 1.606.000 (Begroot: € 1.666.000)

De legesopbrengst voor de omgevingsvergunning is € 60.000 lager uitgevallen. De aanvragen voor een omgevingsvergunning in 2021 zijn uiteindelijk lager uitgevallen dan verwacht.
In 2021 zijn 225 vergunningen bouw verleend, dit is 5 minder dan in 2020. Aan omgevingsvergunningen kap, vergunningen APV en bijzondere wetten, vergunningen leegstandwet en gebruik gemeentegrond zijn er 316 verleend. Dit is 134 minder dan in 2020 (450 vergunningen).
De daling van het aantal vergunningen bij het APV cluster in ligt aan Covid-19. Deze pandemie zorgde voor een teruggang van vooral de evenementenvergunningen en

aanverwante toestemmingen zoals Drank & Horeca ontheffing, verkeersregelaars-toestemming en andere vergunningsplichtige initiatieven van bedrijven.

Reclamebelasting € 0 (Begroot: € 105.000)

We hebben in 2021 geen reclamebelasting opgelegd om zo onze ondernemers te ontlasten tijdens de Covid-19 crisis. De gemiste opbrengsten worden gecompenseerd door een bijdrage (€ 105.000) uit het Crisis- en herstelfonds dat de raad heeft ingesteld. De Stichting Ondernemersfonds Centrum Winterswijk (OFCW) ontving wel haar bijdrage.
Het doel van de reclamebelasting is om het centrumgebied van Winterswijk te verbeteren en te versterken. Hiervoor is de Stichting Ondernemersfonds Centrum Winterswijk (Stichting OFCW) opgericht. De gemeente heft de reclamebelasting. Na aftrek van onze eigen kosten maken we de opbrengst over op de rekening van de Stichting OFCW. Tussen de Stichting en de gemeente is een convenant gesloten, waarin afspraken zijn gemaakt over de besteding van het geld. Zo zorgen we ervoor dat het geld ook werkelijk besteed wordt in het centrumgebied.

Kwijtschelding

We verleenden voor € 226.000 kwijtschelding van gemeentelijke belastingen
Inwoners die op het sociaal minimum leven kunnen kwijtschelding aanvragen voor de afvalstoffenheffing en de rioolheffing.

Voor inwoners die het afgelopen jaar kwijtschelding hebben gehad, laten we bij het Inlichtingenbureau controleren of zij nog voldoen aan de voorwaarden. Als dit zo is, wordt automatisch kwijtschelding verleend. Zij hoeven hiervoor dan geen verzoek tot kwijtschelding meer in te dienen.
We schelden alleen het vastrecht van de afvalstoffenheffing kwijt. Zo stimuleren we ook inwoners die in aanmerking komen voor kwijtschelding om het afval zoveel mogelijk te scheiden. Bij de rioolheffing schelden we een waterverbruik van maximaal 45m³ per persoon per huishouden kwijt. We informeren Vitens ook als er kwijtschelding voor de rioolheffing is verleend.

Kwijtschelding	2020	2021
Afvalstoffenheffing	€ 87.000	**€ 92.000**
Rioolheffing	€ 135.000	**€ 134.000**
TOTAAL	**€ 222.000**	**€ 226.000**

Overzicht van de verleende kwijtschelding

Kwijtschelding	2020	2021
Aantal verleende kwijtscheldingen	479	**506**

Paragraaf B Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

In deze paragraaf komen aan de orde:
1. het weerstandsvermogen
2. de inschatting van de risico's die we lopen
3. de financiële kengetallen en een toelichting daarop

Vooraf: welke normen hanteren we?
In deze paragraaf noemen we een aantal normen, bijvoorbeeld als buffer of voor onvoorziene uitgaven. Voor de omvang van het benodigde weerstandsvermogen hebben we geen norm afgesproken. Ook voor de financiële kengetallen hebben we geen Winterswijkse norm, maar gebruiken we de signaalwaarden die provincie Gelderland als referentiekader gebruikt.

Weerstandsvermogen

Ons vermogen om risico's op te vangen

Het weerstandsvermogen is het vermogen van de gemeente Winterswijk om risico's op te vangen zonder dat de normale bedrijfsgang daardoor wordt verstoord. Het gaat hierbij om risico's waarvoor geen voorziening of een verzekering is afgesloten. Het weerstandsvermogen geeft daarmee inzicht in de gezondheid van de financiële positie op langere termijn van de gemeente.

Incidentele risico's dekken we uit de algemene reserve

Risico's kunnen incidenteel voorkomen, zoals eenmalige negatieve exploitatieresultaten. Deze risico's dekken we uit de algemene reserve. De algemene reserve vormt daarmee de incidentele weerstandscapaciteit.

Bij structurele risico's spreken we onze structurele weerstandscapaciteit aan

Als risico's een structureel karakter krijgen en dus over meerdere jaren tot significant hogere uitgaven leiden, is de algemene reserve onvoldoende. Dan moeten we de structurele weerstandscapaciteit aanspreken. De structurele weerstandscapaciteit bestaat uit de onbenutte belastingcapaciteit, de post Onvoorzien en capaciteit op grond van de overige heffingen.

Onze incidentele weerstandscapaciteit is onze buffer

Onze incidentele weerstandscapaciteit is als het ware onze buffer. Dit deel van onze reserves kunnen we naar keuze inzetten. Wij hanteren hiervoor een norm van € 60 per inwoner (€ 1,7 miljoen).

De algemene reserve bedraagt eind 2021 per saldo € 50,1 miljoen.

We hebben bestemmingsreserves en voorzieningen

De gemeente Winterswijk kent een aantal specifieke bestemmingsreserves (onder andere de bestemmingsreserve onderhoud graven en bestemmingsreserve personeel en organisatie). Elk jaar bepaalt de raad of en hoe we een deel van de algemene reserve voor deze bestemmingsreserves gebruiken. In tegenstelling tot reserves zijn voorzieningen nodig voor een normale bedrijfsvoering. De voorzieningen zijn vastgesteld op het niveau van het geschatte verlies of verplichting.

Stelpost voor onvoorziene uitgaven

Om onvoorziene uitgaven te dekken, nemen we jaarlijks in de begroting € 1,25 per inwoner op. Voorwaarde om een beroep op deze stelpost te doen is dat het betreffende onderwerp aan de drie O's moet voldoen. Dat wil zeggen dat het Onvoorzienbaar, Onvermijdbaar en Onuitstelbaar moet zijn.

Structurele weerstandscapaciteit

In het raadsprogramma staat dat we als doel hebben dat de lokale lasten niet harder stijgen dan de jaarlijkse prijsindex van het CBS. De gemeentelijke tarieven, leges en heffingen zijn voor 100% kostendekkend. Daar wijken we alleen vanaf als we daar een goede reden voor hebben.

We mogen lokale heffingen tot maximaal € 1,2 miljoen verhogen

Als zich structureel hogere risico's voordoen, kunnen we andere kosten jaarlijks niet altijd met eenzelfde bedrag verlagen. We moeten onze inkomsten dan juist verhogen. Een alternatief is om de extra kosten uit de reserves te financieren, maar deze reserves zijn eindig. Voordat we een beroep kunnen doen op extra financiering van het Rijk moeten we eerst onze eventuele belastingcapaciteit benutten. Het Rijk heeft een norm gesteld tot welk niveau het nog aanvaardbaar is lokale belastingen te verhogen. Dit is de artikel 12-norm. Ten opzichte van deze artikel 12-norm is onze ongebruikte ruimte in de heffingen € 1,2 miljoen.

Samenvatting totaal weerstandsvermogen

Het is belangrijk dat we voldoende dekking hebben. Deze dekking, ofwel ons totale

weerstandsvermogen, is per 31 december 2021 als volgt opgebouwd:

Incidenteel	Algemene reserve	€ 50,1 miljoen
Structureel	Onbenutte belastingcapaciteit	€ 1,2 miljoen per jaar

Risico's

Om te bepalen of we voldoende weerstandsvermogen hebben om de onderkende risico's op te vangen, maken we een inschatting van het benodigde weerstandsvermogen. Hierbij inventariseren we het gevolg van een risico, de kans dat het risico zich voordoet en kijken we naar de financiële impact van een risico. Daarnaast is een kansberekening nodig. Het is immers niet waarschijnlijk dat meerdere risico's zich op eenzelfde moment én in volle omvang voordoen. Deze kansberekening voeren we uit met de MonteCarlo Analyse.
Uit de Monte Carlo Analyse die we in 2021 hebben uitgevoerd blijkt dat een weerstandsvermogen van € 3,0 miljoen voldoende is voor de onderkende risico's. De risico's in de grondexploitatie zijn hier nog niet in meegenomen. Voor deze risico's is in 2021 ook een Monte Carlo Analyse uitgevoerd. Hieruit blijkt dat voor de grondexploitaties van Winterswijk een weerstandsvermogen van ongeveer € 0,3 miljoen toereikend is. Het totaal benodigde weerstandsvermogen bedraagt daarmee ongeveer € 3,3 miljoen. De weerstandsratio kan berekend worden door het risicoprofiel af te zetten tegen de weerstandscapaciteit.

Ratio	Waardering
> 2,0	uitstekend
1,5 - 2,0	ruim voldoende
1,0 - 1,5	voldoende
0,8 - 1,0	matig
0,6 - 0,8	onvoldoende
< 0,6	ruim onvoldoende

Risicoprofiel: € 3,3 miljoen.
Weerstandscapaciteit: € 50,1 miljoen
De Ratio is > 2,0.
Hieruit blijkt dat de weerstandsratio uitstekend is en er geen aanleiding bestaat om bijvoorbeeld de algemene reserve te versterken. Dat is pas aan de orde wanneer de ratio richting 1,0 zou dalen

Risco-inventarisatie en risicobeheersing

Voor de berekening van het weerstandsvermogen is een goede risico-inventarisatie nodig. Daarbij moeten we niet alleen naar financiële risico's kijken. Het begrip risico's is breder: risico's zijn gebeurtenissen die het behalen van doelen kunnen belemmeren of vertragen. Dit betreft naast financiële dus ook niet-financiële risico's, zoals bestuurlijke en juridische risico's, imago- en frauderisico's. Deze hebben niet (altijd) direct een financiële impact, maar kunnen (op termijn) wel grote gevolgen hebben voor de gemeente.
Na inventarisatie van de risico's is de volgende stap om deze te beheersen. Niet of onvoldoende beheersbare risico's moeten gedekt worden door het weerstandsvermogen.

De risico's in deze jaarstukken vergeleken met die in de begroting 2021

Bij de inventarisatie van risico's voor de begroting 2021 kwamen we uit op een benodigd weerstandsvermogen van € 2,5 miljoen voor de risico's in de grondexploitatie en € 2,4 voor de overige risico's. De € 2,5 miljoen voor de grondexploitatie was op basis van een eigen inschatting. Met berekening volgens de

Monte Carlo analyse komen we uit op € 0,3 miljoen. Beduidend lager dus.
De berekening van de overige risico's komt nu uit op € 3 miljoen en ligt daarmee hoger dan begroot. Oorzaak daarvan ligt in 2021 nieuw ontstane risico's in het sociaal domein: Toenemende zorgvragen, stijgende tarieven van zorgaanbieders en onzekerheid over het rijksbudget vormen grote risico's. Daarnaast weegt het risico van vergoeding van frictiekosten aan Boogie Woogie zwaarder.
Hierna volgt een toelichting op de verschillende risico's.

Bepalen risico

Bij het bepalen van de risicoscore is gekeken naar de kans dat een risico zich voordoet en welke impact dit heeft. Per categorie kennen we hier een aantal punten aan toe:
Voorbeeld:
Als de kans dat dit risico zich voordoet wordt ingeschat op 50% (punten: 3) en de financiële impact zo'n € 100.000 (punten: 2) is, dan komt de score op 6 (3 x 2). Alle risico's die een score van 6 of hoger hebben, zijn hierboven toegelicht.

Programma	Risico	Korte omschrijving risico	Score
4	Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)	De AVG regelgeving is op 25 mei 2018 ingegaan. Belangrijk is het 'aantoonbaar' in control zijn op het gebied van privacy. Hoewel implementatie nooit af is, mag na 3 jaar vanaf invoering wel verwacht worden dat wij het merendeel op orde hebben (90-95%). Dit is niet het geval. Op basis van risicoanalyse wordt bepaald met welke prioritering we aan de AVG regelgeving gaan voldoen en wat het eerst wordt opgepakt. Niet voldoen aan de regelgeving geeft een groot risico op boetes en imagoschade. Er zal gestuurd moeten worden op extra capaciteit en sturing op resultaten (geïmplementeerd conform AVG).	15
2	Frictiekosten Boogie Woogie	Oost Gelre heeft de relatie met Boogie Woogie verbroken. De personele consequenties zijn voor rekening van de gemeente Winterswijk door de rechtspositie van de medewerkers. Als oud medewerkers van de gemeente Winterswijk hebben zij een ambtenarenstatus. Na deeltijdontslag volgt een periode van 2 jaar van werk naar werk. Daarna is Boogie Woogie eigen risicodrager voor de werkloosheidsuitkering. Deze verplichtingen vallen van Boogie Woogie terug op de gemeente Winterswijk. Bovendien kan Boogie Woogie deze kosten niet zelf dragen. Er loopt nog een juridische procedure tussen Boogie Woogie en de gemeente Oost Gelre om de kosten gedeeltelijke te verhalen. De frictiekosten worden geraamd op maximaal € 480.000.	12
2	Project Wooow (Weurden/Cultuurkwartier)	De panden van de voormalige Aldi en Expert die in 2016 zijn aangekocht voor de herontwikkeling van het Weurden hebben een boekwaarde van € 0,8 miljoen. De panden liggen in het plangebied voor WOOOW . De financiële uitkomst hangt af van verdere keuzes. .	12
1	Toename van Wmo ondersteuning i.v.m. invoering abonnementstarief	Door het wijzigen van de Eigen Bijdrage regeling (abonnementstarief in plaats van een eigen bijdrage gebaseerd op het inkomen en vermogen) bij alle Wmo-voorzieningen (uitgezonderd rolstoelen) is de vraag naar zorg toegenomen.	9
1	Het stellen van individuele Wmo-indicaties (woonvoorziening, rolstoel, vervoersvoorziening en hulp bij huishouden.	De nieuwe manier van inkopen brengt diverse onzekerheden met zich mee. Het risico bestaat dat de geprognotiseerde tarieven door de aanbieders als te laag worden bestempeld. Dit betekent dat de budgetten bijgesteld moeten worden.	9
4	Informatiebeveiliging	Voor Winterswijk moet de basis op orde zijn voor informatiebeveiliging en privacy. Dat is meer dan voldoen aan de ENSIA. Bewustwording, rapportering op basis van risico's, implementatie van de Critical security controls en een risico normenkader is een niet limitatieve opsomming. Belangrijk hierbij zijn de voortgangsrapportages. Omgaan met persoonlijke en vertrouwelijke gegevens en het voorkomen van (data)lekken hiervan blijft een risico waar aandacht voor moet zijn.	9
4	Onvolledige/Onjuist informatieverstrekking door overgang naar BIO	Als gemeente zijn wij in 2021 van de Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten (BIG) naar de opvolger Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) gegaan. Er zitten verschillen in maatregelen en controls tussen deze twee normenkaders. Bewustwording, detectie & monitoring en naleving van de BIO zien wij als grootste risico's. Het risico kan gesplitst worden in papier (beleid, procedures, richtlijnen), mensen (bewustwording, werken volgens de afgesproken procedures) en techniek (inrichting infrastructuur volgens de eisen, werken volgens procedures en richtlijnen)	8
1	Transformatie Sociale Domein	De gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering van het Sociaal Domein. Wij begroten nu op basis van ervaringscijfers van voorgaande jaren en ontwikkelingen.	6
		Vanaf 2023 worden de gemeenten ook verantwoordelijk voor Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang. De 1e aanname leert dat deze Rijksbudgetten 14% lager uitvallen dan het huidige Rijksbudget dat bij de centrumgemeente terecht komt.	
		Omdat er sprake is van open eind regelingen en de ondersteuning aan inwoners geboden moet worden, kan er bij een toename van het aantal cliënten en in te zetten ondersteuning een overschrijding ontstaan op het budget. In 2021 is er fors bijgeraamd bij de budgetten Jeugdhulp.	
1	Structureel opgenomen Rijksbudget Jeugd wordt niet ontvangen	Voor de jaren 2019 t/m 2021 hebben wij extra middelen (ca. € 500.000) ontvangen voor de Jeugdhulp. Deze middelen zijn structureel opgenomen in onze meerjarenbegroting. Daarnaast hebben wij in 2021 ook incidenteel extra budget ontvangen, vooruitlopend op de onderhandelingen naar aanleiding van het rapport over structurele tekorten in de jeugdhulp.	6
		Het Rijk en de Provincie hebben aangegeven dat wij ook voor de jaren 2022 en verder een structurele stelpost op mogen nemen voor extra middelen voor de Jeugdhulp. Het risico bestaat dat wij vanaf 2022 minder extra middelen ontvangen dan op voorhand is aangegeven. In het regeerakkoord is een korting op de extra middelen toegepast. Daar lopen nu de onderhandelingen over.	
2	Uitvoeringskosten SDOA niet reëel begroot	De stijgende uitvoeringskosten van SDOA waren mede aanleiding om het project 'Samen aan het Stuur' te starten. Dit heeft als doel te komen tot één uitvoeringsorganisatie. Hiervoor wordt vanaf 2022 een nieuwe begroting	6

		opgesteld waarin we ook de verdeelsleutel actualiseren. De financiële consequenties van de nieuwe organisatie vertalen we in onze begroting.	

Kengetallen financiële positie

We kennen de volgende financiële kengetallen:
1. Netto schuldquote;
2. Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen;
3. Solvabiliteit;
4. Structurele exploitatieruimte;
5. Grondexploitatie;
6. Belastingcapaciteit.

Hieronder staat het verloop van de kengetallen.
De kleur en het oordeel Voldoende of Matig zijn gebaseerd op de signaalwaarden die provincie Gelderland als referentiekader gebruikt.

	2020		2021		2021	
	Jaarrekening		Begroting tm prognose 2		Jaarrekening	
1. Netto schuldquote	69,80%	V	70,00%	V	79,90%	V
2.Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	63,40%	V	64,10%	V	74,10%	V
3.Solvabiliteit	37,60%	M	36,60%	M	35,00%	M
4.Structurele exploitatieruimte	1,39%	V	2,46%	V	2,61%	V
5.Grondexploitatie	7,30%		5,00%		4,30%	
6.Belastingcapaciteit	102,00%		99,00%		99,00%	

1. en 2. Netto schuldquote inclusief verstrekte leningen en netto schuldquote exclusief verstrekte leningen

De netto schuldquote geeft de verhouding tussen schulden en inkomsten aan. Daarnaast zegt het kengetal ook wat over de flexibiliteit van de begroting. Hoe hoger de schuld, hoe meer rentelasten en aflossingen er zijn. Hierdoor wordt de begroting minder flexibel. De netto schuldquote wordt berekend inclusief en exclusief doorgeleende gelden. Omdat er onzekerheid is of deze leningen terugbetaald worden, is het verstandig om dit onderscheid te maken. Hoe lager het kengetal hoe beter.
De netto schuldquote steeg in 2021 ten opzichte van 2020. Dit was het gevolg van een verwachte toename van de kortlopende leningen.
Gemiddeld bedroeg deze voor Gelderse gemeenten in 2020 resp. 63% en 54%*.
*Bron: Factsheet begrotingen Gelderse gemeenten 2020-2023

Voldoende (V)	Tot 100%
Matig (M)	100% tot 130%
Onvoldoende (O)	Hoger dan 130%

3. Solvabiliteit

Onder de solvabiliteitsratio verstaan we het eigen vermogen als percentage van het totale vermogen. Deze indicator geeft inzicht in de mate waarin Winterswijkse bezittingen zijn gefinancierd met eigen vermogen. Hier geldt: hoe hoger het kengetal hoe beter.
Gemiddeld bedroeg deze voor Gelderse gemeenten in 2020 31%.
De verwachte afname van de solvabiliteit is het gevolg van de toename in investeringen.

Voldoende (V)	50% en hoger
Matig (M)	Tussen 30% en 50%
Onvoldoende (O)	Kleiner dan 30%

4. Structurele exploitatieruimte

De structurele ruimte is voor 2021 positief.
Gemiddeld bedroeg deze voor Gelderse gemeenten in 2020 -0,04%.
Niet iedere gemeente is in staat om een meerjarig structureel sluitende begroting samen te stellen, zo laat het gemiddelde cijfer van Gelderse gemeenten zien.

Voldoende (V)	hoger dan 0,6% (van algemene uitkering en belastingcapaciteit)
Matig (M)	Tussen 0% en 0,6% (van algemene uitkering en belastingcapaciteit)
Onvoldoende (O)	Kleiner dan 0% (van algemene uitkering en belastingcapaciteit)

5. Grondexploitatie

Dit kengetal geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. Voor de berekening van dit kengetal delen we Bouwgronden In Exploitatie (BIE) door de totale baten uit de programmabegroting.
Gemiddeld bedroeg deze voor Gelderse gemeenten in 2020 9%.

6. Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in de provincie of gemeenten zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. Onder de woonlasten verstaan we de OZB, de rioolheffing en reinigingsheffing voor een woning met een gemiddelde waarde. Een uitkomst boven de 100% betekent hogere woonlasten dan het gemiddelde van Nederland.
Winterswijk heeft lagere woonlasten dan gemiddeld in Nederland
Gemiddeld bedroeg deze voor Gelderse gemeenten in 2020 103%. Winterswijk zit hier nu onder.
Conclusie ten aanzien van de kengetallen: Winterswijk heeft een goede financiële positie
We moeten de kengetallen in relatie met elkaar bekijken. Geven de kengetallen gezamenlijk een verontrustend beeld? Dan betekent dit dat de financiële positie van onze gemeente onder druk staat en dat maatregelen noodzakelijk zijn.
Voor het toekennen van de toezichtsvorm door de provincie (repressief of preventief) blijft het bepalende criterium dat de begroting reëel is en structureel sluitend.

Paragraaf C Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

De gemeente Winterswijk heeft een oppervlakte van in totaal 13.881 hectare. Voor het beheer van de openbare ruimte zetten we middelen in voor:

- wegen en verkeer, inclusief openbare verlichting, kunstwerken, meubilair en bebording;
- waterbeheer, met inbegrip van riolering en beduikering;
- groenvoorziening;
- gebouwen.

Wegen

Het onderhoud van de wegen is gebaseerd op het wegenbeheerplan 2020-2024
Het wegenbeheer in de gemeente Winterswijk is zowel binnen als buiten de kom gebaseerd op het wegenbeheerplan 2020-2024, dat is opgesteld in 2019. Voor het beheerplan zijn de wegen met behulp van de schadecatalogus visueel geïnspecteerd. Hiervoor hanteren we de systematiek van het CROW (Centrum voor

Regelgeving en Onderzoek in de Weg- en Waterbouwbouwkunde en de verkeerstechniek). Na een visuele inspectie is de onderhoudsbehoefte voor de verharde wegen geraamd. De prioritering van de uitvoering is functioneel en risico gestuurd bepaald. Voor de onverharde wegen is in december 2021 een beleidsplan vastgesteld dat de basis vormt voor toekomstig beheer en onderhoud van de onverharde wegen.

De omvang van het werk bepaalt welke partij we de werkzaamheden laten uitvoeren

De ROVA doet het klein (dagelijks) onderhoud. Middelgroot onderhoud, waarbij weg- of trottoirdelen worden aangepakt, voert een marktpartij uit op basis van een onderhoudsbestek. Groot onderhoud (reconstructie van de gehele weg of wijk) besteden we projectmatig aan. Uitvoering van de projecten gebeurt volgens het Investeringsplan.

We voerden verschillende geplande onderhoudswerkzaamheden uit, zoals:

- we rondden de werkzaamheden van het Vrijheidspark af;
- we werkten samen met bewoners plannen voor Wijkaanpak de Pas uit in tekeningen en bestekken;
- we hebben de Albert Schweitzerlaan en Wamelinkweg opnieuw ingericht;
- we namen de instandhoudingswerkzaamheden van de Greuneweg, Grote Heldersweg, Binnenboomweg en Meenkmolenweg in uitvoering;
- we hebben de instandhoudingswerkzaamheden voor het Garversbultenpad (fietspad) aanbesteed, deze werkzaamheden worden in het voorjaar van 2022 uitgevoerd.

In 2021 zijn 38 publieke laadplekken gerealiseerd

Met de aanleg van de nieuwe parkeerterreinen aan de Burgemeester Vlamstraat, Jeugdkerkstraat, Burgemeester Bosmastraat (achter het Raadhuis) en de Laan van Hilbelink is het aantal publieke laadpalen uitgebreid. Kuster Energy heeft als exploitant, in samenwerking met de Achterhoekse Groene Energie Maatschappij (AGEM), op deze parkeerterreinen laadpalen geplaatst die plek bieden aan 34 elektrische personenvoertuigen. Daarnaast heeft exploitant Allego op verzoek van particulieren nog eens vier publieke laadplekken gerealiseerd.

Er is een samenwerkingsovereenkomst getekend voor deelname aan de provinciale concessie publieke laadinfrastructuur

De provinciale concessie publieke laadinfrastructuur biedt de mogelijkheid om voor een periode van drie tot vijf jaar (plaatsingstermijn) publieke laadpalen in onze gemeente te realiseren. In de nieuwe concessie blijft het mogelijk om dit op aanvraag in de openbare ruimte te doen. Dit is van belang voor inwoners die niet de mogelijkheid hebben om op eigen terrein te laden. Daarnaast kunnen wij in de nieuwe concessie proactief, vooruitlopend op de vraag, publieke laadpalen plaatsen.

In oktober 2021 is de Integrale visie op laadinfrastructuur en plaatsingsleidraad Winterswijk vastgesteld

Hiermee voldoen we aan de afspraken uit de Nationale Agenda Laadinfrastructuur (NAL), als onderdeel van het Klimaatakkoord. Het document biedt een strategie om tijdig passende laadinfrastructuur voor elektrische personenvoertuigen te realiseren en geeft duidelijke handvatten voor de uitvoering. Het is vooral een document geworden waarin onze ambities voor de komende jaren verankerd liggen.

We bereidden een pilot voor waarin wij de Verlengde Private Aansluiting (VPA) als alternatieve laadoplossing zien

Een VPA is een laadpaal die is aangesloten op de meterkast van de rijder en die op eigen terrein is geplaatst. Onderdeel van deze laadoplossing is het toepassen van kabelgoottegels. Door het plaatsen van deze tegels komt de laadkabel verzonken in

het trottoir te liggen en dat kan (struikel)gevaar voorkomen. Het experiment is beperkt in looptijd en omvang. Gedurende een periode van één jaar willen wij maximaal tien deelnemers de kans geven ervaring op te doen met de VPA en de kabelgoottegel. De pilot gaat in 2022 van start.

Beheer en onderhoud van de openbare verlichting voerden we uit volgens het beleids- en beheerplan

Dit betekent dat vanwege regulier onderhoud op diverse locaties de openbare verlichting is vervangen. Dit gebeurde onder andere aan de Morsestraat, wijk de Hazelder en de Dollemansweg bij de spoorwegovergang. Daarnaast is in 2021 gestart met de opzet voor het nieuwe beleids-en beheerplan. Dit plan ronden wij in 2022 af.

We verlaagden ons energieverbruik

Het streven om het energieverbruik in 2030, ten opzichte van 2014, met 50% te hebben verlaagd, ligt op koers.

Na veel uitbreidingen door nieuwbouw en het vervangen van oude installaties met grote mastafstanden, zet de besparing verder door. Ook de komst van steeds zuinigere nieuwe modellen en het toepassen van slimme verlichting draagt hieraan bij. In 2021 daalde het verbruik onder de 80% ten opzichte van 2014, bij een toename van het aantal masten met ongeveer 12%.

We werkten aan de verkeersveiligheid van civiele kunstwerken, zoals bruggen, viaducten, tunnels, etc.

In 2021 zijn het brugdek en de leuningen van de fiets- en voetgangersbrug in de Piersonstraat vervangen.

De voorbereiding voor vervanging van de brug in de Ravenhorsterweg/Honesweg is opgestart. Onderhoud aan de civiele kunstwerken gebeurt op basis van visuele en technische inspecties. De inspectieresultaten worden vastgelegd in een beheerprogramma. In het 2e kwartaal van 2021 is een inspectie uitgevoerd, die de basis vormt voor uit te voeren onderhoudswerkzaamheden. Uitgangspunt is om de bruggen en duikers op een minimaal niveau verkeersveilig te houden.

De gerealiseerde exploitatielasten van het cluster Wegen zijn € 4,6 miljoen

Het cluster Wegen bestaat uit wegen, openbare verlichting en civiele kunstwerken. De in 2021 gerealiseerde exploitatielasten met betrekking tot dit cluster zijn € 4,6 miljoen (inclusief de lasten voor straatnaamgeving en huisnummering, bermbeheer en gladheidbestrijding) en is als volgt opgebouwd:

- € 2,6 miljoen aan niet-beïnvloedbare kapitaallasten (rente en afschrijving)
- € 0,9 miljoen voor de bijdrage aan Rova
- € 1,1 miljoen beïnvloedbare budgetten, zoals klein onderhoud.

De (bruto) gerealiseerde investeringen in wegen voor 2021 zijn € 3,5 miljoen. Hiervan is € 0,1 miljoen een subsidiabele provinciale bijdrage. De netto investering voor de gemeente komt hiermee op € 3,4 miljoen.

	2018	2019	2020	2021
Verharde wegen binnen de kom	101 km	101 km	101 km	101 km
Verharde wegen buiten de kom	212 km	212 km	212 km	212 km
Zandwegen	125 km	125 km	125 km	125 km
Fietspaden	39 km	39 km	40 km	40 km
Voormalige RAL-fietspaden	58 km	58 km	58 km	58 km
Instandhouding wegen binnen de kom	1,2 km	1,5km	1,5km	1 km
Instandhouding wegen buiten de kom	3,6 km	3,0 km	1,8km	5,2 km
Instandhouding fietspaden	0,8 km	0,7 km	1,2 km	1,8 km
Bruggen	70 st	70 st	70 st	70 st
Vervanging bruggen (autoverkeer)	0 st	1 st	0 st	0 st
Renovatie en vervanging brugdekken (autoverkeer)	0 st	0 st	1 st	0 st
Vervanging voetgangers-/fietsbruggen (dek)	1 st	1 st	0 st	1 st
Tunnel	1 st	1 st	1 st	1 st

Riolering en waterbeheer

Het Gemeentelijke Waterplan Winterswijk 2019-2023 vormt de leidraad
Hierin staan onze plannen voor het aanleggen, beheren en onderhouden van de rioleringsstelsels in de gemeente Winterswijk. In het plan staan ook richtlijnen voor ontwikkeling en samenwerking. Op basis van afschrijving en inspectie (met reiniging) worden rioleringen, drainages, duikers en vijvers onderhouden, gerenoveerd of vervangen en adequaat afgekoppeld. Dit kan bijvoorbeeld als er al eerder voorzieningen (leidingen en/of retenties) zijn aangelegd of als het afkoppelen relatief goedkoop kan.
Bij nieuwbouw wordt hemelwater altijd gescheiden aangelegd
Het streven is “minder verstenen en verzamelen, meer vergroenen en verspreiden”, zodat het waterprobleem voor de toekomst minder groot is. De komende jaren zetten we stappen naar risicogestuurd rioolbeheer.
We gaan door met de regionale en lokale samenwerking binnen Achterhoek+ en WintLicht
We gingen in 2021 door met bestuurlijke en ambtelijke overleggen (kennisdelen, voorbereiding bestuurlijk overleg) zijn in 2021 gecontinueerd. Er zijn digitale themadagen georganiseerd over klimaatadaptatie, en het regionale plan Aanpak droogte Achterhoek is vastgesteld. Er is aandacht gegeven aan vragen over de Omgevingswet en in regionaal verband is er verder gewerkt aan gezamenlijke bouwstenen voor de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan, begin 2022 wordt dit afgerond.
De samenwerking tussen gemeenten en het Waterschap leverde een besparing op
Belangrijk resultaat van de sinds 2011 van toepassing zijnde BAW-opgaaf (Bestuursakkoord Water) is de samenwerking tussen vooral de gemeenten en Waterschap. Deze samenwerking heeft geresulteerd in een besparing die de verwachting ruim heeft overtroffen. De lastenstijging voor onze inwoners (rioolheffing) is daardoor beperkt (er zijn minder meerkosten).

Wat zijn grote aandachtspunten voor water en klimaat voor de aankomende jaren?:
- de landelijke Delta Programma Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) opgaaf van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (ook wel klimaatadaptatie genoemd);
- de Omgevingswet met gewenste burgerparticipatie en ketensamenwerking.
- onze bijdrage aan het regionale programmaplan voor de aanpak van droogte. Dit plan is vastgesteld in samenspraak met alle betrokken organisaties (als landbouw, natuurorganisaties en drinkwaterbedrijf). Het gaat daarbij vooral om de

droogteproblematiek in het buitengebied. Alle regionale gemeenten, en dus ook Winterswijk, hebben toegezegd hieraan in 2022 bij te dragen. In 2022 wordt dit verder regionaal uitgewerkt om de kansen (waaronder subsidies) de aankomende jaren effectief te kunnen benutten.

- de aanvraag voor ZON-subsidie. Om de zoetwaterbeschikbaarheid klimaatbestendig te maken kunnen we voor de periode 2022-2027 subsidie ontvangen. In samenwerking met de werkregio is er in 2021 een regionaal bod gedaan voor ZON-subsidie tweede fase (Zoetwater maatregelen Oost Nederland). In 2022 werken we dit verder uit.

We werkten samen met (afval)waterteam WintLicht

Door het in 2016 opgerichte samenwerkingsverband tussen Oost Gelre, Winterswijk en Waterschap Rijn en IJssel zijn eind 2021 klimaateffect gesprekken, formeel 'risicodialoog' genoemd, gevoerd. Eerst ambtelijk en bestuurlijk en daarna extern. Als resultaat van deze activiteiten hebben we maatregelen benoemd en uitgevoerd. Verder werkt WintLicht aan:

- Onderzoek naar ketenoptimalisatiekansen in het inzamel- en transportstelsel (ook illegale lozingen en calamiteiten komen daarbij in beeld).
- Het deelproject risico-gestuurd rioolbeheer.

Hierbij wordt niet alleen naar afschrijving gekeken, maar ook rekening gehouden met te verwachten risico's bij oudere riolen. Een risicomatrix is daarbij een belangrijk hulpmiddel. Ook is de actualiteit van de rioleringsdata essentieel. Hiervoor zijn in 2021 flinke stappen gezet. Het project pakten we samen met Oost Gelre op en ronden we begin 2022 af.

We legden data ove beheer en onderhoud riolering en afwatering vast in Kikker

We zijn doorgegaan met het beheer en regulier onderhoud aan riolering, metingen van grondwaterstanden, monitoring van het gemengd riool en het reinigen van drainage, kolken en lijnafwatering. Uitgangspunt is dat de beschikbare data (voor zover praktisch mogelijk) wordt gecentraliseerd in één databeheersysteem (=Kikker). Reiniging en inspectie vond plaats aan de hand van een reinigingsplan. Op basis van dit plan is de laatste 10 jaar de hele kom gereinigd. In 2022 stellen we een nieuw inspectie- en reinigingsplan op, dit doen we basis van risico-gestuurd rioolbeheer. Ook voor het onderhoud van drainage maken we in 2022 een nieuw plan.

We voerden integrale projecten uit

Bij de herinrichting van de Albert Schweitzerlaan is het hemelwater van de straat (en waar mogelijk van de woningen) afgekoppeld en in de nabijheid geborgen. Aansluitend is bij een gedeelte van de Wamelinkweg de riolering vervangen, waarbij ook de verharding is vervangen. De voorbereiding van de herinrichting van de Pas is in 2021 bijna afgerond. Binnen het project wordt het hemelwater gedeeltelijk afgekoppeld en geïnfiltreerd. De uitvoering start in 2022.

We ontvingen de resultaten en aanbevelingen van het onderzoek naar blauwalg

In opdracht van het Waterschap heeft ingenieursbureau Witteveen + Bos onderzoek gedaan naar de blauwalgproblematiek in een aantal retentievijvers (onder andere in de Berkhof). In 2021 zijn de resultaten en aanbevelingen aangeleverd. In 2022 start er een pilotproject, in samenwerking met het Waterschap, voor de concrete uitwerking van deze aanbevelingen.

We verkenden oplossingen om vervuiling vanuit hemelwaterriolering tegen te gaan

Om het risico op vervuiling vanuit de hemelwaterriolering op de Osink Bemersbeek in Kotten te verkleinen zijn oplossingsrichtingen verkend. Samen met het Waterschap zullen deze leiden tot uitvoeringsmaatregelen in 2022.

We voerden het reguliere onderhoud van de drukriolering uit
Het reguliere onderhoud van de drukriolering in het buitengebied voerden we uit op grond van een vierjarig bestek. Daarnaast vervingen we pompunits en gemalen. Incidenteel realiseerden we nieuwe aansluitingen op de drukriolering. De afkoppeling van de ongeoorloofde lozingen pakken we in 2022 op.
We investeerden in 2021 € 279.000 in riolering
De gerealiseerde exploitatielasten met betrekking tot riolering in 2021 zijn € 3,1 miljoen. Dit is inclusief € 1,2 miljoen kapitaallasten (rente en afschrijving). De gerealiseerde investeringen in riolering 2021 zijn € 279.000.

	2018	2019	2020	2021
Riolering gemengd en vuilwater(incl. buitengebied)	175 km	175 km	176 km	176 km
Riolering hemelwater	63 km	64 km	65 km	69 km
Drukriolering persleiding	270 km	270 km	271 km	274 km
Drukriolering pompunits	1.007 st	1.007 st	1.009 st	1007 st
Kolken	9.215 st	9.230 st	9.245 st	9.260 st
Wadi's	19 st	19 st	19 st	19st
Bergingsvijver	10 st	10 st	10 st	10st
Aansluitingen riolering	10.400 st	10.450 st	10.500 st	10.550 st
Aansluitingen drukriolering	2.665 st	2.670 st	2.675 st	2.680 st
Vervanging riolering	1,0 km	1,0 km	2,0 km	3,0 km
Aanleg hemelwaterriolering	1,5 km	0,5 km	0,5 km	1,3 km
Afgekoppeld verhard oppervlak	1 ha	0 ha	1 ha	1 ha
Inspectie en reiniging riolering	2 km	0,9 km	1,0 km	5,7 km

Groen

Bij herinrichting van groen werken we volgens het vastgestelde groenstructuurplan
De aanleg en het beheer van de ecologisch hoofdstructuren en natuurlijke verbindingen binnen de bebouwde kom voerden we uit in overeenstemming met de kaart Ecologische groenstructuren. In 2021 zijn we gestart met de actualisatie van het groenstructuurplan. Dit plan zetten we om in een groenstructuurvisie. Klimaatadaptatie en biodiversiteit zijn belangrijke onderwerpen die we hierin meenemen.
Jaarlijks renoveren we kleine delen van het openbaar groen en de gemeentelijke sportvelden.

In 2021 zijn meer groenvakken dan normaal gerooid
Dit had te maken met dode beplanting als gevolg van de warme en droge zomers van voorgaande jaren. De vakken zijn voorzien van nieuwe beplanting of ingezaaid met een gras- of kruidenmengsel.

Op de begraafplaats is de aanleg van het Islamitisch deel afgerond.
We vervingen in 2021 groen bij de herinrichting van wegen.
In het Vrijheidspark is het groen aangeplant. Bij de herinrichting van de Albert Schweitzerlaan is nieuw groen aangelegd.
In het najaar zijn laanbomen gekapt en herplant
Het laanbomenbestand in het buitengebied is verouderd. We pakten de kap en herplant van deze bomen gefaseerd aan volgens het in 2017 opgestelde beheerplan. Lanen waar we uitvoerden zijn onder andere de Bessinkpasweg, Jachthuisweg, Langediek en Wormkampsweg. In het najaar zijn op veel locaties ook dode en

slechte bomen gekapt uit lanen. Veel van deze bomen zijn bezweken aan de droogte van afgelopen zomers. Waar ruimte is voor herplant, plaatsen we weer bomen.
We investeerden in 2021 € 369.000 in groen
De gerealiseerde exploitatielasten onderhoud stedelijk groen in 2021 zijn € 2,2 miljoen. Dit is grotendeels (€ 2,1 miljoen) de bijdrage aan Rova. De gerealiseerde (netto) investeringen in groen zijn € 369.000.

	2018	2019	2020	2021
Areaal groen	142,9 ha	142,9 ha	143,0 ha	143,0 ha
Vervanging groen	0,1 ha	0,1 ha	0,2 ha	0,2 ha

Gebouwen
We zijn bezig om het gemeentelijk vastgoed in de komende jaren te verduurzamen. Om dit goed in beeld te houden, is voor de panden, die in onderhoud en eigendom blijven van de gemeente, in 2020 door het Nibag een duurzame MeerJaren OnderhoudsPlanning (MJOP) opgesteld.
Het verduurzamen van het vastgoed vind plaats op natuurlijke momenten, zodat er geen onnodige uitgaven gedaan worden en de financiële middelen zo efficiënt mogelijk worden ingezet. Dus is onderhoud nog niet nodig, dan stellen we het uit.

De investeringen die met het verduurzamen gemoeid zijn, worden jaarlijks gedeeltelijk gedoteerd aan de voorziening die er voor deze locaties aanwezig is. De financiële consequenties van het verduurzamen zijn onderdeel van de voorliggende MJOP van het gemeentelijk vastgoed. Daar waar er bijstellingen van de budgetten plaats dient te vinden door externe invloeden, voortschrijdende inzichten of gewijzigde plannen worden verwerkt in de jaarlijkse budgetcycli.
Panden waarvan geacht worden dat deze in de komende jaren afgestoten worden, zijn in de reguliere onderhoudskosten opgenomen in de exploitatiebegroting.

	2019	2020	2021
Huisvesting organisatie	2	2	2
Brandweer	1	1	1
Begraafplaats	4	4	4
Cultuurhistorie	3	3	3
Sport	9	9	9
Peuterspeelzaal	1	1	1
Niet voor openbare dienst bestemde gebouwen	16	16	17

Paragraaf D Financiering
Inleiding
De Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet fido) geeft de kaders aan waarbinnen decentrale overheden de treasuryactiviteiten moeten uitvoeren. Het doel hiervan is een gezonde financiering te bevorderen, bij te dragen aan het behouden van de goede kredietwaardigheid en de positie van decentrale overheden op de kapitaalmarkt te handhaven.
In het treasurystatuut zijn de beleidskaders voor Winterswijk opgenomen. Zo is vastgelegd dat de treasuryfunctie uitsluitend de publieke taak dient en het beheer prudent (verstandig) is. De provincie houdt toezicht op de ontwikkeling van de financiële positie van de gemeente. Dit doet de provincie op basis van gegevens die wij verstrekken op grond van de Wet fido. Hierbij is een aantal onderwerpen van belang:
- Kasbeheer: maximaal aan te trekken daggelden.
- Risicobeheer: renterisiconorm minimalisatie van het renterisico.

- Gemeentefinanciering: de relatie tussen kort- en langlopende leningen en de korte- en langetermijnbehoefte aan geld.
- Schatkistbankieren: tijdelijk uitzetten van overtollige gelden bij het Rijk.

De Wet fido stelt regels voor het financieringsgedrag van decentrale overheden; het gaat hierbij vooral om regels om financiële risico's ten aanzien van aangetrokken en uitgezette middelen en ten aanzien van het beheer van de treasury te beheersen.

Kasbeheer

Om een grens te stellen aan korte financiering (met een looptijd tot één jaar) is in de Wet fido de kasgeldlimiet opgenomen. De kasgeldlimiet bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal. De gemiddelde korte financiering, de netto vlottende schuld, moeten we elke drie maanden toetsen aan de kasgeldlimiet. Hiervoor nemen we het gemiddelde van de korte financiering bij het begin van het kwartaal. Het doel van de kasgeldlimiet is om het risico van rentefluctuaties voor kort lenen te beperken. We hebben de gemiddelde kasgeldlimiet in 2021 niet overschreden.

Schatkistbankieren is verplicht

Sinds 15 december 2013 kunnen gemeenten geen overtollige gelden meer uit zetten bij de banken. We moeten deze gelden verplicht overboeken naar het Rijk(schatkistbankieren).

Risicobeheer

De Wet fido geeft een aantal verplichte elementen die risico's beperken

Een belangrijk uitgangspunt in de Wet fido is het vermijden van grote fluctuaties in de rentelasten van openbare lichamen. Om een grens te stellen aan lange financiering (met een looptijd langer dan één jaar) is in deze wet de renterisiconorm opgenomen. De renterisiconorm bedraagt 20% van het begrotingstotaal. Dat betekent dat we in een jaar 20% van ons begrotingstotaal mogen vernieuwen (via herfinanciering en/of renteherziening). Hierdoor moeten gemeenten hun vaste leningenportefeuille spreiden, zodat de renterisico's gelijkmatig over de jaren worden verdeeld.

Er zijn verschillende financiële risico's te onderscheiden

Onder financiële risico's verstaan we zowel renterisico's (van vaste en vlottende schuld) als kredietrisico's, liquiditeitenrisico's en koersrisico's. De Wet fido geeft een aantal verplichte elementen aan die het risico beperken.

We kennen vlottende en vaste schulden

Vlottende schulden zijn de schulden die wij op korte termijn moeten aflossen. Vaste schulden zijn schulden met lange looptijd. Ieder jaar verantwoorden we onze schulden bij de jaarrekening in de balans.

We kunnen leningen afsluiten om onze liquiditeitspositie in stand te houden

We hebben de mogelijkheid om dag-, week-, en maandgeldleningen af te sluiten waarmee we onze liquiditeitenpositie op korte termijn in stand kunnen houden. Een lening met een looptijd van meer dan 1 jaar is voor de gemeente een langlopende geldlening. Er is dan ook geen risico dat we onze schulden op korte termijn niet kunnen betalen. Regelmatig bepalen we daarvoor het saldo van de lopende rekening. Mede op basis van adviezen van de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) bepalen we of we overschotten voor een bepaalde periode wegzetten of dat we tekorten voor de langere termijn financieren. Op deze manier geven we invulling aan het saldo- en liquiditeitsbeheer.

We trekken daggelden aan binnen de hiervoor in de Wet fido gestelde normen

Daarnaast toetsen we ieder kwartaal door middel van een periodieke controle of we aan de kasgeldlimiet voldoen.

Gemeentefinanciering

Over de bestaande langlopende geldleningen loopt de gemeente geen renterisico. Er is geen renteaanpassing op een langlopende geldlening mogelijk.

De omvang van onze leningenportefeuille nam in 2021 af

Uit onderstaande tabel over het verloop van de langlopende leningen blijkt dat de omvang van onze leningenportefeuille in 2021 is gedaald met € 10,9 miljoen.

We namen geen nieuwe langlopende leningen op

Na de aflossing op de leningen heeft de gemeente Winterswijk per 31 december 2021 een bedrag van € 64,2 miljoen (31 december 2020 € 75,1 miljoen) opgenomen aan langlopende geldleningen tegen een gemiddeld rentepercentage van 2,645%. Er zijn geen nieuwe langlopende leningen opgenomen in 2021.

omschrijving	begindatum	eindjaar	rente	Restant hoofdsom	Aflossing	Rente:
	lening	lening	%	31-12-2021	2021	2021
Waterschapsbank 2002	2002	2027	2,45	1.200.000	**200.000**	**33.483**
BNG 2003	2003	2028	4,309	2.800.000	400.000	**129.270**
Waterschapsbank 2004	2004	2029	4,548	3.200.000	400.000	**148.568**
BNG 2004	2005	2030	4,405	7.200.000	800.000	**317.160**
BNG 2007	2007	2032	4,26	5.280.000	480.000	**236.856**
BNG 2007	2008	2028	4,738	3.850.000	550.000	**191.099**
BNG 2008	2018	2023	0,22	2.681.564	1.340.782	**8.726**
BNG 2011 FIX	2011	2021	3,44		6.000.000	**206.400**
BNG 2011	2011	2031	3,65	8.000.000	800.000	**321.200**
Groningen 2013 fix 10 jaar	2013	2023	2,45	5.000.000		**122.500**
Provincie Noord Brabant	2018	2048	1,7	10.000.000		**170.000**
BNG	2020	2030	0,11	5.000.000		**5.500**
BNG	2020	2035	0,325	5.000.000		**16.250**
BNG	2020	2040	0,425	5.000.000		**21.250**
Totaal leningen				64.211.564	10.970.782	1.928.262

Schatkistbankieren

Het Rijk heeft per 15 december 2013 het schatkistbankieren ingevoerd. Dit is een wettelijke overeenkomst die bepaalt dat “overtollige gelden” alleen nog mogen worden uitgezet op rekening-courant bij de Staat der Nederlanden of onderling bij andere decentrale overheden (behalve bij de eigen provincie).

Eén van de doelstellingen hiervan is het verlagen van de EMU-schuld (schuld van de Economische en Monetaire Unie).

Bij het schatkistbankieren wordt gewerkt met een drempelbedrag. Dit drempelbedrag is ingesteld om te voorkomen dat elke dag alle positieve banksaldi afgeroomd moeten worden naar 0 (nul). Het drempelbedrag is vastgesteld op 0,75% van het begrotingsbedrag. Voor de gemeente Winterswijk is dit voor 2021 (op basis van de raming begroting 2020) een bedrag van € 751.000 per dag.

Het schatkistbankieren kent geen lening faciliteiten. Ook het “rood” of debet staan op een schatkistrekening is niet toegestaan.

Het Rijk geeft hiervoor een rentevergoeding op basis van Eonia (Euro OverNight Index Average). Eonia is het ééndaags interbancaire rentetarief voor het eurogebied.

	SCHATKISTBANKIEREN				
	Bedragen x € 1.000	Verslagjaar			
		2021			
-1	**Drempelbedrag kwartaal 1 en 2**	751			
-1	**Drempelbedrag kwartaal 3 en 4**	2.002			
-1	**Berekening drempelbedrag**				
		Verslagjaar			
(4a)	**begrotingstotaal verslagjaar**	100.102			
	Drempelbedrag met een minimum van 250.000				
	Kwartaal 1 en 2 (100072 x0,75%+ rekening courant van derden)	751			
	Kwartaal 3 en 4 (100072 x 2,00%+ rekening courant van derden)	2.002			
		kwartaal 1	kwartaal 2	kwartaal 3	kwartaal 4
-2	**Kwartaalcijfer op dag basis buiten 's rijks schatkist aangehouden middelen**	251	488	465	463
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	500	263	1537	1539
(3b) = (1) > (2)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
-2	**Brekening kwartaalcijfer op basis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen**				
(5a)	**Som van de per buiten 's rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedrag tellen als nihil)**	0	0	0	0
(5b)	Dagen per kwartaal	90	91	91	92
(2) = (5a)/(5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	0	0	0	0

Kasstroom overzicht

In onderstaand overzicht staat de kasstroom over het jaar 2021 en het jaar 2020. Het saldo per 31 december 2021 van € 18.285.000 (N) is als volgt opgebouwd:

Liquide middelen € 587.000 V
Kortlopende vorderingen € 12.033.000 V
Kortlopende schulden € 30.905.000 N
Saldo (*1.000) € 18.285.000 N

We sloten zo weinig mogelijk nieuwe langlopende leningen af. Financiële tekorten dekten we in de eerste instantie vooral door kortlopende leningen af. In de kortlopende schulden zit een kortlopende lening van € 17.500.000.

Kasstroom (*1.000)	2020	2021	2021
	jaarrekening	begroting	jaarrekening
Saldo per 1 januari	**-5.625**	**1.886**	**1.886**
Operationele activiteiten			
Saldo van baten en lasten	-2.682	-2.495	-1.072
Afschrijvingen	5.468	5.455	5.493
Voorzieningen (toevoegingen)	1.155	779	1.641
Voorzieningen (onttrekkingen)	-727	-791	-781
Saldo operationele activiteiten (A)	**3.214**	**2.948**	**5.281**
Investeringsactiviteiten			
Investeringen (incl. inkomsten)	-7.136	-3.364	-4.848
Saldo investeringsactiviteiten (B)	**-7.136**	**-3.364**	**-4.848**
	2019	**2020**	**2020**
Financieringsactiviteiten			
Verstrekte leningen-ontvangen aflossingen			
Verstrekte leningen/ontvangen aflossingen	2.904	515	-9.634
Aflossing lening	-6.471	-12.268	-10.970
Opgenomen lening	15.000	5.343	
Afronding		1	
Saldo financieringsactiviteiten (C)	**11.433**	**-6.409**	**-20.604**
Saldo per 31 december	**1.886**	**-4.939**	**-18.285**

Rentevisie

Het gemiddelde rentepercentage van de langlopende geldleningen was in 2021 2,645%. De rente is in belangrijke mate afhankelijk van de economische ontwikkeling, inflatie en de rentepercentages voor langlopende gelden. Door onder andere de coronacrisis en recente ontwikkelingen in Oekraïne is de ontwikkeling van de rente extra moeilijk te voorspellen. De laatste maanden zien we de rente weer stijgen. Dit heeft echter geen invloed op onze visie. We kijken jaarlijks ongeveer vier jaar vooruit voor een inschatting van onze liquiditeitsbehoefte waarbij we optimaal gebruik maken van de kasgeldlimiet voor zogenaamde korte financiering alvorens we langlopende afsluiten.

Omslagrente

De omslagrente (interne rentepercentage) is geëvalueerd.
Het interne rentepercentage voor de bouwgrondexploitatie is 1,63% en voor de overige activa gesteld op 2,0%. Het voordelig resultaat van € 917.000 betekent dat we het interne rentepercentage omlaag bijstellen naar 1,5%.

			Bedrag
a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering		1.928.000
b.	De externe rentebaten		-137.000
			1.791.000
c.	De rente die aan grondexploitatie moet worden toegerekend	-102.000	
	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend (voorbeeld: riolering)	0	
			-102.000
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		1.689.000
d1	Rente over eigen vermogen		0
d2	Rente over voorzieningen		0
	Totaal geraamde aan taakvelden toe te rekenen rente		1.689.000
e.	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)		2.606.000
f.	Renteresultaat op het taakveld Treasury		917.000

Renterisiconorm

De renterisiconorm stelt een grens aan de financiering op lange termijn. Het doel van de renterisiconorm is om tot een zodanige opbouw van de leningenportefeuille te komen dat het renterisico uit hoofde van renteaanpassing en herfinanciering van leningen beperkt wordt. Indien een leningenportefeuille gelijkmatig is opgebouwd, zal ook het renterisico over de vaste schuld in de tijd gelijkmatig zijn gespreid.
In onderstaand overzicht staat de berekening vermeld van het renterisico op de vaste schuld, de berekening van de renterisiconorm en de toetsing van het renterisico aan de renterisiconorm.

Renterisiconorm 2021		
	Berekening renterisiconorm en risico:	Bedragen * € 1.000
1a	Renteherziening vaste schuld o/g	0
1b	Renteherziening vaste schuld u/g	0
2	*Netto rente herziening (1a-1b)*	0
3	Betaalde aflossingen	10.970
4	*Renterisico op vaste schuld (2 + 3)*	*10.970*
	Rentenorm:	
5	Begrotings- en rekentotaal	100.102
6	Bij ministerie regeling vastgesteld %	20%
7	Renterisiconorm	20.020
	Toets rente risiconorm:	
7	Renterisiconorm	20.020
4	Renterisico op vaste schuld (aflossing en renteherzieningen)	10.970
8	Ruimte (+) / Overschrijding (-) (7-4)	9.050

Kasgeldlimiet

Er wordt getracht de kasgeldlimiet optimaal te benutten vanuit de gedachte dat rente van kortlopend geld, zoals bijvoorbeeld kasgeld, vrijwel altijd lager is dan van langlopende leningen.

In een jaar mag de kasgeldlimiet maximaal twee kwartalen worden overschreden. In 2021 is de kasgeldlimiet niet overschreden.
In onderstaand overzicht ziet u het verloop van het kasgeldlimiet per kwartaal.

Kasgeldlimiet 2021					
	Kasgeldlimiet (Bedragen * € 1.000)	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
	Omvang begroting	100.072	100.072	100.072	100.072
1	***Toegestane kasgeldlimiet***				
	in procenten van de grondslag	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
	in bedragen	8.506	8.506	8.506	8.506
2	***Omvang vlottende schuld***				
	Opgenomen gelden < 1 jaar	5.666	9.000	7.333	1.000
	Overige geldleningen (geen vaste schuld)				
	Totaal	5.666	9.000	7.333	1.000
3	***Vlottende middelen***				
	Contante gelden in kas				
	Tegoeden in rekening-courant	4.227	6.279	12.182	7.222
	Overige uitgaande gelden < 1 jaar				
	Totaal	4.227	6.279	12.182	7.222
	Toets kasgeldlimiet				
	Toegestane kasgeldlimiet	8.506	8.506	8.506	8.506
4	Totaal netto vlottende schuld (2-3)	1.439	2.721	-4.849	-6.222
	Ruimte (+) / Overschrijding (-); 1-4	7.067	5.785	13.355	14.728

Paragraaf E Bedrijfsvoering

Personeel en organisatie

Inleiding

In vervolg op programma 4 Bestuurlijk Winterswijk beschrijven we in deze paragraaf diverse aspecten van de organisatie.
De ontwikkelingen/thema's voor 2021 zijn op hoofdlijnen de volgende:

De doorontwikkeling van de organisatie heeft in 2021 veel aandacht gehad

Een traject voor persoonlijke ontwikkeling van de teammanagers is succesvol afgerond. De tussentijdse evaluatie van de organisatieontwikkeling is in 2021 uitgevoerd en voor de opvolging heeft het management eind 2021 een voorstel voorgelegd. De dienstverleningsvisie was organisatiebreed onderwerp van gesprek. In de gesprekken kwamen de thema's cultuur, houding en gedrag en resultaatgerichtheid nadrukkelijk aan bod. Programmasturing heeft vorm gekregen waarmee duidelijkheid is gecreëerd wie iets moet doen, wie eigenaar is en wanneer het resultaat een feit is.

De formatie nam toe

De formatie was op 31 december 2021 197 fte. Een structurele toename van 1,5 fte ten opzichte van 2020 en daarnaast een incidentele toename van 3,5 fte. De structurele toename zit vooral bij team Projecten en team Juridisch Control & Advies. De incidentele uitbreiding heeft betrekking op de teams Mens en Omgeving (1,3 fte), Omgevingswet (0,67 fte) en Zorg (1,5 fte).

De implementatie van de Omgevingswet vraagt om verandering

In 2021 is er veel tijd geïnvesteerd in de verdere voorbereiding van de Omgevingswet. Enerzijds op het gebied van inrichting en applicaties, anderzijds rondom de doorontwikkeling van medewerkers. Wat betreft de

organisatieontwikkeling vraagt de implementatie van de Omgevingswet om een andere houding en ander gedrag van medewerkers in de fysieke leefomgeving. De inwerkingtreding van de Omgevingswet is 1 januari 2023.

Human resource management (HRM) voerde een vlootschouw uit

De doorontwikkeling van de organisatie vraagt om ontwikkeling van de medewerkers. In 2021 is een vlootschouw uitgevoerd waarin zorgvuldig gekeken is naar het ontwikkelingsperspectief van medewerkers en de veranderende opgave die wij als organisatie voor ogen zien. In 2022 wordt nadrukkelijk geïnvesteerd in het inzetten van HR instrumenten om de ontwikkeling van medewerkers in de pas te laten lopen met de ontwikkelingen waar we als organisatie mee te maken hebben.

Er is veel geïnvesteerd in de ontwikkeling van medewerkers

In 2021 werd ontwikkelbudget ingezet voor de ontwikkeling van medewerkers, (team) managers en collectieve teams. Dit varieerde van wettelijke en functie verplichte opleidingen tot gewenste toekomstgerichte opleidingen en trainingen.

De implementatie van eHRM is afgerond

Eind 2021 is eHRM geïmplementeerd. eHRM is een digitaal softwarepakket voor medewerkers, waarbij de medewerker online zijn of haar arbeidsvoorwaarden beheert. Daarnaast komt er een managementdashboard voor managers waar 'real live' informatie te vinden is over formatie, bezetting en verzuim. Hiermee zetten we een volgende stap in de professionalisering.

Re-integratie vinden we belangrijk

“Iedereen moet meedoen en niemand mag aan de kant blijven staan”, is een uitgangspunt van programma 2. Daarom werken we goed samen om zoveel mogelijk mensen in het reguliere bedrijfsleven of de overheid aan werk te helpen. Als gemeente hebben we hierbij een voorbeeldfunctie.

Werkgeverschap WSW-ers

Eind 2021 zijn SDOA en Werkbaan Oost opgegaan in één tweedelijns uitvoeringsorganisatie voor Werk en inkomen: Fijnder. Zie hiervoor ook programma 2.

We pasten onze arbeidsvoorwaarden aan

In 2021 zijn de regelingen in ons personeelshandboek aangepast. Dit hebben we gedaan, omdat de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (WNRA) in werking is getreden.

Arbo en verzuim

Het ziekteverzuimpercentage was over 2021 3,7%. Een percentage dat lager ligt dan het landelijk gemiddelde, maar wel gestegen is met 1,5% ten opzichte van het jaar hiervoor. Reden voor de stijging is het toenemende aantal kort frequent verzuimers. Samen met onze arbo-dienstverlener proberen we dit verzuim laag te houden en daarbij ook meer in te zetten op preventie.

Agressie en geweld

Agressie en geweld, oftewel ongewenst gedrag, was ook een belangrijk thema in het afgelopen jaar. In de gemeente is een intern interventieteam ingesteld. Jaarlijks trainen we het interventieteam. We leggen de incidenten vast in het Gemeentelijk Incidenten Registratiesysteem (GIR). De rapportages uit het GIR voegen we toe aan de jaarrekening en aan het sociaal jaarverslag. Ze vormen daarmee de basis voor het bepalen van beleid.

De banenafspraak is gewijzigd

Het verplichte quotum voor medewerkers met een arbeidsbeperking is omgebogen naar een vrijwillige afspraak voor iedere ondernemer, groot of klein. Samen willen we zorgen voor 100.000 banen voor mensen met een beperking. De quotumheffing is

vervangen door de inclusiviteitsopslag. Als er voldoende banen voor arbeidsbeperkten worden gerealiseerd, ontvangt de werkgever een bonus die gelijk staat aan de inclusiviteitsopslag. Als de aantallen uit de banenafspraak niet worden gehaald bestaat de kans dat de Quotumwet er alsnog komt.
De doelgroep bestaat uit:

- mensen die onder de Participatiewet vallen en niet zelfstandig 100 procent van het minimumloon kunnen verdienen;
- mensen met een Wsw-indicatie;
- Wajongers met arbeidsvermogen;
- mensen met een WIW- of ID-baan.

Arbeidsmarkt en vacatures

Vacatures
In 2021 zijn er 18 vacatures gepubliceerd, waarvan 3 die alleen intern zijn opengesteld. Daartegenover staat dat we in 2021 meer tijdelijke opdrachten hebben uitgezet, namelijk 13 stuks. We merken de afgelopen jaren een stijging voor wat betreft flexibele arbeidskrachten, ook wel tijdelijke inhuur genoemd. Zo hebben we circa 80 tijdelijke arbeidskrachten aan het werk gehad vorig jaar. Dat zijn er 20 meer dan in 2020.

Arbeidsmarkt
Verder zijn we in 2021 aan de slag gegaan met onze arbeidsmarktcommunicatie. We hebben onder andere de vacatureteksten een nieuwe boost gegeven en de publicatiewijze aanzienlijk mooier en scherper neergezet. Hier hebben we positieve reacties op ontvangen. Het komende jaar werken we verder aan onze arbeidsmarktcommunicatie, zodat we ons nog beter positioneren op de arbeidsmarkt. Dit is ook belangrijk, want sinds de zomer van 2021 merkten we dat het steeds moeilijker wordt om aan kwalitatief goede kandidaten te komen.

Informatisering en automatisering

We digitaliseren als gemeente steeds verder
Dat is nodig, zodat we met onze dienstverlening blijven inspelen op veranderingen in de samenleving, de rol van de overheid en technologische ontwikkelingen. Wat betreft de onderstaande thema's is er in 2021 een hoop veranderd.

Tijd- en plaats onafhankelijk werken
Medewerkers kunnen tijd- en plaats onafhankelijk werken. Dit heeft de afgelopen twee jaar een vlucht genomen. Door de Covid-19 maatregelen moesten we van de ene op de andere dag zoveel mogelijk thuiswerken. Niet iedereen had daar de juiste ICT-voorzieningen voor. We hebben daarom een werkplekconcept ontwikkeld, waarbij voorzien is in de benodigde middelen voor werknemers. Begin 2021 zijn laptops, tablets en mobiele telefoons uitgeleverd, zodat iedereen thuis of op locatie kan werken op goed beveiligde apparatuur van de gemeente. De interne ondersteuning voor deze nieuwe vorm van werken is aangepast naar de huidige normen.

Digitale dienstverlening
Het afgelopen jaar is hard gewerkt aan een nieuwe website, die begin 2022 onze huidige website vervangt. Via de website kunnen inwoners steeds meer diensten digitaal aanvragen of doorgeven. Denk aan digitale geboorteaangifte en aangifte van overlijden. Er is veel aandacht besteed aan de toegankelijkheid van de informatie op de website, zodat deze ook voor mensen met een audiovisuele beperking bruikbaar is. Door een verbinding tussen het zaaksysteem met Mijngemeente en Mijnoverheid

kunnen inwoners en bedrijven informatie over veel van hun zaken met de gemeente digitaal inzien. We zorgen zo dat de informatie over wat we doen transparant, tijdig beschikbaar en toegankelijk is.

Geo-informatie

Er is een eerste stap gezet in de ontwikkeling naar de samenhangende objecten registratie (SOR), die landelijk wordt ontwikkeld voor objecten uit de BAG, BGT, WOZ en BOR. Voor de Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT) zijn de aanpassingen voor het nieuwe Informatie Model-Geo 2.2 afgerond. De BGT heeft met een positief resultaat de ENSIA-audit afgesloten. Actiepunt rond procesverbetering is opgepakt maar nog niet afgerond. Datakwaliteit en actualiteit is een belangrijke randvoorwaarde voor data gestuurd werken.

Common ground

Eén van de doelen van het GEMMA gegevenslandschap is de flexibiliteit en wendbaarheid van de informatievoorziening vergroten. Ze willen dit doen door met Common Ground principes te werken aan een architectuur waarin data en applicaties van elkaar gescheiden zijn. De data wordt bij voorkeur ontsloten via een application programming interface (API). We nemen in aanbestedingen de Common Ground principes op in het eisen- en/of wensenpakket.

Informatiebeleidsplan

In 2021 is het strategische informatiebeleid voor 2022-2025 vastgesteld. Dit plan vervangt het beleid dat in 2017 is geschreven. De wereld om ons heen is de afgelopen jaren in een hoog tempo is veranderd. Vooral op het vlak van informatie- en communicatietechnologie namen én nemen de kansen en bedreigingen in een razend tempo toe. Het informatiebeleidsplan is essentieel om onze organisatiedoelstellingen te behalen en onze dienstverlening nu en in de toekomst op peil te houden. In het plan is daarom nadrukkelijk verbinding gelegd met de missie plus de bedrijfsvoerings- en dienstverleningsvisie van de gemeente. In de uitvoeringsagenda krijgen de nieuwe plannen een plek.

Informatiebeveiliging

2021 laat zien dat een goede informatiebeveiliging en gegevensbescherming voor gemeenten van groot belang blijft. Risico's rond de informatievoorziening werden op verschillende manieren zichtbaar en tastbaar, ook voor gemeenten en hun ketenpartners. Zo werden twee gemeentelijke samenwerkingsverbanden getroffen door ernstige ransomware aanvallen en waren een aantal Universiteiten en Hogescholen doelwit van hackers. Om hun eisen kracht bij te zetten werden persoonsgegevens van oud studenten openbaar gemaakt. Eind vorig jaar moesten alle gemeenten actie ondernemen toen een ernstige kwetsbaarheid in Apache Log4J aan het licht kwam. Op het terrein van gegevensbescherming legde de Autoriteit Persoonsgegevens een gemeente een flinke boete op voor het gebruik van wifitracking. Ook waren er enkele incidenten met het onterecht verwerken van persoonsgegevens door gemeenten" zo schrijft de informatiebeveiligingsdienst gemeenten in haar jaaroverzicht.

Om taken zo goed mogelijk uit te voeren heeft de gemeente de beschikking over vertrouwelijke en gevoelige informatie van haar burgers en bedrijven. Zo beschikt de gemeente Winterswijk niet alleen over alle persoons-, woon- en verblijfsgegevens van haar inwoners, maar bijvoorbeeld ook informatie die te maken heeft met zorg- en ondersteuningsvragen, ondermijning, uitkeringen, overeenkomsten, wet Bibob1[1], in ontwikkeling zijnde (ruimtelijke, project- en beleids-) plannen of de persoonsgegevens van het ambtelijk personeel. Zaken waarvan het ongewenst is dat deze informatie in handen komen van de verkeerde organisaties of personen. Een

goede informatiebeveiliging wordt daarom steeds belangrijker. Zonder goede informatiebeveiliging liggen fraude, cybercriminaliteit, oplichting en ondermijning op de loer.
ICT-beveiliging is niet alleen een kwestie van bedrijfsvoering en Automatisering, maar van ons allemaal. Techniek is een belangrijk onderdeel, maar nog meer gaat het om gedrag en houding van ons allemaal. Ook bij de politiek moet dit besef toenemen. Oogmerk is dat bestuurders zelf het voortouw nemen voor het opstellen van een agenda digitale veiligheid in hun gemeenten. Ook de gemeenteraadsverkiezingen zijn een uitgelezen kans om hier als gemeente Winterswijk een statement te maken.
Wij als gemeentebestuurders zijn verantwoordelijk voor de informatiebeveiliging van onze gemeente. Wij bepalen hoeveel risico gelopen wordt. De teammanager is verantwoordelijk voor de inrichting van processen en systemen zodat de risico's teruggebracht worden tot een acceptabel niveau.
De ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit) verantwoording over informatieveiligheid wordt gedaan met een jaarlijks verplichte zelfevaluatie. In het laatste kwartaal van 2021 zijn hiervoor meer dan 600 vragen beantwoord. Deze hadden betrekking op informatieveiligheid maar ook op de proceskwaliteit van de Basisregistratie Personen (BRP), Paspoort Uitvoeringsregeling (PUN), Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG), Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT), Basisregistratie Ondergrond (BRO), Verantwoordingsrapportage WOZ (Waardering Onroerende Zaken), DigiD en Suwinet. De rapportage geeft naast informatieveiligheid dus ook een beeld over de kwaliteit van de vakgebieden rondom bepaalde administraties. Een register EDP-auditor houdt toezicht op de juistheid van de antwoorden door de bewijsvoering te toetsen. Daarnaast is het op de plaats nog twee opmerkingen te plaatsen: de ENSIA toetst op bestaan en aanwezigheid van een control en/of maatregel, maar niet op de werking. Dan de tweede opmerking: De BIO is een Baseline: een minimum variant gericht op preventieve en repressieve controle.
Het huidige dreigingslandschap en de lessons learned van de hacks bij Hof van Twente en Lochem geven aan dat de huidige, veelal preventieve en repressieve maatregelen onvoldoende zijn. Wij zullen als gemeente hier op korte termijn flink moeten investeren n capaciteit en middelen om op dit vlak bij te blijven.
Natuurlijk is niet alles te voorkomen, maar waar we als gemeente Winterswijk naar toe willen is cyberweerbaarheid: ICT-incidenten gebeuren, het is van belang juist tijdens deze incidenten te blijven functioneren. (Zij het in een afgeslankte vorm). Cyberweerbaarheid gaat in gedurende of na een cyberincident.

ENSIA - Verplichte zelfevaluaties /audits

De volgende verplichte zelfevaluaties /audits zijn in 2021 uitgevoerd:

- Zelfevaluatie Basisregistratie Personen (BRP) en Reisdocumenten 2021, in beide gevallen is voldaan aan de minimale norm van 90%, de score bedroeg op Informatiebeveiliging zelfs 100%;
- Audit op SUWInet (Wet Structuur Uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen) bij Sociale Dienst Oost Achterhoek (SDOA) gecontroleerd door een externe RE auditor. Vastgesteld is dat wordt voldaan aan het gestelde normenkader.
- Audit op SUWInet (Inburgeringsportaal en controle Adresgegevens) gecontroleerd door een externe RE-auditor. Vastgesteld is dat wordt voldaan aan het gestelde normenkader.
- Zelfevaluaties voor de geo-basisregistraties BAG, BGT en BRO. Het betreffen vragen over het proces, tijdigheid, volledigheid en juistheid en hebben geen relatie

met informatiebeveiliging. Voor alle registraties scoren wij binnen de vastgestelde norm en beter dan 2020. Eventuele verbeterpunten zijn belegd in de organisatie en worden in 2022 door de teammanagers opgepakt.

- Zelfevaluatie WOZ door team Belastingen. Uitkomsten:

Status	Conclusie
✓	De BIO is volledig geïmplementeerd binnen de WOZ en er worden controles uitgevoerd op naleving!
✗	De overgang naar Common Ground conforme architectuur voor de WOZ is nog niet gestart.
✓	Er wordt gebruikt gemaakt van de gewenste koppelvlakken (API's en/of xml-berichtenverkeer) voor de communicatie tussen de diverse applicaties voor de WOZ-uitvoering.
✓	Tussen de applicaties die de uitvoering van de WOZ-processen ondersteunen vindt interactie plaats. Er is een volledig overzicht van de onderlinge relaties tussen deze systemen.
✓	Er is onderzocht of de verschillende geautomatiseerde systemen informatie juist delen met externe systemen zoals bijvoorbeeld de Landelijke voorziening WOZ (LV WOZ) en MijnOverheid.
✗	Er zijn geen audits uitgevoerd om te beoordelen of alle voor de WOZ-uitvoering gebruikte systemen de gegevens uit interne systemen juist verwerken.
✓	Op terrein van de beheersing van informatiebeveiliging conform BIO is voor de WOZ-uitvoering de gewenste managementinformatie beschikbaar.

- DigiD audit 2020: Winterswijk beschikt over drie actieve DigiD aansluitsluitingen. Twee in eigen beheer en een waarvan de werkzaamheden zijn uitbesteed aan Oost-Gelre. Voor alle drie de aansluitingen is de gemeente eindverantwoordelijk. Voor de aansluitingen is eind 2021 een pre-audit uitgevoerd door een externe auditor. Bij een audit is op technisch vlak, bij de leverancier (technische) tekortkomingen geconstateerd. Dit zal in de collegeverklaring gemeld worden. Winterswijk voldoet voor twee DigiD aansluitingen aan de norm, voor één aansluiting niet. De leverancier heeft de tekortkomingen inmiddels verholpen.
- Interimcontrole 2021. Bij het uitvoeren van een financiële audit heeft de accountant ook een ICT en Privacy-controle en uitgevoerd. Hieruit zijn geen constateringen naar voren gekomen.

Bereikte resultaten

Naast het verder uitwerken van het wat bredere ENSIA-informatiebeveiligingsbeleid en de professionalisering van ons ISMS zijn in 2021 de volgende zaken gerealiseerd:

- Uitlevering thuiswerklaptops en mobiele telefoons voor alle medewerkers
- Nulmeting privacy
- Basis eLearning informatiebeveiliging voor alle nieuwe medewerkers
- Basis eLearning Privacy voor alle medewerkers
- Deelname expertgroep Proces Automatisering
- Collegeverklaring ENSIA 2021
- Risicoanalyses in het kader van de Baseline informatiebeveiliging Overheid (BIO) en de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)
- Auditplan Wet Politiegegevens
- Nulmeting Wet Politiegegevens.

Ook in de werkgroep Security zijn stappen gezet, zo is de werkgroep het afgelopen jaar 3 maal bij elkaar geweest en zijn de incidenten, plannen en nieuwe ontwikkelingen van de BIO en risicomanagement besproken.

Paragraaf Informatiemanagement
Voor de ENSIA moet de gemeente in de paragraaf over bedrijfsvoering van haar jaarverslag een aparte (deel)paragraaf opnemen over informatiebeveiliging. Winterswijk doet dit al een aantal jaren in de vorm van deze paragraaf Informatiemanagement. Deze paragraaf omvat informatie over de informatiebeveiliging in brede zin. Hierin rapporteert het college aan haar toezichthouder (de Raad) over informatiebeveiliging. Deze rapportage vloeit voort uit de afspraken in de gemeentelijke resolutie 'Informatiebeveiliging randvoorwaarde voor een professionele gemeente'. De Raad stelt de jaarstukken, waaronder het jaarverslag, vast. In de paragraaf Informatiemanagement verwijst het college naar de collegeverklaring. De collegeverklaring maakt geen deel uit van het jaarverslag.

Collegeverklaring
Met deze verklaring geeft het college van B&W aan in hoeverre de gemeente aan de beheersingsmaatregelen heeft voldaan, voor 2021 is deze wederom gericht op DigiD en SUWInet. Deze beheersmaatregelen betreffen de voor de ENSIA-verantwoording geselecteerde normen en mogelijke onderdelen die daarvan zijn uitgezonderd. Ook wordt melding gemaakt van de verbetermaatregelen die de gemeente treft. De collegeverklaring is basis voor het Assurance rapport en wordt gezamenlijk met het Assurance rapport aan de Raad aangeboden (separaat aan de Jaarstukken 2021).

Assurancerapport
Een bij de NOREA geregistreerde RE-auditor controleert de collegeverklaring en stelt een Assurance rapport op. Deze werkzaamheden van de RE-auditor duiden we ook wel aan als de IT-audit. De RE-auditor verklaart in het Assurance rapport dat de collegeverklaring een getrouw beeld geeft. Getrouw betekent dat de collegeverklaring met een redelijke mate van zekerheid juist en volledig is.
Het college heeft verklaard dat de beoogde en ingerichte beheersingsmaatregelen voor DigiD en SUWInet voldoen aan de geselecteerde normen, met de aantekening dat bij een van de DigiD aansluiting aan een aantal technische normen door één leverancier van de applicaties niet wordt voldaan. Deze niet gehaalde normen worden opgepakt als verbetermaatregelen, echter implementatie en verbetering dient door de leverancier te gebeuren. De externe auditor heeft in het Assurance rapport geoordeeld dat de collegeverklaring juist is.

Beveiligingsincidenten
Beveiligingsincidenten zijn gebeurtenissen die inbreuk maken op de informatieveiligheid. Beveiligingsincidenten zijn niet te voorkomen, maar kunnen wel geminimaliseerd worden door het treffen van preventieve maatregelen. Beveiligingsincidenten kunnen als graadmeter dienen en bieden input om de kwaliteit van informatiebeveiliging verder te verbeteren. In totaal zijn er in 2021 477 incidentmeldingen geweest (2019 77 meldingen, 2020 221 meldingen), waarvan er 47 door de Informatie Beveiligings Dienst Gemeenten (IBD) zijn gedaan en 430 meldingen intern zijn gemeld. Zeven meldingen hadden de status hoog. Er is één melding (in 2020 6 meldingen) aan de Autoriteit Persoonsgegevens gedaan in het kader van de meldplicht datalekken. Er is geen Responsible Disclosure – melding van kwetsbaarheden - door een externe partij geweest.

Digitale samenwerking

Digitaal samenwerken
Door het thuiswerken, werd digitaal samenwerken en videobellen ineens enorm belangrijk. Teams is inmiddels helemaal in de gemeente ingeburgerd, waarmee we een tool hebben om op een veilige manier te (beeld)bellen, chatten en bestanden delen met collega's.

Een mijlpaal in 2021 was de introductie van het klantvriendelijke zaaksysteem Joost, waarin veel van onze werkprocessen een plek hebben. Omdat Teams en Joost elkaar aanvullen, is in de tweede helft van 2021 besloten om een koppeling te maken tussen de systemen, zodat bestanden uit Teams makkelijk in het zaaksysteem gearchiveerd worden. De technische voorbereidingen daarvoor zijn klaar.
Digitale participatiemogelijkheden
Steeds meer gemeenten bieden inwoners en ondernemers de mogelijkheid om digitaal mee te denken met de gemeente. In 2021 hebben we in Winterswijk vanwege de Covid-19 maatregelen voornamelijk digitale bijeenkomsten georganiseerd. Daarnaast hebben we geoefend met het gebruik van ons digitale participatieplatform genaamd ‘werkaanwinterswijk’ waarop de opgaven en enkele projecten staan waarin burgers op enig moment kunnen participeren.

Datagestuurd werken

Tijdens onze werkprocessen ontstaan er allerlei data, waaruit we waardevolle informatie kunnen destilleren; helpen we burgers op tijd en in één keer goed bijvoorbeeld? Gekeken is welke managementinformatie bruikbaar is voor het verbeteren van de dienstverlening en voor strategische personeelsplanning. Het nieuwe zaaksysteem, maar ook bijvoorbeeld het nieuwe telefonie- en HR-systeem, spelen hierbij een belangrijke rol. In de aanbesteding van deze systemen in 2021 hebben we dan ook goed op de rapportagemogelijkheden gelet.
Verder hebben we in het kader van dienstverlening een burger- en ondernemerspeiling laten uitzetten door I&O. De resultaten volgen begin 2022.
Samen met zeven andere Achterhoekse gemeenten en het CBS, werken we onder de noemer Datalab GO (Gelderland Oost) aan dataverzameling. Deze gebruiken we bij het behandelen van beleidsvraagstukken. Omdat gemeenten vaak met dezelfde vraagstukken en opgaven te maken hebben, is het slim om gezamenlijk te investeren in gedegen onderzoek. Hiermee kunnen we makkelijker beleidskeuzes maken en onderbouwen. In 2021 heeft het Datalab samen met beleidsmedewerkers van de gemeenten onderzoek gedaan naar drie thema’s: de Covid-19 effecten, landschapskwaliteit en ondermijning.

Digitale documentaire informatievoorziening

We bedachten manieren om zaakgericht werken te vergemakkelijken
De implementatie van het zaaksysteem heeft in 2021 veel gevraagd. Er zijn manieren bedacht om het zaakgericht werken makkelijker en aantrekkelijker te maken en om het doel van zaakgericht werken nog duidelijker neer te zetten. Digitaliseren is één van de belangrijkste doelen voor onze organisatie. De nadruk ligt op digitaal werken, plaats en tijds onafhankelijk, en dat betekent dat we zoveel mogelijk papierloos worden. We winnen veel vierkante meters ruimte door te digitaliseren. Team Documentaire Informatievoorziening (DIV) helpt bij het digitaliseren van allerlei soorten archieven. Niet alleen van de archiefstukken die we over brengen naar het Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers (ECAL), maar ook van de interne archieven.

Automatisering

2021 was een turbulent jaar. Er stonden al veel projecten op de lijst, maar door de komst van Covid-19 ontstond in 2020 een extra dynamiek. Er is veel tijd gestoken in het goed faciliteren van thuiswerken. Denk hierbij aan Teams, goede laptops, telefoons, maar ook het oplossen van de problemen die dit met zich meebracht.
Kortom, in 2021 is er een moderniseringsslag gemaakt. We hebben onder andere:
- Windows en Office geüpdatet. We zijn overgestapt op het gebruik van Office 365 met betere digitale samenwerkingsmogelijkheden en hebben de mail gemigreerd

naar de cloud;
- Gezorgd voor een sterker WiFi-netwerk en gekeken naar mogelijkheden voor netwerkversimpeling;
- De vervanging van de hardware (server- storage-backup) afgerond;
- Een aantal technische beheertaken uitbesteed (voor server/storage en Oracle);
- Gewerkt aan de uitvoering van auditmaatregelen (zoals het gebruik van multi-factor authenticatie);
- Meegedraaid in het aanbestedingstraject voor telefonie.
- De eerste stappen gezet in de overgang van IpV4 naar IpV6 (verplicht internetprotocol VNG);
- Een werkplekconcept ontwikkeld dat past bij het nieuwe kantoorconcept en de bijbehorende apparatuur besteld.

Inkoop

De acht Achterhoekse gemeenten werkten nauw samen
Vooral de grote Europese aanbestedingen zijn gezamenlijk uitgevoerd. Zo werkten we in 2021 samen bij de inkoop van dyslexie (EED), gecertificeerde instellingen, trapliften, zwerfdieren opvang en Wet Inburgering Nieuwkomers.
Naast regionale aanbestedingen voerden we ook lokale aanbestedingen uit
We voerden in 2021 ook zelf een aantal Europese aanbestedingen uit. Dit deden we naast vele enkelvoudige en meervoudig onderhandse aanbestedingen.
De aanschaf van software licenties, laptops en telefoons zijn voorbeelden van Europese procedures.
Enkele voorbeelden van onderhandse aanbestedingen zijn:
- Raamovereenkomst voor bestemmingsplannen
- Software Content Management Systeem (internet)
- Implementatie Rechtmatigheidsverantwoording

In 2021 is het gemeentelijk inkoop-en aanbestedingsbeleid onveranderd gebleven. Het gemeentelijk inkoopbeleid sluit aan bij de Europese en nationale wet- en regelgeving en stimuleert de toepassing van duurzaamheid en social return en heeft oog voor de lokale en regionale economie.
Duurzaam en sociaal inkopen vinden we belangrijk
Voorbeelden van duurzame aanbestedingen en/of circulaire offertetrajecten in 2021 op civieltechnisch gebied waren de opdrachten voor het aanbrengen van asfalt, waarbij de voorgeschreven deklagen verduurzaamd zijn. Hierbij gaat het om asfalt waarbij een ‘CO2 etende’ deklaag is aangebracht.
Op verschillende opdrachten is Social Return On Investment (SROI) toegepast op basis van het bouwblokkenmodel en is er een systeem geïmplementeerd dat nu de monitoring van de uitvoering ondersteunt.
De contractregistratie in het nieuwe zaaksysteem is klaar voor implementatie
Met behulp van een procesmatig ingerichte contractenregistratie in het zaaksysteem krijgen de budgethouders beter inzicht in de bestaande contracten. Hierdoor wordt de kwetsbaarheid van dit proces aanzienlijk verminderd. Met de invoering van het nieuwe zaaksysteem is nu ook de inrichting van het contractregistratie gereed voor implementatie.
We stelden het Dynamisch Aankoop Systeem in binnen Werken in Gelderland
De inkoopadviseur adviseert en ondersteunt de budgethouder zo veel mogelijk voor een inkoopproces. Om de kans op onrechtmatige uitgaven te verminderen en het bereik van onze opdrachten (vanwege de krapte op de markt) te vergroten, hebben we voor inhuur het Dynamisch Aankoop Systeem binnen Werken In Gelderland ingesteld.

Overige facilitaire zaken (inclusief beheer gebouwen)

We hebben de raadzaal opnieuw ingericht
Hierdoor zijn de faciliteiten- en voorzieningen voor de (raads-)vergaderingen verbeterd. Daarnaast hebben we het Raadhuis verduurzaamd, waardoor het een beter energie prestatielabel krijgt.
We zetten stappen in de verduurzaming van ons gemeentelijk vastgoedDe Meerjaren onderhoudsplanningen (MJOP) is omgezet naar een Duurzame Meerjaren onderhoudsplanningen (DMJOP). Bij het bepalen van het gemiddelde onderhoudsniveau gaan we nu nog uit van 'matig' (niveau 4). Dit willen we in de DMJOP stapsgewijs terugbrengen naar 'voldoende' (niveau 3). In onze plannen leggen we de nadruk op het verduurzamen/vergroenen van het gemeentelijk vastgoed. Met het verduurzamen van het Raadhuis en de op handen zijnde herinrichting van het gemeentekantoor zetten we een flinke stap in de verduurzaming van ons gemeentelijk vastgoed.
We beheren naast gronden ook gebouwen, kunstobjecten, herdenkingsmonumenten en fonteinen
Het gaat om:
- 27 gebouwen;
- 29 herdenkingsmonumenten en kunstobjecten;

We gebruiken de gebouwen voor doelen zoals: huisvesting van bestuur en medewerkers, sportactiviteiten, peuterspeelzaal en cultuurhistorische doeleinden. Daarnaast wordt een deel van de gebouwen gebruikt voor doelen die geen rechtstreeks openbaar belang dienen. Dit zijn gebouwen die in het verleden zijn aangekocht met het doel nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen in die gebieden mogelijk te maken. In afwachting van de uitvoering van die plannen verhuren we deze gebouwen dan vaak voor een korte periode. Gebouwen die niet meer nodig zijn voor deze plannen verkopen we weer.
De gemeente heeft nog twee woningen en 8 appartementen in bezit
Het gaat om één woning aan de Leliestraat en een woning aan de Zonnebrink. De woning aan de Leliestraat is verhuurd, de woning aan de Zonnebrink wordt vanuit leegstandsbeheer bewoond. Boven de aangekochte panden, waar Aldi, Expert, De Jong stoffering en Kasper Paul zaten, verhuren we vier wooneenheden totdat de plannen voor dit gebied vanuit het project Stedelijke Herverkaveling duidelijk zijn. Hetzelfde geldt voor de vier winkelpanden.

Overhead

Overheadkosten zijn alle kosten voor de sturing en ondersteuning van onze kerntaken Volgens de Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zijn overheadkosten alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Onder het primaire proces verstaan we de kerntaken van de gemeente. Dit zijn de producten en diensten waar we de inwoner mee helpen.
We rekenen overhead toe aan grondexploitaties, investeringen en andere (subsidie)projecten
In de praktijk doen we dit door op het taakveld Overhead onder de lasten een negatief bedrag op te nemen met de categorie Overige verrekeningen. Dit bedrag verantwoorden we op het betreffende taakveld weer als last. Zo zorgen we ervoor dat we de exploitatie niet onnodig opvoeren.

Paragraaf F Verbonden partijen

Inleiding

Onze gemeente heeft bestuurlijke en financiële belangen bij een aantal verbonden partijen, waaronder gemeenschappelijke regelingen en vennootschappen.
Verbonden partijen zijn organisaties en instellingen waar een gemeente zowel een bestuurlijk als financieel belang in heeft.

- Van een financieel belang is sprake als we de middelen, die we aan een partij ter beschikking stellen, niet terug krijgen bij faillissement van die partij. Of als financiële problemen bij de derde partij kunnen worden verhaald bij de gemeente;
- Bij een bestuurlijk belang hebben we zeggenschap in een derde partij. Bijvoorbeeld omdat we een zetel in het bestuur hebben, of omdat we via aandelen mee kunnen stemmen.

In deze paragraaf gaan we per programma in op de belangen die met de diverse verbonden partijen zijn gediend en op de relatie met de gemeentelijke doelstellingen.

Gemeentelijk beleid

Verbindingen met derde partijen zijn een manier om een bepaalde publieke taak uit te voeren
Het aangaan van banden met (verbonden) derde partijen komt altijd voort uit het publieke belang. De huidige verbonden partijen hebben allemaal een historische bestaansgrond. Bij nieuwe deelnemingen komt bij de besluitvorming door de raad de publieke taak expliciet aan de orde op grond van de visie/doelstellingen van de deelneming.
We volgen de ontwikkelingen bij de verbonden partijen zodat we op tijd kunnen bijsturen
Zo kunnen we financiële risico's snel signaleren en waar mogelijk ingrijpen. Daarnaast houden we in de gaten of de taken worden uitgevoerd zoals bij de besluitvorming is vastgelegd.

Stichting Platform Armoedevrij Winterswijk

Relatie tot programma's:	Programma 1 Sociaal krachtig Winterswijk	
Vestigingsplaats:	Winterswijk	
Doel:	Armoedevrij Winterswijk in 2040	
Betrokkenen:	Gemeente Winterswijk is vertegenwoordigd in het bestuur.	
Bestuurlijk belang:	De gemeente Winterswijk heeft één ambtenaar (opgaveregisseur) in het bestuur.	
Financieel belang:	De gemeente Winterswijk levert een jaarlijkse bijdrage van € 12.000.	
Inschatting eigen vermogen vreemd vermogen	1 januari 2022 2022 € 11.400	31 december € 11.400

	€ 0	0	€
Verwachte financiële resultaat 2022	€ 0		
Ontwikkelingen:	Om de opgave Armoedevrij Winterswijk te borgen in Winterswijk, is de stichting Platform Armoedevrij Winterswijk opgericht. Dit is een netwerkorganisatie van alle partijen die werken met armoede in Winterswijk. De stichting jaagt initiatieven aan, faciliteert en organiseert. De stichting bouwt mee aan de thema's Taboe doorbreken, Jeugd en generatiearmoede en Systeem versimpelen, daarnaast is er ook projectfonds.		
Informatie-uitwisseling:	Via de jaarstukken en via www.werkaanwinterswijk.nl		
Risico's:	Zeer gering, het risico blijft beperkt tot de jaarlijkse gemeentelijke bijdrage.		

GGD Noord- en Oost- Gelderland

Relatie tot Programma's:	Programma 1 Sociaal krachtig Winterswijk
Vestigingsplaats:	Apeldoorn
Doel:	GGD Noord- en Oost-Gelderland is de gezondheidsdienst van 22 gemeenten met als doel het bewaken, beschermen en bevorderen van de gezondheid van alle inwoners (publieke gezondheidzorg). De GGD is belast met de gemeentelijke taken genoemd in de Wet Publieke gezondheid en jeugdgezondheidszorg (voor alle gemeenten behalve Apeldoorn). Het is een gemeenschappelijke regeling waar de gemeente Winterswijk vertegenwoordigd is in het algemeen bestuur.
Betrokkenen:	De gemeenten: Aalten, Apeldoorn, Berkelland, Bronckhorst, Brummen, Doetinchem, Elburg. Epe, Ermelo, Harderwijk, Hattem, Heerde, Lochem, Montferland, Nunspeet, Oldebroek, Oost Gelre, Oude IJsselstreek, Putten, Voorst, Winterswijk en Zutphen.
Bestuurlijk belang:	De gemeente Winterswijk is vertegenwoordigd in het algemeen bestuur door wethouder E.S.F. Schepers.

Financieel belang:	In 2021 bedroeg de inwonerbijdrage in totaal € 470.359 (€ 16,30 per inwoner). Daarvan is € 233.673 voor de algemene gezondheidszorg en € 236.687 voor de jeugdgezondheidszorg. Het eigen vermogen bedraagt per 31 december 2018 € 3.028.000 per 31 december 2019 € 2.909.000 per 31 december 2020 € 2.970.000 per 31 december 2021 € 3.079.000 (voorlopig) Het vreemd vermogen bedraagt per 31 december 2018 € 2.923.000 per 31 december 2019 € 2.631.000 per 31 december 2020 € 7.036.000 per 31 december 2021 € 10.025.000 (voorlopig) Het resultaat over 2021 bedraagt € 5.000 (voorlopig) Inschatting 1 januari 2022 31 december 2022 eigen vermogen € 2.206.000 € 2.500.000 vreemd vermogen € 2.572.000 € 2.500.000 Verwachte financiële resultaat 2022 € 0.
Ontwikkelingen:	De jeugdgezondheidzorg voor 0 tot 18 jarigen is een GR-taak, tenzij de gemeente aangeeft deze taak niet of niet geheel door de GGD uit te laten voeren. Gemeente Winterswijk laat de Jeugdgezondheidszorg voor 4 tot 18 jarigen uitvoeren door de GGD. Vanwege de coronapandemie kwam het accent bij de GGD in 2021 te liggen op het vaccineren, het testen en het bron- en contactonderzoek. Nadat in 2020 een aantal reguliere taken van de GGD daardoor tijdelijk stil hadden gelegen zijn deze, zoals de uitvoering het Rijksvaccinatieprogramma en het toezicht op de kinderopvang, in 2021 weer volledig opgepakt. Kritische processen zoals maatschappelijke zorg, forensische geneeskunde, toezicht kinderopvang en de poli seksuele gezondheid liepen echter, ook in 2021, wel door. In 2019 is de bestuursagenda 2019-2023 vastgesteld waarin vier prioriteiten zijn vastgelegd: gezondere jeugd, gezondere leefomgeving, gezonder oud worden en gezondere leefstijl. Deze onderdelen zijn in 2021 verder uitgewerkt.
Informatie-uitwisseling:	Informatie-uitwisseling vindt plaats in het algemeen bestuur en op grond van in de gemeenschappelijke regeling afgesproken overlegging van de financiële stukken (begroting en jaarrekening). Vastgelegd is dat de raad altijd informatie kan vragen.
Risico's:	Net als bij de andere gemeenschappelijke regelingen vooral financieel, doordat een meerderheid in het AB beslist over nieuw beleid.

Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers

Relatie tot programma's:	De taken zijn geclusterd in programma 2 Meedoen in Winterswijk
Vestigingsplaats:	Doetinchem
Doel:	Doelstellingen zijn: • Het overeenkomstig de Archiefwet beheren, toegankelijk maken en beschikbaar stellen van de archiefbewaarplaatsen van de deelnemende overheidslichamen; • Het toezicht door de streekarchivaris op het beheer van de niet naar de centrale archiefbewaarplaats overgebrachte archiefbescheiden van de deelnemers; • Het in stand houden van en bevorderen van het cultureel erfgoed in het gebied van de Achterhoek en de Liemers in de ruimste zin van het woord.
Betrokkenen:	De gemeenten: Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Montferland, Oost Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk.
Bestuurlijk belang:	De leden en de plaatsvervangende leden van het Algemeen Bestuur worden per raadsperiode aangewezen door de gemeenteraden uit de gemeenteraden en het college van burgemeester en wethouders. Wethouder H.J. Tannemaat is lid van het algemeen bestuur. Het dagelijks bestuur bestaat uit de voorzitter en twee andere leden, waaronder wethouder H.J. Tannemaat (tevens plaatsvervangend voorzitter). Allen zijn aangewezen door het algemeen bestuur en komen bij voorkeur uit verschillende gemeenten. De voorzitter en één lid worden uit het algemeen bestuur aangewezen en één lid op voordracht van de Staring Stichting. Bij de realisatie van het Erfgoedcentrum is ook de bestuurscommissie ingesteld. De bestuurscommissie bestaat uit 3 dagelijks bestuursleden (waaronder wethouder H.J. Tannemaat), aangevuld met 2 algemeen bestuursleden en 2 door het Staring Stichting voorgedragen leden.
Financieel belang:	De bijdrage van de gemeente is gebaseerd op de begroting van het Erfgoedcentrum Achterhoek Liemers. De bijdrage in 2021 bedroeg € 130.666 Eigen Vermogen: 31-12-2017 € 54.894 31-12-2018 € 46.419 31-12-2019 € 154.413 31-12-2020 € 199.400 Vreemd Vermogen 31-12-2017 € 976.726

	31-12-2018 € 721.819 31-12-2019 € 680.813 31-12-2020 € 768.234 Het resultaat over 2020 bedroeg € 44.987. Inschatting 1 januari 2022 31 december 2022 eigen vermogen € 178.497 € 123.276 vreemd vermogen € 631.286 € 571.966 Verwachte financiële resultaat 2022: € 55.221 (negatief)
Ontwikkelingen:	Er zijn geen actuele ontwikkelingen.
Informatie-uitwisseling:	Informatie-uitwisseling vindt plaats in het dagelijks en het algemeen bestuur, in en via de op grond van de gemeenschappelijke regeling afgesproken overlegging van de financiële stukken (begroting en jaarrekening).
Risico's:	Er is geen sprake van een exploitatietekort. De risico's zijn gering. De gemeente Winterswijk biedt de komende jaren weer archiefmateriaal aan, maar de jaarlijkse bijdrage van Winterswijk staat vast tot en met 2022.

Sociale Dienst Oost Achterhoek

Relatie tot programma's:	Programma 2 Meedoen in Winterswijk.
Vestigingsplaats:	Groenlo
Doel:	De gemeenschappelijke regeling Sociale Dienst Oost Achterhoek (SDOA) voert de Participatiewet, Ioaw/z en aanverwante regelingen uit.
Betrokkenen:	Sociale Dienst Oost Achterhoek heeft drie deelnemende gemeenten, te weten Berkelland, Oost Gelre en Winterswijk.
Bestuurlijk belang:	De gemeente Winterswijk is vertegenwoordigd in het algemeen bestuur en in het dagelijks bestuur. Leden: wethouder H.J. Tannemaat (AB en DB) en wethouder E.S.F. Schepers (AB).
Financieel belang:	De exploitatiebijdrage voor de bedrijfsvoering over 2021 bedroeg € 4.594.000 voor het overige betreft het hier grotendeels de doorbetaling van rijksbudgetten. Het eigen vermogen bedraagt op: 31-12-2018 € 4.852.000 31-12-2019 € 3.323.000 31-12-2020 € 3.391.000 31-12-2021 € 4.041.000 (voorlopig)

	Het vreemde vermogen bedraagt op: 31-12-2018 € 5.803.000 31-12-2019 € 6.303.000 31-12-2020 € 12.856.000 31-12-2021 € 10.995.000 (voorlopig) Resultaat 2021: € 547.000 (voorlopig) Inschatting 1 januari 2021 31 december 2021 Eigen vermogen € 2.515.000 € 2.515.000 Vreemd vermogen € 6.809.000 € 6.809.000 Verwachte financiële resultaat 2021 € 0
Ontwikkelingen:	In tegenstelling tot de in de loop van 2021 bijgestelde prognose (+1%) in verband met de Covid-19 crisis, is het bestandsvolume uitkeringen in 2021 licht gedaald (-3,64%). Voor zelfstandige ondernemers is in verband met de crisis, de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers (Tozo) in het leven geroepen. Deze regeling wordt namens SDOA uitgevoerd door de Regionale Organisatie Zelfstandigen (ROZ). De regeling is vijfmaal verlengd en liep tot 1 oktober 2021. Voor inwoners met een inkomensterugval is van 1 januari 2021 tot 1 oktober 2021 de TONK (Tijdelijke ondersteuning noodzakelijke kosten) uitgevoerd door de SDOA. In het kader van “Samen aan het Stuur’ zijn in 2021 voorbereidingen getroffen voor de samenvoeging van de SDOA en Werkbaan Oost tot één werkleerbedrijf, Fijnder, dat per 1 januari 2022 van start is gegaan. In 2021 is een nieuw onderkomen gevonden voor Fijnder in Groenlo. De verhuizing naar dat pand staat gepland voor maart 2022. De gemeenschappelijke regeling Sociale Dienst Oost Achterhoek is per 1 januari 2022 gewijzigd in Gemeenschappelijke regeling Fijnder.
Informatie-uitwisseling:	Op de bij de gemeenschappelijke regelingen gebruikelijke wijze worden de financiële stukken door de deelnemende gemeenten goedgekeurd.
Risico's:	De deelnemende gemeenten zijn aansprakelijk voor een eventueel exploitatietekort .

Stadsbank Oost Nederland

Relatie tot programma’s:	Programma 2 Meedoen in Winterswijk.
Vestigingsplaats:	Enschede

Doel:	De bank is een kredietbank als bedoeld in de Wet op het Consumenten Krediet. De Stadsbank heeft tot doel om, zowel vanuit een bedrijfseconomische als maatschappelijke optiek bezien, een verantwoord pakket van (financiële) dienstverlening aan te bieden aan, in het bijzonder, de ingezetenen in haar rechtsgebied.
Betrokkenen:	De gemeenten: Aalten, Almelo, Berkelland, Borne, Bronckhorst, Dinkelland, Enschede, Oost Gelre, Haaksbergen, Hellendoorn, Hengelo, Hof van Twente, Lochem, Montferland, Oldenzaal, Oude IJsselstreek, Rijssen-Holten, Tubbergen, Twenterand, Wierden en Winterswijk.
Bestuurlijk belang:	De gemeente Winterswijk is vertegenwoordigd in het algemeen bestuur door wethouder H.J. Tannemaat.
Financieel belang:	Rekening: Er is geen exploitatietekort, dus ook geen beroep op de gemeenten. Voor 2021 is een bedrag van € 328.546 begroot. Dit bedrag is onderdeel van het budget voor bijzondere bijstand/minimabeleid en staat niet apart in de begroting. Het eigen vermogen bedraagt: per 31-12-2017 € 1.361.000 per 31-12-2018 € 1.080.500 per 31-12-2019 € 1.696.100 per 31-12-2020 € 1.183.300 Het vreemd vermogen bedraagt: per 31-12-2017 € 19.744.200 per 31-12-2018 € 15.042.300 per 31-12-2019 € 14.615.600 per 31-12-2020 € 15.001.100 Het resultaat over 2020 bedroeg € 223.300. Inschatting 1 januari 2022 31 december 2022 eigen vermogen € 1.293.900 € 1.088.300 vreemd vermogen € 14.572.100 € 14.828.700 Verwachte financiële resultaat 2022: € 0 Rekening: Wanneer het resultaat daartoe aanleiding geeft, dragen de deelnemende gemeenten, naar rato van het inwoneraantal, het exploitatieverlies.
Ontwikkelingen:	De gemeenschappelijke regeling Stadsbank Oost Nederland valt per 1 januari 2022 niet langer onder de SDOA. In 2021 hebben minder inwoners dan voor de Coronacrisis een beroep gedaan op de Stadsbank. Dit is een landelijk beeld. De Stadsbank speelt een belangrijke rol bij de schuldhulpverlening. Om te voldoen aan de vraag naar meer maatwerk rondom de schulddienstverlening is ingezet op een nauwere samenwerking binnen het lokale loket (de Post). De

	Stadsbank hanteert, om de bewindvoering kwalitatief goed, adequaat en kostendekkend uit te voeren, een genormeerde omvang voor wat betreft het aantal bewindvoeringen.
Informatie-uitwisseling:	Op de bij de gemeenschappelijke regelingen gebruikelijke wijze worden de financiële stukken door de deelnemende gemeenten goedgekeurd.
Risico's:	Gering.

Werkbaan Oost BV

Relatie tot programma's:	Programma 2 Meedoen in Winterswijk.
Vestigingsplaats:	Oost Gelre
Doel:	Het uitvoeren van het onderdeel Beschut Werken van de Wet Sociale Werkvoorziening.
Betrokkenen:	De gemeenten Berkelland, Oost Gelre en Winterswijk.
Bestuurlijk belang:	De gemeente Winterswijk is in de aandeelhoudersvergadering van Werkbaan Oost vertegenwoordigd door wethouder H.J. Tannemaat.
Financieel belang:	De exploitatiebijdrage over 2021 bedroeg € 470.660 (voorlopig) Het eigen vermogen bedraagt op: 31-12-2019 € 114.777 31-12-2020 € 114.777 Het vreemde vermogen bedraagt op: 31-12-2019 € 524.015 31-12-2020 € 759.530 Inschatting 1 januari 2021 31 december 2021 Eigen vermogen € 114.777 € 114.777 Vreemd vermogen € 200.000 € 200.000 Verwachte financiële resultaat 2021 € 0
Ontwikkelingen:	Werkbaan Oost is een overheids-BV die in 2017 is opgericht voor het uitvoeren van Beschut Werken. Bij de oprichting is bepaald dat deze BV in eerste instantie zou bestaan tot juli 2019. In het kader van ‘Samen aan het Stuur’ is de BV voortgezet en per 1 januari 2022 samengevoegd met SDOA tot het werkleerbedrijf Fijnder. Daarbij wordt ingezet op een doorgaande ontwikkellijn van arbeidsmatige dagbesteding tot betaald werk. In 2021 is een nieuw onderkomen gevonden voor Fijnder in Groenlo. De verhuizing naar dat pand staat gepland voor maart 2022.

Informatie-uitwisseling:	Er zijn periodiek aandeelhoudersvergaderingen waarbij de portefeuillehouder Arbeidsparticipatie van de gemeente Winterswijk deelneemt. De financiële stukken worden aan de raad aangeboden ter informatie. Door de oprichting van Fijnder is per 1 januari 2022 de nieuwe Gemeenschappelijke regeling Fijnder van kracht en vervalt deze Overheids-BV.
Risico's:	Deelnemende gemeenten zijn aansprakelijk voor een eventueel exploitatietekort.

Stichting Achterhoek Toerisme

Relatie tot programma's:	Programma 2, Meedoen in Winterswijk.
Vestigingsplaats:	Statutair Doetinchem, kantoor Borculo
Doel:	Het verzorgen van regiomarketing, gericht op het uitbouwen van de marktpositie van de toeristisch-recreatieve sector in de Achterhoek. Het vervullen van de functie van route-ontwikkelaar en -beheerder.
Betrokkenen:	De gemeenten: Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doesburg, Doetinchem, Lochem, Montferland, Oost Gelre, Oude IJsselstreek, Winterswijk en Zutphen.
Bestuurlijk belang:	Gemeente Winterswijk heeft met ingang van de nieuwe bestuurlijke periode in 2018 geen zitting meer in het bestuur van Stichting Achterhoek Toerisme.
Financieel belang:	De jaarlijkse bijdrage van gemeente Winterswijk aan Stichting Achterhoek Toerisme bedraagt €50.407 voor regiomarketing en € 8.000 voor beheer van het routenetwerk. Stichting Achterhoek Toerisme wordt voor ongeveer 33% gefinancierd vanuit het bedrijfsleven. Om te voorkomen dat de resultaten van Achterhoek Toerisme gaan leiden tot de verplichting om vennootschapsbelasting te betalen, is er voor gekozen om de resultaten uit de afgelopen jaren niet meer te presenteren als algemene reserve. Na afstemming met de accountant staan de resultaten nu als vooruit ontvangen bijdragen van de gemeenten, ter waarde van € 374.511, op de balans. Per 31 december 2020 bedraagt het eigen vermogen € 0 en het vreemd vermogen € 1.299.733. Inschatting 1 januari 2021 31 december 2021 Eigen vermogen € 0 € 0 Vreemd vermogen € 1.299.733 € 1.299.733

	Verwachte financiële resultaat 2021 € 0
Ontwikkelingen:	In 2016 is de organisatie van Stichting Achterhoek Toerisme uitgebreid met een vrijetijdsmakelaar, die in opdracht van de gemeenten ingezet wordt op de uitvoering van de vrijetijdsagenda 2016-2019. In 2020 is de vrijetijdsagenda 2020-2030 vastgesteld. Belangrijk aandachtspunt is het betrekken en verbinden van ondernemers in concrete projecten. De participerende gemeenten hebben een positieve evaluatie afgegeven op de resultaten en ontwikkeling van Stichting Achterhoek Toerisme in de afgelopen 4 jaar. De langlopende subsidierelatie is verlengd voor het jaar 2022, met de intentie om dit langjarig voor te zetten. De komende jaren wil Achterhoek Toerisme voortbouwen op haar fundament en deze verder verstevigen: de regiomarketing, het routebureau en de verbindende factor, met extra aandacht voor informatievoorziening en ontwikkeling en ontsluiting van kennis. Belangrijke samenwerkingspartners zijn de lokale VVV's, provincie Gelderland, de EUREGIO en het Nederlandse Bureau voor Toerisme en Congressen (NBTC).
Informatie-uitwisseling:	Informatie-uitwisseling vindt plaats in het bestuur, in het ambtelijk overleg vrijetijdseconomie, het portefeuillehoudersoverleg vrijetijdseconomie, via een nieuwsbrief en via overlegging van de jaarstukken (begroting, jaarrekening en jaarverslag).Risico's
Risico's	-

Omgevingsdienst Achterhoek

Relatie tot Programma's:	Programma 3 Werkend Winterswijk
Vestigingsplaats:	Hengelo (Gld)
Doel:	De Omgevingsdienst Achterhoek (ODA) is een samenwerkingsverband, opgericht ten behoeve van de gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemers ter zake van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het kader van het omgevingsrecht. Deze taken bestaan uit het basistakenpakket (versie 2.3) en alle overige inrichting gebonden milieutaken (milieubreed) en enkele Wabo-brede specialismen (zoals geluid, bodem/bouwstoffen, asbest, luchtkwaliteit (geur), externe veiligheid en juridische zaken).

Betrokkenen:	De gemeenten Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Lochem, Montferland, Oost Gelre, Oude IJsselstreek, Winterswijk en Zutphen en de provincie Gelderland.
Bestuurlijk belang:	De gemeente Winterswijk is in het Algemeen Bestuur van de ODA vertegenwoordigd. Lid is portefeuillehouder Buitengebied, Natuur & Landschap , plaatsvervangend lid is de burgemeester.
Financieel belang:	De ODA is op 1 april 2013 opgericht. Op basis van ingebrachte taken wordt een exploitatiebegroting opgesteld waaraan deelnemende gemeenten en de provincie volgens een afgesproken verdeelsleutel bijdragen. De verdeling van de kosten vindt plaats op basis van de (verwachte) afname van de partners per programma. De bijdrage aan de ODA wordt jaarlijks in de programmabegroting van de gemeente opgenomen. De ODA legt inhoudelijk en financiële verantwoording af aan de betrokken gemeenten en de provincie. De bijdrage bedraagt over: 2018 € 548.148 2019 € 609.600 (exclusief de verrekening tekort jaarrekening 2019) 2020 € 603.900 2021 € 604.300 De verhouding eigen vermogen - vreemd vermogen is op: 31 december 2018 € 134.000 - € 1.347.000 31 december 2019 € -/- 389.000- € 2.242.000 (exclusief de verrekening tekort gemeenten) 31 december 2020 € 645.000 - € 1.883.000 31 december 2021 € 354.000 - € 1.718.000 Inschatting : 1-1-2022 31-12-2022 Eigen vermogen € 354.000 € 150.000 Vreemd vermogen € 1.718.000 € 1.060.000 Financieel resultaat over 2021: € 104.000 Aan het algemeen bestuur zal worden voorgesteld om het voordelige resultaat van € 104.000 uit te keren aan de deelnemende partijen. Aandeel Winterswijk hierin is € 7.810. Verwacht financieel resultaat over 2022: € 0
Ontwikkelingen:	Naast het uitvoeren van het Wabo takenpakket heeft het jaar 2021 bij de ODA in het teken van de voorbereiding op de invoering van de Omgevingswet gestaan. De grootste wijziging voor de ODA, als gevolg van de invoering van de Omgevingswet, wordt de overdracht van de bodemtaken van

	de provincie naar de gemeenten. Deze bodemtaken komen onder het basistakenpakket van de omgevingsdienst te vallen. Dit betekent dat de ODA meer bodemtaken krijgt. De ODA heeft inmiddels een impactanalyse uitgevoerd van wat hiervan de financiële gevolgen zullen zijn voor de gemeente Winterswijk. Nog niet duidelijk is in hoeverre de provincie onze gemeente financieel gaat compenseren voor de overdracht van de bodemtaken. In 2022 zal hier meer duidelijkheid over moeten komen.
Informatie-uitwisseling:	Op de bij de gemeenschappelijke regelingen gebruikelijke wijze worden de financiële stukken door de deelnemende gemeenten goedgekeurd.
Risico's:	Onvoldoende financiële compensatie vanuit de provincie bij de overdracht van de bodemtaken naar de gemeenten. Een mogelijke stijging van de gemeentelijke bijdrage als gevolg van een uitbreiding van het basistakenpakket. Diverse onderwerpen zijn door de ODA in de afgelopen jaren als project opgepakt. Afgewogen moet worden in hoeverre deze onderwerpen tot het structurele basistakenpakket van de ODA moeten gaan behoren. Een uitbreiding van het structurele basistakenpakket zal een verhoging van de gemeentelijke bijdrage tot gevolg hebben.

Coöperatieve Achterhoekse Groene Energiemaatschappij AGEM U.A.

Relatie tot Programma's:	Programma 3 Werkend Winterswijk
Vestigingsplaats:	Doetinchem
Doel:	De coöperatie en bijbehorende uitvoeringsorganisatie richten zich op: • Het ontwikkelen en uitvoeren van duurzame energieprojecten in de Achterhoek. • Het geven van voorlichting over de opwekking en het gebruik van duurzame energie in de Achterhoek. • Het bevorderen van energiebesparing. • Het instellen en beheren van een fonds om toekomstige initiatieven op het gebied van duurzame energie in de Achterhoek te kunnen financieren.
Betrokkenen:	De gemeenten: Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Montferland, Oost Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk. Daarnaast enige energiecoöperaties.
Bestuurlijk belang:	De algemene vergadering bestaat uit 8 leden (één lid van het college van burgemeester en wethouders uit elke deelnemende gemeente) en bestuurders van de anderen

	leden. Momenteel zijn dit 13 lokale energiecoöperaties. Voor Winterswijk neemt wethouder L.C.M. Frings deel aan de algemene vergadering.
Financieel belang:	De bijdrage in 2021 bedroeg € 0. Eigen Vermogen per 31-12-2018 : € 212.121 Eigen Vermogen per 31-12-2019 : € 229.697 Eigen Vermogen per 31-12-2020 : € 137.293 Vreemd Vermogen per 31-12-2018 : € 1.390.190 Vreemd Vermogen per 31-12-2019 : € 1.668.691 Vreemd Vermogen per 31-12-2020 : € 855.797 Resultaat 2020: € -105.420 Inschatting 1 januari 2022 31 december 2022 Eigen vermogen € 137.293 € 137.293 Vreemd vermogen € 855.797 € 855.797 Verwachte financiële resultaat 2022: 0
Ontwikkelingen:	De energieleverancier waarvoor AGEM wederverkoper was is failliet gegaan. AGEM gaat voor een andere energieleverancier opnieuw energiecontracten verkopen. Daarvoor zullen klanten zich opnieuw bij AGEM moeten melden. AGEM is een ambitieus programma gestart onder de naam: Baanbrekende Aanpak.
Informatie-uitwisseling:	Informatie-uitwisseling vindt bestuurlijk plaats in de algemene vergadering en ambtelijk in het regionaal duurzaamheidscoördinatorenoverleg.
Risico's:	Het gemeentelijk risico als deelnemer van de gemeenschappelijke regeling is beperkt tot de financiële bijdrage in de opstartkosten, zoals aangegeven bij financieel belang. Daarnaast is er het risico dat te maken heeft met een goede besteding van onze middelen als ‘klant’ van het Agem Energieloket. De inkoop van gemeentelijke energie is via een de AGEM Gemeentelijke Energie B.V. 100% afgeschermd van de overige bedrijfsonderdelen. Voor het onderdeel levering van AGEM is het starten van werken met een nieuwe leverancier een risico omdat er genoeg klanten geworven moeten worden.

B.V. Winterswijks Energiebureau

Relatie tot programma’s:	Programma 3 Werkend Winterswijk

Vestigingsplaats:	Winterswijk
Doel:	Het verduurzamen van de lokale energievoorziening door het lokaal sluiten van energiekringlopen. Het lokaal benutten van de energetische waarde van groene reststromen uit de regio. Het realiseren van duurzame energie ten behoeve van de lokale en regionale samenleving en het in eigen domein behouden van de maatschappelijke waarde van duurzame energie-initiatieven. In samenwerking met maatschappelijke partners en groepen burgers. Om zo de noodzakelijke energietransitie te versnellen, door onder meer het stimuleren, ontwikkelen, produceren, toepassen en leveren van duurzame energie in de regio vanuit het streven naar een duurzame maatschappelijke ontwikkeling.
Betrokkenen:	De gemeente Winterswijk is sinds 22 december 2017 de enige aandeelhouder. ROVA heeft afstand gedaan van aandelen (50%).
Bestuurlijk belang:	Als aandeelhouder hebben wij stemrecht over alle 18.000 aandelen. Dat is 100% van het totaal.
Financieel belang:	Het in 2013 gestorte aandelenkapitaal (totaal € 18.000) is het werkkapitaal. Het financieel belang beperkt zich voorlopig tot het nominale bedrag van de aandelen van € 18.000.
Ontwikkelingen:	Het Winterswijks Energiebureau is opgericht op 4 juli 2013. Er vinden geen activiteiten binnen de B.V. plaats. Er is al eerder aangekondigd dat een voorstel voor opheffing gedaan zou worden. Dit voorstel is gedaan en door het college behandeld. De onderneming is daarna per 1 december 2021 opgeheven.
Informatie-uitwisseling:	n.v.t.
Risico's:	Er zijn geen risico’s.

Stichting Winterswijk Cultuur Landschap (WCL)

Relatie tot programma’s:	De activiteiten die de Stichting WCL Winterswijk uitvoert hebben vooral betrekking op programma 3 werkend Winterswijk. In het coalitieprogramma staat een aanbeveling om te zorgen voor meer externe financiering.
Vestigingsplaats:	Winterswijk
Doel:	De stichting stelt zich ten doel een bijdrage te leveren aan te formuleren en uit te voeren beleid voor behoud, herstel en

	ontwikkeling van het buitengebied van Winterswijk. Daarbij wordt uitgegaan van een integrale benadering van vijf thema's: leefbaarheid, land- en tuinbouw, natuur- en landschapsbeheer, cultuurhistorie, recreatie en toerisme. Het WCL geeft ook advies aan overheden.
Betrokkenen:	De gemeente Winterswijk, LTO Noord Oost Achterhoek afdeling Winterswijk, het Platform Natuur en Landschap Winterswijk, Gelders particulier grondbezit, de Stichting Particulier Agrarisch Natuurbeheer, NSW-landgoederen Winterswijk e.o., de Recron afdeling Winterswijk, de Stichting Boer en Recreatie, de Adviescommissie Cultuurhistorie, de gezamenlijke belangenverenigingen van het buitengebied, Koninklijke Horeca Nederland afd. Winterswijk voor het buitengebied, Ondernemersvereniging Buitengebied Winterswijk. In 2021 is WCL begonnen met een moderniseringsproces, door corona is dit proces doorgeschoven naar 2022.
Bestuurlijk belang:	In 2005 is een doorstart gerealiseerd op initiatief van de gemeente Winterswijk. Het werkgebied is verkleind tot enkel de gemeente Winterswijk. De gemeente Winterswijk heeft drie leden in het bestuur (zowel in dagelijks als algemeen): wethouder I.T.F. klein Gunnewiek (voorzitter) en A. Schoemaker (secretaris) en mevrouw J. Ras.
Financieel belang:	De bijdrage in 2021 bedroeg € 70.000. Eigen Vermogen: Per 31-12-2018 € 40.373 Per 31-12-2019 € 64.000 Per 31-12-2020 € 65.465 Vreemd Vermogen Per 31-12-2018 € 187.964 Per 31-12-2019 € 146.117 Per 31-12-2020 € 154.446 Verwachting: 1 januari 2022 31 december 2022 Eigen vermogen € 55.000 € 45.000 Vreemd vermogen € 120.000 € 100.000 Resultaat 2021 € 0
Ontwikkelingen:	WCL blijft pleiten voor maatwerk voor boeren in kwetsbare gebieden. WCL bekijkt de mogelijkheden van de Europese subsidieprogramma's, zoals Leader, POP-3 en Interreg V.

	Ook fungeert de WCL soms als aanvrager van subsidie voor derden en trekt zelf projecten. Leidraad voor uitvoering van projecten is de Visie 2015 – 2025, die in 2015 is vastgesteld.
Informatie-uitwisseling:	Informatie-uitwisseling vindt plaats in het dagelijks en algemeen bestuur en (conform statuten) door het jaarverslag. Ook worden periodiek voorlichtingsavonden georganiseerd voor bewoners uit het buitengebied over bepaalde (gemeentelijke) thema's. Jaarverslagen worden in de maand juni altijd aan de deelnemende partijen (onder andere Gemeente Winterswijk) aangeboden.
Risico's:	Zeer gering. Een meerderheid van het algemeen bestuur beslist over nieuw beleid. Ook door de aanwezigheid van 3 gemeentelijke vertegenwoordigers is directe controle/inbreng aanwezig. Functiescheiding (binnen de Gemeente Winterswijk; rol secretaris en beleidsmedewerker plattelandsontwikkeling) is doorgevoerd. Binnen de WCL is het 'WCL werkprocessendocument' vastgesteld; WCL werkt met een accountant en een boekhouder. De kans op het 'omvallen' van WCL wordt als zeer gering geschat. Als dit onverhoopt toch gebeurt en er een positief saldo resteert, dan wordt dit overgemaakt aan die doelen die overeenkomen met de doelen van de WCL. In geval van een negatief saldo zijn in principe de bestuurders hoofdelijk aansprakelijk.

ROVA

Relatie tot programma's:	Programma 3 Werkend Winterswijk
Vestigingsplaats:	Zwolle
Doel:	Het bevorderen van en/of het (doen) realiseren van integraal afvalketenbeheer en het leveren van kwalitatief hoogwaardige dienstverlening op het terrein van het verwijderen van afvalstoffen, waaronder begrepen beleidsondersteuning en collectieve aanbestedingen ten behoeve van de deelnemende overheden (gemeenten, de Regio IJssel – Vecht en andere samenwerkingsverbanden). Vanuit de zorgtaak van de deelnemende overheden (gemeenten, de Regio IJssel – Vecht en andere samenwerkingsverbanden) en het daarmee samenhangende economisch belang, ten algemene nutte werkzaam te zijn op het gebied van de inzameling, bewerking en verwerking van afvalstoffen, de reiniging en de gladheidsbestrijding, alsmede op het gebied van direct of indirect daarmee verband

	houdende andere milieuvelden en de onderhoudstaken in de openbare ruimte.
Betrokkenen:	De aandeelhouders van ROVA, 20 gemeenten in de provincies Overijssel, Gelderland, Drenthe, Utrecht en Flevoland, de Regio IJssel – Vecht en Afvalverwijdering Utrecht (AVU).
Bestuurlijk belang:	Als aandeelhouder hebben wij stemrecht over 290 aandelen. Dat is 3,4% van het totaal. Winterswijk wordt vertegenwoordigd door portefeuillehouder C.J. Zomer
Financieel belang:	In 2021 is een dividend van € 113.000 over 2020 uitgekeerd (2020 : € 130.000, 2019 : € 138.000, 2018 : € 166.000, 2017 : € 209.000). In 2022 is 152.500 begroot. Het eigen vermogen bedraagt op: 31-12-2019 € 38.203.000 31-12-2020 € 40.066.000 Het vreemde vermogen bedraagt op: 31-12-2019 € 51.446.000 31-12-2020 € 53.382.000 Het begrote eigen vermogen bedraagt op: 31-12-2021 € 38.965.000 31-12-2022 € 40.066.000 Het begrote vreemde vermogen bedraagt op: 31-12-2021 € 53.382.000 31-12-2022 € 53.382.000 Het begrote (bedrijfs-) resultaat 2022 bedraagt € 4.575.000
Ontwikkelingen:	Vanaf 1 januari 2009 voert ROVA de uitvoering van de taken huisvuilinzameling, machinale straatreiniging (vegen), kolken reinigen (riolering) en vanaf 2011 de onderhoudstaken in de openbare ruimte voor onze gemeente uit.
Informatie-uitwisseling:	Vindt plaats op alle relevante niveaus: van de dagelijkse uitvoering van de werkzaamheden op ‘werkvloerniveau’ tot aan de aandeelhoudersvergadering.
Risico's:	ROVA verzorgt de uitvoering van de reinigingstaken voor de deelnemende gemeente. Het accent ligt niet op het door ROVA zelf uitvoeren van de werkzaamheden. Als marktpartijen dit voordeliger kunnen, worden werkzaamheden uitbesteed. Om niet volledig afhankelijk te zijn van de markt, beschikt ROVA zelf over een uitvoerend

	bedrijf. Het risico van de deelneming in ROVA is daarom gering.

Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland (VNOG)

Relatie tot programma's:	Programma 4 Bestuurlijk Winterswijk.
Vestigingsplaats:	Apeldoorn
Doel:	De Veiligheidsregio heeft tot doel de gemeenschappelijke belangen van de gemeenten op het gebied van de openbare veiligheid en hulpverlening te behartigen. Denk aan de brandweer, rampenbestrijding en geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen. Al deze taken worden uitgevoerd aan de hand van een multidisciplinair veiligheidsbeleid, zowel preventief als repressief.
Betrokkenen:	De gemeenten: Aalten, Apeldoorn, Berkelland, Bronckhorst, Brummen, Doetinchem, Elburg, Epe, Ermelo, Harderwijk, Hattem, Heerde, Lochem, Montferland, Nunspeet, Oldebroek, Oost Gelre, Oude IJsselstreek, Putten, Voorst, Winterswijk en Zutphen.
Bestuurlijk belang:	Voor alle taken die de veiligheidsregio op het gebied van rampen- en crisisbeheersing met zich meebrengt, is een veiligheidsbestuur verantwoordelijk. Dit veiligheidsbestuur bestaat in Noord- en Oost-Gelderland uit alle burgemeesters van de deelnemende gemeenten, het zogenoemde algemeen bestuur (AB). Sturing op de inzet van de brandweer (die het grootste deel van de begroting kenmerkt) vindt ook plaats door het algemeen bestuur.
Financieel belang:	Eind 2016 is een besluit genomen over een nieuw financieel verdeelmodel, per 1 januari 2017. Daarbij is een 'ingroeitermijn' toegepast van vier jaar. Vanaf 2021 betalen we 100% van het nieuwe verdeelmodel. Meerjarenoverzicht bijdrage VNOG: Bijdrage 2017 € 1.174.251 Bijdrage 2018 € 1.339.658 Bijdrage 2019 € 1.492.797 Bijdrage 2020 € 1.460.778 Bijdrage 2021 € 1.722.000(begroting) Verhouding eigen vermogen en vreemd vermogen: 31 december 2016 € 1.385.831 --- € 45.692.439 31 december 2017 € 1.775.121 --- € 45.918.569 31 december 2018 € -/- 435.629 --- € 51.145.875 31 december 2019 € 7.789.146 --- € 45.720.741 31 december 2020 € 14.546.000 --- € 42.340.000

	31 december 2021 € 14.546.000 --- € 42.340.000(inschatting) De VNOG heeft over 2020 een positief resultaat behaald van 4,9 miljoen. Een groot deel à 4,3 miljoen is terugbetaald aan de deelnemende gemeenten. Winterswijk heeft over 2020 € 153.500 terugontvangen. Resultaat 2021: nog niet bekend Inschatting: 1-1-2022 31-12-2022 Eigen vermogen € 9.119.000 € 8.776.000 Vreemd vermogen € 46.053.000 € 48.954.000 Verwacht financieel resultaat 2022: € 0.
Ontwikkelingen:	In januari 2020 is een toekomstvisie vastgesteld. Hierin is vastgelegd hoe de organisatorische en financiële toekomst eruitziet. Door de coronacrisis heeft de uitvoering van de toekomstvisie vertraging opgelopen. De verwachting is dat alle opdrachten uit de visie in 2026 zijn uitgevoerd. In 2021 is de zogenoemde demarcatie van de brandweerkazernes vastgesteld. Hierdoor is er een basis eisenpakket waaraan alle kazernes in de VNOG moeten voldoen. De Winterwijkse kazerne is al in goede staat waardoor er in eerste instantie geen investeringen gedaan hoeven te worden om te voldoen aan de eisen van de VNOG. Ook is in 2021 sterker ingezet op de overgang van repressie naar preventie. Dit wordt gedaan aan de hand van het programma “zelfredzaam & risicobewust”. Het campagneteam van dit programma stelt verschillende campagnes op die verdeeld over het jaar worden uitgerold over de 22 gemeenten binnen de VNOG.
Informatie-uitwisseling:	Informatie-uitwisseling vindt plaats in het algemeen bestuur en via de op grond van de gemeenschappelijke regeling afgesproken overlegging van de financiële stukken (begroting, rekening). Vastgelegd is dat de raad altijd om informatie kan vragen.
Risico’s:	Vooral financieel. De prijzen voor aanschaf van materieel en materiaal zijn aanmerkelijk gestegen. Dit zal mogelijk (op termijn) tot een stijging van de gemeentelijke bijdrage leiden. Besluitvorming over nieuw beleid loopt via het algemeen bestuur van de VNOG. Winterswijk heeft daarin twee stemmen op een totaal van vijftig stemmen. De invloed op het beleid is dus beperkt.

Gemeenschappelijke regeling Regio Achterhoek

Relatie tot programma’s:	De taken hebben betrekking op meerdere programma’s.

Vestigingsplaats:	Doetinchem
Doel:	De samenwerking richt zich op: • De totstandkoming van regionaal beleid en lobby om daarmee de Achterhoek op de kaart te zetten. • Het ontwikkelen van regionaal beleid en projecten voor bovenlokale onderwerpen voor gemeenten en andere overheidsorganisaties. • De afstemming van lokaal beleid, overleg tussen gemeenten en gemeenschappelijke belangenbehartiging. • De uitvoering van gemeentelijke taken op het gebied van beheer van gesloten stortplaatsen.
Betrokkenen:	De gemeenten: Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Oost Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk.
Bestuurlijk belang:	Het algemeen bestuur bestaat uit zeven leden (één lid van het college van burgemeester en wethouders uit elke deelnemende gemeente). Voor Winterswijk is de burgemeester lid van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur. Plaatsvervangend lid is wethouder H.J. Tannemaat.
Financieel belang:	De bijdrage bedraagt in: 2017 € 123.879 2018 € 158.259 2019 € 190.669 2020 € 194.007 2021 € 196.980 (volgens begroting) De verhouding eigen vermogen en vreemd vermogen is op: 31 december 2017 € 3.804.000 - € 9.217.000 31 december 2018 € 5.272.000 - € 5.349.000 31 december 2019 € 5.688.000 - € 17.767.000 31 december 2020 € 6.229.000 - € 22.601.000 31 december 2021 € 6.401.000 - € 22.724.000(inschatting) Inschatting 1 januari 2022 31 december 2022 Eigen vermogen (inschatting) € 6.401.000 € 5.954.000 Vreemd vermogen (inschatting) € 22.724.000 € 22.728.000 Financieel resultaat over 2020: € 183.069. Het algemeen bestuur heeft op 7 juli 2021 besloten om van het voordelige saldo à €183.069 (€ 0,70 per inwoner) het maximale bedrag van € 131.387 (€ 0,50 per inwoner) toe te

	voegen aan het investeringsfonds. Dit is conform de afspraken vastgelegd in De Achterhoek werkt door 2.0. Het restant van het voordelige saldo à € 51.682 krijgt als bestemming het opvangen van knelpunten in de formatie in het begrotingsjaar 2021. Resultaat 2021: nog niet bekend Verwacht financieel resultaat over 2022: € 0.
Ontwikkelingen:	De evaluatie van de governancestructuur is in 2021 afgerond. Hoofdconclusie van de evaluatie is dat het goed gaat met de samenwerking. Er liggen geen wezensvragen op tafel. De brede wens is om de samenwerking voort te zetten conform de ingezette lijn. Wel is een aantal actiepunten naar voren gekomen die zijn/worden geïmplementeerd. De Regio Deal loopt tot en met 2022. Er is nog geen duidelijkheid over een eventueel vervolg.
Informatie-uitwisseling:	Informatie-uitwisseling vindt plaats in het dagelijks en het algemeen bestuur, de Achterhoek Board, Achterhoek Raad en de Thematafels. Ook de begroting en jaarrekening zijn informatiebronnen. Vastgelegd is dat de raad meer bij de beleidsvoorbereiding van de regio wordt betrokken, vooral bij de jaarlijkse vaststelling van de strategische agenda. Uiteraard kan de raad altijd om informatie vragen.
Risico's:	Deelnemende gemeenten zijn aansprakelijk voor een eventueel exploitatietekort

Gemeenschappelijke regeling voor het Nederlands-Duitse openbare lichaam EUREGIO

Relatie tot programma’s:	De taken die de EUREGIO uitvoert hebben betrekking op meerdere programma’s.
Vestigingsplaats:	Gronau
Doel:	De EUREGIO bevordert, ondersteunt en coördineert de regionale grensoverschrijdende samenwerking van haar leden. De regionale grensoverschrijdende samenwerking vindt plaats op de volgende gebieden: communicatie, sociaal-culturele ontmoetingen, gezondheidszorg, scholing en opleiding, openbare veiligheid, hulpdiensten en rampenbestrijding, cultuur en sport, economische ontwikkeling, arbeidsmarkt en kwalificatie, innovatie en technologietransfer, recreatie en toerisme, agrarische ontwikkeling, ruimtelijke ordening, verkeer en vervoer, energie, natuur- en milieubescherming, afvalbeheer en water-beheer.

Betrokkenen:	Ongeveer 190 gemeenten, steden, (Land-)Kreise en waterschappen die lid zijn.
Bestuurlijk belang:	De leden van EUREGIO vormen samen het algemeen bestuur (AB). Onder het AB fungeert de Euregioraad met 43 Duitse, 43 Nederlandse vertegenwoordigers en een voorzitter. Het dagelijks bestuur bestaat uit 11 Nederlandse en Duitse leden. De Euregioraad wordt geadviseerd door drie commissies: Maatschappelijke Ontwikkeling (voorheen Mozercommissie), Duurzame en Ruimtelijke Ontwikkeling, Economie en Arbeidsmarkt. Winterswijk heeft twee zetels in het algemeen bestuur; deze worden ingevuld door portefeuillehouder E.S.F. Schepers en raadslid W.H.H.S. Elsinghorst.
Financieel belang:	De (geharmoniseerde) bijdrage per inwoner is € 0,29. De bijdrage bedraagt in: 2019: € 8.406 (28.987 inwoners per 31-12-2017 x € 0,29) 2020: € 8.382 (28.903 inwoners per 31-12-2018 x € 0,29) 2021: € 8.416 (29.022 inwoners per 31-12-2020 x € 0,29) Eigen Vermogen per 31-12-2019: € 2.063.948 Vreemd Vermogen per 31-12-2019: € 31.583.984 Eigen Vermogen per 31-12-2020: € 2.305.208 Vreemd Vermogen per 31-12-2020: € 23.389.023 Eigen Vermogen per 31-12-2021: € 2.305.208 (voorlopige cijfers) Vreemd Vermogen per 31-12-2021: € 12.188.649 (voorlopige cijfers)* Voorlopig positief resultaat 2021: € 218.245 (voorlopige cijfers) * Toelichting vreemd vermogen: Onder het vreemd vermogen is de Certificeringsautoriteit in de balans opgenomen. Deze instantie beheert de gelden van het INTERREG V-Programma. Op de balans staat hiervoor een verplichting van € 10.572.812. Hier tegenover staat aan de activa-zijde op de balans een post liquide middelen van gelijke hoogte.
Ontwikkelingen:	In 2015 is de rechtsvorm van de EUREGIO gewijzigd van een ‘eingetragener Verein’ (e.V.) naar Duits recht naar een Nederlands-Duits openbaar lichaam volgens het Verdrag van Anholt. De nieuwe rechtsvorm is per 1 januari 2016 van kracht geworden. Met de aanpassing van de juridische structuur zijn ook de inwonerbijdragen geharmoniseerd.

Informatie-uitwisseling:	Informatie-uitwisseling vindt plaats in het AB, Euregioraad, DB en commissies en via de op grond van de regeling afgesproken overlegging van de financiële stukken (jaarrekening en begroting).
Risico's:	De risico's zijn vergelijkbaar aan die van lidmaatschappen van WGR-regelingen, dat wil zeggen dat de leden aansprakelijk zijn voor eventuele exploitatietekorten.

N.V. Alliander

Relatie tot programma's:	Programma 4 Bestuurlijk Winterswijk
Vestigingsplaats:	Arnhem
Doel:	Alliander is een netwerkbedrijf. De voornaamste taak is de distributie van energie aan 5,8 miljoen klantaansluitingen in grote delen van Nederland. Alliander bestaat uit de onderdelen: Liander, Liandon, Liandyn en Alliander AG. Liander is met meer dan 90% van de omzet het grootste bedrijfsonderdeel van Alliander. Liander verzorgt het netwerkbeheerder. De missie van Alliander is; staan voor een energievoorziening die iedereen onder gelijke condities toegang geeft tot betrouwbare, betaalbare en duurzame energie. Dat is de maatschappelijke taak van Alliander om ervoor dat het licht brandt, de huizen warm zijn en bedrijven draaien. Zowel vandaag als in het duurzame morgen. Het is de wettelijke taak van Liander om de energievoorziening in het verzorgingsgebied betrouwbaar, betaalbaar en bereikbaar te houden.
Betrokkenen:	Alle aandelen van Alliander zijn in handen van Nederlandse provincies, zoals Gelderland (45%) en Noord-Holland (9%), gemeenten, waaronder Amsterdam (9%) en B.V. Houdstermaatschappij Falcon (13%) waarvan de aandelen worden gehouden door de provincie Friesland.
Bestuurlijk belang:	Er is geen specifiek bestuurlijk belang. Als aandeelhouder hebben we een stemrecht over 436.930 aandelen. Dat is 0,319% van het totaal.
Financieel belang:	Over 2020 ontvingen we een dividend van € 299.601 Aandeelhouders hebben geen invloed op de tarieven. Het tariefbeleid is vastgesteld door de minister van Economische Zaken. De tarieven komen tot stand door de kosten en efficiency van negen netwerkbeheerders met elkaar te vergelijken. Het gemiddelde is bepalend voor de tariefstelling voor een nieuwe periode van twee jaar. De tarieven staan

	onder streng toezicht van de Energiekamer NMA. Bij het vaststellen van de tarieven is de efficiëntie van het bedrijf van groot belang. Totaal eigen vermogen inclusief verplichtingen: 2020 € 7.051.000.000 2021 € 7.830.000.000 Totaal resultaat na belastingen: 2020 € 224.000.000 2021 € 242.000.000 (bron: Jaarverslag 2021 in transitie)
Ontwikkelingen:	De vraag naar elektriciteit groeit explosief De energietransitie is de afgelopen jaren sterk op gang gekomen. Dit geldt niet alleen voor duurzame energieproductie, maar ook voor de afhankelijkheid van elektriciteit. De vraag naar elektriciteit groeit explosief. Er moeten aanpassingen in het netwerk plaatsvinden om distributie van energie uit duurzame energiebronnen zoals biogas, zon, wind, water en getijde mogelijk te maken. De energiehuishouding wordt steeds complexer door bijvoorbeeld de toename van kleinschalige decentrale opwek en de opkomst van de elektrische auto. In mei 2021 heeft Alliander haar aandeelhouders om een financiële bijdrage van € 600 miljoen gevraagd om daarmee het eigen vermogen te versterken. Vrijwel alle aandeelhouders zijn ingegaan op het verzoek. Op 15 december 2021 is een reverse converteerbare hybride aandeelhouderslening van € 600 miljoen uitgegeven. Hiermee is Alliander erin geslaagd om in het licht van de steeds groter wordende investeringsopgave haar financiële positie te versterken. De gemeente Winterswijk heeft € 1,9 miljoen betaald voor de lening.
Informatie-uitwisseling:	Vindt plaats op de aandeelhoudersvergadering.
Risico's:	Productie en handel zijn commerciële activiteiten met daarbij behorende risico's. Het klantenbestand heeft echter een gebonden karakter, dit in tegenstelling tot de energieleverancier. De gemeente Winterswijk is niet aansprakelijk voor de eventuele tekorten van Alliander.

N.V. Vitens

Relatie tot programma's:	Programma 4 Bestuurlijk Winterswijk
Vestigingsplaats:	Apeldoorn

Doel:	Is een Nederlands waterleidingbedrijf en voorziet (2020) 5,8 miljoen klanten van kraanwater via het distributienetwerk van 50.000 kilometer en 107 productielocaties. Dit betreft de levering van 363,1 miljoen kubieke meter drinkwater aan klanten. Vitens doet van alles wat met de publieke watervoorziening verband houdt. Denk aan winning, productie, transport, verkoop en distributie van water. Verder heeft de vennootschap tot doel het deelnemen in, het voeren van bestuur over en het financieren van andere ondernemingen en vennootschappen, mits dit in enigerlei betrekking staat tot hetgeen hiervoor is omschreven.
Betrokkenen:	De provincies Gelderland en Overijssel en vele gemeenten in de provincies Friesland, Drenthe, Flevoland, Gelderland, Utrecht, en Overijssel.
Bestuurlijk belang:	De gemeente Winterswijk bezit 32.046 aandelen. Dit is 0,638% van het totaal van de uitgegeven 5.022.404 aandelen.
Financieel belang:	Tijdens de aandeelhoudersvergadering van Vitens op 25 mei 2021 werd het jaarverslag besproken. De omzet en winst van Vitens waren in 2020 hoger dan het jaar daarvoor, met name door twee zeer warme perioden in mei en augustus. De winst over 2020 bedroeg € 23,9 miljoen (2019: € 11,1 miljoen). De drinkwateromzet was in 2020 € 354 miljoen (2019: € 329 miljoen). Het bedrijf keert voor het tweede jaar op rij geen dividend uit aan haar aandeelhouders: gemeenten en provincies in Noord-, Midden- en Oost-Nederland. Het totaal Eigen Vermogen: 2020 € 557.100.000 2021 € 598.100.000 (prognose) 2022 € 625.200.000 (plan) 2023 € 666.300.000 (plan) 2024 € 714.900.000 (plan)
Ontwikkelingen:	Vitens doet de komende jaren flinke investeringen voor een toekomstbestendig en robuust drinkwatersysteem. Een flinke opgave waar meer dan € 200 miljoen per jaar voor nodig is. De investeringsopgave loopt ieder jaar op. In 2017 ging het nog om zo'n € 100 miljoen. In 2020 € 160 miljoen, en in 2021 gaat het over € 200 miljoen. Een verdubbeling in een paar jaar tijd. De operationele kasstroom die Vitens van klanten ontvangt, is niet groot genoeg. Vitens leent bij verschillende banken, waaronder de Europese Investeringsbank. Het bedrag is nu voldoende, maar Vitens verwacht dat de investeringsopgave blijft stijgen. Om financieel gezond te

	blijven, moet de kasstroom omhoog. Dat kan bereikt worden door geleidelijk de drinkwatertarieven te verhogen.
Informatie-uitwisseling:	Vindt plaats op de aandeelhoudersvergadering.
Risico's:	Drinkwaterlevering kent een gebonden klantenbestand. Dit maakt dat het risicoprofiel minder groot is dan bij activiteiten in een geliberaliseerde markt.

N.V. Bank voor Nederlandse Gemeenten

Relatie tot programma's:	Programma 4 Bestuurlijk Winterswijk
Vestigingsplaats:	Den Haag
Doel:	De BNG wil als bank van de overheid en bank voor het maatschappelijk belang een redelijk rendement behalen voor de aandeelhouders. De bank heeft als ambitie dat klanten de BNG beschouwen als natuurlijke partner voor het oplossen van maatschappelijke vraagstukken, dat ze deze vraagstukken succesvol oplossen en dit kunnen aantonen. Om die ambitie waar te maken richt de BNG zich op de publieke sector en het vergroten van klantpartnerschap. De BNK doet dit vanuit een eigen identiteit. De identiteit komt tot uiting in de drie kernwaarden: duurzaam, betrouwbaar en professioneel.
Betrokkenen:	Het Rijk, de provincies, gemeenten en nog enkele andere overheidsinstanties.
Bestuurlijk belang:	We hebben stemrecht over 17.199 aandelen. Dit is 0,031% van het totaal. Het totaal aantal uitstaande aandelen is 55.690.720.
Financieel belang:	Het dividend over 2019/2020 bedroeg € 45.577 Cijfers over de balans: Nettowinst: 31-12-2020 € 221.000.000 Nettowinst: 30-06-2021 € 187.000.000
Ontwikkelingen:	Focus op de publieke sector: De afgelopen jaren heeft BNG Bank een diversiteit aan klanten bediend, met een verscheidenheid aan producten en diensten, waardoor de bank versnippering in haar activiteiten heeft ervaren. Met 'Ons Kompas Naar Impact' is de koers aangescherpt door expliciet te maken: - waartoe de bank er is: maximale maatschappelijke impact; - voor wie de bank er is: van en voor de publieke sector; - wat de bank is: duurzaam, betrouwbaar en professioneel.

	BNG Bank kiest voor de publieke sector in Nederland, de oorsprong van de bank. Onder de publieke sector wordt gerekend: - de Nederlandse overheid, provincies, gemeenten en waterschappen; - organisaties die een overheidstaak uitvoeren, zoals woningcorporaties, zorg- en onderwijsinstellingen; - organisaties waarvan het aandelenkapitaal voor de helft of meer door de overheid wordt verschaft en/of activiteiten waarvoor de overheid 100% garant staat.
Informatie-uitwisseling:	Vindt plaats op een bij een bedrijf gebruikelijke wijze.
Risico's:	Het financiële risico blijft beperkt tot het nominale bedrag van de aandelen.

Paragraaf G Grondbeleid

Inleiding

De paragraaf Grondbeleid is volgens het Besluit Begroting & Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) een verplicht onderdeel in de begroting en het jaarverslag. Deze paragraaf bevat:

- Een visie op het grondbeleid in relatie tot de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting;
- Een aanduiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert;
- Een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie;
- Een onderbouwing van de geraamde winstneming;
- De beleidsuitgangspunten voor de reserves voor grondexploitatie in relatie tot de risico's van de grondzaken.

Geen afzonderlijk Meerjaren Perspectief Grondexploitaties (MPG) meer

Tot en met 2020 werd de prognose voor de grondexploitaties onderbouwd in een afzonderlijk document, ook genaamd Meerjaren Perspectief Grondexploitaties (MPG). Dit MPG werd als een zelfstandig stuk door de raad vastgesteld. Met ingang van het jaarverslag 2021 volgen we een andere werkwijze. De uitgangspunten waarmee de grondexploitatieberekeningen bij de jaarrekening 2021 zijn geactualiseerd lichten we toe in deze paragraaf Grondbeleid.

Onze visie op grondbeleid in relatie tot onze programmadoelstellingen

In de structuurvisie Kom Winterswijk 2010-2020 staat ons planologisch beleid voor de bebouwde kom

In de uitvoeringsparagraaf van de structuurvisie (vastgesteld door de raad op 24 februari 2011) is aandacht voor de relatie tussen ruimtelijke projecten en toekomstige gebiedsontwikkelingen. Hierdoor is het mogelijk om de kosten van ruimtelijke ontwikkelingen en bovenwijkse voorzieningen (mede) te verhalen op particuliere grondexploitaties.

De omgevingsvisie Kom en de omgevingsvisie Buitengebied

De omgevingsvisie Kom wordt de opvolger van de structuurvisie uit 2011. Samen met de omgevingsvisie buitengebied vormen deze het beoordelingskader voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen.

Voor woningbouw zoeken we bij voorkeur ruimte op inbreidingslocaties
Maar we houden er rekening mee dat inbreidingslocaties niet toereikend zijn voor de gehele woningbouwopgave. In de structuurvisie 2011 is De Rikker al aangewezen als uitbreidingslocatie. Op 28 oktober 2021 heeft de raad besloten in te zetten op de ontwikkeling van het gebied Tuunterveld tot woonwijk en ook het gebied Narcisstraat is hiervoor aangewezen.
We (her)ontwikkelen bedrijventerreinen
Denk hierbij bijvoorbeeld aan het voormalige DAV-terrein aan de Wooldseweg of de Spoorzone aan de Parallelweg en het voormalig Cobercoterrein (Park Achterhoek). In het noordoosten van de gemeente zijn we samen met de gemeente Vreden op de landsgrens het Dienstencentrum Gaxel Grens/zWork Center aan het ontwikkelen.

Hoe voeren we ons grondbeleid uit?

We geven het grondbeleid vorm aan de hand van beleidsnotities voor (delen van het) grondbeleid
Dit doen we wanneer de behoefte aan beleidsbepaling zich voor doet. Het grondbeleid is nu niet vastgelegd in een door de raad vastgestelde beleidsnota.
De uitvoering van het grondbeleid volgt op de ontwikkeling van het planologisch beleid
Belangrijke beleidsdocumenten voor ons grondbeleid zijn:
- De structuurvisie Kom Winterswijk 2010-2020;
- De woonvisie Passend en Duurzaam Wonen in Winterswijk 2020-2025/Volkshuisvestelijk Afwegingskader Woningbouw Winterswijk;
- Het Regionaal Programma Werklocaties (RPW) Regio Achterhoek.

De Meerjaren Investeringsplanning Ruimtelijke projecten (MIR) is als bijlage opgenomen in de Kadernota 2022
In de MIR presenteren we de actuele stand van zaken van de uitvoering van de investeringsprojecten uit de structuurvisie.
Per ontwikkelingslocatie beoordelen we of we een actief of faciliterend grondbeleid voeren
We kijken per locatie of we samenwerking zoeken met private partijen. Afhankelijk van de mogelijkheden en van de behoefte besluiten we of we zelf gronden kopen, bouwrijp maken en uitgeven voor de functies wonen en werken of dat we locaties door particuliere partijen laten ontwikkelen.
We sturen bij wanneer daarvoor aanleiding is
Jaarlijks actualiseren we de financiële prognose van onze grondexploitaties. De uitkomst lichten we toe in deze paragraaf. Daar waar nodig doen we voorstellen en stellen we de koers op het gebied van het grondbeleid bij.

Woonbeleid

De Woonvisie Winterswijk 2020-2025 Passend en duurzaam wonen in Winterswijk geeft aan waar de gemeente Winterswijk zich de komende jaren op wil richten op het gebied van wonen.
Het doel van de woonvisie is ervoor te zorgen dat Winterswijk een fijne gemeente blijft om in te wonen
We willen dat iedereen in Winterswijk een passende en duurzame woning kan vinden die aansluit bij zijn of haar woonwensen, nu en in de toekomst. In de woonvisie zijn zeven ambities benoemd en 40 concrete maatregelen die we als gemeente samen met inwoners en maatschappelijke partners op gaan pakken.
Met kwaliteit bouwen voor de behoefte is het uitgangspunt
Nieuwe woningbouwplannen toetsen we aan de Woonvisie en aan het Afwegingskader Woningbouw Winterswijk 2019-2025. We toetsen de plannen aan de

hand van kwaliteitscriteria en niet meer zoals vroeger aan woningcontingenten (aantallen).

Bedrijventerreinen

*Het Regionaal Programma Werklocaties Achterhoek 2019-2023 (RPW Achterhoek) is het regionale kade*r

De zeven gemeenten in de Achterhoek en de provincie Gelderland hebben het gezamenlijke doel om lokale en regionale bedrijven zo goed mogelijk te faciliteren op bedrijventerreinen die qua kwaliteit en beschikbaarheid voldoen aan de eisen en wensen van ondernemers en hun omgeving. In het RPW Achterhoek wordt bepaald waar bedrijventerreinen in de Achterhoek noodzakelijk zijn. Er staat ook in welke opgaven gemeenten hebben voor het herstructureren en optimaliseren van bestaande terreinen.

We ontwikkelen nieuw bedrijventerrein en we verbeteren bestaande bedrijventerreinen

In 2018 liet Winterswijk een onderzoek uitvoeren naar de ontwikkeling van bedrijventerreinen op lokaal niveau. Dit onderzoek laat een ruimtevraag voor de middellange termijn zien van 18 hectare.

In het coalitieakkoord 2019-2022 ‘Winterswijk wint! Duurzaam en daadkrachtig d’ran’ heeft de gemeente als ambitie vastgelegd: “We bieden lokale bedrijven voldoende ruimte in Winterswijk om zich te kunnen ontwikkelen, er komt een uitbreiding van bedrijfsterreinen.”

Om aan deze doelstelling invulling te geven heeft het college van burgemeester en wethouders besloten:

- Een locatiekeuze-onderzoek te doen voor nieuw aan te leggen bedrijventerrein(en).
- Een gebiedsvisie voor de Misterweg te ontwikkelen, die gericht is op voldoende groeiruimte voor de daar gelegen bedrijven, een robuuste ecologische structuur, passende infrastructuur met een belangrijke rol voor de N318 en het doorvoeren van verduurzaming;
- Stedelijke herverkaveling op te starten voor de bestaande bedrijventerreinen.

Het locatiekeuze onderzoek is uitgevoerd.

De raad heeft een terrein gelegen aan de Misterweg tegenover Obelink aangewezen als ontwikkellocatie voor nieuw bedrijventerrein. Een gecombineerde gebiedsvisie Misterweg voor het nieuwe bedrijventerrein en voor de herinrichting van de Misterweg is in voorbereiding.

Planontwikkeling gemeentelijk initiatief

Fortuna	Op het bedrijventerrein Fortuna zijn de laatste kavels in 2021 uitgegeven. De grondexploitatie van het complex Fortuna is in 2021 beëindigd.
Complex Parallelweg	Aan de Parallelweg heeft de gemeente een aantal verouderde bedrijfsgebouwen aangekocht, de opstallen gesloopt en de bodem gesaneerd. Op deze wijze is hernieuwd bedrijventerrein gemaakt. De meeste grond is inmiddels uitgegeven aan bedrijven, waarvan 4.400 m2 in 2021. Een perceel van 2.000 m2 is nog beschikbaar voor uitgifte in 2022.
Bedrijvenlandgoed Slinge (voormalig DAV terrein Wooldseweg)	Met het bedrijf Winterwarm is in 2020 een overeenkomst gesloten over de verkoop van dit gehele bedrijventerrein. In 2021 heeft Winterwarm een groot deel van de grond al afgenomen (1,8 hectare).
Spoorzone	De gemeente heeft in 2020 het bedrijventerrein op het emplacement in de spoorzone (netto circa 3,5 ha) verworven. Op dit terrein is plaats voor hoogwaardige bedrijvigheid, perifere detailhandel en maatschappelijke functies. De komende jaren kunnen hier kavels worden uitgegeven aan ondernemingen en maatschappelijke organisaties die in deze omgeving passen.
Eelink	In dit complex geven we kavels uit voor woningen in het duurdere segment. Eelink is een gezamenlijke exploitatie van de gemeente en een particuliere ontwikkelaar. Alle voor verkoop beschikbare kavels zijn op één na verkocht. In een deel van Eelink – Eelink Noord genaamd - zijn nog geen kavels uitgegeven. Voor dit gedeelte is in 2021 een gewijzigd bestemmingsplan vastgesteld. Het nieuwe bestemmingsplan maakt het mogelijk meer woningen op kavels van circa 1.500 m2 te bouwen. Met kavels van circa 1.500 m2 wordt beter ingespeeld op de huidige behoefte dan met het oude bestemmingsplan dat uitging van grotere kavels. Het nieuwe bestemmingsplan maakt ook woningbouw mogelijk op het aangrenzende terrein rondom de boerderij Den Harden. Tegen de bestemmingsplanwijziging is beroep ingesteld. Wij verwachten dat het bestemmingsplan in de loop van 2022 onherroepelijk wordt. Daarna wordt de verkoop van Eelink Noord opgestart en wordt de ontsluitingsweg voor Eelink Noord aangelegd.
Zonnebrink	In het schoolgebouw aan de Zonnebrink zijn appartementen en een hotel gekomen. Op het vroegere sportveld zijn een parkeerterrein voor 197 auto's en negen woningen gerealiseerd. Een perceel grond voor maatschappelijke doeleinden wordt nog verkocht, naar verwachting in 2022.
Boterstraat	Aan de Boterstraat zijn alle zes bouwkavels verkocht. In 2022 maken we het terrein woonrijp.
Pelkpark	In 2021 is Pelkpark fase 2 afgerond met de aanleg van het openbaar groen. Dit deel van de woningbouwlocatie Pelkpark is nu afgerond. In dit gebied wordt op de middellange termijn nog een volgende fase ontwikkeld op de plek waar nu nog de vroegere Kohnstammschool staat
Bedrijventerrein Dennenoord	In 2020 en in 2021 is met twee bedrijven overeenstemming bereikt over verkoop van hun terrein aan de gemeente. Verhaegh Trading blijft als enige onderneming op Dennenoord gevestigd. Een visie voor de herinrichting van Dennenoord is in voorbereiding. Op 24 februari 2022 heeft de gemeenteraad besloten het pand Hanekampweg 33 strategisch aan te kopen. Dit pand grenst aan het terrein Dennenoord.
Transformatie Narcisstraat	De gemeente heeft in het gebied Narcisstraat een bescheiden grondpositie bij de Misterweg/Hyacinthstraat. De gemeenteraad heeft bij de behandeling van de begroting 2022-2025 besloten gedurende drie jaar een budget van € 50.000 per jaar beschikbaar te stellen voor het ontwikkelen van het gebied Narcisstraat voor woningbouw.
Gaxel	Samen met de gemeente Vreden willen we op de landsgrens aan de Vredenseweg het Dienstencentrum Gaxel Grens/zWork Center (GGC) realiseren. Het bestemmingsplan is in 2020 onherroepelijk geworden. In 2021 is de beoogde projectontwikkelaar voor het GGC geselecteerd. Het is nu aan de projectontwikkelaar om tot een haalbare businesscase te komen.
WoooW	In 2021 is een doorstart gemaakt met de ontwikkeling van het cultuurkwartier in het gebied gelegen tussen Weurden, Dingstraat, Roelvinkstraat en Spoorstraat. Charettes zijn gehouden. Daarna zijn gesprekken gevoerd met de beoogde cultuurpartners over het te ontwikkelen programma voor het cultuurgebouw. Op 24 februari 2022 heeft de raad besloten twee ontwikkelvarianten voor het WoooW cultuurgebouw verder uit te werken.
Ribeslaan	Het terrein van de vroegere school De Ribes wordt herontwikkeld. Het ligt voor de hand dat de locatie met woningbouw wordt ingevuld.
Tuunterveld	Op 28 oktober 2021 heeft de raad besloten in te zetten op de ontwikkeling van het gebied Tuunterveld tot woonwijk. In de periode 2022 tot en met 2024 wordt deze ontwikkeling op gang gebracht.

Planontwikkeling particulier initiatief

Park Achterhoek	Het gebied van Park Achterhoek is opgeknipt in twee fasen. Fase 1 van Park Achterhoek wordt een gezondheidspark. Het bestemmingsplan voor het gezondheidspark is in procedure. Op het aangrenzende terrein aan de zijde van de Groenloseweg is gestart met stadstuinbouw.
	Fase 2 van Park Achterhoek betreft een logistiek centrum van Obelink Vrijetijdsmarkt dat eind 2021 in aanbouw is. .
Waliënsestraat/Singelweg (voormalig Autopalace)	Negen grondgebonden huurwoningen en elf appartementen zijn gereed. Aan de Singelweg komen nog twee woningen.
Vliertuin	Het gebied Vliertuin wordt afgerond met de bouw van 11 sociale huurwoningen in de Vliertuin en met drie vrije sectorwoningen aan de Vredenseweg. In 2022 wordt de openbare ruimte rondom de woningen in de Vliertuin voltooid.
Meddo Nieuw Gelle	De uitleglocatie in Meddo wordt fasegewijs ontwikkeld. Fase 1 is nagenoeg gereed. De bestrating is aangelegd. Nieuw Gelle fase 2 is in uitvoering. In fase 2 komen 22 woningen. De ontwikkelaar is gestart met het voorbereiden van fase 3 en fase 4.
Siloterrein	Het siloterrein wordt afgerond met negen grondgebonden woningen aan de zijde van de Tuunterstraat. Deze woningen zijn in aanbouw. De woningen worden gebouwd volgens een innovatief bouwconcept. De provincie heeft hier subsidie voor toegekend.
Brinkheurne, terrein Grijsen	De tweede fase van dit plan is in uitvoering. In deze fase kunnen 11 woningen worden gebouwd waarvan de meesten inmiddels klaar zijn.
Vredenseweg 4-6	Op het terrein waar vroeger De Jager Wonen was gevestigd worden 10 woningen gebouwd. Het bestemmingsplan is maart 2021 door de gemeenteraad vastgesteld.
De Rikker	Met de eigenaren van het nu nog niet bebouwde gedeelte van de Rikker heeft het college een overeenkomst gesloten voor de bouw van circa 200 woningen. Het betreft het gebied dat is gelegen tussen de Rikker fase 5b aan de Vredenseweg en de eerder gebouwde delen van de Rikker. De ontwikkelaar en de gemeente zijn nog in gesprek over het bestemmingsplan. Verwacht mag worden hier in 2023 de eerste woningen worden gebouwd.
Terrein Wooldseweg – Kottenseweg	Het betreft een terrein waar vroeger een kolenhandel was gesitueerd. De locatie wordt herontwikkeld voor de bouw van maximaal zes woningen. In 2022 sluiten we een grondexploitatieovereenkomst met de eigenaar en brengen we het bestemmingsplan in procedure.

Financiële positie grondexploitatie

We onderscheiden in het cluster Grondexploitatie drie categorieën:

- Bouwgrond in exploitatie (BIE)
- Faciliterend grondbeleid
- Strategische posities en grondexploitaties in voorbereiding

Voor deze drie groepen gelden verschillende regels over hoe we ze moeten verantwoorden op de balans en over wat in financieel opzicht is toegestaan. We lichten de drie categorieën hierna toe.

Bouwgrond in exploitatie (BIE)

De BIE vormt de kern van het gemeentelijk grondbedrijf

Het gaat om actief grondbeleid, waarmee vaak grote bedragen zijn gemoeid. We voeren de grondexploitatie uit op basis van een vastgesteld bestemmingsplan.

We nemen investeringen in BIE op de balans op als onderhanden werk

Dit betekent dat we erop rekenen dat we de investering terugverdienen uit de verkoop van de bouwgrond die wordt ontwikkeld. Als een complex verliesgevend is, vormen we een verliesvoorziening zodra een verlies zich aandient. Om te kunnen beoordelen of de complexen in de BIE nog winstgevend zijn, rekenen we bij de jaarrekening de actuele stand van zaken bij de complexen door.

De BIE omvatte in 2021 negen complexen

Het gaat om vier complexen voor woningbouw: Eelink, Zonnebrink, Boterstraat en

Pelkpark. En om vijf bedrijventerreinen: complex Parallelweg, Gaxel dienstencentrum, Fortuna, Spoorzone-empacement en Bedrijvenlandgoed Slinge.

Boekwaarde Bouwgrond in exploitatie (BIE)		
Complex	**boekwaarde 1-1-2021**	**boekwaarde 31-12-2021**
Eelink	1.253.933	875.650
Complex Parallelweg	1.261.674	825.877
Gaxel dienstencentrum	175.316	180.568
Zonnebrink	351.707	204.504
Boterstraat	30.202	-/- 123.650
IWO Pelkpark	153.569	-
Fortuna e.o.	286.775	-
Spoorzone emplacement	2.767.593	2.822.935
Bedrijvenlandgoed Slinge	-	563.587
totaal bruto	6.280.769	5.349.471
af: voorziening complexen BIE	1.019.000	874.000
Netto-boekwaarde BIE	5.261.769	4.475.471

Verloop boekwaarde BIE

De boekwaarde van de BIE nam met € 0,8 miljoen af
De boekwaarde was eind 2021 € 4,5 miljoen, op 1 januari 2021 was dit € 5,3 miljoen.

De belangrijkste oorzaken voor de gewijzigde boekwaarde zijn:

- De boekwaarde van Eelink nam met € 0,4 miljoen af. Dit komt door de verkoop van kavels voor € 0,6 miljoen en door een aan de exploitatie onttrokken voordelig resultaat van € 0,2 miljoen;
- De boekwaarde van complex Parallelweg nam met € 0,4 af door uitgifte van een kavel;
- De boekwaarde van Zonnebrink nam € 0,2 miljoen af door een onttrekking aan een bestemmingsreserve die al was gepland toen het complex werd geopend. Daarmee is een deel van de verkoopopbrengst van het schoolgebouw in dit complex in 2008 ten gunste van de grondexploitatie gebracht.
- De boekwaarde Boterstraat nam met € 0,2 miljoen af door de uitgifte van kavels;
- De boekwaarde Pelkpark nam met € 0,2 miljoen af door uitgaven voor woonrijp maken en door de beëindiging van het complex;
- De boekwaarde van Fortuna is met € 0,3 miljoen afgenomen door de verkoop van grond voor € 0,4 miljoen en door het onttrekken van € 0,1 miljoen voordelig resultaat.
- Op 28 januari 2021 zijn het bestemmingsplan en de grondexploitatiebegroting voor het complex Bedrijvenlandgoed Slinge vastgesteld. Vanaf dat moment behoort het complex tot de BIE. De boekwaarde van dit complex bedraagt eind 2021 € 0,6 miljoen. Met dit bedrag neemt de boekwaarde van de BIE toe. De boekwaarde van het complex op zichzelf neemt daarentegen met € 1,4 miljoen af want per 1 januari 2021 stond het complex voor € 2,0 miljoen in de boeken – in de categorie strategische posities en grondexploitaties in voorbereiding. De vermindering komt door de uitgifte van grond voor € 1,8 miljoen getemperd door uitgaven bouwrijp maken van € 0,4 miljoen.
- De voorziening voor verlieslatende complexen is verlaagd in 2021. Daardoor neemt de boekwaarde BIE toe met € 0,1 miljoen. Een specificatie van de verliesvoorziening BIE is opgenomen in het vervolg van deze paragraaf.

Financieel resultaat BIE

Op de complexen in de BIE is een voordelig resultaat van € 452.000 gerealiseerd
Dit resultaat is als volgt opgebouwd:

winstneming Eelink	€	232.000
vrijval verliesvoorziening Eelink	€	248.000
winstneming Zonnebrink	€	39.000
winstneming Boterstraat	€	6.000
resultaat beëindiging Pelkpark	€	5.000
winstneming Fortuna bij beëindiging	€	101.000
	€	631.000
Af:		
toename verliesvoorziening en rente-Kosten Bedrijvenlandgoed Slinge	€	127.000
Toename verliesvoorziening complex Parallelweg	€	52.000
	€	179.000
	€	452.000

Het voordelige resultaat is te danken aan het bestemmingsplan Eelink Noord
De raad heeft 23 september 2021 het bestemmingsplan Eelink Noord vastgesteld. Vanaf dat moment maakt het gebiedsdeel Eelink Noord deel uit van de grondexploitatieberekening Eelink. Het complex Eelink wordt daardoor winstgevend in plaats van verlieslatend. Dat heeft financiële gevolgen:

1. De in het verleden getroffen verliesvoorziening van € 248.000 valt vrij.
2. Het BBV schrijft voor dat winsten op grondexploitaties vrijvallen naar rato van de mate waarin exploitaties zijn gerealiseerd (“Percentage Of Completion / POC). Het "oude deel" van Eelink is grotendeels afgerond en is groter dan Eelink Noord. Dit betekent dat een belangrijk deel van de verwachte winst meteen in 2021 moet worden gerealiseerd. Dat is een bedrag van € 232.000.

Verliesvoorziening BIE

De voorziening voor het Complex Parallelweg wordt verhoogd. Na het actualiseren van de exploitatieberekening wordt verwacht dat het resultaat op dit complex € 52.000 ongunstiger uitvalt.
De voorziening voor Bedrijvenlandgoed Slinge bestaat uit:

de voorziening die al was getroffen in de jaarrekening 2020 onder de categorie “grondexploitaties in voorbereiding”	€	174.000
verhoging in de jaarrekening 2021	€	87.000
	€	261.000

We houden er rekening mee dat een deel van de grond op het terrein enkele jaren

later wordt uitgegeven. In het MPG bij de jaarrekening 2020 werd ervan uitgegaan dat alle grond in 2021 zou worden uitgegeven. De langere looptijd heeft een negatief effect op het financiële resultaat van het complex.

Complex	Stand voorziening 1-1-2021	Toename 2021	Stand voorziening 31-12-2021
Eelink	248.000	-/- 248.000	0
Complex Parallelweg	561.000	52.000	613.000
Pelkpark	210.000	-/- 210.000	0
Bedrijvenlandgoed Slinge	0	261.000	261.000
	1.019.000	-/- 145.000	874.000

Resultaat 2021 ten opzichte van de begroting 2021

Het resultaat blijft achter bij de verwachting

In de begroting 2021 (na tweede financiële prognose) verwachtten we een resultaat van € 547.000 op de complexen Eelink, Fortuna en Bedrijvenlandgoed Slinge (rente). Het resultaat blijft iets achter bij de verwachting. De enigszins tegenvallende uitkomsten bij de actualisering van de grondexploitatieberekeningen Complex Parallelweg en Bedrijvenlandgoed Slinge waren niet voorzien.

Uitgegeven gronden in eigen exploitaties

In 2021 is uitgegeven:

Complex / categorie	kavels	m2
Woningbouw:		
Eelink	2 kavels	6.700
Boterstraat	2 kavels	711
Bedrijventerrein:		
Complex Parallelweg	1 kavel	4.397
Fortuna	2 percelen	4.265
Bedrijvenlandgoed Slinge	1 perceel	18.000

Meerjaren Perspectief grondexploitaties

Jaarlijks actualiseren we de grondexploitatieberekeningen van de BIE

De geactualiseerde exploitatieberekeningen geven actueel inzicht in de financiële resultaten van de gemeentelijke grondexploitaties en vormen de basis voor de risicoanalyse over de actieve projectenportefeuille.

We actualiseren de exploitatieberekeningen bij de jaarrekening omdat de waardering van de grondexploitaties op de balans wordt getoetst aan de actuele berekening. Als uit de actualisering blijkt dat een project verlieslatend is, moeten we in de jaarrekening een verliesvoorziening treffen. De grondexploitatieberekeningen zijn daarom een belangrijk onderbouwend element voor de jaarrekening. Bij de vaststelling van de jaarrekening stellen we voor aan de raad om onder meer in te stemmen met:

- de bij de jaarrekening geactualiseerde grondexploitatieberekeningen en daarmee impliciet in te stemmen met de uitgangspunten die zijn gehanteerd voor het actualiseren van de grondexploitaties;
- het verwerken in de gemeentebegroting 2022 van de wijzigingen in de uitgavenramingen als gevolg van het actualiseren van de exploitatieberekeningen.

Uitgangspunten actualisering grondexploitatieberekeningen bij de jaarrekening 2021

De uitgangspunten voor de actualisering zijn:

- de programma's in kavels en vierkante meters grond die we verwachten uit te geven met een fasering in tijd;

- de grondprijzen waar we van uitgaan;
- de rekenparameters waar we mee rekenen in de exploitatieberekeningen.

Programma Woningbouw

We beschikken op dit moment alleen over uitgeefbare bouwgrond in het complex Eelink. Dit zijn kavels in het duurdere segment. Het bestemmingsplan voor Eelink Noord is in 2021 vastgesteld. Tegen het bestemmingsplan is beroep ingesteld. Het is daardoor onzeker wanneer het bestemmingsplan onherroepelijk wordt. In de fasering is dit voorzichtig benaderd. We gaan uit van uitgifte eind 2022/begin 2023.
In het deel van Eelink waar al gebouwd is, kunnen we in 2022 nog één kavel uitgeven. Alle overige kavels op het bestaande deel van Eelink zijn al uitgegeven.
Woningbouwplanning MPG 2021 in kavels:

complex	totaal	2022	2023
Eelink	1	1	0
Eelink Noord	8	4	4
totaal	9	5	4

Programma bedrijventerreinen en overige in m2

Op het bedrijventerrein aan de Parallelweg is nog een perceel van 1.999 m2 beschikbaar. We verwachten dat dit perceel als één kavel wordt uitgegeven in 2022.
Het bedrijfsperceel op het Bedrijvenlandgoed Slinge is verkocht aan het bedrijf Winterwarm. In 2021 is 18.000 m2 overgedragen aan Winterwarm. De termijn waarop het resterende perceel van 7.551 m2 wordt overgedragen is nog onderwerp van gesprek. In de exploitatieberekening is met maximale voorzichtigheid uitgegaan van 2025. We verwachten dat dit perceel eerder wordt overgedragen.
Voor het bedrijventerrein in de spoorzone (tussen de Parallelweg en het spoor) gaan we uit van een uitgiftetermijn van zes jaar. Er is goede belangstelling voor dit terrein. We verwachten dat de verkoop in 2022 op gang komt.
In het complex Zonnebrink kunnen we nog een kavel met een maatschappelijke bestemming uitgeven. Eind 2021 is met een gegadigde bijna overeenstemming bereikt over de verkoop hiervan. Het lijkt er echter op dat de gevolgde verkoopprocedure niet voldoet aan nieuwe voorwaarden voor gronduitgifte door overheden, die de Hoge Raad aangeeft in een arrest gewezen op 26 november 2021, het arrest Didam.
De kern van het arrest is dat overheden niet langer onroerende zaken exclusief aan één partij te koop kunnen aanbieden. Een overheidslichaam moet bij de verkoop van een onroerende zaak in beginsel gebruik maken van een openbare selectie en daarmee ruimte bieden aan (potentiële) gegadigden om mee te dingen naar deze onroerende zaak. Een overheidslichaam mag in principe dus niet meer één-op-één (onderhandse selectie) een onroerende zaak exclusief aan één partij aanbieden. Een uitzondering op een openbare selectie is mogelijk als op grond van objectieve, toetsbare en redelijke criteria mag worden aangenomen dat er slechts één serieuze gegadigde in aanmerking komt voor de aankoop van de onroerende zaak.
Mogelijk moeten we de verkoopprocedure opnieuw doen. Dit kan tot gevolg hebben dat we een andere afnemer van de kavel vinden. Wij gaan ervan uit dat we de uitgifte van de kavel op Zonnebrink in ieder geval in 2022 afronden.

complex	totaal	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Complex Parallelweg	1.999	1.999					
Bedrijvenlandgoed Slinge	7.551				7.551		
Emplacement Spoorzone	32.659	5.443	5.443	5.443	5.443	5.443	5.443
Zonnebrink (maatschappelijk)	2.268	2.268					
totaal	44.477	9.710	5.443	5.443	12.994	5.443	5.443

Grondprijzen

Eelink

De prijs van de kavel die in verkoop is, is vastgesteld op € 265.000 vrij op naam. In de exploitatieberekening is uitgegaan dat dit de opbrengst van deze kavel wordt. Gelet op de ontwikkeling van grondprijzen in de afgelopen periode wordt de kavel misschien voor een hogere prijs verkocht.
In de exploitatieberekening is voor Eelink Noord gerekend met kavelprijzen die ons in 2021 zijn geadviseerd door de verkopende makelaars. De grondprijzen voor Eelink Noord zijn nog niet vastgesteld. Het is namelijk nog onbekend wanneer de Raad van State uitspraak doet over het beroep dat tegen het bestemmingsplan is aangetekend. Zodra het bestemmingsplan onherroepelijk is starten we met de verkoop van Eelink Noord. Dan worden de grondprijzen ook vastgesteld. Misschien zijn die wat hoger dan de prijzen waarmee we hebben gerekend in de exploitatieberekening. Het financiële resultaat van het complex Eelink wordt dan beter dan de prognose nu aangeeft.

Zonnebrink

De prijs van de kavel voor maatschappelijke doeleinden is € 300.000 (exclusief btw).

Complex Parallelweg

De grondprijs voor het bedrijfsterrein op de vroegere terreinen Leemrijse / Te Siepe aan de Parallelweg is € 125 per m2.

Spoorzone Emplacement

De grondprijzen voor bedrijventerrein op het emplacement zijn gedifferentieerd naar gebiedsdelen en zijn vastgesteld op:

- Noordelijke deel (tussen sporthal en tracé verlengde Dingstraat): € 125 per m2
- Middengedeelte van tracé verlengde Dingstraat tot tegenover Ambachtsstraat: € 125 per m2
- Zuidelijke deel (van overkant Ambachtsstraat tot begrenzing zuidzijde: € 110 per m2

Gaxel Grens/zWork Center (GGC)

De ontwikkeling van het GGC is in 2021 aanbesteed. In de aanbesteding is een grondprijs van € 50 per m2 gehanteerd. De grondprijs is afgestemd met Stadt Vreden, onze partnergemeente in dit project.

Boterstraat en Bedrijvenlandgoed Slinge

In de complexen Boterstraat en Bedrijvenlandgoed zijn alle gronden al verkocht. Het vaststellen van grondprijzen als uitgangspunt in de exploitatieberekening is niet meer relevant bij deze projecten.

Rekenparameters

De grondexploitaties zijn berekend met de volgende rekenparameters:

		MPG
2021	**(MPG 2020)**	
Rekenrente grondexploitatie	1,63%	(1,79%)

Disconteringspercentage berekening
Verliesvoorzieningen 2,0% (2,0%.)
Kostenstijging 2,0% (1,75%)
Opbrengstenstijging 1,0% (1,0%)

Rente- / disconteringspercentages

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft gedetailleerd voor hoe de rente moet worden berekend die we maximaal aan grondexploitaties mogen doorberekenen. Voor Winterswijk was dit in 2021 1,63%. Dit rentepercentage hanteren we ook voor de exploitatieberekeningen.

Verliesvoorzieningen

Wanneer een grondexploitatie verlieslatend is, moeten we een voorziening treffen voor het te voorziene tekort. De verliesvoorziening moet gelijk zijn aan de negatieve Netto Contante Waarde (NCW) van het complex. De NCW wordt berekend met een disconteringspercentage van 2%. De Europese Centrale Bank (ECB) streeft naar een inflatie dichtbij 2%. Het BBV verwijst naar de ECB en schrijft voor dat dit percentage van 2% moet worden gebruikt voor de contante waarde berekening bij verlieslatende complexen.

Kostenstijging / opbrengstenstijging

In grondexploitatieberekeningen wordt rekening gehouden met prijsstijgingen door inflatie. Dit geldt zowel voor de uitgaven als voor de inkomsten. In de berekening is voorzichtigheid ingebouwd doordat we op uitgaven een hogere inflatiecorrectie toepassen dan op inkomsten.

De Europese Centrale Bank streeft naar een inflatie dichtbij 2% in de Eurozone. Op dit streven van de ECB is de parameter 2,0% gebaseerd. Het beleid van de ECB op dit punt is in 2021 gewijzigd. Daarvoor streefde de ECB naar een inflatie onder maar dichtbij 2%. Met de parameter kostenstijging van 2,0% volgen wij de ECB.

De parameter opbrengstenstijging is met gepaste voorzichtigheid op 1,0% gesteld.

Actuele prognose van de resultaten van de totale grondexploitatie

De netto contante waarde van de gezamenlijke exploitaties is toegenomen

De netto contante waarde bedraagt € 759.000. Bij de jaarrekening 2020 was deze prognose € 421.000. Per saldo een verbetering € 338.000.

Winstneming uit grondexploitaties

Het beeld voor de komende jaren ziet er gezond uit met een verwachte winst van € 759.000. Dit verwachte resultaat is niet verwerkt in de meerjarenbegroting 2022-2025. We verwerken winsten uit grondexploitaties pas in de begroting wanneer de grondverkopen die ten grondslag liggen aan de te realiseren winst zijn gedekt door verkoopovereenkomsten. Winstnemingen verwerken we daardoor meestal pas gedurende het jaar van realisatie via een begrotingswijziging in de begroting.

We onttrekken winst gefaseerd over de looptijd aan exploitaties

Per complex nemen we winst naar rato van de mate waarin kosten en opbrengsten zijn gerealiseerd. Deze methode om winst te berekenen is de POC-methode. POC betekent Percentage of Completion. De Commissie BBV heeft aangegeven dat de POC-methode moet worden gehanteerd voor het vaststellen van winsten uit gemeentelijke grondexploitaties.

De voorzieningen voor verlieslatende exploitaties zijn toereikend

Dit blijkt uit de kolom ‘NCW eindsaldo per 31-12-2021 inclusief voorziening’. Het

resultaat van de verlieslatende complexen Parallelweg en Bedrijvenlandgoed Slinge brengen we met inzet van de voorzieningen terug op (afgerond) nul.

De gemeenteraad autoriseert de uitgaven 2022 voor de grondexploitaties

Bij grondexploitaties in exploitatie stelt de raad de grondexploitatiebegroting vast. Met de vaststelling van de grondexploitatiebegroting stelt de raad budget beschikbaar voor de uitgaven voor het project gedurende de gehele looptijd. Een exploitatieberekening onderbouwt de besluitvorming. Tijdens de uitvoering van het project wordt de grondexploitatieberekening jaarlijks geactualiseerd bij de jaarrekening. Als daar aanleiding toe is, actualiseren we een exploitatieberekening tussentijds nogmaals. Bij het actualiseren van exploitatieberekeningen wijzigt in het algemeen de raming van de uitgaven voor het complex. Zodra de gemeenteraad bij het vaststellen van de jaarrekening instemt met de actualisering van de exploitatieberekeningen, stemt de raad ook in met de gewijzigde uitgavenraming. Het eerder beschikbaar gestelde budget wordt vervangen door de geactualiseerde raming.

In de begroting 2022 zijn budgetten opgenomen voor de uitgaven voor de grondexploitaties in 2022

Deze budgetten zijn in eerste instantie gebaseerd op de exploitatieberekeningen uit de jaarrekening 2020. In de eerstvolgende wijziging van de begroting 2022 worden deze budgetten gewijzigd conform de ramingen van de uitgaven voor 2022 volgens de geactualiseerde exploitatieberekeningen in nu voorliggende jaarrekening.

De in 2022 geplande uitgaven voor de grondexploitaties zijn:

Complex	Uitgaven 2022 in €
12 Eelink	433.000
15 Complex Parallelweg	39.000
19 Gaxel dienstencentrum	80.000
20 Zonnebrink	78.000
21 Boterstraat	117.000
60 Spoorzone	66.000
91 Bedrijvenlandgoed Slinge	393.000
Totaal	1.206.000

De grootste kostenposten waarmee rekening is gehouden zijn:

- 12 Eelink – bouwrijp maken Eelink Noord
- 21 Boterstraat – woonrijp maken
- 91 Bedrijvenlandgoed Slinge – afronden bouwrijp maken

De prognose per complex is als volgt:

Complex	boekwaarde 31-12-2021	uitgaven na 2021	opbrengsten na 2021	eindjaar exploitatie	NCW eindsaldo exploitatie per 31-12-2021	NCW eindsaldo per 31-12-2021 inclusief voorziening
Grondexploitatie in exploitatie						
12 Eelink	875.650	1.124.690	2.219.377	2023	199.395	199.395
15 complex Parallelweg	825.877	39.267	253.625	2022	-612.727	273
19 Gaxel dienstencentrum	180.568	184.510	373.650	2023	-205	-205
20 Zonnebrink	204.504	78.470	304.500	2022	17.070	17.070
21 Boterstraat	-/- 123.650	116.664	-	2022	8.825	8.825
61 Spoorzone	2.822.935	318.480	3.801.885	2027	532.852	532.852
91 Bedrijvenlandgoed Slinge	563.587	453.646	793.800	2025	-260.699	301
Totaal	**5.349.471**	**2.315.727**	**7.746.837**			**758.511**

Risicoanalyse en weerstandscapaciteit

Gemeenten moeten de risico's voorvloeiend uit de grondexploitaties kunnen opvangen. Hiervoor is weerstandscapaciteit nodig. De weerstandscapaciteit wordt bepaald door de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om tegenvallers op te vangen zonder dat het nodig is de begroting of het beleid aan te passen. Het risico dat de gemeente loopt bij de grondexploitaties kunnen we op twee manieren benaderen:

1. Het risico dat de resultaten uit de grondexploitaties lager uitvallen dan wordt verwacht, waarbij nog wel kan worden uitgegaan van een positief resultaat;
2. Het risico dat de toekomstige inkomsten niet voldoende zijn om de gemaakte kosten goed te maken met als gevolg dat verlies wordt geleden.

De algemene reserve van de gemeente dient als bron voor het weerstandsvermogen.

De relatie tussen risico's en weerstandscapaciteit hangt samen met het belang dat de gemeente heeft om een positief saldo uit de grondexploitaties te halen. Wanneer verwachte positieve saldi uit grondexploitaties op voorhand worden ingezet om ontwikkelingen te financieren, dan zal er een grotere risicoreservering gemaakt moeten worden. In Winterswijk worden de resultaten uit grondexploitaties niet verwerkt in de meerjarenbegroting.

In het jaar waarin duidelijk wordt dat een verlies gaat optreden, moet het verlies worden verwerkt in de jaarrekening door een verliesvoorziening te treffen. Dit beoordelen we per complex. Tekorten moeten worden afgedekt in het jaar waarin ze voorzienbaar worden. Winsten moeten worden genomen naarmate projecten zijn gerealiseerd. Ook dit moet per project worden beoordeeld.

Het verwachte resultaat van de geactualiseerde grondexploitaties in de BIE is berekend op € 0,8 miljoen positief. Het beeld van de grondexploitaties is gezond. Het risico zoals beschreven onder punt 1 is actueel.

Bij de jaarrekening hebben we een inventarisatie gemaakt van de risico's in de grondexploitaties. De risico's zijn beschreven. We hebben beoordeeld wat de kans is dat de risico's zich voordoen en wat de impact is. De omvang van de gezamenlijke risico's hebben we bepaald met een kansberekening. Het is immers niet waarschijnlijk dat alle risico's zich op hetzelfde moment en in volle omvang voordoen. De kansberekening is uitgevoerd met een MonteCarlo Analyse. De MonteCarlo Analyse geeft aan dat voor de actuele grondexploitaties een weerstandsvermogen van € 300.000 voldoende is.

Faciliterend grondbeleid

Bij faciliterend grondbeleid is sprake van grondexploitaties door derden

De gemeente is in dit geval geen eigenaar van de gronden, maar werkt mee aan de ontwikkeling van projecten. De kosten verhalen we op de (particuliere) ontwikkelaar van de gronden. Hiervoor sluiten we exploitatieovereenkomsten met ontwikkelaars.

De boekwaarde van het faciliterend grondbeleid valt op de balans onder Overige vorderingen

Het gaat hierbij dan om vorderingen die we op ontwikkelaars hebben. De plannen van het faciliterend grondbeleid (ook wel "particuliere exploitaties" genoemd) hebben we in deze paragraaf toegelicht onder de kop Planontwikkeling particulier initiatief.

Boekwaarde in overige vorderingen (faciliterend grondbeleid)		
Complex	Boekwaarde 1-1-2021	Boekwaarde 31-12-2021
Arrisveld	212.717	2.954
Vredenseweg 4	5.401	7.572
Terrein Wooldseweg Kottenseweg		1.155
Afwikk. diverse complexen	-/- 24.500	-/- 27.500
De Rikker		-/- 38.438
Autopalace	-/- 22.000	-/- 3.124
Siloterrein	-/- 721	-/- 721
Meddo Nieuw Gelle	-	-/- 3.793
Brinkheurne/ Grijsen	-	-
Boekwaarde faciliterend grondbeleid	170.897	-/- 61.895

Strategische posities en grondexploitaties in voorbereiding

Met strategische posities en grondexploitaties in voorbereiding willen we grondexploitatie bedrijven

Bijvoorbeeld in de (verre) toekomst. Deze gronden nemen we op de balans op onder de materiële vaste activa (MVA) en, voor zover het gaat om na 2016 gemaakte voorbereidingskosten, onder de immateriële vaste activa (IVA).

Bij strategische posities mogen we de financieringsrente - anders dan bij actieve grondexploitaties (BIE) - niet bijschrijven op de boekwaarde.

Het complex Bedrijvenlandgoed Slinge is geen grondexploitatie in voorbereiding meer. Dit complex is in 2021 een actieve grondexploitatie geworden na de vaststelling van het bestemmingsplan voor het terrein.

Het pand Weurden 2-4 is in 2021 als strategische positie aangekocht voor de ontwikkeling van het project Wooow.

Boekwaarde complexen in materiële vaste activa		
Complex	**Boekwaarde 1-1-2021**	**Boekwaarde 31-12-2021**
Narcisstraat Transformatie	849.680	821.835
Bedrijvenlandgoed Slinge	1.775.929	-
Weurden 2-4	-	500.694
Weurden panden nrs. 8 t/m 14 (vm. Expert en Aldi)	834.701	811.515
totaal bruto	3.460.310	2.134.044
af: voorziening complexen in vaste activa	438.000	212.000
Netto-boekwaarde in vaste activa	3.022.310	1.922.044
Boekwaarde complexen in immateriële vaste activa		
Complex	boekwaarde 1-1-2021	boekwaarde 31-12-2021
Bedrijvenlandgoed Slinge	225.696	-
Netto-boekwaarde in vaste activa	225.696	-

Geopende en beëindigde complexen

We hebben complexen geopend en beëindigd

Het complex Bedrijvenlandgoed Slinge is in 2021 een actieve grondexploitatie geworden. Dit lichtten we eerder in deze paragraaf toe.

Bij de actieve grondexploitaties zijn twee complexen in 2021 beëindigd: Pelkpark en Fortuna.

Bij Pelkpark waren de gronden al in 2019 uitgegeven. In 2021 is het woonrijp maken afgerond. Op het bedrijventerrein Fortuna zijn de laatste percelen bedrijventerrein uitgegeven.

Paragraaf H Algemene middelen

Algemene middelen zijn die middelen die de gemeente ontvangt om haar plannen uit te voeren.
In 2021 hebben we in totaal € 103 miljoen aan middelen ontvangen.

Het grootste deel van deze middelen is de algemene uitkering en bijzondere uitkering (€ 77,5 miljoen).
Uiteindelijk hebben we hier minder ontvangen dan begroot. Het grootste deel komt door een lagere Tozo bijdrage.
Hier tegenover staan ook minder uitgaven, waardoor dit per saldo budgetneutraal is.

Omschrijving (bedragen *1000)	Jaarrekening 2020	Begroting 2021	Jaarrekening 2021
Algemene uitkeringen en bijzondere uitkering	77.457	78.975	77.562
Lokale heffingen en leges	15.003	15.974	15.697
Dividend en rente	3.086	390	458
Overige inkomsten	9.415	9.130	9.411
Totaal algemene middelen (excl. Reserves)	104.961	104.469	103.128
Onttrekkingen Reserves	6.485	7.203	7.400
Totaal algemene middelen (incl. Reserves)	111.446	111.672	110.528

Paragraaf I Integriteit

Inleiding

Integriteit is belangrijk voor een organisatie als de gemeente. We gaan zorgvuldig om met gemeenschapsgeld, vertrouwelijke informatie en belangen van inwoners. In deze paragraaf maken we onderscheid tussen de integriteit van politieke ambtsdragers en de integriteit van ambtenaren. De politieke ambtsdragers zijn de raadsleden, de wethouders en de burgemeester.

Integriteit politieke ambtsdragers

De integriteit van politieke ambtsdragers is voor een deel wettelijk geregeld. De Gemeentewet bevat bepalingen over verboden handelingen en het niet deelnemen aan stemmingen. Artikel 2:4 van de Algemene wet bestuursrecht schrijft voor dat elk bestuursorgaan zijn taak zonder vooringenomenheid vervult. We zorgen ervoor dat er bij een politieke keuze geen sprake is van een persoonlijk belang van een ambtsdrager.

Andere regels en procedures

Naast de wet zijn er ook andere gemeentelijke procedures en regels van toepassing, namelijk:

- de ‘Gedragscode voor politieke ambtsdragers van de gemeente Winterswijk’ (vastgesteld door de gemeenteraad op 26 januari 2012);
- het ‘Stappenplan onderzoek en registratie integriteitsschendingen politieke ambtsdragers’ (vastgesteld door de gemeenteraad op 31 oktober 2012). Met dit stappenplan handelen we mogelijke vermeende of echte schendingen van de integriteit door politieke ambtsdragers zorgvuldig af;
- een zogenaamde integriteitstoets voor politieke ambtsdragers (het presidium stemde op 25 juni 2012 in met de introductie hiervan). Het doel van de integriteitstoets is om problemen juist te voorkomen.

Voorbeelden van de praktische toepassing

- Voordat de nieuwe collegeleden worden benoemd laten we een integriteitsscan uitvoeren;

- De wijzigingen in nevenfuncties van de politieke ambtsdragers maken we steeds direct openbaar;
- In het introductieprogramma van de raad is een bijeenkomst over integriteit opgenomen;
- In de B&W-nota's besteden we onder het kopje 'integriteitstoets' standaard aandacht aan dit onderwerp.

Integriteit ambtenaren

De Ambtenarenwet verplicht het college 'een integriteitsbeleid te voeren dat is gericht op het bevorderen van goed ambtelijk handelen en dat in ieder geval meer dan voldoende aandacht besteedt aan het bevorderen van integriteitsbewustzijn en aan het voorkomen van misbruik van bevoegdheden, belangenverstrengeling en discriminatie'. In het voortgangsgesprek is integriteit één van de gespreksonderwerpen.
Op gemeentelijk niveau is de integriteit van ambtenaren beschreven in het personeelshandboek van de gemeente Winterswijk. In dit handboek staan de lokale regelingen voor de ambtenaren bij de gemeente Winterswijk. Deze regelingen vormen een aanvulling op de Cao Gemeenten, waarin de rechten en plichten van ambtenaren geregeld zijn. De basisregel is dat de ambtenaar zich gedraagt zoals van een goed ambtenaar wordt verwacht. Er wordt een afzonderlijke regeling Integriteit toegevoegd aan ons personeelshandboek. Nieuwe onderwerpen zijn de vernieuwde gedragscode, normen en waarden, geheimhouding en privacy, sociale media, kwetsbare functies en integriteit bij uitdiensttreding.
Verder zijn er voor onze medewerkers regelingen over onder meer:

- het aannemen van geschenken en gelden;
- nevenwerkzaamheden;
- de af te leggen eed of belofte;
- gedragscode
- een integriteitsverklaring voor externen
- omgang bedrijfsmiddelen
- ongewenst gedrag
- vertrouwenscommissie
- een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG).

Externe medewerkers (niet-ambtelijk personeel) zijn verplicht onder andere een integriteits- en geheimhoudings-verklaring te ondertekenen (volgens een collegebesluit van 21 april 2015).
De volgende gemeentelijke regelingen zijn ook van kracht:

- de Integriteitsregeling gemeente Winterswijk (collegebesluit van 6 mei 2008). In deze regeling is een gedragscode voor ambtelijke integriteit opgenomen;
- de Regeling openbaarmaking nevenwerkzaamheden en/of financieel belang Winterswijk (collegebesluit van 9 september 2008) en de Regeling openbaarmaking nevenwerkzaamheden en/of financieel belang ambtenaren van de griffie (raadsbesluit van 30 oktober 2008). In deze regelingen is voor een beperkt aantal ambtenaren de openbaarmaking van nevenwerkzaamheden en/of een financieel belang nader geregeld;
- de Regeling melding vermoeden misstanden 2017 (collegebesluit van 31 oktober 2017). Dit is de klokkenluidersregeling van de gemeente;
- het Reglement Vertrouwenscommissie 2013 en de Klachtenregeling ongewenst gedrag voor de decentrale overheid 2013. Beide regelingen zijn door het college vastgesteld op 29 januari 2013.

Paragraaf J Covid-19

Inleiding

Het jaar 2021 stond, evenals 2020, in het teken van Covid-19. Omdat Covid-19 niet aan één programma of onderdeel is toe te rekenen, is besloten om deze paragraaf op te nemen. Hierin lichten we overzichtelijk en integral toe welke gevolgen Covid-19 voor de gemeente heeft (gehad). We beschrijven ook welke maatregelen, activiteiten en werkzaamheden we hebben genomen en wat dit heeft gekost. In de vier afzonderlijke programma's van het jaarverslag ziet u welke effecten Covid-19 op onze plannen en activiteiten had.

Algemeen

We voerden het Taskforce plan 100%Winterswijk Van Herstel naar Beter uit
Op 14 mei 2020 stelde de gemeenteraad het Taskforce plan 100%Winterswijk unaniem vast. Voor de duur van drie jaar (2020 tot en met 2022) heeft de raad hiervoor een incidenteel budget van € 2,5 miljoen beschikbaar gesteld.
De raad verhoogde het incidentele Taskforce budget met € 1 miljoen
Op 22 april 2021 heeft de gemeenteraad besloten het incidentele budget met € 1 miljoen op te hogen tot totaal € 3,5 miljoen. Met het Taskforce plan anticipeert en reageert de gemeente Winterswijk op de crisis. Hierbij zijn zowel de economische als maatschappelijke effecten betrokken.
Op korte termijn richtte het Taskforce plan zich op het beperken van de schade
En op langere termijn richt het plan zich op het stimuleren van het lokale en regionale economische en sociaal-maatschappelijke herstel. Net als in 2020 is de Taskforce aan de slag gegaan met de uitvoering van het plan. In 2021 is de gemeenteraad via enkele updates aan de raad geïnformeerd over de verschillende verstrekkingen.

Korte termijn effecten op de gemeente

We hebben geprobeerd de gevolgen van de coronacrisis te verzachten
Hieronder ziet u een overzicht van onze toekenningen, verstrekkingen, naar voren gehaalde investeringen en overige acties (de bedragen zijn afgerond):

- Verstrekkingen (centrum)ondernemers / detailhandel / horeca / warenmarkt:
    - De Stichting Ondernemingsfonds Centrum Winterswijk / ABH City vereniging heeft een bijdrage van € 4.015 ontvangen voor de realisatie van een online platform met webshops.
    - De raad heeft op 25 februari 2021 de wijzigingsverordeningen Reclamebelasting 2021, Marktgelden 2021 en Precariobelasting 2021 vastgesteld. Daarmee zijn in 2021 geen reclamebelasting en precariobelasting op terrassen geheven en in de eerste twee kwartalen van 2021 geen marktgelden. Op 23 september 2021 heeft de raad besloten ook over de resterende kwartalen van 2021 geen marktgelden te heffen.
    - Boogie Woogie en de Protestantse Gemeente Winterswijk hebben een vergoeding ontvangen van totaal € 656 voor het beschikbaar stellen van hun toiletvoorziening aan Marktkooplieden in de periode dat de horeca verplicht gesloten was.
    - Het college heeft op 9 februari 2021 besloten een compensatie toe te kennen van maximaal € 540 aan ondernemers die over 2020 reclamebelasting hebben betaald.
    - Op dezelfde datum heeft het college besloten een eenmalige stimuleringsbijdrage van € 750 toe te kennen aan bedrijven die op 2 januari 2021 geheel of gedeeltelijk verplicht dicht zaten als gevolg van de door het Rijk opgelegde coronamaatregelen.

- Op 11 maart 2021 heeft de raad besloten renteloze leningen te verstrekken aan Winterswijkse ondernemers die door de gevolgen van de Covid-19 crisis getroffen zijn. Hiervoor is in eerste instantie een krediet van maximaal € 500.000 beschikbaar gesteld. Dit budget is door de raad op 22 april 2021 opgehoogd tot € 1 miljoen. Op 23 september 2021 heeft de raad besloten de indieningstermijn voor het aanvragen van de renteloze leningen te verlengen tot en met 30 september 2021. Uiteindelijk zijn er 42 aanvragen ontvangen, waarvan er 37 zijn gehonoreerd. Het gehonoreerde bedrag is € 586.000.
- Koninklijke Horeca Nederland, afdeling Winterswijk heeft een financiële bijdrage van € 2.000 ontvangen voor de organisatie van een banenborrel op 5 juli 2021.

- Verstrekkingen toeristische sector:
  - Op 17 december 2020 heeft de raad besloten de legesverordening toeristenbelasting 2020 aan te passen waardoor de forfaits voor campings, bed & breakfast en groepsaccommodaties zijn verlaagd. Door deze wijziging zijn de inkomsten uit de toeristenbelasting 2020, ontvangen in 2021, lager uitgevallen en ten laste van het Crisis- en herstelbudget gebracht.
  - Aan de Stichting Winterswijk Marketing (100% Winterswijk) is een subsidie van € 250.000 beschikbaar gesteld als extra impulsbijdrage voor de city- en regiomarketing over de jaren 2020 tot en met 2022.
- Verstrekkingen Cultuur:
  - Aan zalencentrum Reuselink en de Stichting Sinterklaas Activiteiten Winterswijk is een bijdrage verstrekt van € 3.500 voor de organisatie van een Sint & Piet Drive Thru in 2020. Dit bedrag is in 2021 betaald.
  - Aan Actief Winterswijk is een bijdrage gegeven van maximaal € 6.000 voor de organisatie van het Actief Winterswijk Kerstballenspektakel op 20 december 2020. Hiervan is € 2.325 betaald in 2021.
  - Instituut voor Kunst en Cultuur “Boogie Woogie” heeft een bijdrage ontvangen van € 10.038,16 voor de investering in apparatuur voor de livestreaming van concerten.
  - Op 13 april 2021 heeft het college besloten theater De Storm een subsidie te verstrekken van € 102.908 voor veiligheids- en duurzaamheidsmaatregelen.
  - De Bibliotheek Oost Achterhoek heeft € 4.000 ontvangen als extra bijdrage over 2020.
  - Aan de samenwerkende Muziekverenigingen Winterswijk is een bedrag van € 12.203,85 beschikbaar gesteld voor het opnemen en monteren van een digitaal Koningsdagconcert in 2021.
  - Aan de Bibliotheek Oost Achterhoek is een bijdrage van € 4.000 toegekend vanwege gemiste inkomsten van onder andere leengelden;
  - Aan de Vereeniging Volksfeest is een bijdrage van € 16.000 toegekend voor de Winterswijkse Corsobouwers en Dahliatelers vanwege gemiste inkomsten en doorlopende vaste lasten.
  - De organisatoren van het herdenkingsconcert ontvingen een bijdrage van € 2.480 voor het digitaal opnemen, monteren en streamen van het herdenkingsconcert op 4 mei 2021.

- De Samenwerkende Muziekverenigingen Winterswijk hebben een bijdrage van € 35.183 ontvangen voor het noodzakelijke onderhoud van muziekinstrumenten.
- Aan de Stichting Venemansmolen is een bijdrage toegekend van € 1.000 vanwege gemiste inkomsten over 2020.
- Vereniging 'Het Museum' heeft eenmalig € 5.000 ontvangen voor het digitaliseren van (een deel van) hun collectie.
- Diverse verenigingsgebouwen (Emma Ratum, Juliana Woold, Wilhelmina Kotten, Eendracht Meddo, Marijke Henxel en Elbekurkie) hebben een stimuleringsbijdrage van € 5.000 ontvangen. Hetzelfde bedrag heeft ook Stichting Ontmoetingscentrum Senioren Winterswijk gekregen voor 't Gasthuus.
- Aan Stichting 'De Panoven Meddo' is een eenmalige bijdrage verstrekt van € 1.000 vanwege gemiste inkomsten over 2020.
- Muziekvereniging Excelsior heeft € 893,25 ontvangen voor Excelsior's Muziekfestival, een jeugdconcert dat op 20 juni 2021 live en digitaal is uitgezonden.
- De Bibliotheek Oost Achterhoek heeft € 4.000 ontvangen voor het verzorgen van gratis lidmaatschap voor jeugd over de periode 1 juli t/m 31 december 2021.
- Aan de Vereeniging Volksfeest is een bijdrage van € 10.000 toegekend voor de extra kosten van de organisatie van het evenement Corso in het Park.
- Aan zalencentrum Reuselink en de Stichting Sinterklaas Activiteiten Winterswijk is een bijdrage verstrekt van € 3.500 voor de organisatie van een Sint & Piet Drive Thru op zondag 28 november 2021.
- Instituut voor Kunst en Cultuur "Boogie Woogie" heeft over 2020 en 2021 een extra subsidie ontvangen van totaal € 75.000 om de gevolgen van de coronacrisis op te vangen.

- Verstrekkingen Sport:
  - We hebben het verzoek van de Werkgroep Sport om kwijtschelding van de financiële bijdrage van sportverenigingen over 2021 gehonoreerd. Dat betekent dat de sportverenigingen ook over 2021 de € 75.000 niet hoefden bij te dragen.
  - Penta Winterswijk heeft een bijdrage van € 5.000 ontvangen voor de kosten die ze maakten om hun leden aan het gymen en dansen te houden.
  - Stichting Zwembaden Winterswijk heeft een extra subsidie ontvangen van € 66.066 voor de noodzakelijke vervanging van de circulatiepompen van het recreatiebad, vervanging van de huidige PLC-besturing door DDC-regelapparatuur, het ombouwen van de regelkast RK2, het vervangen van druksensoren buffers en het vervangen van de frequentieregelaar voor de pompen en flowsensor van het wedstrijdbad.
- Verstrekkingen Onderwijs:
  - CBS de Bataaf ontving een financiële bijdrage van € 10.046 omdat ze kwetsbare kinderen hebben opgevangen tijdens de gedwongen sluiting van de basisscholen;
  - Het GKC heeft een financiële bijdrage van € 9.905 ontvangen voor het project "vraag het de oud-leerling" waarbij oud-leerlingen worden

ingezet als vraagbaak voor leerlingen die op bepaalde vakken extra ondersteuning of begeleiding nodig hebben als gevolg van de coronacrisis en het thuisonderwijs;
    - Basisschool 't Kempken uit Meddo heeft een vergoeding van € 2.028 gekregen voor de aanschaf van enkele Chromebooks en CO2 meters.
- Verstrekkingen overig:
    - De EHBO-vereniging Winterswijk heeft een bijdrage van € 2.059 ontvangen vanwege gemiste inkomsten over 2020. Met de bijdrage zorgt de vereniging ervoor dat de vrijwilligers betrokken blijven. Dit bedrag is in 2021 betaald.
    - We kenden verhuurders van gemeentelijke panden die getroffen zijn door de coronacrisis is in 2021 compensatie van huur toe voor de perioden dat zij verplicht gesloten waren.
    - In 2021 is voor een bedrag van € 188.333 aan extra capaciteit ingezet op de terreinen Communicatie, Toezicht & Handhaving, Bouwen en Vergunningverlening.
    - Op 22 april 2021 besloot de raad het Crisis- en herstelbudget op te hogen met € 1 miljoen, waarvan maximaal € 0,5 miljoen ingezet wordt voor het verstrekken van de hierboven genoemde renteloze leningen aan Winterswijkse ondernemers.
    - Het college heeft op 30 maart 2021 besloten de bestedingstermijn van de 100% Winterswijk cadeaubon te verlengen tot en met 31 augustus 2021. Hiervan is in 2021 € 38.482 uitgekeerd.
    - Voor de inrichting van de corona teststraat in Winterswijk en onder andere de huur van rijplaten is een bedrag van € 1.232 betaald.
    - Aan de Winterswijkse Speeltuinvereniging is een stimuleringsbijdrage van € 1.500 per speeltuin toegekend.
    - Er is een bedrag van € 1.045 uitgegeven aan het beschermen/afschermen van gevels in het centrum tijdens de invoering van de avondklok.
    - Aan de Stichting Socorro is een eenmalige bijdrage verstrekt van € 7.500 vanwege gemiste inkomsten over 2020.
    - Stichting Present ontving over 2021 een eenmalige extra subsidie tot een bedrag van € 5.000 ter dekking van minder inkomsten .
    - Het Sociaal Team heeft een budget van € 2.000 ontvangen om activiteiten in het kader van Burendag 2021 financieel te ondersteunen.
    - Het Sociaal Team heeft ook een budget van € 2.509 gekregen voor het organiseren van een Fortnite- en FIFA-toernooi in de kerstvakantie.

In 2021 is een totaalbedrag van € 2.058.837 ten laste van het Crisis- en herstelbudget geboekt.

Verwachte lange termijn effecten op de gemeente en visie

Incidentele budgetten voor het Crisis- en herstelplan 2.0

We verwachten dat Covid-19 ook in 2022 nog (beperkt) effect heeft. Daarom zijn bij het vaststellen van de Programmabegroting 2022 – 2025 al enkele incidentele budgetten opgenomen met een totaalbedrag van € 450.000. Het gaat hierbij vooral om specifiek benoemde doelen, namelijk:

- Stimuleringsmaatregelen die zowel de landbouw, als de natuur ten goede komen € 50.000
- De crisisbijdrage sport schrappen voor 2022 € 75.000

- Uitvoeren van een cadeaubonnenactie voor 100% Winterswijk € 50.000
- Verlagen lokale lasten voor ondernemers, zoals ook in 2021 is gedaan € 250.000
- Overige doelen € 25.000

Totaal van de financiële effecten

We ontvingen een incidenteel budget en diverse compensaties
Het is duidelijke dat de Covic-19 crisis naast maatschappelijke effecten ook financiële effecten heeft. De gemeenteraad stelde voor een periode van drie jaar een incidenteel budget beschikbaar van totaal € 3,5 miljoen. Daarnaast kenden de Rijksoverheid en landelijke steunmaatregelen diverse compensaties aan ons toe.
Toelichting op de financiële gevolgen
Hieronder lichten we een aantal belangrijke financiële gevolgen toe die de Covid-19 crisis heeft (gehad). In de tabel aan het eind van deze paragraaf ziet u een totaaloverzicht.

a. Lasten van het Crisis- en herstelbudget van € 3,5 miljoen
In het onderdeel'Korte termijn effecten op de gemeente somd én we op welke maatregelen we hebben bekostigd uit het Crisis- en herstelbudget. In 2021 is een bedrag van € 2.058.837 ten laste van het Crisis- en herstelbudget geboekt.
b. Lasten en lagere baten ten laste van overige budgetten
Naast de uitgaven die gedekt zijn uit het Crisis- en herstelbudget maakten we ook andere Covid-19 gerelateerde kosten. Deze zijn geboekt en verantwoord binnen de reguliere programma's. Denk bijvoorbeeld aan de bedragen die we betaalen aan de sociale dienst Oost Achterhoek in het kader van de Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandige Ondernemers (Tozo) en de Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK).
c. Ontvangen Rijkscompensatie Ministerie Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft meerdere compensaties 'Coronacrisis medeoverheden' beschikbaar gesteld aan de gemeenten.
Via de Decembercirculaire gemeentefonds 2020 ontvingen we een compensatie met een totaalbedrag van € 527.000. Deze compensatie heeft gedeeltelijk betrekking op 2021 en op de onderwerpen (impuls) re-integratie, gemeentelijk schuldenbeleid, bijzondere bijstand, cultuur en Tweede Kamerverkiezingen
In maart 2021 is een compensatie vanuit de Rijksoverheid aangekondigd. Dit gaat voor Winterswijk om een bedrag van € 415.890 voor de volgende onderwerpen: regeling Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK), begeleiding kwetsbare groepen, bestrijden eenzaamheid ouderen, afvalverwerking, perspectief Jeugd en Jongeren 2020, perspectief Jeugd en Jongeren 2021, jongerenwerk, jeugd, mentale ondersteuning jeugd, activiteiten en ontmoetingen jeugd en vergoeding ouders.
Via de Septembercirculaire gemeentefonds 2021 is een compensatie vanuit de Rijksoverheid toegezegd voor de jaren 2021 en 2022. Voor 2021 gaat het voornamelijk om de regeling Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK). Het gaat voor 2021 om een totaalbedrag van € 420.000 (en voor 2022 om een bedrag van € 159.000).

d. Ontvangen bijdrage Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
We hebben in 2021 ook gebruik gemaakt van de Rijksregeling Tegemoetkoming Verhuurders Sportaccommodaties (TVS). We ontvingen Van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over het eerste kwartaal een bedrag van € 106.127 en over het tweede kwartaal een bedrag van € 67.605.
e. Ontvangen bijdrage Ministerie van Justitie en Veiligheid
Van het Ministerie van Justitie en Veiligheid hebben we een bedrag van € 2.548 ontvangen op grond van de regeling Tijdelijke ondersteuning voor toezicht en handhaving. Dit is een specifieke uitkering voor de extra inzet van toezichthouders en handhavers.

Rechtmatigheid en risico's

De rechtmatigheid en risico's zijn zo goed mogelijk afgedekt
In 2021 hebben we diverse Covid-19 gerelateerde betalingen en boekingen gedaan. Specifiek aandachtspunt hierbij is de rechtmatige besteding van die middelen. We onderscheiden hierin drie categorieën:
a. Verklaringen door derden
Voor een deel van de verantwoording van Covid-19 gerelateerde kosten zijn we voor de rechtmatigheid afhankelijk van de verklaring die derden leveren. Bijvoorbeeld door de gemeente Hengelo voor de verstrekkingen van de Tozo-uitkeringen via de ROZ-groep.
b. Subsidies en bijdragen ten laste van het Crisis- en herstelbudget
Ook voor een aantal betalingen ten laste van het Crisis- en herstelbudget geldt dat niet altijd een concrete prestatie aan te tonen is. Zo zijn er soms forfaitaire betalingen gedaan. Niet van alle betalingen is een verantwoording gevraagd.
Van andere verstrekkingen is wel een verantwoording overgelegd door de ontvangers.
In 2021 zijn enkele extra subsidies verleend, zoals aan het Instituut voor Kunst en Cultuur "Boogie Woogie", Bibliotheek Oost-Achterhoek en de Stichting Winterswijk Marketing. Voor alle subsidies geldt dat de definitieve subsidievaststelling over 2021 volgt in 2022.
De jaarlijkse subsidies aan een aantal grotere gesubsidieerde instellingen zijn in 2021 volgens de programmabegroting 2021 verleend. Er heeft een check plaatsgevonden in hoeverre de rechtmatigheid van de subsidieverlening afhankelijk is van subsidievoorwaarden en de te leveren prestaties. Als gevolg van de Covid-19 crisis zijn deze prestaties immers niet in alle gevallen behaald. Bij de subsidieverlening aan deze grotere instellingen bleek geen relatie te bestaan met de prestaties, waardoor geen sprake is van onrechtmatigheid bij de subsidieverlening.
We hebben ons ingezet zoveel mogelijk zekerheid te krijgen over de rechtmatige besteding van de bijdragen en betalingen die we gedaan hebben. De inspanningen waren daarbij in verhouding tot de hoogte van het bedrag.

Inzet van de ambtelijke organisatie

Onze organisatie heeft in 2021 naar schatting ruim 6.500 uur aan Covid-19 besteed
Er is tijdens de Covid-19 crisis een groot beroep gedaan op de ambtelijke organisatie. Op verzoek van de VNG hebben we onze medewerkers gevraagd naar het aantal uren dat zij besteed hebben aan Covid-19 gerelateerde zaken. Dit is een schatting, omdat dit niet exact is bijgehouden. Uit deze schatting blijkt dat er ruim 6.500 uren aan besteed zijn.
Grofweg is daarin een aantal groepen te onderscheiden, zoals onder andere:
- Bestuur en ondersteuning (bestuurlijk contacten burgemeester en wethouders binnen de VNOG, de Regio Achterhoek en de contacten met getroffen sectoren en

bedrijven, gemeentelijk beleidsteam, managementteam, Taskforce economie etc.)
- Ondersteunende en faciliterende afdelingen (zoals de (facilitaire) inrichting van de gemeentelijke gebouwen, de ondersteuning van het digitale werken door Team Automatisering, HR, belastingen, financieel beheer enzovoort)
- Vergunningverlening en Handhaving (het opstellen en handhaven van Covid-19 regels)
- Dienstverlenende teams (zoals Burgerzaken, KCC) en teams die direct contacten hebben met burgers, verenigingen en instellingen (zoals KCC, Mens & Maatschappij, Sociaal Team, jongerenwerk, ZOOV Beheer, belastingen enzovoort).

Het gevolg: stagnatie in de realisatie van bestuurlijke ambities
De ambtelijke inzet voor Covid-19 ging ten koste van andere werkzaamheden. Die zijn daardoor blijven liggen of doorgeschoven. Dit heeft geleid tot enige stagnatie in de realisatie van bestuurlijke ambities. Alleen op het gebied van communicatie, toezicht en handhaving, vergunningverlening en jongerenwerk is éxtra ingehuurd of is (tijdelijke) urenuitbreiding gegeven.

Financiële jaarrekening 2021

Balans

Balans

De niet uit de balans blijkende verplichtingen bedragen € 131 miljoen. Het grootste deel betreft verplichtingen naar het Waarborgfonds Sociale Woningbouw en inkoopcontracten.

ACTIVA (bedragen * € 1.000)	31-12-2021	31-12-2020	PASSIVA (bedragen * € 1.000)	31-12-2021	31-12-2020
Vaste activa			**Vaste passiva**		
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	1.529	773	Algemene reserve	48.110	50.322
Kosten onderzoek en ontwikkeling	0	226	Bestemmingsreserves	6.157	9.328
Immateriële vaste activa	**1.529**	**999**	**Gerealiseerd resultaat**	**2.972**	**-1.540**
			Eigen vermogen	**57.238**	**58.110**
Materiële vaste activa met economisch nut	70.625	71.470			
Mat. Vaste activa waar heffing tegenover staat	27.458	27.868			
Materiële vaste activa met maatschappelijk nut	29.926	29.025			
Materiële vaste activa	**128.009**	**128.363**	Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	5.511	4.886
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	2.392	461	Voorzieningen ter egalisatie van kosten	1.925	1.664
Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschapp.	45	45	Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden (riool)	3.330	3.377
Leningen aan deelnemingen	0	143	**Voorzieningen**	**10.766**	**9.927**
Leningen aan overige verbonden partijen	4.826	4.644			
Overige langlopende leningen	1.032	1.350	Onderhandse leningen van binnenlandse bankenen overige fin.instellingen	49.212	60.182
Schatkistbankieren	7.986	4	Onderhandse leningen van openbare lichamen	15.000	15.000
Overige uitzettingen langer dan 1 jaar	61	61			
Financiële vaste activa	**16.343**	**6.709**	**Vaste schulden met een rentetypische looptijd van een jaar of langer**	**64.212**	**75.182**
Totaal vaste activa	**145.881**	**136.071**	**Totaal vaste passiva**	**132.216**	**143.219**
Vlottende activa			**Vlottende passiva**		
Bouwgronden in exploitatie	4.475	5.262	Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen als bedoeld in art.1 onderdeel a van de Wet financiering decentrale overheden	17.500	0
Voorraden	**4.475**	**5.262**	Overige schulden	5.229	5.389
Vorderingen op openbare lichamen	8.415	6.060	**Nett vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar**	**22.729**	**5.389**
Rek.-cour. met niet-financiele instellingen	0	0			
Overige vorderingen	846	926			
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	**9.261**	**6.986**			
Banksaldi	587	269	Verplichtingen begrotingsjaar	5.210	4.212
Liquide middelen	**587**	**269**	Vooruitontvangen bedragen Europese en Nederlandse Overheid	2.771	1.818
			Overige vooruitontvangen bedragen	325	115
Overlopende activa	**3.048**	**6.165**	**Overlopende passiva**	**8.306**	**6.145**
Totaal vlottende activa	**17.370**	**18.682**	**Totaal vlottende passiva**	**31.035**	**11.534**
Totaal generaal	**163.251**	**154.753**	**Totaal generaal**	**163.251**	**154.753**

Toelichting op de balans

Waarderingsgrondslagen

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft. Dit besluit is met ingang van 1 januari 2004 in werking getreden.

Aan de debet- ofwel de linkerkant van de balans staat een opsomming van alle zogenoemde activa. Dit zijn de bezittingen van de gemeente.
De creditzijde, de rechterkant van de balans, geeft inzicht in de financiering van deze bezittingen. Dit worden de passiva genoemd, bestaande uit eigen vermogen en de schulden, het zogenoemde vreemd vermogen.

Schatting en Stelselwijziging vaste activa

De gemeenteraad van Winterswijk heeft op 27 mei 2021 besloten om een stelsel en schattingswijziging door te voeren. Het oude waarderings- en afschrijvingsbeleid voldeed niet (meer) aan de BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) regelgeving. De bestaande (rest)boekwaarden zijn niet herrekend, maar worden over de langere (dan wel kortere, dan wel gelijkblijvende) verwachte gebruiksperiode afgeschreven.

Algemene grondslagen

De waardering van de activa en de passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten (verkrijgings- of vervaardigingsprijs), tenzij bij de desbetreffende balanspost anders is vermeld. De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Balans-vaste activa: bezittingen met een lange looptijd

Artikel 35 BBV beschrijft de afzonderlijke investeringen. Investeringen met economisch nut, investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven en investeringen uitsluitend met maatschappelijk nut in de openbare ruimte.
Investeringen met economisch nut
Investeringen die op enigerlei wijze kunnen leiden tot of bijdragen aan het verwerven van inkomsten zijn investeringen met economisch nut. De vraag of de investering geheel kan worden terugverdiend is niet relevant voor de classificatie.
De waardering van de vaste activa is gebaseerd op de historische kostprijs c.q. aanschafprijs, verminderd met bijdragen van derden en verminderd met de afschrijvingen. De activa zijn niet bezwaard met hypotheken en dergelijke.
Afschrijving vindt in principe plaats vanaf 1 januari na het jaar van ingebruikname. Dit met uitzondering van investeringen in automatisering. Deze worden afgeschreven vanaf 1 januari in het jaar van aanschaf.
De afschrijvingstermijnen zijn gebaseerd op de gemiddelde levensduur van de investeringen. Alle activa worden in principe lineair afgeschreven. Dit met uitzondering van investeringen in automatisering en nieuwe gebouwen waar op basis van de annuïtaire methode wordt afgeschreven. Door de annuïtaire methode worden de kapitaallasten gedurende de gehele afschrijvingstermijn geëgaliseerd. Bij de nieuwe gebouwen zijn goede onderhoudsprogramma's beschikbaar. Op basis van deze onderhoudsprogramma's zijn ook de onderhoudskosten via voorzieningen geëgaliseerd.
Door annuïtaire afschrijving én het vormen van onderhoudsvoorzieningen wordt de totale lastendruk gedurende de gebruiksduur dus zoveel als mogelijk geëgaliseerd.
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven
Deze investeringen met een economisch nut kunnen bijdragen aan het genereren van middelen, bijvoorbeeld door het vragen van rechten, heffingen, leges of prijzen

voor de kosten van de investering. Dit betreffen investeringen in verband met riool- en afvalstoffenheffing.
Materiële vaste activa met maatschappelijk nut
Investeringen met uitsluitend maatschappelijk nut zijn onder andere wegen en openbaar groen. Dit zijn investeringen waar tegenover geen directe “eigen” opbrengsten staan, zoals de riolering, of een waarde hebben in het economisch verkeer zoals onroerend goed.
In principe kunnen deze investeringen direct ten laste van de exploitatie worden gebracht. Dit leidt echter tot een aanzienlijke aantasting van de reservepositie van de gemeente. Daarmee zou de bewegingsvrijheid voor de raad worden beperkt om op incidentele ontwikkelingen in te spelen. Daarom worden deze activa lineair afgeschreven gedurende de gebruiksduur van deze activa.
Immateriële vaste activa
Immateriële vaste activa zijn uitgaven waar geen gemeentelijke bezittingen tegenover staan. Dit zijn die activa die niet stoffelijk van aard zijn en die niet onder de financiële vaste activa worden begrepen. De bijdrage in activa van derden zijn verantwoord als immateriële vaste activa. De bijdragen aan activa in eigendom van derden worden lineair afgeschreven conform de afschrijvingstermijnen die gelden voor de eigen materiële activa.
De NIEGG (niet in exploitatie genomen gronden) is verantwoord als materiële vaste activa met economisch nut.
De kapitaallasten (rente en afschrijving) 2021 zijn gebaseerd op investeringen die voor 1 januari 2021 zijn afgerond. Met andere woorden, een investering die binnen het kalenderjaar, bijvoorbeeld 2021 wordt opgestart en afgerond dan wel in gebruik wordt genomen, wordt afgeschreven vanaf 1 januari 2022. Vanaf dat moment vindt ook toerekening van de rente plaats.
Voor een investering die niet eind 2021 is afgerond, worden geen kapitaallasten naar de programma’s doorgerekend. Hierdoor worden de rentekosten van een investering die doorloopt naar het volgende kalenderjaar direct ten laste van het exploitatieresultaat gebracht.
Voor het totaaloverzicht van de afschrijvingstermijnen wordt verwezen naar de door de raad vastgestelde financiële verordening, waar in de bijlage de afschrijvingstermijnen zijn opgenomen.
Financiële vaste activa
De financiële activa bestaan uit kapitaalverstrekkingen en leningen aan:
1. gemeenschappelijke regelingen;
2. verbonden partijen;
3. hypothecaire geldleningen aan medewerkers (sinds 1 januari 2009 worden geen
   nieuwe leningen meer verstrekt);
4. schatkistbankieren.

De waardering is gebaseerd op de verkrijgingsprijs dan wel vervaardigingsprijs, verminderd met - voor wat de geldleningen betreft - de aflossingen op de geldleningen. Op kapitaalverstrekkingen en geldleningen wordt in principe niet afgeschreven. De werkelijke waarde van deelnemingen kan hiervan afwijken.
Rentetoerekening lopende investeringen

Balans- vlottende activa: bezittingen met een korte looptijd

Vlottende activa zijn bezittingen met een relatief korte doorlooptijd. Dit betekent dat ze gemakkelijk in geld zijn om te zetten. Ze zijn “liquide”.

Voorraden
De voorraden betreffen bouwgronden in de grondexploitatie.
Waardering vindt plaats tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs of tegen lagere opbrengstwaarde indien marktontwikkelingen en -verwachtingen daartoe aanleiding geven. Verwachte verliezen worden op deze manier vroegtijdig genomen. Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen indien en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Zolang daarvan geen sprake is worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingkosten in mindering gebracht. Voor eventuele verwachte negatieve resultaten op de projecten is een voorziening gevormd. Rentetoerekening is gebaseerd op werkelijke rente en rekening houdend met verhouding vreemd en totaal vermogen. Een nadere toelichting is opgenomen in de paragraaf grondbeleid van het jaarverslag.
Uitzettingen met een rente typische looptijd korten dan één jaar
De vorderingen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Een voorziening voor dubieuze debiteuren is getroffen en in mindering gebracht op de vorderingen. Vorderingen worden afgeboekt op het moment dat ze door faillissement of andere oorzaken ook daadwerkelijk oninbaar zijn.
Liquide middelen
De liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.
Overlopende activa
De overlopende activa worden gewaardeerd tegen de nominale waarde

Balans- vaste passiva

Eigen Vermogen
Onder het eigen vermogen zijn opgenomen de algemene reserves, de bestemmingsreserves en het saldo van de rekening van baten en lasten. De algemene reserves zijn alle reserves die primair dienen als weerstandsvermogen om incidentele tegenvallers in de exploitatie op te vangen. De bestemmingsreserves zijn reserves waaraan de gemeenteraad een bepaalde bestemming heeft meegegeven. Dit zijn vermogensbestanddelen die alleen in de aangegeven richting zijn aan te wenden.
Voorzieningen
Onder de voorzieningen zijn opgenomen, de op het moment van opstellen van de jaarrekening voorzienbare verplichtingen, verliezen en/of risico's, voor zover de omvang hiervan redelijkerwijs is in te schatten. De voorzieningen zijn gewaardeerd op nominale waarde. De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is echter op contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd. De onderhoudsegalisatievoorzieningen stoelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn. In de paragraaf kapitaalgoederen is het beleid nader uiteengezet. Voorzieningen worden op grond van artikel 44 BBV gevormd voor:
- Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is doch redelijkerwijs te schatten.
- Bestaande risico's op balansdatum ter zake van verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs te schatten is.
- Kosten die in een volgend begrotingsjaar worden gemaakt maar de oorsprong hebben in het begrotingsjaar of een eerder begrotingsjaar en de voorziening strekt tot kostenegalisatie.

Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer
Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rente-typische looptijd van één jaar of langer.

Balans- vlottende passiva

Overige kasgeldleningen
De kasgeldleningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.
Overige schulden
De overige schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.
Overlopende passiva
De overige passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.
Vennootschapsbelasting
Vanaf 1 januari 2016 is de vennootschapsbelastingplicht voor gemeenten ingevoerd. Dit houdt in dat gemeenten die winst of structurele overschotten behalen met activiteiten die concurreren met de markt vennootschapsbelasting gaan betalen. Momenteel is de gemeente Winterswijk bezig met de inventarisatie en de verwachting is dat voor 2021 geen vennootschapsbelasting betaald hoeft te worden.

Vaste activa

Immateriële vaste activa

Het verloop van de Immateriële vaste activa in 2021 is als volgt:

Omschrijving (*1000)	Boekwrde	Uitbreiding	Afschrijving	Afwaardering	Vermindering	Boekwrde	Rente	Kapitaallst
	31-dec-20	2021	2021	2021	2021	31 dec. 2021	2021	2021
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	774	851	87		9	1.529	16	105
Sportverenigingen	573		50			523	12	62
Verenigingsgebouwen	151		16			135	3	19
Sociaal Cultureel Werk						0		
Aanleg busstation Stationsstraat	190		11			179	4	15
Prorail beveiliging overwegen	-300	851			9	542	-6	-6
Speeltuinwerk	161		10			151	3	15
Afronding					0	0		
Onderzoek en ontwikkeling	225				225	0		
Voorbereidingskosten Slinge + Zonnebrink	225				225	0		
Immateriële vaste activa	**999**	**851**	**87**		**234**	**1.529**	**16**	**105**

Materiële vaste activa

Het verloop van de materiële vaste activa in 2021 is als volgt:

Omschrijving (*1000)	Boekwaarde	Uitbreiding	Afschrijving	Afwaardering	Vermindering	Boekwaarde
	31 dec. 2020	2021	2021	2021	2021	31 dec. 2021
Materiele activa met Economisch nut	71.156	1.844	2.665	28		70.308
Mat. Vaste activa waar heffing tegenover staat	27.865	279	686			27.458
Materiele activa met Maatschappelijk nut	29.342	2.973	1.994		77	30.243
Materiele activa	**128.363**	**5.096**	**5.345**	**28**	**77**	**128.009**

Investeringen

De investeringen kunnen als volgt nader worden onderverdeeld:

Omschrijving (*1000)	Boekwaarde	Uitbreiding	Afschrijving	Afwaardering	Vermindering	Boekwaarde	Rente	Kapitaallasten
	31 dec. 2020	2021	2021	2021	2021	31 dec. 2021		
Materiele activa met Economisch nut	71.156	1.844	2.665	28		70.308	1.437	4.129
Gronden en terreinen	7.661	-1.738	0			5.925	158	158
Woonruimten	17					17	0	0
Bedrijfsgebouwen	55.597	1.828	985			56.440	1.121	2.105
Grond-weg en waterbouwkundige werken	4.600	924	465			5.059	92	557
Vervoermiddelen	588	0	501			87	12	513
Machines, apparaten en installaties	1.961	706	549			2.117	39	588
Overige materiele activa	732	124	165	28		663	15	208
Mat. Vaste activa waar heffing tegenover staat	27.865	279	686			27.458	557	1.244
Overige materiele activa	27.865	279	686			27.458	557	1.244
Materiele activa met Maatschappelijk nut	29.342	2.973	1.994		77	30.243	587	2.581
Gronden en terreinen maatsch.nut	1					1		
Grond- weg en waterbouwk.werken maatsch.nut	29.255	2.973	1.986		77	30.164	585	2.571
Overige materiele activa maatsch.nut	86		8			78	2	10
Materiele activa	**128.363**	**5.096**	**5.345**	**28**	**77**	**128.009**	**2.581**	**7.954**

Niet in exploitatie genomen gronden

Dit betreft het deel van de voormalige NIEGG (Niet in exploitatie genomen gronden), die t/m 2015 binnen de grondexploitatie werden geadministreerd. Dit maakt deel uit van de balanspost gronden en terreinen.

Boekwaarde complexen in materiële vaste activa (voormalig NIEGG)			
	Complex	**boekwaarde 31-12-2020**	**boekwaarde 31-12-2021**
16	Narcisstraat Transformatie	849	846
91	Bedrijvenlandgoed Slinge	2.002	0
	totaal bruto	2.851	846
	af: voorziening complexen in vaste activa	438	212
	netto-boekwaarde in materiële vaste activa	**2.413**	**634**

Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa in 2021 is als volgt:

Omschrijving (*1000)	Saldo 31-dec-20	Verstrekking 2021	Aflossing 2021	Saldo 31 dec. 2021
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	461	1.931		2.392
Kapitaalverstrekking aan gemeensch.regelingen	45			45
Leningen aan deelnemingen	143		143	0
Leningen aan verbonden partijen	4.644	986	804	4.826
Overige langlopende leningen	1.351		318	1.033
Overige uitzettingen > 1 jr	61			61
Schatkistbankieren	4	7.982		7.986
Financiële vaste activa	**6.709**	**10.899**	**1.265**	**16.343**

Schatkistbankieren

Schatkistbankieren is een wettelijke overeenkomst die bepaalt dat “overtollige gelden” alleen nog mogen worden uitgezet op rekening-courant bij de Staat der Nederlanden of onderling bij andere decentrale overheden (behalve bij de eigen provincie). Voor het schatkistbankieren is een drempelbedrag ingesteld. Dit drempelbedrag voorkomt dat elke dag alle positieve banksaldi afgeroomd moeten worden naar 0 (nul). Het drempelbedrag is voor de eerst 2 kwartalen in 2021 vastgesteld op 0,75% van het begrotingsbedrag. Voor kwartaal 3 en 4 is dit percentage verhoogd naar 2%. Voor de gemeente Winterswijk is dit voor kwartaal 1 en 2 een bedrag van € 751.000 per dag. Voor kwartaal 3 en 4 is het drempelbedrag € 2.002.000 per dag. Dit betekent dat het gemiddelde banksaldo niet boven de drempelbedragen mag liggen. Zie paragraaf D financiering voor een specificatie.

Omschrijving (*1000)	Kwartaal I	Kwartaal II	Kwartaal III	Kwartaal IV
Kwartaalcijfers op dag basis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	251	488	465	463

Vlottende activa

Voorraden

In de balans is een bedrag opgenomen voor voorraden. Dit betreft de voorraden grond die de gemeente in eigendom heeft, met name ten behoeve van bouwgrondexploitatie. De boekwaarden van de bouwgrondexploitatie in 2021 is als volgt:

Boekwaarde Bouwgrond in exploitatie (BIE)			
	Complex	boekwaarde 31-12-2020	boekwaarde 31-12-2021
12	Eelink	1.254	876
15	Complex Parallelweg	1.261	826
19	Gaxel	175	181
20	Zonnebrink (vm Driemark)	352	204
21	Boterstraat (vm Driemark)	30	-124
24	IWO Pelkpark	154	0
54	Fortuna e.o.	287	0
61	Spoorzone emplacement	2768	2823
91	Bedrijvenlandgoed Slinge	0	563
	totaal bruto	6.281	5.349
	af: voorziening complexen BIE	1019	874
	Afronding		
	netto-boekwaarde BIE	**5.262**	**4.475**

Verloop grondexploitatie

Het verloop van de grondexploitatie in 2021 is als volgt:

Complex nr.	Complex	Boekwaarde 1-1-2021	Van/naar andere rubriek	Vermeerderingen 2021	Verminderingen 2021	Resultaat 2021	Boekwaarde 31-12-2021	Uitgaven na 2021	Opbrengsten na 2021	Nominaal resultaat
	Grondexploitatie in exploitatie									
12	Eelink	1.254	-	70	680	232	876	1.125	2.219	207
15	Project Parallelweg	1.261	-	84	519	-	826	39	254	-12
19	Gaxel dienstencentrum	175	-	6	-	-	181	185	374	-
20	Zonnebrink	352	-	96	282	39	204	78	304	17
21	Boterstraat	30	-	22	182	6	-124	117	-	9
24	IWO Pelkpark	154	5	46	-	-205	-	-	-	-
54	Fortuna e.o.	287	5	8	401	101	-	-	-	-
61	Spoorzone emplacement	2.768	-	55	-	-	2.823	318	3.802	600
91	Bedrijvenlandgoed Slinge	-	2.002	419	1.818	-40	563	454	794	-21
	Subtotaal	6.281	2.012	806	3.882	133	5.349	2.316	7.747	800
af:	Verliesvoorziening BIE	-1.019	-174			319	-874			
	Afronding									
	Totaal	**5.262**	**1.838**	**806**	**3.882**	**452**	**4.475**	**2.316**	**7.747**	**800**

Uitzettingen met een rente typische looptijd < 1 jaar

De debetzijde (linkerkant) van de balans geeft een overzicht van bezittingen die (vrijwel) geheel liquide zijn.
Dat betekent dat ze snel in geld om te zetten zijn. Het betreft voornamelijk banktegoeden en vorderingen die op korte termijn opeisbaar zijn.

Vorderingen (*1.000)	31-12-2020	31-12-2021
Vorderingen op openbare lichamen	6.060	8.415
Overige vorderingen:	926	846
Totaal	**6.986**	**9.261**

Vorderingen

Boekwaarde OHW in overige vorderingen				
	Complex *€ 1.000	boekwaarde 31-12-2020	boekwaarde 1-1-2021	boekwaarde 31-12-2021
13	Bedrijventerr. Arrisveld	212	213	3
25	Vredenseweg 24	5	5	8
26	Terrein Wooldseweg			1
90	Afwikk. diverse complexen	-25	-25	-28
92	De Rikker			-38
93	Autopalace	-22	-22	-3
95	Siloterrein	-1	-1	-1
96	Meddo Nieuw Gelle	0	0	-4
98	Excelsior	0	0	0
99	Sint-Elisabethgaarde	0	0	0
	totaal bruto	169	170	-62
	af: voorziening faciliterend grondbeleid	0	0	0
	netto-boekwaarde faciliterend grondbeleid	**169**	**170**	**-62**

Liquide middelen

Liquide middelen (*1.000)	31-12-2020	31-12-2021
Banksaldi	269	587
Totaal	**269**	**587**

Overlopende activa

Overlopende activa	31-12-2020	31-12-2021
Vooruitbetaalde bedragen	3.186	2.549
Nog te ontvangen bedragen	2.979	499
Totaal	**6.165**	**3.048**

Vaste passiva

Inleiding

De passiva die zijn opgenomen op de rechterkant van de balans, geven inzicht in de wijze waarop de bezittingen (de activa) zijn gefinancierd.
De vaste passiva zijn de financieringsmiddelen die een relatief lange doorlooptijd kennen, namelijk het eigen vermogen en de langlopende schulden.

Eigen Vermogen

Het verloop van het eigen vermogen in 2021 is als volgt:

Omschrijving (*1000)	Saldo 31 dec 2020	Te bestemmen resultaat	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo 31 dec 2021
Algemene reserve					
Algemene Reserve - vrij besteedbaar	48.782			672	48.110
Totaal algemene reserve	**48.782**	**0**	**0**	**672**	**48.110**
Overige bestemmingsreserves					
Bestemmingsreserve inzamelstructuur afval	80			10	70
Bestemmingsreserve personeel en organisatie	976		151	75	1.052
Bestemmingsreserve onderhoud graven	958			173	785
Bestemmingsreserve stadsuitleg	100		7		107
Bestemmingsreserve automatisering	324			324	0
Bestemmingsreserve Sociaal Domein	264			12	252
Bestemmingsreserve Uitvoeringskosten SDOA	174			174	0
Bestemmingsreserve Stedelijke herverkaveling	758			282	476
Reserve Omgevingswet	224			108	116
Reserve Aanpak inburgering nieuwkomers	231			45	186
Reserve verduurzaming sportlocaties	0		25		25
Reserve verduurzaming gemeentegebouwen	0		25		25
Reserve Notaristuin 2.0	280			52	228
Reserve doorgeschoven budgetten	4.958		3.348	5.472	2.834
Totaal bestemmingsreserve	**9.328**	**0**	**3.556**	**6.727**	**6.156**
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	2.972				2.972
Totaal rekeningresultaat	**2.972**	**0**	**0**	**0**	**2.972**
Totaal eigen vermogen	**61.082**	**0**	**3.556**	**7.399**	**57.238**

Korte toelichting per reserve

Bestemmingsreserve inzamelstructuur afval
Deze bestemmingsreserve is bedoeld ter dekking van een deel van de uitgaven voor het Project Huishoudelijk Grondstoffenbeleidsplan.
Bestemmingsreserve personeel en organisatie
Deze reserve is bedoeld om de kosten te dekken die te voortkomen uit onze ambities en opgaven in de breedste zin. Investeren in onze mensen, ICT en organisatie en het

opvangen van de fluctuaties binnen de bedrijfsvoering. De omvang van deze reserve bedraagt maximaal 10% van onze loonsom.
Bestemmingsreserve Onderhoud graven
Om de exploitatietekorten van € 130.000 per jaar te kunnen dekken, zal jaarlijks dit tekort uit de bestemmingsreserve moeten worden onttrokken. In 2013 is gestart met het opstellen van een plan om het jaarlijkse exploitatietekort terug te dringen.
Bestemmingsreserve Stadsuitleg
Deze bestemmingsreserve is bedoeld voor toekomstige financiering van infrastructurele werken van bovenwijks belang, waarbij de dekking komt uit bouwgrondexploitatie.
Bestemmingsreserve Automatisering
Via deze reserve worden de jaarlijkse kosten en investeringen voor automatisering geëgaliseerd.
Bestemmingsreserve Sociaal Domein
De raad heeft bij het vaststellen van de jaarrekening 2018 ingestemd met de vorming een bestemmingsreserve voor innovatie / ontwikkeling binnen het Sociaal Domein.
Bestemmingsreserve SDOA
Via deze reserve werden voor een beperkte periode de stijging van de uitvoeringskosten gedekt. Vanaf 2022 is de nieuwe uitvoeringsorganisatie Fijnder gestart en zijn de uitvoeringskosten reëel begroot. De bestemmingsreserve komt te vervallen. Het saldo is gebruikt om een deel van het tekort bij de uitvoeringskosten 2021 te dekken.
Bestemmingsreserve Stedelijke herverkaveling
Stedelijke herverkaveling heeft als doel de leefbaarheid van Winterswijk te vergroten. Overbodige meters vastgoed worden aan de markt onttrokken en de vraag concentreert zich op de ruimtelijk en economisch beste plekken in Winterswijk en de regio. Kosten worden uit deze bestemmingsreserve gedekt.
Bestemmingsreserve Omgevingswet
Deze reserve is bij de Kadernota 2017 ingesteld voor de invoeringskosten van de omgevingswet. De invoeringsdatum van de wet is herhaaldelijk uitgesteld. De beoogde invoeringsdatum is nu vastgesteld op 1-1-2023. Na invoering van de wet zal de reserve worden opgeheven. Een eventueel resterend saldo zal ten gunste van de algemene reserve worden gebracht.
Bestemmingsreserve Aanpak inburgering nieuwkomers
Deze Reserve is bedoeld als financiële dekking ten behoeve van de voorbereiding op en implementatie van de nieuwe wet inburgering 2021.
Reserve verduurzamen sportlocaties
Het verduurzamen van de gebouwen gebeurd over het algemeen op zo natuurlijk mogelijke momenten via het MJOP. In 2020 zijn de MJOP van de gebouwen geactualiseerd.
Aanvullend hierop is er voor de jaren 2021-22-23 duurzaamheidreserve van € 25.000 toegevoegd om eventuele onverwachte situaties in de aanbestedingen op te vangen.
Bestemmingsreserve dekking kapitaallasten notaristuin
Bestemmingreserve van is in 2020 gevormd ter dekking van de kapitaallasten voor de herinrichting van de Notaristuin.
Bestemmingsreserve doorgeschoven activiteiten
Doel van deze reserve is het overhevelen van niet bestede budgetten voor specifieke activiteiten die over de jaargrens heen schuiven. Het gaat daarbij uitsluitend om doorgeschoven middelen voor activiteiten waarvoor geen specifieke

bestemmingsreserves zijn ingesteld. Deze middelen zijn in principe uitsluitend gedurende het volgende begrotingsjaar binnen de reserve beschikbaar en vallen vrij in het rekeningresultaat indien besteding niet tijdig heeft plaatsgevonden.

Voorzieningen

VRZ Uitvoering wet APPA (Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers)
De pensioenvoorziening voor wethouders is gebaseerd op actuariële berekeningen. De hierbij gehanteerde rekenrente bedraagt 0,528%. Bij de berekening is de gehanteerde sterftetabel gebaseerd op GBM/GBV 2014-2019.
VRZ Voormalig personeel
Uit deze voorziening worden de pensioenen en wachtgelden van oud wethouders en ww-gelden van medewerkers betaald. Elk jaar wordt door HR een berekening gemaakt van de toekomstige toevoegingen en verminderingen.
Invulling cao-gelden OR
In het kader van de in 2000 of 2001 afgesloten CAO is 0,1 % van de loonsom beschikbaar gesteld voor lokaal beleid. Jaarlijks is dus 0,1% van de loonsom beschikbaar. De 0,1 % van de loonsom is voor algemeen beleid, in overleg met het GO, beschikbaar gesteld aan “cao ambtenaren”. In 2020 is € 7.100 gebruikt voor het vitaliteitsprogramma WiFit en een uitkering van € 100 per medewerker.

Omschrijving (*1000)	Saldo 31 dec 2020	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo 31 dec 2021
Algemene Voorzieningen				
Uitvoering wet APPA	2.802	737		3.539
VRZ Voormalig personeel	2.007	220	335	1.892
Invulling CAO-gelden OR	77	3		80
Sub Totaal	**4.886**	**960**	**335**	**5.511**

Overige voorzieningen

Voorziening riolering
Voorziening ten behoeve van de riooltarieven. De basis van de onttrekking of toevoeging is het GWP 2019- 2023 (Gemeentelijk Waterplan). De onttrekking in de jaarrekening 2021 van € 47.000 aan de voorziening riolering levert een bijdrage aan de exploitatie en sluit aan met het GWP 2019-2023. Op basis van BBV regelgeving is de voorziening in artikel 44, lid 2 (BBV) geclassificeerd.
Onderhoudsvoorzieningen
De onderhoudsegalisatievoorzieningen stoelen op een Meerjarig Onderhoud Plan (MJOP) van het uit te voeren groot onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen. Rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die hiervoor zijn geformuleerd. Uit de voorzieningen worden de onderhoudskosten betaald overeenkomstig de MJOP. In de paragraaf C Onderhoud kapitaalgoederen is het beleid nader uiteengezet.

Omschrijving (*1000)	Saldo 31 dec 2020	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo 31 dec 2021
Voorzieningen				
Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden (riolering)	3.377		47	3.330
Onderhoudsvoorzieningen gemeentelijke gebouwen				
Onderhoudsvoorzieningen	1.664	477	216	1.925
Afronding				
Sub Totaal	**5.041**	**477**	**263**	**5.255**
Totaal voorzieningen	**9.927**	**1.437**	**598**	**10.766**

Vaste schulden

Naast het eigen vermogen en de voorzieningen zijn de (vaste) activa ook voornamelijk gefinancierd door langlopende schulden.
De rentelasten van de vaste schulden bedragen voor 2021 € 1.778.000 (2020: € 2.084.000).
Nadere toelichting is in paragraaf D Financiering gegeven.

Onderhandse geldleningen	31-12-2020	31-12-2021
Schuldrestant per 1 januari	66.653	75.182
Opgenomen geldleningen	15.000	0
Aflossing	6.471	10.970
Saldo per 31 december	**75.182**	**64.212**

Vlottende passiva

Inleiding

Zoveel als mogelijk worden de vlottende activa, dat zijn bezitting die op korte termijn in geld zijn om te zetten, ook met “kort geld” gefinancierd. Onderstaand overzicht geeft een beeld van de samenstelling van deze financieringsmiddelen.
Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar. In verband met de gunstige rentestand is er in 2021 zoveel mogelijk kort gefinancierd.
De specificatie van de kortlopende schulden en overlopende passiva is als volgt:

Kortlopende schulden	31-12-2020	31-12-2021
Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen	-	17.500
Overige schulden	5.389	5.229
Totaal	**5.389**	**22.729**

Overlopende passiva

De post “Van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen met een specifiek bestedingsdoel” betreffen vooruit ontvangen bedragen voor specifieke projecten/taken.

Overlopende passiva	31-12-2020	31-12-2021
Van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen met een specifiek bestedingsdoel*	**1.818**	**2.771**
* Het Rijk	1.400	1.754
* Overige Nederlandse overheidslichamen	418	1.017
Overige vooruit ontvangen bedragen	115	325
Verplichtingen begrotingsjaar	4.212	5.210
Totaal	**6.145**	**8.306**

Vooruit ontvangen bedragen

Het verloop van ontvangen voorschotbedragen met een specifiek bestedingsdoel van Europese en Nederlandse overheidslichamen in 2021 is als volgt:

Omschrijving (bedragen *1.000)	Saldo 31-12-2020	Onttrekking	Toevoeging	Saldo 31-12-2020
Vooruit ontvangen bijdragen EU				
Vooruit ontvangen bijdragen Rijk				
OAB gelden	169	169	28	28
sanering verkeerslawaai	69			69
Inburgering	0			0
Reductie Energiegebruik	223	223	268	268
Huisvesting AZC/ISK	890			890
Warmtetransitie	14	14		0
Toeslagenproblematiek	15			15
Lokaal Sportakkoord	20		68	88
Aanpassing schoolgebouwen (SUVIS)			232	232
SPUK			43	43
Nationaal Programma Onderwijs			101	101
Preventieakkoord			20	20
	1.400	406	760	1.754
Vooruit ontvangen bijdragen overige overheid				
Landschapsprojecten provincie	49	49	47	47
Restauratie Jacobstoren provincie	20			20
Maalderij Kottenseweg provincie	160			160
OV chipkaart	97	91		6
Aansluiting Arriva/ZOOV provincie	76	76		0
Functioneel Erfgoed	2	2		0
ZOOV beheerskosten			63	63
Productontwikk ZOOV op maat provincie	5			5
Subsidie WMO vervoer			447	447
SMP Erfsoorten	9	10		-1
Kosten basispunten			270	270
	418	228	827	1.017
Totaal	**1.818**	**634**	**1.587**	**2.771**

Overige vooruit ontvangen bedragen

Omschrijving (bedragen *1.000)	Saldo 31-12-2020	Onttrekking	Toevoeging	Saldo 31-12-2021
Parkeerbijdragen	24		20	44
Nieuwe Gelle	0		47	47
Hof van Tuunte	0		168	168
Meddo Roetendael Meddo bijdr stadsuitleg	13			13
Brinkheurne grijssen bijdr stadsuitleg	0			0
Meddo Roetendael Meddo overige inkomsten	47			47
Herstructurering de Rikker overige bijdragen	24	25		-1
ZOOV Dataplatvorm mobiliteit	7			7
Totaal	**115**	**25**	**235**	**325**

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Inleiding

Naast de directe schulden heeft de gemeente ook een aantal verplichtingen die niet direct uit de balans blijken. Het betreft waarborgen voor geldleningen die derden zijn aangegaan.

Gewaarborgde geldleningen (*1.000)	Oorspronkelijk bedrag van lening	Lening bedrag per 1 jan. 2021	Lening bedrag per 31 dec. 2021	Percentage borgverlening
Stichtingen en verenigingen	1.731	670	573	100%
Hypotheken eigen woningen	n.b.	1.699	1.004	50%
Totaal	**1.731**	**2.369**	**1.577**	

Toelichting

Er zijn in 2021 geen betalingen gedaan uit hoofde van deze garantiestellingen.
Naast de gewaarborgde leningen is er nog een aantal niet uit de balans blijkende verplichtingen.
In het kader van de sociale woningbouw zijn door de gemeente garanties afgegeven op leningen van de woningbouwcorporatie. Het betreft garantiestellingen van in totaal € 46,8 miljoen.
De positie en rol van de gemeenten ten opzichte van de corporaties is de afgelopen decennia sterk
veranderd. De gemeente is nu alleen nog partner bij het maken van prestatieafspraken en vervult ze
nog voor 50% de rol van achtervanger in de garantiestructuur.
De huidige garantiestructuur is ontstaan in de jaren tachtig van de vorige eeuw en ontwikkeld om
corporaties in staat te stellen leningen op de kapitaalmarkt aan te trekken. Hiertoe staat het
Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) ten opzichte van de geldverstrekker borg voor de betaling
van rente en aflossing van de lening. De borgstelling is ingebed in een garantiestructuur die drie lagen, drie zekerheden kent:

- de primaire zekerheid is dat de corporatie op basis van de eigen financiële soliditeit rente en aflossing betaalt; als dit niet meer mogelijk blijkt te zijn en de corporatie haar kredietwaardigheid heeft verloren, saneert het Centraal Fonds Volkshuisvesting (CFV) de betreffende corporatie (de naadloze aansluiting);
- de secundaire zekerheid loopt via het WSW die, in het geval het CFV geen afdoende sanering uitvoert, op basis van het eigen garantievermogen de betaling van rente en aflossing overneemt, waarbij ook de waarde van de woningen een onderpand vormt voor het WSW;
- de tertiaire zekerheid wordt geboden door Rijk en gemeenten, die elk voor 50% renteloze leningen aan het WSW verstrekken als het WSW onvoldoende middelen heeft om zijn verplichtingen jegens de geldverstrekkers na te komen.

In de praktijk zijn alle financiële problemen bij corporaties via de primaire zekerheid opgevangen, en dat is ook de afgelopen jaren nog steeds het geval. Het CFV heeft in de loop der jaren 18 corporaties gesaneerd.
Via de achtervangovereenkomst met het WSW neemt de gemeente deel aan de garantiestructuur. De kans dat de gemeenten op grond van de achtervangovereenkomst aangesproken worden door het WSW om renteloze leningen te verschaffen is onder de huidige omstandigheden bijzonder klein.

Overige niet uit de balans blijkende verplichtingen:

Verplichting	Omvang	Toelichting
Inkoopcontracten	64.958.000	
Aanbestede werken	691.000	De omvang van de verplichtingen is lager dan in 2020.
Subsidieverplichtingen lopende contracten	4.400.000	Aan een aantal instellingen is in 2020 subsidiebeschikkingen voor 2021 afgegeven.

Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid

Inleiding

Het budgetrecht van de gemeenteraad houdt in dat het college van burgemeester en wethouders in principe alleen uitgaven mag doen en verplichtingen mag aangaan na toestemming van de gemeenteraad. Met de vaststelling van de begroting en de begrotingswijzigingen geeft de gemeenteraad het college van burgemeester en wethouders deze toestemming.

Begrotingsrechtmatigheid houdt in dat de uitgaven binnen de begrote budgetten moeten blijven. Begrotingsoverschrijdingen worden door de accountant als onrechtmatig beschouwd.

Het komt voor dat uitgaven of inkomsten niet passen binnen de begroting. De uitgave of inkomst is dan eigenlijk onrechtmatig.
De gemeenteraad heeft de inkomst of uitgave niet goedgekeurd. Toch zijn er ook uitgaven en inkomsten die niet binnen de begroting passen maar die duidelijk wel rechtmatig zijn.
De afwijkingen in de lasten kunnen in vier categorieën ingedeeld worden, te weten:

1. compensatie door direct gerelateerde opbrengsten;
2. passend binnen bestaand beleid;
3. open einde regeling;
4. overige.

Exploitatie (exclusief reserves)	Begroot	Werkelijk		
Programma (*1.000)	**Lasten**	**Lasten**	**Verschil**	**V/N**
1 Sociaal krachtig Winterswijk	31.703	30.429	-1.273	V
2 Meedoen in Winterswijk	35.076	34.293	-783	V
3 Werkend Winterswijk	23.394	22.778	-616	V
4 Bestuurlijk Winterswijk	16.973	16.616	-357	V
Totaal uitgaven	**107.146**	**104.117**	**-3.029**	**V**

Toelichting

Alle lasten zijn binnen de vastgestelde begroting na wijzigingen gebleven.

Overzichten van baten en lasten in de jaarrekening

Tabel baten en lasten

In onderstaand overzicht zijn de afwijkingen aangegeven tussen de definitieve begroting 2021 en de jaarrekening 2021. De afwijkingen worden toegelicht op basis van de laatst vastgestelde financiële prognose 2021. De planning en control cyclus

van de gemeente Winterswijk is zo ingericht dat de raad twee keer per jaar middels de financiële prognoses geïnformeerd wordt over de budgetontwikkelingen die leiden tot begrotingswijzigingen. Deze prognoses worden vastgesteld door de raad. Ondanks zorgvuldig budgetbeheer is het niet altijd mogelijk om tussentijds te anticiperen op de exacte gevolgen van ‘openeindregelingen’ zoals de bijstand en de WMO, op de uitvoering van investeringen en op eindafrekeningen van Rijksbijdragen. Het gerealiseerd resultaat 2021 bedraagt na bestemming van reserves € 3.031.000 voordelig. Ten opzichte van de begroting 2021 met een voordelig saldo van € 971.000 voordelig is het rekeningsaldo 2021 € 2.060.000 hoger uitgevallen.

Exploitatie	Begroting 2021			2e financiële prognose 2021			Realisatie 2021				
Programma (*1.000)	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Verschil**	
1 Sociaal krachtig Winterswijk	10.492	-29.796	-19.304	11.680	-31.703	-20.023	10.361	-30.429	-20.068	-46	N
2 Meedoen in Winterswijk	17.876	-31.888	-14.012	20.512	-35.076	-14.564	18.965	-34.293	-15.328	-764	N
3 Werkend Winterswijk	11.641	-22.366	-10.725	14.504	-23.394	-8.890	14.566	-22.778	-8.212	678	V
4 Bestuurlijk Winterswijk	57.478	-16.022	41.455	57.774	-16.973	40.801	59.353	-16.617	42.736	1.936	V
Afrondingsverschillen											
Totaal Programma's	**97.487**	**-100.072**	**-2.585**	**104.469**	**-107.146**	**-2.676**	**103.246**	**-104.118**	**-872**	**1.805**	**V**

Exploitatie	Primitieve begroting 2021			2e financiële prognose 2021			Realisatie 2021				
Programma (*1.000)	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Verschil**	
Onttrekkingen			0			0				0	
2. Bestemmingsreserve Aanpak Nieuwkomers			0			0	45		45	45	V
2.Uitvoeringskosten SDOA			0			0	174		174	174	V
3. Bestemmingsreserve Notaristuin	10		10	10		10	52		52	42	V
3.Bestemmingsreserve Inzamelstructuur huishoudelijk afval			0	80		80	10		10	-70	N
3.Bestemmingsreserve Omgevingswet	75		75	145		145	108		108	-37	N
3.Bestemmingsreserve Onderhoud graven	130		130	130		130	173		173	43	V
3.Bestemmingsreserve Stedelijke herverkaveling			0	282		282	282		282	0	
4. Bestemmingsreserve Organisatieontwikkeling	75		75	75		75	75		75	0	
4. Bestemmingsreserve Sociaal Domein			0	13		13	13		13	0	
4.Algemene reserve			0	672		672	672		672	0	
4.Bestemmingsreserve Automatisering			0	324		324	324		324	0	
4.Bestemmingsreserve Doorgeschoven activiteiten			0		5.472	5.472	5.472		5.472	0	
										0	
Toevoegingen			0			0			0	0	
2.Reserve verduurzaming sportlocaties		-25	-25		-25	-25		-25	-25	0	
3. Bestemmingsreserve Notaristuin			0			0			0	0	
3.Bestemmingsreserve Stedelijke herverkaveling			0		-7	-7		-7	-7	0	
4 Bestemmingsreserve Automatisering	324		324			0			0	0	
4. Bestemmingsreserve Doorgeschoven activiteiten			0		-3.348	-3.348		-3.348	-3.348	0	
4. Bestemmingsreserve Organisatieontwikkeling			0		-151	-151		-151	-151	0	
4.Verduurzaming gemeentegebouwen		-25	-25		-25	-25		-25	-25	0	
Mutaties reserves	**614**	**-50**	**564**	**1.731**	**1.916**	**3.647**	**7.400**	**-3.556**	**3.844**	**197**	**V**
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**98.101**	**-100.122**	**-2.021**	**106.200**	**-105.230**	**971**	**110.646**	**-107.674**	**2.972**	**2.002**	**V**

Toelichting

Programma 2
De lagere baten worden met name verklaard door een terugbetaling aan het Rijk van de TOZO-gelden en lagere opbrengsten van de verhuur van sportaccommodaties. Daarnaast zijn de ontvangen Rijksgelden, omdat deze in 2021 niet besteed zijn, geboekt naar de post Vooruitontvangen. De lagere lasten zijn ontstaan omdat de gelden voor het crisis- en herstelbudget niet volledig zijn benut in 2021. Daarnaast zijn de uitvoeringskosten van SDOA hoger uitgevallen.
Programma 3
Het voordeel bestaat deels uit hogere baten en deels uit lagere lasten.
Het voordeel aan de batenkant is te verklaren doordat er o.a. door het thuiswerken (covid-19 maatregel) we thuis meer consumeren, afval produceren en waardoor een hoger tonnage aan verpakkingsafval is ingezameld. Het hogere aangeleverde verpakkingsafval t.b.v. recycling resulteerde in meer inkomsten.
Het voordeel aan de lastenkant wordt met name verklaard door de lagere kosten inhuur omgevingsvergunningen en de lagere lasten reductie energiegebruik woningen.
Programma 4
Het voordeel bestaat deels uit hogere baten en deels uit lagere lasten.
De grootste voordeel aan de batenkant wordt met name verklaard door de hogere opbrengst van de Algemene uitkering.
Het voordeel aan de lastenkant wordt zit met name in:
- voordeel in de kapitaallasten; deze zijn ontstaan door het niet uitvoeren van projecten in 2021. Deze worden doorgeschoven naar 2022.
- de vrijval van de voorziening Voormalig personeel;
- en diverse nadelen in de bedrijfsvoeringslasten.

Overzicht Algemene Dekkingsmiddelen

Exploitatie	Begroting 2021		2e financiële prognose 2021		Realisatie 2021	
Programma (*1.000)	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**
Omschrijving (* 1.000)	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**
Algemene dekkingsmiddelen	73.421		72.457		73.577	
Overhead		-8.981		-9.364		-9.364
Heffing Vennootschapsbelasting		0		0		0
Financierssaldo		3.369		550		970
Bedrag Onvoorzien		-23		-36		-36
	73.421	**-5.635**	**72.457**	**-8.850**	**73.577**	**-8.430**

Incidentele baten en lasten

Inleiding

Volgens de BBV is het verplicht om een overzicht te presenteren van de incidentele baten en
lasten. Op die manier kan beoordeeld worden of en in hoeverre er sprake is van een sluitende begroting. Uitgangspunt is dat incidentele lasten zoveel als mogelijk gedekt worden door incidentele baten. Voor het bepalen van de incidentele baten en lasten is de “notitie incidentele baten en lasten”
(gepubliceerd door de commissie BBV in januari 2012) als uitgangspunt genomen.
In onderstaande tabel is zijn per programma de belangrijkste posten opgenomen.

Programma * 1.000	Begroting	V/N	Werkelijk	V/N	Verschil	V/N
1 Sociaal krachtig Winterswijk	1.060.000	N	1.209.000	N	149.000	N
2 Meedoen in Winterswijk	2.559.000	N	1.063.000	N	-1.496.000	V
3 Werkend Winterswijk	-239.000	V	-911.000	V	-672.000	V
4 Bestuurlijk Winterswijk	-1.635.000	V	-1.698.000	V	-63.000	V
Incidenteel resultaat	1.745.000	N	-337.000	V	-2.082.000	V

Toelichting

Programma 1 Sociaal krachtig Winterswijk
Het nadelige resultaat komt met name door de incidentele stijging van de kosten van de Jeugdhulp.
Programma 2 Meedoen in Winterswijk
Het voordelige verschil komt met name door minder gebruik van de coronagelden.
Programma 3 Werkend Winterswijk
Het positieve verschil is met name veroorzaakt door meeropbrengsten bouwleges.

Wet normering topinkomens

Inleiding

Met de inwerkingtreding van de Wet normering topinkomens (WNT) moeten de bezoldiging en ontslagvergoeding van de topfunctionarissen worden opgenomen in de toelichting op de jaarrekening. Hieronder ziet u deze bedragen. Als topfunctionarissen worden in ieder geval gezien de griffier en de gemeentesecretaris.

WNT de heer Hollander (griffier)

In het onderstaand overzicht ziet u de bezoldiging van de griffier.
Bij het opstellen van de jaarstukken 2020 hebben wij bij de bezoldiging over 2020 abusievelijk de bezoldiging uit 2019 opgenomen.
In onderstaande tabel is dit hersteld. Dit heeft geen verdere gevolgen en leidt niet tot een onverschuldigde betaling.

WNT		
Naam	de heer Hollander	
Functie	Griffier	
	2020	**2021**
Aanvang en einde functievervulling	01-01-2020 tot en met	01-01-2021 tot en met
	31-12-2020	31-12-2021
Omvang dienstverband	1 fte	1 fte
Dienstbetrekking	Ja	Ja
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 77.717	€ 81.610
Beloning betaalbaar op termijn	€ 16.993	€ 13.634
Subtotaal	€ 94.710	€ 95.244
Individueel WNT bezoldigingsmaximum	€ 201.000	€ 209.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	€ 0	€ 0
Bezoldiging	€ 94.710	€ 95.244

WNT de heer Goedmakers (gemeentesecretaris)

In het onderstaand overzicht ziet u de bezoldiging van de gemeentesecretaris.
Bij het opstellen van de jaarstukken 2020 is bij de bezoldiging over 2020 per abuis een verkeerde datum van aanvang functievervulling opgenomen.
Die hadden wij volgens de WNT-regeling op de eerste dag van de maand moeten

zetten.
In onderstaand overzicht is dit hersteld. Dit heeft geen verdere gevolgen en leidt niet tot een onverschuldigde betaling.

WNT		
Naam	de heer Goedmakers	
Functie	Interim Gemeentesecretaris	
	2020	**2021**
Aanvang en einde functievervulling	1-2-2020 ten en met	01-01-2021 tot en met
	31-12-2020	31-12-2021
Omvang dienstverband	1292/1297 x 1 fte= 1,0 fte	1393/1410 x 1 fte = 0,99 fte
Dienstbetrekking	Nee	Nee
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 161.500	€ 174.125
Beloning betaalbaar op termijn	€ 0	€ 0
Subtotaal	€ 161.500	€ 174.125
Individueel WNT bezoldigingsmaximum	€ 183.929	€ 206.480
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	€ 0	€ 0
Bezoldiging	€ 161.500	€ 174.125

Bijlagen

Bijlage 1 Financiële vaste activa

Overzicht financiële activa

Omschrijving (*1000)	Boekwaarde 31-12-2020	Uitbreiding 2021	Afschrijving 2021	Afwaardering 2021	Vermindering 2021	Boekwaarde 31 dec. 2021
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	461	1.931	0	0	0	2.392
Aandelen BNG	39					39
Aandelen Netwerkbeheerder Alliander	22					22
Aandelen waterbedrijf Vitens	5					5
Aandelen Winterswijk Energiebedrijf BV	9					9
aandelen Leisurelands	1					1
Deelneming PPS WRS en gem. BV	0					0
Deelneming in NV ROVA	385					385
Hybride obligatielening Alliander	0	1.931				1.931
Kapitaalverstrekking aan gemeensch.regelingen	45	0	0	0	0	45
Stadsbank Oost Nederland	45					45
Leningen aan deelnemingen	143	0	0	0	143	0
Vitens	143				143	0
Leningen aan verbonden partijen	4.644	986	0	0	804	4.826
Stichting Boogie Woogie	536				54	482
Startersleningen SVN	300					300
Duurzaamheidslening SVN	3.000				750	2.250
Blijverslening SVN	500					500
Duurzaamheidslening SVN non profit	300					300
Stichting Evenementen ABH City	8					8
Coronaleningen Ondernemers	0	400				400
Startersleningen 2021	0	586				586
Overige langlopende leningen	1.351	0	0	0	318	1.033
Hypothecaire geldleningen ambtenaren	1.351				318	1.033
Overige uitzettingen > 1 jr	61	0	0	0	0	61
Baatbelasting Technopark	61					61
Schatkistbankiern	4	7.982	0	0	0	7.986
Schatkistbankiern	4	7.982				7.986
Financiële vaste activa	**6.709**	**10.899**	**0**	**0**	**1.265**	**16.343**

Bijlage 2 Baten en Lasten per taakveld

Overzicht baten en lasten per taakveld

Taakveld BBV	Omschrijving taakveld BBV (* €1.000)	Lasten Begroot	Baten Begroot	Saldo Begroot	Lasten werkelijk	Baten Werkelijk	Saldo Werkelijk	Verschil
0.1	Bestuur	-3.652		-3.652	-3.885	812	-3.073	579
0.10	Mutaties reserves	-3.497	6.921	3.424	-3.549	7.117	3.568	144
0.2	Burgerzaken	-971	337	-634	-981	384	-597	37
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-681	858	176	-462	600	138	-39
0.4	Overhead	-8.882	680	-8.203	-8.260		-8.260	-57
0.5	Treasury	-88	477	389	-1	458	457	68
0.61	OZB woningen	-518	3.388	2.870	-503	3.423	2.919	49
0.62	OZB niet-woningen	-20	2.726	2.707	-10	2.734	2.723	16
0.64	Belastingen overig	-117	50	-67	-117	5	-112	-45
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds		55.643	55.643	-19	56.343	56.324	682
0.8	Overige baten en lasten	-2.362	106	-2.254	-414	176	-238	2.018
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)			0			0	0
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	-1.901	0	-1.901	-1.895		-1.895	6
1.2	Openbare orde en veiligheid	-938	29	-909	-942	104	-838	71
2.1	Verkeer en vervoer	-4.830	131	-4.699	-5.021	229	-4.792	-93
2.2	Parkeren	-72		-72	-72		-72	0
2.5	Openbaar vervoer	-6		-6	-6		-6	0
3.1	Economische ontwikkeling	-413		-413	-367		-367	47
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-2.375	2.264	-111	-2.873	2.837	-36	75
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-331	117	-214	-300	0	-300	-85
3.4	Economische promotie	-354	919	565	-598	815	217	-349
4.2	Onderwijshuisvesting	-1.739	142	-1.597	-1.583		-1.583	14
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-1.890	1.052	-838	-1.908	942	-966	-128
Taakveld BBV	**Omschrijving taakveld BBV (* €1.000)**	**Lasten Begroot**	**Baten Begroot**	**Saldo Begroot**	**Lasten werkelijk**	**Baten Werkelijk**	**Saldo Werkelijk**	**Verschil**
5.1	Sportbeleid en activering	-878	105	-773	-792	17	-775	-2
5.2	Sportaccommodaties	-2.284	785	-1.500	-2.387	570	-1.817	-317
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-1.829		-1.829	-1.725		-1.725	105
5.4	Musea	-144		-144	-144		-144	0
5.5	Cultureel erfgoed	-390	25	-365	-370	33	-337	28
5.6	Media	-424		-424	-424		-424	0
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-3.261	141	-3.120	-3.303	126	-3.177	-56
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-12.572	11.747	-825	-10.352	9.579	-773	52
6.2	Wijkteams	-1.456		-1.456	-1.334		-1.334	121
6.3	Inkomensregelingen	-15.240	8.561	-6.680	-16.337	8.569	-7.769	-1.089
6.4	Begeleide participatie	-7.140	1.101	-6.039	-7.269	1.025	-6.244	-205
6.5	Arbeidsparticipatie	-895	996	102	-998	997	-1	-103
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-1.410	8	-1.402	-1.297	6	-1.291	111
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	-7.007	1.221	-5.786	-6.895	1.251	-5.643	143
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	-7.255		-7.255	-7.785		-7.785	-530
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	-9		-9	-9		-9	0
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	-314		-314	-266		-266	48
7.1	Volksgezondheid	-1.285	152	-1.133	-1.230	151	-1.078	55
7.2	Riolering	-2.889	4.018	1.128	-2.994	4.078	1.084	-44
7.3	Afval	-2.623	2.942	319	-2.621	3.136	515	195
7.4	Milieubeheer	-2.128	521	-1.608	-1.942	505	-1.437	171
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	-417	204	-213	-385	204	-181	32
8.1	Ruimtelijke ordening	-1.474	275	-1.199	-1.413	301	-1.112	87
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-1.826	2.191	364	-1.325	1.705	380	16

8.3	Wonen en bouwen	-681	1.609	927	-309	1.412	1.103	176
	Afronding						0	0
		-111.468	**112.439**	**971**	**-107.673**	**110.645**	**2.972**	**2.002**

Bijlage 3 SISA

Bijlage

Voor een aantal specifieke uitkeringen geldt dat de verantwoording hiervan plaatsvindt middels de SISA-bijlage.
De onafhankelijke accountant neemt de controle voor de betreffende regelingen mee in de jaarrekeningcontrole. Een aantal gegevens over de regelingen wordt opgenomen in de verplichte SISA-bijlage bij de jaarrekening. Deze bijlage wordt aangeboden aan het Centraal Bureau voor de Statistiek. Dit instituut zorgt ervoor dat de gegevens worden doorgestuurd naar de belanghebbende ministeries.
De vorm van de bijlage is wettelijk voorgeschreven. Er mag niet worden afgeweken van het achterliggende model.

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2021 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 1-3-2022								
Verstrekker	**Uitkeringscode**	**Specifieke uitkering** **Juridische grondslag** **Ontvanger**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**
JenV	**A7**	**Regeling specifieke uitkering tijdelijke ondersteuning toezicht en handhaving** Gemeenten	Besteding (jaar T-1, 15-31 december 2020) *Aard controle R* *Indicator: A7/01*	Besteding (jaar T, 1 januari-30 september 2021) *Aard controle R* *Indicator: A7/02*	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A7/03*	Besteding (jaar T) (gedeeltelijk) verantwoord o.b.v. voorlopige toekenningen? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A7/04*	Eventuele toelichting als bij de vorige indicator “nee” is ingevuld *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A7/05*	
			€ 0	€ 2.573	Ja	Nee		
JenV	**A12B**	**Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen** Veiligheidsregio's	Naam veiligheidsregio *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A12B/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A12B/02*	Besteding volgens besluit van de veiligheidsregio uitgevoerd (Ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A12B/03*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A12B/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A12B/05*	
			Veiligheidsregio Noord- en Oost Nederland	€ 6.202	Ja	€ 6.202	Ja	
FIN	**B2**	**Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek** Gemeenten	Besteding (T-1) - betreft nog niet verantwoorde bedragen over 2020 *Aard controle R* *Indicator: B2/01*	Aantal (potentieel) gedupeerden (als gemeld door Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen aan de gemeente) (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: B2/02*	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden (als gemeld door Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen aan de gemeente) (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: B2/03*	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) *Aard controle R* *Indicator: B2/04*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen c (artikel 3) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/05*	
			€ 0	31	31	€ 1.695	€ 1.695	

			Normbedragen voor a, b en d (Ja/Nee) (vanaf 2021) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/06*	Normbedrag voor e (Ja/Nee) (vanaf 2021) Nee: indicator B2/13 en B2/14 / Ja: indicator B2/21 en B2/22 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/08*				
			Nee	Nee	Nee				
			Reeks 1 Aantal uitgewerkte plannen van aanpakken (jaar T) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle D2* *Indicator: B2/09*	**Reeks 1** Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpakken (t/m jaar T) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/10*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b en d (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/11*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b en d (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/12*		
			0	0	€ 0	€ 0			
			Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/13*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/14*					
			€ 0	€ 0					
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/15*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden cumulatief (t/m jaar T) **Keuze normbedragen** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/16*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/17*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (t/m jaar T) **Keuze normbedragen** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/18*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/19*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten (t/m jaar T) **Keuze normbedragen** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/20*
			Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerde), indien nog niet eerder	Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerde), indien nog niet eerder					

			opgegeven (jaar T) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/21*	opgegeven (t/m jaar T) **Keuze normbedragen** *Aard controle n.v.t* *Indicator: B2/22*		
BZK	**C1**	**Regeling specifieke uitkering Reductie Energiegebruik** Gemeenten	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/01*	Aantal woningen dat bereikt is met het project (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/02*	Aantal woningen waar energiebesparende maatregelen plaatsvinden (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/03*	
			Ja	8.495	5.243	
			Projectnaam/nummer per project *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/04*	Besteding (jaar T) per project *Aard controle R* *Indicator: C1/05*	Bestedingen (jaar T) komen overeen met ingediende projectplan (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/06*	Besteding (jaar T) aan afwijkingen Alleen invullen bij akkoord ministerie *Aard controle R* *Indicator: C1/07*
		1	Advies per brief aan alle grondgebonden koopwoningen over grote en kleine bespaarmaatregelen	€ 2.863	Ja	
		2	Promotie en uitgifte van vouchers a € 70 voor aanschaf kleinschalige bespaarmaatregelen	€ 157.304	Ja	
		3	Advies en tips aanbezoekers van informatieavonden over kleinschalige bespaarmaatregelen	€ 197	Ja	
		4	Advies aan huis over kleinschalige maatregelen	€ 2.909	Ja	
		5	Faciliteren van installatiebedri	€ 6.470	Ja	

				jven in het aanbieden van 'Waterzijdig inregelen van CV-systemen'			
			6	Uitvoering van een grootschalige advies- en inkoopactie van Winst uit je woning	€ 0	Ja	
			7	Monitoren, bijsturen en leren	€ 1.911	Ja	
			8	Extra inspanningen door de gemeente Winterswijk	€ 30.440	Ja	
				Kopie projectnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/08*	Cumulatieve totale bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoording sinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/09*	Toelichting op afwijkingen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/10*	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/11*
			1	*Advies per brief aan alle grondgebonden koopwoningen over grote en kleine bespaarmaatregelen*	€ 20.304	Iets lagere kosten dan begroot	Ja
			2	*Promotie en uitgifte van vouchers a € 70 voor aanschaf kleinschalige bespaarmaatregelen*	€ 244.365	Ongeveer 10.000,- euro voucherbudget niet besteed door inwoners, iets lagere kosten dan begroot.	Ja
			3	*Advies en tips aanbezoekers van informatieavonden over kleinschalige bespaarmaatregelen*	€ 788	Iets lagere kosten dan begroot	Ja
			4	*Advies aan huis over kleinschalige maatregelen*	€ 11.635	Iets lagere kosten dan begroot.	Ja
			5	*Faciliteren van installatiebedrijven in het aanbieden van 'Waterzijdig inregelen van CV-systemen'*	€ 17.628	Iets lagere kosten dan begroot.	Ja

			6	*Uitvoering van een grootschalige advies- en inkoopactie van Winst uit je woning*	€ 0		Ja	
			7	*Monitoren, bijsturen en leren*	€ 3.514	Iets lagere kosten dan begroot	Ja	
			8	*Extra inspanningen door de gemeente Winterswijk*	€ 32.114	Hogere kosten dan begroot t.g.v. extra (promotionele) acties (o.a. extra brief, actie Woningverbeterplan)	Ja	
BZK	**C32**	**Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen** Gemeenten	Beschikkingsnummer /naam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C32/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/03*	Start bouwactiviteiten uiterlijk 31 augustus 2022 (Ja/Nee) *Aard controle D2* *Indicator: C32/04*	Toelichting (verplicht als bij start bouwactiviteiten (indicator 04) 'Nee' is ingevuld) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/05*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/06*
			1 SUVIS21-00818243	€ 0	€ 0	Ja		Nee
			2 SUVIS21-00896767	€ 0	€ 0	Ja		Nee
BZK	**C43**	**Regeling reductie energiegebruik woningen** Gemeenten	Beschikkingsnummer/naam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C43/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C43/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C43/03*	Aantal bereikte woningen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C43/04*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C43/05*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C43/06*
			RREW2020-00449262	€ 111.958	€ 111.958	4.129		Nee
BZK	**C62**	**Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire**	Aantal gedupeerden (artikel 1, lid 2) *Aard controle R* *Indicator: C62/01*	Berekening bedrag uitvoeringskosten *Aard controle R* *Indicator: C62/02*	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen *Aard controle R* *Indicator: C62/03*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C62/04*		
			3	€ 450	€ 1.121	Nee		
OCW	**D8**	**Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)**	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)		

		Gemeenten	voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/01*	voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/02*	vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/03*	*Aard controle R* *Indicator: D8/04*	
			€ 936.705	€ 0	€ 0	€ 168.074	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/05*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/06*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/07*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/08*	
OCW	**D14**	**Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen**	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld *Aard controle R* *Indicator: D14/01*	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen *Aard controle R* *Indicator: D14/02*	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/03*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/04*	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordin	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering	

			gsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/05*	gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/06*	verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/07*	gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/08*		
EZK	**F9**	**Regeling specifieke uitkering Extern Advies Warmtetransitie**	Projectnaam/nummer *Aard controle R* *Indicator: F9/01*	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: F9/02*	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F9/03*	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F9/04*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F9/05*	
		1	Extern Advies Warmtetransitie / EAW-20-00582059	€ 38.136	€ 44.511	Ja		
		2						
		3						
		4						
		5						
		6						
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F9/06*					
			Ja					
SZW	**G2**	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2021** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)

			Aard controle R *Indicator: G2/01*	*Aard controle R* *Indicator: G2/02*	*Aard controle R* *Indicator: G2/03*	*Aard controle R* *Indicator: G2/04*	*Aard controle R* *Indicator: G2/05*	*Aard controle R* *Indicator: G2/06*
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtscheldingen schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) Gemeente Participatiewet (PW)
			Aard controle R *Indicator: G2/07*	*Aard controle R* *Indicator: G2/08*	*Aard controle R* *Indicator: G2/09*	*Aard controle R* *Indicator: G2/10*	*Aard controle R* *Indicator: G2/11*	*Aard controle R* *Indicator: G2/12*
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) Gemeente Participatiewet (PW)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)				
			Aard controle D2 *Indicator: G2/13*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2/14*				
			€ 0	Nee				
SZW	**G2A**	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_totaal 2020** Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) algemene bijstand Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Baten (jaar T-1) algemene bijstand (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Besteding (jaar T-1) IOAW Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Baten (jaar T-1) IOAW (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Besteding (jaar T-1) IOAZ Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam

		verantwoorden hier het totaal (jaar T-1) (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G2B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G2A)		I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
				Aard controle n.v.t. *Indicator: G2A/01*	*Aard controle R* *Indicator: G2A/02*	*Aard controle R* *Indicator: G2A/03*	*Aard controle R* *Indicator: G2A/04*	*Aard controle R* *Indicator: G2A/05*	*Aard controle R* *Indicator: G2A/06*
			1	060294 Gemeente Winterswijk	€ 7.558.979	€ 185.325	€ 521.576	€ 2.592	€ 26.561
				Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A/01	Baten (jaar T-1) IOAZ (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T-1) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet
				In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam
					I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	I.7 Participatiewet (PW)
				Aard controle n.v.t. *Indicator: G2A/07*	*Aard controle R* *Indicator: G2A/08*	*Aard controle R* *Indicator: G2A/09*	*Aard controle R* *Indicator: G2A/10*	*Aard controle R* *Indicator: G2A/11*	*Aard controle R* *Indicator: G2A/12*
			1	060294 Gemeente Winterswijk	€ 237	€ 65.862	€ 12.822	€ 0	€ 388.345
				Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A/01	Baten (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)				
				In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam				
					I.7 Participatiewet (PW)				
				Aard controle n.v.t. *Indicator: G2A/13*	*Aard controle R* *Indicator: G2A/14*				

		1	060294 Gemeente Winterswijk	€ 0				
SZW	**G3**	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2021** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Rijk)	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob)
			Aard controle R *Indicator: G3/01*	*Aard controle R* *Indicator: G3/02*	*Aard controle R* *Indicator: G3/03*	*Aard controle R* *Indicator: G3/04*	*Aard controle R* *Indicator: G3/05*	*Aard controle R* *Indicator: G3/06*
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB)	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
			Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T)		
			Aard controle R *Indicator: G3/07*	*Aard controle R* *Indicator: G3/08*	*Aard controle R* *Indicator: G3/09*	*Aard controle R* *Indicator: G3/10*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3/11*	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
SZW	**G3A**	**Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_totaal 2020**	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T-1) kapitaalverstrekking (exclusief Rijk)	Baten (jaar T-1) vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) Bob	Baten (jaar T-1) Bob (exclusief Rijk)

		Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G3B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G3)		Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam
			Aard controle n.v.t. *Indicator: G3A/01*	*Aard controle R* *Indicator: G3A/02*	*Aard controle R* *Indicator: G3A/03*	*Aard controle R* *Indicator: G3A/04*	*Aard controle R* *Indicator: G3A/05*	*Aard controle R* *Indicator: G3A/06*
			1 060294 Gemeente Winterswijk	€ 230.095	€ 27.382	€ 60.062	€ 0	€ 0
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G3A/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) uitvoerings- en onderzoekskosten artikel 56, eerste en tweede lid, Bbz 2004 (exclusief Bob) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam				
			Aard controle n.v.t. *Indicator: G3A/07*	*Aard controle R* *Indicator: G3A/08*				
			1 060294 Gemeente Winterswijk	€ 8.610				
SZW	**G4**	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) _gemeentedeel 2021** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het? *Aard controle n.v.t.*	Besteding (jaar T) levensonderhoud *Aard controle R*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking *Aard controle R*	Baten (jaar T) levensonderhoud *Aard controle R*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) *Aard controle R*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) *Aard controle R*

				Indicator: G4/01	Indicator: G4/02	Indicator: G4/03	Indicator: G4/04	Indicator: G4/05	Indicator: G4/06
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

		Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/07*	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G4/08*	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G4/09*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/10*
1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Nee	
2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Nee	
3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Nee	
4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Nee	
5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Nee	

Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G4/11*	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo *Aard controle D2* *Indicator: G4/12*	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G4/13*
€ 0	€ 0	€ 0

				Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/14*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/15*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing *Aard controle R* *Indicator: G4/16*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig *Aard controle R* *Indicator: G4/17*	Uitvoering skosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/18*	
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)					
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)					
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)					
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)					
SZW	**G4A**	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) _Totalen 2020** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4A/01*	Welke regeling betreft het? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4A/02*	Besteding (jaar T-1) levensonderhoud *Aard controle R* *Indicator: G4A/03*	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstrekking *Aard controle R* *Indicator: G4A/04*	Baten (jaar T-1) levensonderhoud *Aard controle R* *Indicator: G4A/05*	Baten (jaar T-1) kapitaalverstrekking (aflossing) *Aard controle R* *Indicator: G4A/06*
			1	060294 Gemeente Winterswijk	Tozo1	€ 2.383.458	€ 629.973	€ 48.677	€ 21.606
			2	060294 Gemeente Winterswijk	Tozo2	€ 540.444	€ 116.077	€ 13.919	€ 0
			3	060294 Gemeente Winterswijk	Tozo3	€ 439.511	€ 96.061	€ 3.908	€ 0
				Hieronder verschijnt de	Hieronder verschijnt de	Baten (jaar T-1)	Aantal besluiten	Aantal besluiten	Totaal bedrag

			gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G4A/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	keuze regeling (Tozo 1,2, en 3) conform de keuzes gemaakt bij G4B/02	kapitaalverstrekking (overig)	levensonderhoud (jaar T-1)	kapitaalverstrekking (jaar T-1)	vorderingen levensonderhoud (jaar T-1) Tozo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020)
			Aard controle n.v.t. *Indicator: G4A/07*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4A/08*	*Aard controle R* *Indicator: G4A/09*	*Aard controle R* *Indicator: G4A/10*	*Aard controle R* *Indicator: G4A/11*	*Aard controle R* *Indicator: G4A/12*
		1	060294 Gemeente Winterswijk	Tozo1	€ 8.465	527	75	€ 3.000
		2	060294 Gemeente Winterswijk	Tozo2	€ 72	136	15	€ 0
		3	060294 Gemeente Winterswijk	Tozo3	€ 131	147	14	€ 0
SZW	**G12**	**Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_ gemeentedeel** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T)	Aantal gedupeerden (zoals omschreven in artikel 1 van de Regeling specifieke uitkering compensatie van de kosten die verband houden met het kwijtschelden van publieke schulden binnen het SZW-domein van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire toeslagen)			

			Aard controle R *Indicator: G12/01*	*Aard controle R* *Indicator: G12/02*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: G12/03*			
			€ 0	€ 0	0			
VWS	**H4**	**Regeling specifieke uitkering stimulering sport** Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H4/01*	Totale werkelijke berekende subsidie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/02*				
			€ 268.060	€ 1.569.162				
			Activiteiten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/03*	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H4/04*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) Onroerende zaken *Aard controle R* *Indicator: H4/05*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) roerende zaken *Aard controle R* *Indicator: H4/06*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) overige kosten *Aard controle R* *Indicator: H4/07*	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/08*
		1	SPUK 2021 - onroerende zaken - nieuwbouw	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
		2	SPUK 2021 - onroerende zaken - renovatie	€ 851.524	€ 851.524	€ 0	€ 0	
		3	SPUK 2021 - onroerende zaken - onderhoud	€ 20.651	€ 20.651	€ 0	€ 0	
		4	SPUK 2021 - roerende zaken - aankoop	€ 26.787	€ 0	€ 26.787	€ 0	
		5	SPUK - roerende zaken beheer en exploitatie	€ 504.125	€ 0	€ 504.125	€ 0	
		6	SPUK 2021 - mengpercentage sport	€ 166.075	€ 0	€ 0	€ 166.075	
VWS	**H8**	**Regeling Sportakkoord 2020-2022**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.*	Totaal bedrag volgens beschikking *Aard controle n.v.t.*	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R*	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R*	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.*	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.*

				Indicator: H8/01	*Indicator: H8/02*	*Indicator: H8/03*	*Indicator: H8/04*	*Indicator: H8/05*	*Indicator: H8/06*
			1	1018467	€ 20.000	€ 0	€ 17.041	€ 0	€ 17.041
			2	1036327	€ 85.142	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			3						
			4						
				Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/08*				
			1	1018467	Ja				
			2	1036327	Nee				
			3						
			4						
VWS	**H12**	**Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken**		Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H12/01*	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H12/02*	Eindverantwoording? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H12/03*			
				€ 0	Nee	Nee			
VWS	**H16**	**Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden**		Betreft jaar *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H16/01*	Beschikkingsnummer / naam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H16/02*	Totale besteding *Aard controle R* *Indicator: H16/03*			
			1	2020					
			2	2021	SPUKIJZ21267 en SPUKIJZ21R2283	€ 106.278			
				Naam locatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H16/04*	Totale toezegging per locatie *Aard controle R* *Indicator: H16/05*	Besteding per locatie *Aard controle R* *Indicator: H16/06*	Verschil toezegging vs. Besteding per locatie (automatisch berekend) *Aard controle n.v.t* *Indicator: H16/07*	Betreft jaar? *Aard controle R* *Indicator: H16/08*	
			1	Zwembad Jaspers	€ 106.278	€ 106.278	€ 0	2020	
			2	Zwembad Jaspers	€ 42.984	€ 0	€ 42.984	2021	

Bijlage 4 Investeringskredieten

Overzicht investeringskredieten

Hieronder vindt u een totaaloverzicht van de kredieten. De toelichting van de afwijkingen van de realisatie 2021 ten opzichte van de begroting 2021 per beleidsveld van meer dan € 100.000 vindt u terug in de betreffende programma's.

	Bedragen x € 1.000	Begroot 2021	Realisatie 2021	Saldo 2021		Nog beschikbaar in				Totaal nog	Totale krediet
Programma	werkdoel	bedrag	bedrag			2022	2023	2024	2025	beschikbaar	beschikbaar t/m
2	1566 Beheer en ond sportaccomodaties	971	923	48		1.491	626		792	2.956	2027
2	1566 Beheer en ond sportaccomodaties			0		440				440	2022
2	1580 Herinr Dennenoord	20	17	3		30	375			408	2025
2	1670 IJsbaan	0	2	-2						-2	2022
2	397 Toeristisch recreatief beleid alg.	13		13		13				26	2022
2	1254 gebouwenbeheer/ onderhous sportaccomodaties					140				140	2024
2	1700 gebiedsontwikkeling Steengroeve					70	1.620			1.690	2025
2	1738 Integraal Huisvestingsplan Onderwijs					200	300	450	7.032	7.982	2027
2	1681 Project Weurden/ Wooow							6.500		6.500	2025
3	1028 Proj Dennenoord	80	40	40		40				80	2022
3	1043 Rioolbeheer en onderhoud buitengebied	50	0	50		50	50	50	50	250	2027
3	1043 Rioolbeheer en onderhoud buitengebied					50				50	2022
3	1060 Beheer&onderhoud bomen langs wegen	192	84	108		332	232	232	232	1.136	2027
3	1060 Beheer&onderhoud bomen langs wegen					70				70	2022
3	1402 KD De Pas herinrichting	447	458	-11	*	2.034	300			2.323	2025
3	1402 KD De Pas herinrichting					620				620	2022
3	1404 KD Omgeving Gemeentehuis herinrichting	543	926	-383	*					-383	2024
3	1404 KD Omgeving Gemeentehuis herinrichting					-155				-155	2022
3	1548 Fietspad Bataafseweg (Lvh-Vredenseweg)	126	214	-88	*					-88	2022
3	1647 Rec Bataafseweg	106	6	100		20				120	2022
3	1562 Beheer en ond wegen	135	108	27						27	2022
3	1629 Rec en aanleg Vliertuin	39	46	-8	*					-8	2022
3	1630 Herinr Kloksteeg - notaristuin	61	62	-1						-1	2022
3	1676 Rec Greuneweg	357	159	198		198				397	2022
3	1677 Rec Grevinkweg (Meddo)	190	8	182		182				364	2022
3	1686 Parkeerterrein Burg Vlamstraat	100	4	96		97				193	2022
3	1687 Groen terrein vm Belastingkantoor	15		15						15	2022
3	1695 Aanlichten Jacobskerk	7	7	0		15				15	2024
3	1695 Aanlichten Jacobskerk					84				84	2022
3	1704 Rec/Riol Alb Schweitzerlaan	580	605	-25	*	10				-15	2024
3	1706 Recreatieve fietspaden	119	16	103		85	85	80	80	433	2027
3	1706 Recreatieve fietspaden			0		94				94	2022
3	1707 Rec Binnenboomweg	198	60	138		138				275	2022
3	1708 Rec Meenkmolenweg	204	33	171		196				367	2024
3	1708 Rec Meenkmolenweg					171				171	2022
3	1711 Brug Honesweg	100	1	99		139				238	2022
3	1722 Rijbaan Groenloseweg	70	22	48		478				526	2022
3	1723 HWA Kotten buffervoorziening	50	5	45		45				90	2022

3	1725 Herinr Notaristuin 2.0	227	124	103		103				206	2022
3	1729 Wamelinkweg (herinrichting)	130	156	-26	*					-26	2022
3	1735 Visie Wehmerbeek BH Bulten	5		5		25				30	2022
3	343 Beh. Onderh. openbare verlichting	80		80		80				160	2022
3	377 Openbaar vervoer algemeen	1.041	923	118		306	-92	-194		138	2024
3	377 Openbaar vervoer algemeen					200				200	2022
3	719 Partic. exploitatie Bedrijventerrein Arrisveld	-26	-36	10						10	2022
3	789 Uitv.maatr. verkeersstructuurplan	5		5		5				10	2022
3	994 Herinr Narcis-Crocusstr	8	7	1						1	2022
3	1327 Hakklelrkapm Oost fase 1					50	1.237			1.287	2025
3	1473 Hakkelerkamp Oost fase 2					50	0	1.300	831	2.181	2027
3	1563 Verkeerskundige adviezen en maatregelen					882	0	500	3.000	4.382	2027
3	1563 Verkeerskundige adviezen en maatregelen					50				50	2022
3	1650 Duikers vLeeuwenhoekweg/B.Ballotstr.					50				50	2022
3	1678 Rec Haverkampstegge					512				512	2024
3	1703 Rec Markt					435				435	2024
3	1703 Rec Markt					15				15	2022
3	1736 Verleggen watergang Gaxel					40				40	2024
3	1736 Verleggen watergang Gaxel					10				10	2022
3	1403 Bargerbosch herinrichting								50	50	2027
3	1666 Hakkelerkanpstraat herinrichting								256	256	2027
3	1714 Gebiedsontwikkeling Molenveld					128				128	2022
3	1680 Scheurvorenweg							400		400	2026
3	1730 Vredenseweg instandhouding rijbaan						149			149	2025
3	1731 Vosseveldseweg fase 1						274			274	2025
3	1732 Breukinkweg							238		238	2026
3	1733 Oosterdorperdiek								126	126	2027
3	1734 Prangeweg								266	266	2027
3	1737 Waliensestraat (fietsbrugvervanging)							30		30	2026
4	1214 ICT uitvoering proj autom plan	977	808	169		594	425	638	786	2.611	2027
4	1214 ICT uitvoering proj autom plan					708				708	2022
4	1256 Gebouwenbeheer	525	501	24		-400				-376	2022
4	636 Gebouwenbeheer	1.250	1.126	124		1.668				1.792	2024
4	636 Gebouwenbeheer					945				945	2022
4	660 Post verzorgen						35			35	2025
4	1523 Handhaving APV & bijz. wetten						37			37	2025
4	1527 Handfhaving WABO						37			37	2025
		8.995	7.415	1.580		13.830	5.691	10.224	13.499	44.825	
Overige 'activa'											

2	505 Subsidie muziekonderwijs (lening)	-54	-54								
2	1724 Herstelplan coronacrisis (coronaleningen)	586	586								
3	206 GREX Grondexploitatie	-2.063	-931								
3	278 Volkshuisvesting kern (Startersleningen)	400	400								
3	722 NIEGG Transformatie omg Narcisstr	70	49								
3	1290 GREX Werklandschap DAV terrein	0	-1.828								
3	1634 Duurzame energie (duurzaamheidsleningen)	-750	-750								
4	1512 Verantwoording dividend etc. (Hybride Obligatielening Alliander)	0	1.931								
		7.184	6.818								

Toelichting Investeringskredieten

Bij de met een * aangegeven kredieten zijn (per saldo) de kosten in 2021 hoger dan het krediet voor dat jaar. Ten behoeve van de begrotingsrechtmatigheid gaat het er echter om of de kosten binnen het totaal beschikbare (netto) krediet blijven.

- 1402 Herinrichting De Pas: de hogere kosten in 2021 kunnen worden opgevangen binnen het krediet van 2022.
- 1404 Herinrichting omgeving gemeentehuis: Het begrote bedrag betreft het saldo van de kosten en een subsidie. Deze subsidie (368K) wordt in 2022 ontvangen, waardoor er uiteindelijk geen sprake van een overschrijding zal zijn.
- 1548 / 1647 Fietspad Bataafseweg: Deze 2 ‘kredieten’ dienen in samenhang te worden bezien waarmee de kosten dus binnen het krediet blijven.
- 1629 Aanleg Vliertuin: Een deel van de gemaakte kosten wordt in 2022 doorbelast aan derden waardoor er uiteindelijk geen sprake van een overschrijding is.
- 1704 Riolering Albert Schweitzerlaan: Onze werkzaamheden en die van de nutsbedrijven verliepen (noodzakelijk) anders dan gepland waardoor extra onvoorziene kosten zijn gemaakt voor het wegpompen van grondwater.
- 1729 Herinrichting Wamelinkweg: Bij deze herinrichting was sprake van onvoorzien extra vervanging van asfalt waardoor de kosten hoger zijn uitgevallen.

Alleen bij de laatste twee kredieten is sprake van een daadwerkelijke overschrijding vanwege een aantal onvoorziene kosten. Op het geheel van de totale investeringen gaat het om een bescheiden bedrag.

Bijlage 5 Stand van zaken ingeboekte bezuinigingen

Stand van zaken ingeboekte bezuinigingen

Programma	Beleidsveld	Omschrijving	Activiteit Begroting 2021/2022	Besluitvorming	2021	2022	2023	2024	STAVAZA	Toelichting
1	1.2 Maatschappelijke ondersteuning	Wmo groepsbegeleiding omzetten naar arbeidsmatige dagbesteding	A4/B3	Begroting 2021	-50.000	-150.000	-300.000	-500.000	Niet op koers	De uitvoering is in 2021 niet van start gegaan door vertraging in het project Samen aan 't Stuur. Hierdoor realiseren we de bezuiniging in 2021 niet.
1	1.2 Maatschappelijke ondersteuning	Invoering nieuw normenkader	B5	Begroting 2021	-75.000	-300.000	-445.000	-485.000	Niet op koers	De ingeboekte bezuiniging is niet behaald. De verwachte vermindering bij herindicaties is achtergebleven. Bij nieuwe indicaties zien we wel een verlaging van het aantal geïndiceerde uren met 0,3 uur. Daarnaast worden we nog steeds geconfronteerd met een stijging van het aantal cliënten.
1	1.2 Maatschappelijke ondersteuning	Algemene taakstelling binnen Sociaal Domein	B1	Begroting 2021	0	-100.000	-150.000	-200.000	N.v.t.	Taakstelling moet binnen het gehele SD gevonden worden en loopt pas vanaf 2022
1	1.2 Maatschappelijke ondersteuning	Invoeren VoorElkaarPas	B5	Begroting 2021	0	-50.000	-50.000	-50.000	N.v.t.	Bezuiniging is pas vanaf 2022 ingeboekt.
1	1.2 Maatschappelijke ondersteuning	Eigen Bijdrage ZOOV	B5	Begroting 2021	-38.000	-38.000	-38.000	-38.000	Niet op koers	De eigen bijdrage is in 2021 om diverse redenen niet geïnd
1	1.2 Maatschappelijke ondersteuning	Besparing agv nieuwe wijze inkoop SD	B5	Begroting 2022	0	> -600.000	> -600.000	> -600.000	N.v.t.	De nieuwe startdatum van de inkoop is verschoven naar 1 juli 2022 en daarmee zal de ingeboekte bezuiniging voor 2022 niet volledig gerealiseerd gaan worden.
2	2.1 Cultuur en ontspanning	Bezuiniging het Mueseum	A3	Begroting 2021	0	0	-25.000	-25.000	N.v.t.	Bezuiniging is vanaf 2023
2	2.1 Cultuur en ontspanning	Bezuinging Boogie Woogie	A1	Begroting 2021	0	0	-50.000	-100.000	N.v.t.	Bezuiniging loopt na 2024 nog verder op.

2	2.1 Cultuur en ontspanning	Bezuiniging Zwembad Jaspers	B3	Begroting 2021	0	-80.000	-80.000	-80.000	N.v.t.	Bezuiniging start in 2022. Het is nu al, na het uitvoeren van een 1e onderzoek, minder realistisch dat deze bezuiniging volledig wordt behaald.
2	2.2 Inkomen en Participatie	Bezuiniging Algemene Bijstand	Eerder ingeboekt	Begroting 2020	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000	Niet op koers	De uitgaven zijn licht gestegen t.o.v. 2020 maar het Rijksbudget is t.o.v. 2020 fors verlaagd waardoor per saldo de bezuiniging niet is gerealiseerd. De uitgaven 2021 zijn nog wel binnen het Rijksbudget gebleven.
2	2.2 Inkomen en Participatie	Bezuiniging Bijzondere Bijstand	Eerder ingeboekt	Begroting 2020	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000	Niet op koers	De bezuiniging is in 2021 niet gerealiseerd. De uitgaven in 2021 liggen in lijn met de uitgaven in 2020.
3	3.1 Infrastructuur en gebiedsontwikkeling	Onderhoud openbaar groen	A4	Begroting 2021	0	0	-100.000	-100.000	N.v.t.	Structurele bezuiniging geldt pas vanaf 2023 op de openbare ruimte, o.b.v. bgr. 2021 (obv Collegebesluit dd. 16/6/20 heisessie 2 Bruggen)
3	3.1 Infrastructuur en gebiedsontwikkeling	Onderhoud openbare ruimte (ROVA)		Begroting 2022	0	0	-100.000	-100.000	N.v.t.	O..b.v. BG22 Collegebesluit dd. 6/7/21. Het afgelopen jaar was de Rova bezig met het in beeld brengen van de eenheidsprijzen op het onderhoud van het openbaar groen. Als de eenheidsprijzen in beeld zijn maken we onderbouwde keuzes voor een bezuiniging op het openbaar groen. Hierbij investeren we aan de voorkant om een bezuiniging op de lange termijn te

										creëren en tegelijkertijd ruimte te geven aan klimaatadaptatie en biodiversiteit.
4	4.4 Personeel	Taakstelling op de bedrijfsvoering	Geen specifieke activiteit	Begroting 2022	0	0	-100.000	-100.000	N.v.t.	Structurele taakstelling geldt pas vanaf 2023 binnen de gehele bedrijfsvoering.

Bijlage 6 Beleids- en prestatie indicatoren

Inleiding

In deze bijlage worden de beleids- en prestatie indicatoren weergegeven. De beleidsindicatoren
betreffen indicatoren, die voorgeschreven zijn door de VNG.
Bij de beleids- en prestatie indicatoren ziet u de cijfers voor zover aanwezig op 1 april 2022.
Om het onderscheid tussen beleids- en prestatie indicatoren duidelijk te maken zijn de
beleidsindicatoren aangegeven met een *.

Programma 1: Sociaal krachtig Winterswijk

Doelstelling	Afname aantal cliënten dat gebruik maakt van 1e en 2e lijns-zorg en/of afname kosten 1e en 2e lijns-zorg
Prestatie indicator	Aantal cliënten daalt. Budget is toereikend
Werkelijk 2019	Het aantal cliënten en kosten in de 1e en 2e lijns-zorg zijn niet afgenomen. Dit wordt veroorzaakt door een toename van het aantal cliënten als gevolg van de invoering van het abonnementstarief en stijgende tarieven.
Werkelijk 2020	Het aantal cliënten met individuele begeleiding is gelijk gebleven. Het aantal cliënten met begeleiding groep is licht afgenomen. Het aantal cliënten huishoudelijke ondersteuning is fors toegenomen. Tenslotte is het aantal cliënten met een vervoersvoorziening / rolstoel afgenomen.
Werkelijk 2021	Het aantal cliënten met een Wmo vervoermiddel/ rolstoel /woonvoorziening/ individuele begeleiding is nagenoeg gelijk gebleven of zelfs licht gedaald. Het aantal cliënten met begeleiding groep is heel licht gestegen. Het aantal cliënten huishoudelijke ondersteuning is blijven stijgen. De verwachting dat er extra zorg nodig zou zijn als gevolg van de coronacrisis is (nog) niet zichtbaar in het aantal cliënten.
Begroting 2022	Het aantal cliënten met een Wmo vervoermiddel / rolstoel / woonvoorziening blijft nagenoeg gelijk of daalt licht. Het aantal cliënten hulp bij huishouden blijft stijgen. Het aantal cliënten begeleiding blijft gelijk of neemt licht af.
Informatiebron	Gemeentelijke Begroting

Aantal cliënten met maatwerkarrangement Wmo per 10.000 inwoners			
Jaar	Winterswijk	Nederland	Informatiebron
2019	690	680	*Waar staat je Gemeente*
2020	n.n.b.	700	*Waar staat je Gemeente*
2021	n.n.b.	649	*Waar staat je Gemeente*

Jongeren (tot 18 jaar) met Jeugdhulp (%)			
Jaar	Winterswijk	Nederland	Informatiebron
2018	11,00%	11,80%	*Waar staat je Gemeente/CBS*
2019	12,10%	12,30%	*Waar staat je Gemeente/CBS*
2020	13,00%	11,90%	*Waar staat je Gemeente/CBS*

Jongeren (t/m 18 jaar) met Jeugdbescherming (%)			
Jaar	Winterswijk	Nederland	Informatiebron
2018	0,80%	1,20%	*Waar staat je Gemeente/CBS*
2019	1,10%	1,20%	*Waar staat je Gemeente/CBS*
2020	1,20%	1,20%	*Waar staat je Gemeente/CBS*

Jongeren met delict voor rechter (%)			
Jaar	Winterswijk	Nederland	Informatiebron
2018	1%	1%	*Waar staat je Gemeente/CBS*
2019	1%	1%	*Waar staat je Gemeente/CBS*
2020	1%	1%	*Waar staat je Gemeente/CBS*

Jongeren (12-23 jaar) met Jeugdreclassering (%)			
Jaar	Winterswijk	Nederland	Informatiebron
2018	0,40%	0,40%	*Waar staat je Gemeente/CBS*
2019	0,30%	0,40%	*Waar staat je gemeente/CBS*
2020	0,30%	0,40%	*Waar staat je gemeente/CBS*

Kinderen tot 18 jaar in een uitkeringsgezin (%)			
Jaar	Winterswijk	Nederland	Informatiebron
2017	5%	7%	*Waar staat je Gemeente/CBS*
2018	5%	7%	*Waar staat je Gemeente/CBS*
2019	5%	6%	*Waar staat je Gemeente/CBS*

Programma 2: Meedoen in Achterhoek

Doelstelling	Sportstimulering
Prestatie indicator	Het aantal sporters van de gesubsidieerde sportverenigingen
Werkelijk 2018	5.400
Werkelijk 2019	5.523
Werkelijk 2020	5.948
Werkelijk 2021	5.972
Begroting 2022	5.300
Informatiebron	*Navraag sportverenigingen*

Niet sporters (%)			
Jaar	Winterswijk	Nederland	Informatiebron
2014	48,10%	49,90%	*Waar staat Je Gemeente*
2016	46,70%	48,70%	*Waar staat Je Gemeente*
2020	55,30%	49,30%	*Waar staat je Gemeente*

Absoluut verzuim (aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school per 1.000 inwoners lft. 5-18 jaar))			
Jaar	Winterswijk	Nederland	Informatiebron
2017	0,5	1,8	*Waar staat je Gemeente*
2018	n.b.	1,9	*Waar staat je Gemeente*
2019	1,2	2,4	*Waar staat je Gemeente*

Relatief verzuim (het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is per 1.000 inwoners leeftijd 5-18 jaar)			
Jaar	Winterswijk	Nederland	Informatiebron
2017	19	27	*Waar staat je Gemeente*
2018	14	23	*Waar staat je Gemeente*
2019	14	26	*Waar staat je Gemeente*

Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers) (% deeln. aan het VO en MBO onderwijs)			
Jaar	Winterswijk	Nederland	Informatiebron
2018	1,80%	1,90%	*Waar staat je Gemeente*
2019	2,00%	2,00%	*Waar staat je Gemeente*
2020	1,40%	1,70%	*Waar staat je Gemeente/DUO*

Doelstelling	Een aantrekkelijk Winterswijks winkelcentrum
Prestatie indicator	De toename van het aantal bezoekers van het Winterswijkse winkelcentrum
Werkelijk 2019	131.000 unieke bezoekers op weekbasis (op basis van handmatige passantentelling. Uitgevoerd door Locatus B.V. in maart 2019.
Werkelijk 2020	Geen cijfer beschikbaar.Geen cijfer beschikbaar.

	Vanwege aanscherping van de privacy wetgeving is de continue meting op basis van wifi-tracking vervallen. Op basis van de laatste handmatige telling in maart 2019 gaan we regulier uit 131.000 unieke bezoekers op weekbasis. In dit corona jaar is er echter geen betrouwbaar weekgemiddelde te schatten.
Werkelijk 2021	46.400 unieke bezoekers op weekbasis. Op basis van handmatige passantentelling. Uitgevoerd door Locatus B.V. in april 2021. Het aantal centrumbezoekers varieert sterk in 2021, gerelateerd aan actuele Covid-19 maatregelen.
Begroting 2022	130.000 unieke bezoekers op weekbasis.
Informatiebron	Vanaf november 2017 is het centrum van Winterswijk voorzien van 10 digitale passantentellers, in de Misterstraat, het Weurden, de Meddosestraat, de Ratumsestraat en de Markt. Hiermee worden 24/7 het aantal passanten gemeten. In verband met de aangescherpte privacy-wetgeving wordt met ingang van 2019 alleen het aantal passanten gemeten en niet met aantal unieke bezoekers)
Doelstelling	Een aantrekkelijk Winterswijks winkelcentrum
Prestatie indicator	Geen toename van het aantal m² leegstand in het Winterswijkse winkelcentrum
Werkelijk 2019	4.800 m2 (in de kern)
Werkelijk 2020	4.500 m2 (in de kern)
Werkelijk 2021	5.370 m2 (in de kern).
Begroting 2022	6.000 m2 (in de kern)
Informatiebron	Monitoringssysteem dat de leegstand (m2) in het Winterswijkse winkelcentrum telt, in de vorm van een jaarlijkse schouw (peildatum: juni 2021).

Kunst en Cultuur

Doelstelling	Minimaal 2 bovenregionale evenementen per jaar
Prestatie indicator	Er zijn minimaal 2 bovenregionale evenementen per jaar
Werkelijk 2019	1
Werkelijk 2020	0
Werkelijk 2021	1
Begroting 2022	1
Informatiebron	*Feitelijke situatie*

Inkomensvoorzienin g

Doelstelling	Daling uitkeringsbestand /Aantal uitkeringen in 2018 op niveau 2013 (= 534). Uitkomen met rijksbudget voor uitkeringsbetaling
Prestatie indicator	Aantal uitkeringen
Werkelijk 2019	580
Werkelijk 2020	578
Werkelijk 2021	557
Begroting 2022	604
Informatiebron	*SDOA*

Percentage werkloze beroepsbevolking			
Jaar	Winterswijk	Nederland	Informatiebron
2018	3,40%	3,80%	*Waar staat je Gemeente*
2019	3,10%	3,40%	*Waar staat je Gemeente*
2020	3,20%	3,80%	*Waar staat je Gemeente*

Banen (Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar)			
Jaar	Winterswijk	Nederland	Informatiebron
2018	734,4	777,4	*Waar staat je Gemeente*
2019	751,5	793,9	*Waar staat je Gemeente*

2020	793,6	795,9	*Waar staat je Gemeente*

Netto Arbeidsparticipatie (% van de werkzame beroepsbevolking t.o.v. de beroepsbevolking)			
Jaar	Winterswijk	Nederland	Informatiebron
2018	66,80%	67,80%	*Waar staat je Gemeente*
2019	67,80%	68,80%	*Waar staat je Gemeente*
2020	67,60%	68,40%	*Waar staat je Gemeente*

Werkloze jongeren (% 16 t/m 22 jarigen)			
Jaar	Winterswijk	Nederland	Informatiebron
2018	2%	2%	*Waar staat je Gemeente*
2019	2%	2%	*Waar staat je Gemeente*
2020	2%	2%	*Waar staat je Gemeente/DUO*

Personen met een bijstandsuitkering (aantal per 10.000 inwoners 18 jaar en ouder)			
Jaar	Winterswijk	Nederland	Informatiebron
2019	314,9	381,7	*Waar staat je Gemeente*
2020	398,8	n.n.b.	*Waar staat je Gemeente*
2021	298	n.n.b.	*Waar staat je Gemeente*

Lopende re-integratievoorzieningen (aantal per 10.000 inwoners 15-64 jaar)			
Jaar	Winterswijk	Nederland	Informatiebron
2018	569,6	305,2	*Waar staat je Gemeente*
2019	519	207	*Waar staat je Gemeente*
2020	651,6	202	*Waar staat je Gemeente*

Doelstelling	Intensivering contacten met bedrijfsleven
Prestatie indicator	Aantal bedrijfscontactmomenten
Werkelijk 2019	College: 22
Werkelijk 2020	College: 4 fysieke afspraken. Daarnaast veelvuldig digitaal overleg over coronacrisis en andere thema's
Werkelijk 2021	College: 3 fysieke afspraken. Daarnaast veelvuldig digitaal overleg over coronacrisis en andere thema's
Begroting 2022	College: 25
Informatiebron	*Afsprakenagenda* *Aantal betreft collegebezoeken en 'top 15' bedrijfsbezoeken. Overige individuele afspraken zijn niet meegenomen*

Functiemenging (%)			
Jaar	Winterswijk	Nederland	Informatiebron
2018	51,50%	52,80%	*Waar staat je Gemeente*

2019	50,60%	52,90%	*Waar staat je Gemeente*
2020	52,00%	53,20%	*Waar staat je Gemeente*

Vestigingen van bedrijven (aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar)			
Jaar	Winterswijk	Nederland	Informatiebron
2018	137,7	145,3	*Waar staat je Gemeente*
2019	142,1	151,3	*Waar staat je Gemeente*
2020	148,1	158,4	*Waar staat je Gemeente*

Programma 3: Werkend Winterswijk

Doelstelling	Afhandelen van vergunningsverzoeken binnen wettelijke termijnen
Prestatie indicator	Aantal afhandelingen buiten termijn
Werkelijk 2019	1
Werkelijk 2020	1
Werkelijk 2021	1
Prognose 2022	1
Begroting 2022	Het streven is om binnen de wettelijke termijnen de aanvragen af te handelen. Ondanks alle ontwikkelingen die komen door de Omgevingswet is ons streven om binnen de wettelijke termijnen aanvragen af te handelen.
Informatiebron	Team Vergunningverlening

Doelstelling	Verhogen kostendekkendheid begraafplaats
Prestatie indicator	% kostendekkendheid
Werkelijk 2019	71%
Werkelijk 2020	53%
Werkelijk 2021	54%
Begroting 2021	62%
Begroting 2022	53%
Informatiebron	*Jaarrekeningen 2017 t/m 2021 en begroting 2021 en 2022*

Doelstelling	Voldoen aan beeldkwaliteit openbare ruimte (95%)
Prestatie indicator	Schouwresultaat
Werkelijk 2017	Ruim gehaald
Werkelijk 2018	Ruim gehaald
Werkelijk 2019	Ruim behaald
Werkelijk 2020	Ruim behaald
Werkelijk 2021	Ruim behaald
Begroting 2022	Gehaald
Informatiebron	*Schouwverslagen/monitor*

Nieuw gebouwde woningen (per 1.000 woningen) *			
Jaar	Winterswijk	Nederland	Informatiebron
Werkelijk 2016	3,5	7,2	*Waar staat Je Gemeente*
Werkelijk 2017	2,6	8,2	*Waar staat Je Gemeente*
Werkelijk 2018	3,2	8,6	*Waar staat Je Gemeente*
Werkelijk 2019	3,7	9,2	*Waar staat Je Gemeente*
Werkelijk 2020	6,5	8,9	*Waar staat Je Gemeente*

Demografische druk (%)*			
Jaar	Winterswijk	Nederland	Informatiebron
Werkelijk 2018	78,30%	69,60%	*Waar staat Je Gemeente /CBS*
Werkelijk 2019	79,00%	69,80%	*Waar staat Je Gemeente/ CBS*
Werkelijk 2020	79,30%	70,00%	*Waar staat Je Gemeente/ CBS*
Werkelijk 2021	80,20%	70,10%	*Waar staat Je Gemeente/ CBS*

Huishoudelijk restafval Kg/inwoner*			
Jaar	Winterswijk	Nederland	Informatiebron
Werkelijk 2017	61	180	*Waar staat Je Gemeente/ROVA*
Werkelijk 2018	58	174	*Waar staat Je Gemeente*
Werkelijk 2019	54	161	*Waar staat je Gemeente*
Werkelijk 2020	n.n.b.	n.n.b.	*Waar staat je Gemeente*

Hernieuwbare elektriciteit*			
Jaar	Winterswijk	Nederland	Informatiebron
Werkelijk 2016	3,10%	14,80%	*Waar staat Je Gemeente /RWS*
Werkelijk 2017	4,60%	16,20%	*Waar staat Je Gemeente /RWS*
Werkelijk 2018	7,20%	17,50%	*Waar staat Je Gemeente /RWS*
Werkelijk 2019	8,70%	20,00%	*Waar staat Je Gemeente /RWS*

Programma 4: Bestuurlijk Winterswijk

Doelstelling	Geen toename permanente bewoning
Prestatie indicator	Aantal overtredingen
Werkelijk 2019	23 illegaal permanent bewoond en 2 twijfelgevallen
Werkelijk 2020	23 illegaal permanent bewoond en 0 twijfelgevallen.
Werkelijk 2021	17 onrechtmatig bewoond, 5 vermoeden onrechtmatige bewoning en 12 tijdelijke omgevingsvergunningen.
Begroting 2022	Het aantal gevallen van onrechtmatige bewoning kan fluctueren, omdat er regelmatig mensen vertrekken, maar er ook nieuwe gevallen van onrechtmatige bewoning bijkomen. Gelet op de voorgaande jaren is de verwachting dat het aantal gevallen van onrechtmatige bewoning gelijk zal blijven
Informatiebron	*Team Handhaving*

Bedrijfsvoering

Naam Indicator	Eenheid	Bron	Werkelijk 2019	Werkelijk 2020	Werkelijk 2021
Formatie	Fte per 1000 inwoners	Eigen gegevens	6,51 fte	6,74 fte	6,83 fte
Bezetting	Fte per 1000 inwoners	Eigen gegevens	6,36 fte	6,50 fte	6,55 fte
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen jaarrekening	€ 604	€ 691	€ 725
Externe huur	Kosten als % van totale loonsom regulier personeel en totale kosten inhuur externen.	Eigen jaarrekening	18,50%	15,34%	15,87%
Overhead	% van totale kosten	Eigen jaarrekening	7,37%	6,97%	8,33%

Doelstelling	Digitale dienstverlening aan de burger
Prestatie indicator	Gebruik e-diensten
Werkelijk 2019	4.545
Werkelijk 2020	6.136
Werkelijk 2021	8.857
Begroting 2022	8.000
Doelstelling	Digitale dienstverlening aan de burger
Prestatie indicator	Aantal e-producten en e-diensten
Werkelijk 2019	41
Werkelijk 2020	49
Werkelijk 2021	51
Begroting 2022	67
Informatiebron	*Green Valley zaaksysteem, Key2Burgerzaken, JCC Afspraken, Squit, Djuma (Joost)*

Doelstelling	Terugdringen overlast door jeugd
Prestatie indicator	Aantal jeugdgroepen
Werkelijk 2019	0
Werkelijk 2020	1
Werkelijk 2021	0
Prognose 2022	1
Informatiebron	*Groepsscan Politie Achterhoek Oost*

Doelstelling	Terugdringen fietsendiefstal

Prestatie indicator	Aangiften fietsendiefstal
Werkelijk 2019	64
Werkelijk 2020	73
Werkelijk 2021	85
Prognose 2022	70
Informatiebron	*Politiecijfers*

Verwijzingen Halt aantal per 10.000 jongeren			
Jaar	Winterswijk	Nederland	Informatiebron
2018	111	119	*Waar staat Je Gemeente / Bureau Halt*
2019	104	132	*Waar staat Je Gemeente / Bureau Halt*
2020	90	110	*Waar staat Je Gemeente / Bureau Halt*
2021			**28-02-2022 cijfers nog niet bekend*

Winkeldiefstallen aantal per 1.000 inwoners			
Jaar	Winterswijk	Nederland	Informatiebron
2019	1,9	2,3	*Waar staat Je Gemeente /CBS*
2020	1,9	2	*Waar staat Je Gemeente /CBS*
2021	2,1	1,8	*Waar staat Je Gemeente /CBS*

Geweldsmisdrijven aantal per 1.000 inwoners			
Jaar	Winterswijk	Nederland	Informatiebron
2019	4,3	4,9	*Waar staat Je Gemeente /CBS*
2020	5,9	4,6	*Waar staat Je Gemeente /CBS*
2021	4,3	4,3	*Waar staat Je Gemeente /CBS*

Diefstallen uit woning aantal per 1.000 inwoners			
Jaar	Winterswijk	Nederland	Informatiebron
2019	0,9	2,3	*Waar staat Je Gemeente /CBS*
2020	0,9	1,8	*Waar staat Je Gemeente /CBS*
2021	0,8	1,4	*Waar staat Je Gemeente /CBS*

Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte) aantal per 1.000 inwoners			
Jaar	Winterswijk	Nederland	Informatiebron
2019	4,8	5,9	*Waar staat Je Gemeente / CBS*
2020	5,2	6,3	*Waar staat Je Gemeente / CBS*
2021	5,2	6,1	*Waar staat Je Gemeente / CBS*

Doelstelling	Terugdringen van overlast

Prestatie indicator	Aantal meldingen/signaleringen
Werkelijk 2019	582
Werkelijk 2020	653
Werkelijk 2021	708
Informatiebron	*Jaarcijfers* *politie*

Gemiddelde WOZ waarde*			
Jaar	Winterswijk	Nederland	Informatiebron
Werkelijk 2019	€ 200.000	€ 250.000	*Waar staat Je Gemeente / CBS*
Werkelijk 2020	€ 214.000	€ 271.000	*Waar Staat je Gemeente / CBS*
Werkelijk 2021	€ 227.000	€ 290.000	*Waar Staat je Gemeente / CBS*

Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden (in euro's)*			
Jaar	Winterswijk	Nederland	Informatiebron
Werkelijk 2019	€ 523	€ 669	*Waar staat Je Gemeente /COELO*
Werkelijk 2020	€ 542	€ 700	*Waar staat Je Gemeente/COELO*
Werkelijk 2021	€ 562	€ 733	*Waar staat je Gemeente/COELO*

Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden (in euro's)*			
Jaar	Winterswijk	Nederland	Informatiebron
Werkelijk 2018	€ 751	€ 721	*Waar staat Je Gemeente /COELO*
Werkelijk 2019	€ 781	€ 739	*Waar staat Je Gemeente /COELO*
Werkelijk 2020	€ 799	€ 773	*Waar staat Je Gemeente/COELO*
Werkelijk 2021	€ 818	€ 810	*Waar staat je Gemeente /COELO*